

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ 4Δ' (94) - ΤΕΥΧΟΣ 6 - ΙΟΥΝΙΟΣ 2017
ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. **ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ**

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: Κλάδος Ἐκδόσεων τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καί Μορφωτικῆς
Ἑπιχειρήσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κηφισίας, Ἀμαρουσίου καί Ὠρωποῦ κ. Κύριλλος,
Διευθυντής Κλάδου Ἐκδόσεων Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΞΙΑ - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ: Κωνσταντῖνος Χολέβας

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΔΟΚΙΜΙΩΝ: Κωνσταντῖνος Χολέβας, Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη.

ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Ἀποστολική Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ: Χρ. Κωβαῖος, Ἰασίου 1 – 115 21 Ἀθήνα. Τηλ.: 210-8160127 – Fax 210-8160128

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ: Ἰωάννου Γενναδίου 14, 115 21, ΑΘΗΝΑ. Τηλ: 210 72.72.253, Fax: 210 72.72.251
<http://www.ecclesia.gr> e-mail: periodika@ecclesia.gr

Γιά τήν ἀποστολή ἀνακουνώσεων καί εἰδήσεων ἀπευθύνεσθε:

- γιά τό περιοδικό ΕΚΚΛΗΣΙΑ: periodika@ecclesia.gr
- γιά τό περιοδικό ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ: efimerios@ecclesia.gr
- γιά τό περιοδικό ΘΕΟΛΟΓΙΑ: theologia@ecclesia.gr

Περιεχόμενα

ΤΕΥΧΟΣ – 6,
ΙΟΥΝΙΟΣ 2017

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟΝ	388
ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ	
Ἡ ἐκδήλωση τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν γιά τίς σχέσεις Ἐκκλησίας καί Πολιτείας	389
<i>Τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, Ἀναθεώρηση τοῦ Συντάγματος καί Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος - Συμβολή σέ ἕναν ἀνοιχτό διάλογο .....</i>	391
<i>Τοῦ Θεοδώρου Παπαγεωργίου, Τό νομοθετικό καθεστῶς καί οἱ σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μέ τό Κράτος: δεδομένα καί παρανοήσεις .....</i>	394
ΣΥΝΟΔΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ	
<i>Τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, Προβληματισμοί γιά τόν γάμο καί τήν οἰκογένεια στήν ἑλληνική κοινωνία .....</i>	415
<i>Τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Γάμου, Οἰκογενείας, Προστασίας τοῦ Παιδιοῦ καί Δημογραφικοῦ Προβλήματος, Πορίσματα τῆς ἡμερίδας μέ θέμα: Προβληματισμοί γιά τόν γάμο καί τήν οἰκογένεια στήν ἑλληνική κοινωνία .....</i>	416
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ - ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ	419
ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ - ΚΛΗΤΗΡΙΑ ΕΠΙΚΡΙΜΑΤΑ	458
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ	459
ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ	463

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟΝ

Σ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ Ἰουνίου τοῦ περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ δημοσιεύουμε τὴν εἰσήγηση τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου καὶ τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Θεοδώρου Παπαγεωργίου, Νομικοῦ Συμβούλου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, στὴν Ἡμερίδα τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν μέ θέμα: «*Ἀναθεώρηση τοῦ Συντάγματος καὶ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος-Συμβολή σέ ἕναν ἀνοικτό διάλογο*» (7.6.2017).

Στὴν ἐνότητα τῶν Συνοδικῶν Ἀναλέκτων θά βρεῖτε τόν χαιρετισμό τοῦ Μακαριωτάτου στὴν Ἡμερίδα πού διοργάνωσε ἡ Εἰδική Συνοδική Ἐπιτροπή Γάμου, Οἰκογενείας, Προστασίας τοῦ Παιδιοῦ καὶ Δημογραφικοῦ Προβλήματος καθώς καὶ τά Πορίσματα αὐτῆς τῆς Ἡμερίδος (Νεάπολις Θεσσαλονίκης, 13.2.2017).

Ἡ ὕλη τοῦ τεύχους συμπληρώνεται μέ τά συνήθη ὑπηρεσιακά κείμενα τῶν Κανονισμῶν καὶ τῶν Προκηρύξεων καθώς καὶ μέ τίς εἰδησεογραφικές στήλες τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Χρονικῶν καὶ τῶν Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν.

ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Ἡ ἐκδήλωση τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν
γιά τίς σχέσεις Ἐκκλησίας καί Πολιτείας

(Πολεμικό Μουσείο Ἀθηνῶν, 7.6.2017)

«Ἡ ἀγωνία μας εἶναι μία καί μοναδική: πῶς θά προσφέρουμε τά πάντα στόν ἄνθρωπο, πῶς θά προσφερθοῦμε γιά τόν ἄνθρωπο. Δέν ἔχουμε καμία ἀγωνία καί κανένα φόβο μήπως χάσουμε κάποιο προνόμιο ἐξουσίας καί κυριαρχίας» τόνισε ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος κατά τήν ἑναρξη τῆς ἐκδήλωσης πού διοργανώθηκε στίς 7 Ἰουνίου ἀπό τήν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν στό ἀμφιθέατρο τοῦ Πολεμικοῦ Μουσείου μέ τόν γενικό τίτλο «Ἀναθεώρηση τοῦ Συντάγματος καί Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Συμβολή σέ ἕναν ἀνοικτό διάλογο».

Στήν ἑναρκτήρια ὁμιλία του ὁ Ἀρχιεπίσκοπος μεταξύ ἄλλων ἐπισημάνει πῶς «μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ ζοῦμε μέσα σέ μία εὐνομούμενη Πολιτεία, σέ μία δημοκρατική Πολιτεία, ὅπου θεσμοί καί πρόσωπα ἀπολαμβάνουμε τό ἀγαθό τῆς ἐλευθερίας, ἰδιαίτερως δέ τῆς δυνατῆς νά διαλεγόμεθα μεταξὺ μας ἀνεμπόδιστα, νά ἐκφράζουμε θέσεις, σκέψεις, ἀντιρρήσεις, προτάσεις, νά συμβάλλουμε –κινούμενοι ἐντός του ἀξιακοῦ κεκτημένου τοῦ νομικοῦ καί συνταγματικοῦ μας πολιτισμοῦ καί ἐμπνεόμενοι ἀπό μία κλασική παράδοση εὐγένειας, λεπτότητας καί ἀλληλοσεβασμοῦ– στή γόνιμη δημόσια διαβούλευση γιά τά κοινά του βίου μας. Καί δέν πρέπει νά λησμονοῦμε ὅτι ἡ δημοκρατία, ἡ ἐλευθερία ἐκφρασης καί ὅλες οἱ ἄλλες ἀτομικές ἐλευθερίες καί τά κοινωνικά δικαιώματα, δέν εἶναι ἀξίες αὐτονόητες καί δεδομένες. Κερδήθηκαν μέσα ἀπό ἀγῶνες, θυσίες, ἰδρώτα καί ἐνίοτε καί αἷμα. Γι' αὐτό καί ὀφείλουμε ἰδιαίτερη εὐγνωμοσύνη σέ ὅλους αὐτούς πού ἀνά τούς αἰῶνες θυσιάστηκαν γιά νά ἀπολαμβάνουμε ἐμεῖς σήμερα αὐτές τίς ἀξίες καί αὐτά τά ἰδανικά, τά ὅποια θεωροῦνται καί εἶναι “ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνεν” τοῦ σύγχρονου πολιτισμοῦ μας. Συγχρόνως δέ αὐξάνεται τό χρέος μας ἀπέναντι στήν ἱστορία, στό παρόν καί στό μέλ-

λον τῆς πατρίδος μας, ἀλλά καί τῆς μεγάλης μας οἰκογένειας, τῆς Οἰκουμένης, νά τιμοῦμε αὐτές τίς ἀξίες καί τίς ἀρχές ὄχι μέ λόγια καί θεωρίες. Ὅχι μέ ἰδεοληψίες καί συνθήματα. Ὅχι μέ πολιτικά ψευδοδιλήμματα καί παραπλανητικά μυθεύματα», ἐνῶ ἔκανε λόγο γιά ὀχύρωση τῆς δημοκρατίας καί τῆς ἐλευθερίας μέ πράξεις καί ἔργα, ἀλλά κυρίως μέσα ἀπό τόν διάλογο.

Ἀμέσως μετά, μέ συντονιστή τόν Πρωτοσύγκελλο τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀρχιμανδρῆτή Συμεῶν Βολιώτη, ξεκίνησαν οἱ εἰσηγήσεις.

Ὁ κ. Σωτήριος Ρίζος, Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἐπί τιμῆ καί Διευθυντής τοῦ Νομικοῦ Γραφείου τῆς Προεδρίας τῆς Δημοκρατίας ἀνέπτυξε τό θέμα: «Οἱ σχέσεις Κράτους καί Ἐκκλησίας ὡς ἀντικείμενο ρυθμίσεως τοῦ Συντάγματος καί τό πρόβλημα τῆς ἀπορρυθμίσεώς τους». Ὁ κ. Ρίζος ἔκανε ἱστορική ἀναδρομή καί ἀναφορά στά Συντάγματα καί ὑπογράμμισε ὅτι «ἂν ἀπαλειφθεῖ τό ἄρθρο 3 τοῦ Συντάγματος καί ὁ ὅρος “ἐπικρατοῦσα”, δέν μπορεῖ νά ἔχει κανένα λόγο ἡ Πολιτεία στό θέμα τοῦ αὐτοκεφάλου καί τίς σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μέ τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο». Παράλληλα, σημείωσε ὅτι «ἡ ἀπορρύθμιση τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καί Πολιτείας θά λειτουργήσει ἀρνητικά γιά τό ἔθνος». Ἐπιπρόσθετα, ὑπογράμμισε ὅτι «ἡ Ἐκκλησία μπορεῖ νά εἶναι σήμερα ὅπως ἦταν πάντα, ἕνας σύμμαχος τῆς Πολιτείας τόσο γιά τή στήριξη τοῦ κοινωνικοῦ κράτους ὅσο καί γιά τήν ἐμπέδωση τῆς ἀσφάλειας στήν πατρίδα». Ὅπως εἶπε, ἐπίσης, ὁ διευθυντής τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Προεδρίας τῆς Δημοκρατίας, μέ τίς πολιτικές καί οικονομικές συνθήκες πού ἔχουν ἐπικρατήσει μετά τό 2010 «ἔχει τραυματιστεῖ ὁ πυρήνας τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ μέ τούς βουλευτές πού δέν ξέρουν τί ψηφίζουν» σημειώνοντας ὅτι ὑπό αὐτές τίς συνθήκες φαντάζει

άδιανόητη ή αναθεώρηση του Συντάγματος διότι δείχνει στίγματα ανελευθερίας. Αναφορικά με τη συζήτηση για τη συνταγματική αναθεώρηση τόνισε ότι αυτή θα ισοδυναμούσε με απορρύθμιση των σχέσεων κράτους-Εκκλησίας, κάτι που δεν μπορεί να γίνει αποδεκτό αυτή την χρονική περίοδο, διότι «τό κράτος που βάλλεται έσωτερικά και έξωτερικά έχει συμφέρον να μὴν αποχωριστεί από ένα σύμμαχο αξιόπιστο, όπως η Έκκλησία. Τά προβλήματα των δύο μερών είναι προβλήματα ουσιαστικά, όπως είναι η ποιότητα των λειτουργιών και των όπαδων και λειτουργουμένων και όχι πρόβλημα κανόνων» κατέληξε ο κ. Ρίζος.

Ακολούθως, ο κ. Κωνσταντίνος Παπαγεωργίου, Επίκουρος Καθηγητής του Έκκλησιαστικού Δικαίου στη Νομική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ανέπτυξε τό θέμα: «Συνταγματικό και νομοθετικό καθεστώς των θρησκευμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση». Ο κ. Παπαγεωργίου μεταξύ άλλων ανέφερε ότι «πρέπει να υπογραμμιστεί, ότι κοινή συνταγματική άφετηρία όλων των Κρατών - Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης απέναντι στά θρησκευματα αποτελεί ο σεβασμός της θρησκευτικής έλευθερίας όλων, φυσικών και νομικών προσώπων ή διαφόρων ομάδων. Δικαίωμα τό όποιο παράλληλα με τά οικεία Συντάγματα προστατεύεται και από την ευρωπαϊκή σύμβαση ανθρώπινων δικαιωμάτων». Μίλησε, επίσης, για τό πλέγμα των σχέσεων Έκκλησίας - Πολιτείας σέ ευρωπαϊκές χώρες όπως στην Ιταλία, την Ισπανία, τή Δανία, τή Μεγάλη Βρετανία κ.ά.

Άμέσως μετά ο κ. Θεόδωρος Παπαγεωργίου, Νομικός Σύμβουλος της Ίερās Συνόδου της Έκκλησίας της Ελλάδος, ανέπτυξε τό θέμα: «Τό νομοθετικό καθεστώς και οι σχέσεις της Έκκλησίας της Ελλάδος με τό Κράτος: δεδομένα και παρανοήσεις», όπου αναφέρθηκε στη φορολόγηση της Έκκλησίας, στην έκκλησιαστική περιουσία, καθώς και στις σχέσεις Κράτους - Έκκλησίας. Συγκεκριμένα ανέφερε ότι δεν υπάρχουν διατάξεις που να προβλέπουν κάποια προνόμια για τήν Έκκλησία της Ελλάδος. Τόνισε ότι για τήν ίδρυση ενός όρθόδοξου ναού χρειάζονται περισσότερες γραφειοκρατικές διαδικασίες και έγκρίσεις από τόν λατρευτικό χώρο μίας άλλης θρησκείας. Σημείωσε, επίσης, ότι ένα άλλο ζήτημα είναι η *a la carte*, όπως είπε χαρακτηριστικά, εφαρμογή των έκκλη-

σιαστικών κανόνων από τούς πολίτες οι όποιοι για παράδειγμα «θέλουν να κάνουν πολιτικό γάμο, αλλά θέλουν και τήν παραμυθία της έξοδιου άκολουθίας. Θέλουν να κάνουν σύμφωνο συμβίωσης, αλλά θέλουν να κάνουν και βάπτισμα. Στοιχεία αυτής της αντίληψης βλέπουμε και στη νομοθεσία». Σχετικά με τίς σχέσεις Έκκλησίας - Πολιτείας ο κ. Παπαγεωργίου υπογράμμισε πώς «δεν υπάρχουν διατάξεις θρησκευτικού παρεμβατισμού της Έκκλησίας σέ κρατικές ύποθέσεις. Συμβαίνει μάλλον τό ανάποδο». Για τή φορολόγηση της Έκκλησίας έπισήμανε, ότι «η Έκκλησία της Ελλάδος δεν έχει πλέον καμία φοροαπαλλαγή. Πληρώνει κανονικά όλους τους φόρους εισοδήματος, ΦΠΑ, ΤΑΠ. Οι μόνες άπαλλαγές που έχει άφορούν τά θρησκευματα γενικώς και όχι ειδικά τήν Όρθόδοξη Έκκλησία». Αναφέρθηκε, άλλωστε, στη μισθοδοσία του Κλήρου που έγινε ως άνταπόδοση από τήν τεράστια περιουσία που έδωσε η Έκκλησία στό κράτος για τήν άνέγερση νοσοκομείων και δημοσίων χώρων.

Τό άμφιθέατρο του Πολεμικού Μουσείου, καθώς και η αίθουσα ύποδοξης ή όποια είχε διαμορφωθεί σαν δεύτερη αίθουσα, ήταν άσφυκτικά γεμάτα, από ενδιαφερομένους που είχαν φτάσει από νωρίς για να παρακολουθήσουν τήν εκδήλωση. Παρέστησαν αρκετοί Άρχιερείς, Διευθυντές των ύπηρεσιών της Συνόδου και της Άρχιεπισκοπής, ό ύπουργός Παιδείας Κωνσταντίνος Γαβρόγλου, ό πρώην ύπουργός Παιδείας Νίκος Φίλης, οι ύφυπουργοί Γιάννης Άμανατίδης, Γιώργος Κατρούγκαλος, Κώστας Ζουράρις, Γιάννης Μπαλάφας, ό Γιώργος Καλαντζής - Γεν. Γραμματεός Θρησκευμάτων, ό πρόεδρος της Ένωσης Κεντρών Βασιλης Λεβέντης, βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας και εκπρόσωπος του ΚΚΕ, η πρώην ύπουργός Άννα Διαμαντοπούλου, η πρόεδρος του Άρείου Πάγου Βασιλική Θάνου, μέγάλος άριθμός δικαστικών καθώς και πολλοί κληρικοί και λαϊκοί.

Μετά τό πέρας της εκδήλωσης ό Άρχιεπίσκοπος μιλώντας στους δημοσιογράφους τόνισε πώς «είναι καθήκον και ύποχρέωση μας μία συζήτηση πάνω σέ επίκαιρα θέματα. Θεωρήσαμε σκόπιμο να ποϋμε στον λαό μας τί είναι αυτό τό θέμα και πώς τό άντιμετωπίζουμε. Ήταν μία προσπάθεια άγάπης χωρίς άντιπαραθέσεις, απλώς ένας έπισημονικός και σοβαρός διάλογος».

Ἀναθεώρηση τοῦ Συντάγματος καί Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος - Συμβολή σέ ἕναν ἀνοιχτό διάλογο

Τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνίμου

(Εἰσήγηση στή ἐκδήλωση τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν:
«Συνταγματική ἀναθεώρηση καί Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος:
Συμβολή σέ ἕναν ἀνοιχτό διάλογο»,
7.6.2017, Πολεμικό Μουσεῖο Ἀθηνῶν)

Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς,
Ἐξοχώτατε κύριε Ὑπουργέ τῆς Παιδείας,
Ἐξοχώτατοι κυρίες καί κύριοι ἐκπρόσωποι τῆς
νομοθετικῆς, ἐκτελεστικῆς καί δικαστικῆς ἐξου-
σίας καί τῶν λοιπῶν θεσμῶν τῆς Πολιτείας μας,
Ἐλλογιμώτατοι κυρίες καί κύριοι Καθηγητές τῶν
ἐκπαιδευτικῶν μας Ἰδρυμάτων καί λοιποὶ θερά-
ποντες τῶν γραμμάτων καί τῶν ἐπιστημῶν,
Ὑψηλοὶ μας προσκεκλημένοι,
Κυρίες καί Κύριοι,

Ἐν πρώτοις σᾶς καλωσορίζω στήν ἀποψινὴ ἐκ-
δήλωση τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καί
σᾶς εὐχαριστῶ γιὰ τὴν πρόθυμη ἀνταπόκρισή σας
σὴν πρόσκληση, τὴν ὁποία προσωπικά σᾶς ἀπηύ-
θυνα.

Ἡ παρουσία ὄλων σας ἀνεξαιρέτως εἶναι λίαν
τιμητική, καθόσον μάλιστα τυγχάνετε πρόσωπα
ὄχι ἀπλῶς ἀγαπητὰ σ' ἐμᾶς, ἀλλὰ συνάμα κεκο-
σμημένα μέ πολλά χαρίσματα, γνώσεις, ἰκανότη-
τες καί πάνω ἀπὸ ὅλα καλὴ προαίρεση, ἡ ὁποία
εἶναι τό ἀσάλευτο θεμέλιο καί ἡ ἀπαραίτητη προ-
ϋπόθεση προκειμένου νά οἰκοδομηθεῖ τό καλὸ σέ
κάθε ἐπίπεδο τῆς ζωῆς μας, εἴτε σὴν δημόσια εἴτε
σὴν ἰδιωτικὴ σφαῖρα.

Μέ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ ζοῦμε μέσα σέ μία εὐνο-
μούμενη Πολιτεία, σέ μία δημοκρατικὴ Πολιτεία,
ὅπου θεσμοὶ καί πρόσωπα ἀπολαμβάνουμε τό
ἀγαθὸ τῆς ἐλευθερίας, ἰδιαίτερος δέ τῆς δυνατό-
τητας νά διαλεγόμεθα μεταξύ μας ἀνεμπόδιστα,
νά ἐκφράζουμε θέσεις, σκέψεις, ἀντιρρήσεις, προ-
τάσεις, νά συμβάλλουμε - κινούμενοι ἐντὸς τοῦ
ἀξιακοῦ κεκτημένου τοῦ νομικοῦ καί συνταγματι-

κοῦ μας πολιτισμοῦ καί ἐμπνεόμενοι ἀπὸ μία κλα-
σικὴ παράδοση εὐγένειας, λεπτότητας καί ἀλλη-
λοσεβασμοῦ - σὴν γόνιμη δημόσια διαβούλευση
γιὰ τὰ κοινὰ του βίου μας.

Καί δέν πρέπει νά λησμονοῦμε ὅτι ἡ δημοκρα-
τία, ἡ ἐλευθερία ἔκφρασης καί ὅλες οἱ ἄλλες ἀτο-
μικὲς ἐλευθερίες καί τὰ κοινωνικά δικαιώματα,
δέν εἶναι ἀξίες αὐτονόητες καί δεδομένες.

Κερδήθηκαν μέσα ἀπὸ ἀγῶνες, θυσίες, ἰδρῶτα
καί ἐνίοτε καί αἷμα. Γι' αὐτὸ καί ὀφείλουμε ἰδιαί-
τερη εὐγνωμοσύνη σέ ὄλους αὐτοὺς πού ἀνά τούς
αἰῶνες θυσιάστηκαν, γιὰ νά ἀπολαμβάνουμε ἐμεῖς
σήμερα αὐτές τίς ἀξίες καί αὐτὰ τὰ ἰδανικά, τὰ
ὁποία θεωροῦνται καί εἶναι «ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ»
τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ μας.

Συγχρόνως αὐξάνεται τό χρέος μας ἀπέναντι
σὴν ἱστορία, στό παρόν καί στό μέλλον τῆς πατρί-
δος μας, ἀλλὰ καί τῆς μεγάλης μας οἰκογένειας,
τῆς Οἰκουμένης, νά τιμοῦμε αὐτές τίς ἀξίες καί τίς
ἀρχές ὄχι μέ λόγια καί θεωρίες. Ὅχι μέ ἰδεολη-
ψίες καί συνθήματα. Ὅχι μέ πολωτικά ψευδοδι-
λήματα καί παραπλανητικὰ μυθεύματα.

Ὅφείλουμε νά ὀχυρώνουμε τὴ δημοκρατία καί
τὴν ἐλευθερία μέ πράξεις καί μέ ἔργα καί πάνω
ἀπὸ ὅλα μέσα ἀπὸ τόν διάλογο, στόν ὁποῖο ὅλοι
ἀνεξαιρέτως ἔχουν κάτι νά συνεισφέρουν καί νά
προσφέρουν.

Νά προσεγγίζουμε τὰ ζητήματα μέ νηφαλιότητα,
μέ ρεαλισμό, μέ ἀμνησίκακη διάθεση καί μέ ξεκά-
θαρη στόχευση.

Καί ὀφείλω ἀπὸ τούτη τὴ θέση νά δηλώσω ἀπε-
ρίφραστα καί μέ σαφήνεια ὅτι ἡ στόχευση ἡ δική
μας εἶναι ἀπόλυτα διάφανη καί ἀταλάντευτη:

Πώς θά διακονήσουμε τόν άνθρωπο ακόμη περισσότερο. Πώς θά αναπαύσουμε τόν άνθρωπο τόν κουρασμένο, τόν άνθρωπο τόν αδικημένο, τόν πτωχό, τόν ξένο, τόν αδύνατο, τόν κατατρεγμένο, τόν περιθωριακό, τόν περιφρονημένο, τόν αναγκασμένο.

Ἡ ἐντολή τοῦ Κυρίου μᾶς Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι σαφής καί δέν μᾶς ἀφήνει περιθώρια παρερμηνειῶν. Γιά μᾶς τούς διακόνους τῆς Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ μονόδρομο· μονόδρομο αἰωνιότητος:

«Οἶδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καί οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. Οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν, ἀλλ' ὅς ἐάν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ἔσται ὑμῶν διάκονος, καί ὅς ἐάν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔσται ὑμῶν δούλος· ὡσπερ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἤλθε διακονηθῆναι, ἀλλά διακονῆσαι καί δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν» (Κατὰ Ματθαῖον 20, 25-28).

«Ξέρετε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν τὰ καταδυναστεύουν καί οἱ μεγάλοι τὰ καταπιέζουν. Αὐτὸ δέν θά γίνεται μεταξύ σας, ἀλλ' ἐκεῖνος, πού θέλει νὰ γίνῃ μεταξύ σας μέγας, θά εἶναι ὑπηρέτης σας, καί ἐκεῖνος, πού θέλει νὰ εἶναι μεταξύ σας πρῶτος, αὐτὸς θά εἶναι δούλος σας, ὅπως ἀκριβῶς ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου δέν ἤλθε νὰ ὑπηρετηθῇ, ἀλλά νὰ ὑπηρετήσῃ καί νὰ δώσῃ τὴν ζωὴν του λύτρον διὰ πολλούς».

Γι' αὐτό, ἀγαπητοί μου, δέν ὑπάρχει πραγματικά κανένας λόγος νὰ παρεξηγούμεθα, ὅταν τοποθετούμεθα γιά θέματα τὰ ὁποῖα μάλιστα συνδέονται ἄμεσα μέ τὴν διακονία μας, μέ τὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας μας καί μέ τὴν δυνατότητά της νὰ προσφέρει στὸν ἄνθρωπο.

Τὸ ἐπαναλαμβάνω καί τὸ τονίζω:

Ἡ ἀγωνία μας εἶναι μία καί μοναδική: πῶς θά προσφέρουμε τὰ πάντα στὸν ἄνθρωπο, πῶς θά προσφερθοῦμε γιά τόν ἄνθρωπο. Δέν ἔχουμε καμία ἀγωνία καί κανένα φόβο μήπως χάσουμε κάποιο προνόμιο ἐξουσίας καί κυριαρχίας. Διότι, ὅπως ἔχω τονίσει καί σέ εισηγήσεις μου στό Σελπτό Σῶμα τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί σέ δημόσιες τοποθετήσεις μου, ὁ Κύριός μας μᾶς ἔδωσε ἓνα μονάχα προνόμιο: *Τὴ θυσιαστικὴ καί σταυρικὴ ἀγάπη*. Μία μονάχα ἐξουσία: *Τὴν ἐξουσία νὰ ἀγαπᾶμε*. Αὐτὸ τὸ προνόμιο καί αὐτὴ

τὴν ἐξουσία τῆς ἀνευ ὄρων καί προϋποθέσεων ἀγάπης, εἶναι ἀλήθεια ὅτι δέν τὰ συζητοῦμε καί δέν τὰ διαπραγματευόμαστε.

Μέσα σέ αὐτὸ τὸ πλαίσιο, τὸ ὁποῖο σᾶς παρουσίασα, ἐντάσσεται καί ἡ σημερινή μας συνάντηση, ἡ ὁποία ἔχει ὡς γενικὴ θεματικὴ «Ἀναθεώρηση τοῦ Συντάγματος καί Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Συμβολὴ σέ ἓναν ἀνοικτὸ διάλογο».

Καταθέτουμε μέ αὐτὴν τὴν ἐκδήλωση τὸ δικὸ μας λιθαράκι στό οἰκοδόμημα τοῦ δημόσιου διαλόγου γιά ἓνα θέμα, τὸ ὁποῖο ἀσφαλῶς δέν τὸ ἀνοίξαμε ἐμεῖς, καθὼς ἡ πρωτοβουλία ἀνήκει σέ αὐτοὺς πού ἔχουν αὐτὴν τὴν ἐξουσία, τὴ δυνατότητα, ἀλλά καί τὴν εὐθύνη ἀπὸ τὸ Σύνταγμα καί τούς Νόμους τῆς Πολιτείας μας.

Σημειῶνω δέ ὅτι ἡ συγκεκριμένη θεματικὴ δέν εἶναι κάτι καινούργιο, κάτι νεοφανές γιά τὸ δημόσιο γίνεσθαι.

Ἀφ' ἧς στιγμῆς οἱ σχετικὲς προτάσεις καί ἡ σχετικὴ προβληματικὴ ἔχουν τεθεῖ σέ δημόσια διαβούλευση, καί αὐτὸ εἶναι πρὸς τιμὴν τῆς Πολιτείας μας, καί ἀπὸ τὴ στιγμὴ πού τόσο θεσμικοὶ φορεῖς ὅσο καί μεμονωμένα πρόσωπα τοῦ δημόσιου βίου, ἀπὸ ὅλο τὸ φάσμα τῆς κοινωνικῆς ὀργάνωσης, τοποθετοῦνται καί θέτουν πρὸς κρίση τὴ δικὴ τους ὀπτική, φρονῶ ὅτι δέν εἶναι μόνο ἀναφαίρετο δικαίωμά μας, ἀλλά καί ὑποχρέωσή μας, τόσο πρὸς τὴν Πολιτεία μας μέ γενικὴ ἔννοια ὅσο καί πρὸς τὸ ποίμνιό μας, τὸ ὁποῖο ἀποτελεῖται ἀπὸ πιστούς, οἱ ὁποῖοι εἶναι συγχρόνως καί πολῖτες τῆς Προεδρευομένης Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας, νὰ συμβάλουμε καί ἐμεῖς σέ αὐτόν τόν διάλογο μέ αὐτὴ τὴν ἐκδήλωση, ἡ ὁποία ἔχει ἐνημερωτικὸ χαρακτήρα χωρὶς καμία διάθεση ἀντιπαράθεσης, σύγκρουσης ἢ ιδεολογικοῦ παροξυσμοῦ.

Ἄλλωστε ἡ θεματικὴ μας περιορίζεται μονάχα στὰ ζητήματα συνταγματικῆς τάξεως, τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται στὴν Ἐκκλησία. Καί ὄχι σέ ἄλλα ζητήματα τοῦ Συντάγματος, γιά τὰ ὁποῖα ὑπάρχουν ἀρμοδιότεροι καί καταλληλότεροι γιά νὰ τοποθετηθοῦν καί νὰ ἐκφραστοῦν.

Γιά παράδειγμα ἡ Περιφέρεια Ἀττικῆς πραγματοποιεῖ σήμερα καί αὐριο διημερίδα στό Δημοτικὸ Θέατρο Πειραιᾶ μέ θέμα: «*Δημοκρατία, Δικαιώματα, Διαφάνεια καί Δημόσιες Πολιτικὲς στὴν Τοπικὴ Αυτόδιοίκηση: Ἡ πρόκληση τῆς Συνταγ-*

ματικής 'Αναθεώρησης», με πολλούς εκλεκτούς εισηγητές. Είναι απόλυτα λογικό ένας τέτοιος ύψηλός θεσμός, όπως ή περιφερειακή αυτοδιοίκηση, να έχει όχι απλώς δικαίωμα, αλλά και υποχρέωση να δημιουργεί προϋποθέσεις αθροιστικής λόγου συγκροτημένου και τεκμηριωμένου για ζητήματα που την αφορούν άμεσα και είναι ζωτικής σημασίας.

Παρακαλέσαμε, λοιπόν, τρεις εκλεκτούς εισηγητές να μᾶς αναπτύξουν και να μᾶς καταθέσουν, μέσα από την έμβριθεια των γνώσεών τους και την εμπειρία τους στο αντικείμενο, τό απόσταγμα της δικής τους έπιστημονικής μελέτης και καταρτίσεως.

Ό κ. Σωτήριος Ρίζος, Πρόεδρος του Συμβουλίου της Έπικρατείας επί τιμῆ και Διευθυντής του Νομικού Γραφείου της Προεδρίας της Δημοκρατίας, θά μᾶς αναπτύξει τό θέμα: «Οί σχέσεις Κράτους και Έκκλησίας ὡς ἀντικείμενο ρυθμίσεως τοῦ Συντάγματος και τό πρόβλημα τῆς ἀπορρυθμίσεώς τους».

Ό κ. Κωνσταντῖνος Παπαγεωργίου, Ἐπίκουρος Καθηγητής τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου στή Νομική Σχολή τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, θά μᾶς αναπτύξει τό θέμα: «Συνταγματικό και νομοθετικό status τῶν θρησκευμάτων στήν Εὐρωπαϊκή Ένωση».

Ό κ. Θεόδωρος Παπαγεωργίου, Νομικός Σύμβουλος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, θά μᾶς αναπτύξει τό θέμα: «Τό νομοθετικό καθεστώς και οί σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μέ τό Κράτος: δεδομένα και παρανοήσεις».

Και τούς τρεῖς τούς εὐχαριστῶ ἀπό καρδίας γιά τήν ἀποδοχή τοῦ αἰτήματός μας, παρά τό γεγονός ὅτι ὑπῆρχε πολύ λίγος χρόνος γιά νά ἐτοιμαστοῦν, και γιά τόν κόπο στόν ὁποῖο ὑπεβλήθησαν.

Τόν συντονισμό και τήν ὀργάνωση τῆς ἐκδήλωσης τήν ἀνέθεσα στόν πλέον ἄμεσο συνεργάτη μου, τόν Πρωτοσύγκελλό μας Ἀρχιμανδρίτη π. Συμεών Βολιώτη, μέ μεταπτυχιακή ειδίκευση στό Ἐκκλησιαστικό Δίκαιο, και στόν ὁποῖο παραδίδω τήν συνέχεια τῆς ἐκδήλωσης.

Τό νομοθετικό καθεστώς και οί σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μέ τό Κράτος: δεδομένα καί παρανοήσεις¹

Τοῦ Θεοδώρου Παπαγεωργίου,
Εἰδικοῦ Νομικοῦ Συμβούλου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

(Εἰσήγηση στήν ἐκδήλωση τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν: «Συνταγματική ἀναθεώρηση καί Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος: Συμβολή σέ ἕναν ἀνοικτό διάλογο»
7.6.2017, Πολεμικό Μουσείο Ἀθηνῶν)

Ἐν πρώτοις, ἡ δική μου εἰσήγηση γιά τίς σχέσεις Κράτους καί Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐντοπίζεται στό ἐπίπεδο τῆς κοινῆς νομοθεσίας. Διευκρινίζω ἐπίσης ὅτι κατωτέρω ἀναφέρομαι στήν «Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος», ὄχι στήν ἡμιαυτόνομη Ἐκκλησία τῆς Κρήτης, τίς Μητροπόλεις τῆς Δωδεκανήσου, πού ἀνήκουν στό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο, καί τό Ἅγιον Ὅρος, πού ἀποτελοῦν ξεχωριστές ἐκκλησιαστικές δικαιοδοσίες μέσα στό ἐλλαδικό ἔδαφος.

Ἐκ δευτέρου, σκέφθηκα ὅτι δέν θά εἶχε ἰδιαίτερο νόημα νά σᾶς κουράσω ἐκθέτοντας ὅσα θά μπορούσατε νά διαβάσετε σέ ἕνα ἐγχειρίδιο ἐκκλησιαστικοῦ ἢ δημοσίου δικαίου. Γιά τόν λόγο αὐτό προτίμησα ἡ εἰσήγηση νά εἶναι ἕνας «λόγος ἀναιρετικός», μέ τήν ἔννοια ὅτι θά παραθέτει κατεστημένες παρανοήσεις γύρω ἀπό τίς σχέσεις Ἐκκλησίας καί Πολιτείας τοποθετώντας ἀπέναντι σέ αὐτές παρεξηγήσεις κάποια νομικά δεδομένα, νά δώσει νομικές ἀπαντήσεις. Μέ τήν ἔννοια αὐτή ἡ ὁμιλία συγκεντρώνει καί σχολιάζει κοινωνικές, πολιτικές καί νομοθετικές ἀντιλήψεις γιά τίς σχέσεις Κράτους καί ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί ἀρθρώνεται σέ ζεύγη παγιωμένων παρανοήσεων ἀφ' ἑνός καί νομικῶν δεδομένων - ἀπαντήσεων ἀφ' ἑτέρου.

Εἰσαγωγή: ἡ νομική μορφή τῶν ἐκκλησιαστικῶν νομικῶν προσώπων

Κατά τόν ἰσχύοντα Καταστατικό Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (δηλαδή τόν νόμο 590/1977)² ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, οἱ 82 Ἱερές Μητροπόλεις, οἱ Ἱερές Μονές καί οἱ Ἐνορίες, ἡ Ἀποστολική Διακονία καί τό Διορθόδοξο Κέντρο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔχουν νομική μορφή νομικῶν προσώπων

δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ., ἄρθρα 1 παρ. 4 τοῦ ν. 590/1977 καί 25 παρ. 1 τοῦ ν. 4301/2014). Βεβαίως ὑφίστανται καί νομικά πρόσωπα ἰδιωτικοῦ δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.), «θυγατρικά» τῶν παραπάνω νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου: τά ἐκκλησιαστικά Ἰδρύματα, Ἱερά Προσκυνητήρια καί τά ἐκκλησιαστικά Μουσεία.

Ἡ ἀρχή τῆς νομιμότητας ἔχει γιά τά Ν.Π.Δ.Δ. περιοχόμενο διαφορετικό ἀπ' ὅτι γιά τά Ν.Π.Ι.Δ.: τό νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου δύναται νά προβαίνει σέ ἐκεῖνες μόνο τίς πράξεις, πού ἐπιτρέπει ὁ νόμος, ἐνῶ ὁ ἰδιώτης - νομικό πρόσωπο ἰδιωτικοῦ δικαίου δικαιοῦται νά πράξει ὅ,τι δέν ἀπαγορεύει ὁ νόμος.

Α. Παρανόηση 1η: «Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος³ εἶναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, ἐπειδή τό ἄρθρο 3 τοῦ Συντάγματος προβλέπει ὅτι ἡ Ἐκκλησία αὐτή εἶναι ὁ φορέας τῆς ἐπικρατοῦσας θρησκείας στήν Ἑλλάδα»

Τό νομικό δεδομένο εἶναι ὅτι οἱ φορεῖς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἶναι Ν.Π.Δ.Δ. ἐπειδή τό ἀναφέρει ὁ νόμος 590/1977 καί ὄχι τό Σύνταγμα. Μάλιστα οἱ ἐκκλησιαστικοί φορεῖς κηρύχθηκαν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ἤδη ἀπό τό 1969, πρὶν δηλαδή τή θέση σέ ἰσχύ τοῦ Συντάγματος τοῦ 1975, μέ νομοθέτημα τῆς Χούντας, τό νομοθετικό διάταγμα 126/1969, τό ὁποῖο βασίσθηκε σέ σχέδιο τῆς κυβέρνησης Γεωργίου Παπανδρέου. Συνεπῶς, δέν ἐπιβάλλεται, λόγω τοῦ ἄρθρου 3 παρ. 1 τοῦ Συντάγματος, ἡ μία ἢ ἡ ἄλλη νομική μορφή (δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ δικαίου) στούς φορεῖς τῆς Ἐκκλησίας καί τό ζήτημα αὐτό δέν εἶναι ἀντικείμενο συνταγματικῆς ὕλης.

Ἀκόμα καί τό ἄρθρο 72 παρ. 1 τοῦ Συντάγματος ἀναφέρει ὅτι τά θέματα, πού ἀφοροῦν στό ἄρθρο 3 παρ. 1 τοῦ Συντάγματος, ρυθμίζονται μέ νόμο, πού

ψηφίζεται από την Όλομέλεια της Βουλής, χωρίς φυσικά να προκύπτει, ούτε από αυτήν τη συνταγματική διάταξη, ότι επιβάλλεται στον νομοθέτη να επιλέξει συγκεκριμένη νομική μορφή για την Έκκλησία της Ελλάδος.

Μέ την έννοια αυτή ο καθορισμός της νομικής μορφής της Έκκλησίας της Ελλάδος ως νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή ως νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου ανήκει στην αρμοδιότητα του κοινοβουλευτικού νομοθέτη και όχι του συνταγματικού νομοθέτη.

Β. Παρανόηση 2η: «*Η Έκκλησία της Ελλάδος απολαύει μέχρι και σήμερα νομοθετημένων προνομίων σε βάρος των άλλων θρησκευμάτων*»

Τό δεδομένο είναι ότι δεν υπάρχουν πλέον, στο πλαίσιο του θρησκευτικού ανταγωνισμού μέσα στην κοινωνία μας, διατάξεις στην κοινή νομοθεσία, που θεσπίζουν προνόμια της ορθόδοξης Έκκλησίας σε βάρος της θρησκευτικής ελευθερίας άλλων θρησκευμάτων.

Οι νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις, που καθιέρωναν ένα θρησκευτικό προστατευτισμό της Ορθόδοξης Έκκλησίας, σε βάρος άλλων θρησκευμάτων έχουν απαλειφθεί εντελώς εδώ και καιρό. Και αυτό όχι τυχαία, αλλά λόγω των δεσμεύσεων του νομοθέτη από κείμενα υπερνομοθετικής ισχύος, όπως την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ, άρθρα 9, 11, 1ο Πρόσθετο Πρωτοκ. ΕΣΔΑ άρθρο 2), τό Σύμφωνο Άτομικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων (άρθρο 2, 18, 20 παρ. 2, 26, 27) και τη σύγχρονη έρμηνεία των διατάξεων των άρθρων 3 (περί επικρατούσας θρησκείας) και 13 (θρησκευτική ελευθερία για κάθε γνωστή θρησκεία) του Συντάγματος. Επιπλέον κατά τό ισχύον Σύνταγμα απαγορεύεται ο προσηλυτισμός, όταν στρέφεται έναντίον κάθε γνωστής θρησκείας (άρθρο 13 παρ. 2 έδαφ. γ), όπως επιτρέπεται ή κατάσχεση έντύπων στην περίπτωση της διά του τύπου προσβολής κάθε γνωστής θρησκείας (άρθρο 14 παρ. 3 περ. α).

Ένα από τά πλέον γνωστά νομοθετικά παραδείγματα είναι ή νομοθεσία περί ίδρύσεως ναών και εὐκτηρίων οίκων των υπόλοιπων (πλήν της Ορθόδοξης Έκκλησίας της Ελλάδος) θρησκευτικών κοινοτήτων. Ο νόμος 3467/2006 (άρθρο 27, ΦΕΚ Α΄ 128) κατάργησε την προβλεπόμενη γνώμη του ορθόδοξου

Μητροπολίτη πρὸς τόν Ὑπουργό Παιδείας καί Θρησκευμάτων, ή ὁποία ἀπαιτεῖτο γιά τήν ἴδρυση ναοῦ ἢ εὐκτηρίου οἴκου ἀπό ἄλλες θρησκευτικές κοινότητες⁴.

Έτσι πλέον σήμερα, υπόκειται σέ μία ἐξαιρετικά ἐργώδη καί γραφειοκρατική διαδικασία ή ἴδρυση ἑνός Ἐνοριακοῦ Ναοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ελλάδος καθώς κατά τόν νόμο 590/1977 (άρθρο 36) καί τόν Κανονισμό 8/1979 (ΦΕΚ Α΄ 1/1980): α) χρειάζεται αἴτηση ἀπό 300 ἕως 600 οἰκογένειες ἀνάλογα μέ τό μέγεθος τοῦ οἰκισμοῦ, β) δέν πρέπει ὁ ἀριθμός τῶν οἰκογενειῶν, πού ἀποσπᾶται ἀπό ὁμορη Ἐνορία γιά τήν ἴδρυση τῆς νέας Ἐνορίας, νά ὀδηγεῖ σέ μείωση τοῦ ἐλάχιστου ἀριθμοῦ οἰκογενειῶν, πού ἀπαιτεῖται γιά τήν ὑπαρξη τῆς ὁμορης Ἐνορίας, γ) ἀπαιτεῖται νά ζητηθεῖ γνωμοδότηση τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου (δείγμα καί αὐτό τῶν ἀντιλήψεων τοῦ νομοθέτη τοῦ 1977, πού ὑπέθετε ὅτι ὅλοι οἱ δημοτικοί ἄρχοντες εἶναι συνειδητά μέλη τῆς ορθόδοξης Ἐκκλησίας), δ) ἀπόφαση Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου (ΔΙΣ), ε) κατάρτιση σχεδίου προεδρικοῦ διατάγματος (π.δ.) ἀπό τό Ὑπουργεῖο Παιδείας, Ἐρευνας καί Θρησκευμάτων, στ) ἐπεξεργασία - γνωμοδότηση τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας (ΣτΕ) καί ζ) ἔκδοση ἀπό τόν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας τοῦ σχετικοῦ Προεδρικοῦ Διατάγματος ἴδρυσης τῆς νέας Ἐνορίας. Ἀντίθετα, γιά τήν ἴδρυση ναοῦ ἄλλης (πού δέν ἀνήκει στην Ἐκκλησία τῆς Ελλάδος) θρησκευτικῆς κοινότητας ἀπαιτεῖται αἴτηση 50 οἰκογενειῶν, ἐνῶ δέν ἀπαιτεῖται ἐλάχιστος ἀριθμός αἰτούντων, ἐάν πρόκειται νά ζητηθεῖ ἀπό τόν Ὑπουργό Παιδείας ἄδεια λειτουργίας γιά ναό σέ συνοικισμό ἢ σέ χωριά ἢ γιά εὐκτήριο οἶκο. Τό Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας ἔχει μάλιστα τά τελευταῖα χρόνια ἐρμηνεύσει ἰδιαίτερος συστατικά τούς ν. 1363/1938 καί 1672/1939 ὑπό τήν ἰσχύ τοῦ Συντάγματος καί τῆς Ευρωπαϊκῆς Σύμβασης Δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου, ὥστε πλέον γιά τήν ἴδρυση ναοῦ ἢ εὐκτηρίου οἴκου ἀπό τίς λοιπές θρησκευτικές κοινότητες οὐσιαστικά ἀρκεῖ ἀπλῶς αἴτηση πρὸς τόν Ὑπουργό Παιδείας γιά τήν χορήγηση ἄδειας λειτουργίας.

Ἐπιπλέον, δεδομένο εἶναι ὅτι τά ἐκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) ἔχουν ἰδιαίτερη νομική προστασία σέ ὀρισμένες περιπτώσεις κυρίως ἐπειδή ἔχουν τήν ιδιότητα τοῦ Ν.Π.Δ.Δ. καί ὄχι τόσο ἐπειδή ἔχουν τήν ιδιότητα τοῦ ἐκκλησια-

στικού φορέα. Ἡ αὐξημένη νομική προστασία τῶν ἐκκλησιαστικῶν Ν.Π.Δ.Δ., λόγω τῆς φύσης τους ὡς Ν.Π.Δ.Δ., εἶναι:

1) Τό τεκμήριο νομιμότητας καί ἡ ἐκτελεστικότητα διοικητικῶν πράξεών τους, οἱ ὁποῖες ἔχουν ἰσχύ κανόνα δικαίου, ἂν καί κυρίως μέ ἐσωτερική ἰσχύ, δηλαδή ἀπευθύνονται καί ἔχουν ὡς ἀποδέκτες τά μέλη τους (τούς κληρικούς, ἐκκλησιαστικούς ὑπαλλήλους τους κ.λπ.). Πρόκειται γιά ἕνα προνόμιο σύμφυτο μέ τήν ιδιότητα τῶν παραπάνω φορέων ὡς Ν.Π.Δ.Δ., καί ἀποτελεῖ μία εὐπρόσδεκτη νομική προστασία ἀπό τόν νομοθέτη, καθώς διευκολύνει τήν κατίσχυση καί ἐφαρμογή τῶν ἀποφάσεών τους. Ἀπό τή στιγμή πού τά ἐκκλησιαστικά Ν.Π.Δ.Δ. κινοῦνται στόν χῶρο τοῦ δημοσίου δικαίου, ὅποιος ἀμφισβητεῖ τίς διοικητικές πράξεις τους ἔχει τό βῆρος νά προσφύγει ἐναντίον τους στά διοικητικά δικαστήρια. Ἀντίθετα, ἐάν οἱ φορεῖς τῆς Ἐκκλησίας ἦταν νομικά πρόσωπα ἰδιωτικοῦ δικαίου θά εἶχαν τό βῆρος νά προσφύγουν αὐτά ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων κατὰ τοῦ μέλους τῆς Ἐκκλησίας, πού ἀπειθαρχεῖ καί δέν συμμορφώνεται μέ τίς ἀποφάσεις τῶν ὀργάνων διοικήσεώς της. Πρόκειται ἐπομένως γιά μία διαφοροποίηση μέ σπουδαῖες νομικές συνέπειες, ἀλλά πάντως μέ ἐσωτερική ἰσχύ, ἐντός τοῦ χώρου ἐννόμων σχέσεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μέ τά μέλη της.

2) ἡ ἀπαλλαγή («ἀτέλεια») ἀπό παράβολα, ἔνσημα, τέλη, εἰσφορές γιά τήν ἄσκηση ἐνδίκων βοηθημάτων καί μέσων ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων ἢ γιά τήν ἄσκηση διαδικαστικῶν πράξεων ἐνώπιον τῆς δημόσιας διοικήσεως (ἄρθρο 28 παρ. 4 τοῦ ν. 2579/1998)

3) τό εὐεργέτημα ἀπογραφῆς τοῦ ἄρθρου 118 ΕἰσΝΑΚ, δηλαδή οἱ φορεῖς δημοσίου δικαίου τῆς Ἐκκλησίας, σέ περίπτωση πού κληρονομοῦν περιουσίες, εὐθύνονται γιά τά χρέη τῆς κληρονομίας μόνον μέχρι τοῦ ὕψους τοῦ ἐνεργητικοῦ τῆς κληρονομίας (ἄρθρο 47 παρ. 4 τοῦ ν. 590/1977).

Ὁ παραπάνω ὅμως ὑψηλότερος πῆχυς προστασίας τῶν νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου ἀφορᾷ σέ ὅλα τά θρησκευάματα, πού ὀργανώνονται ὡς Ν.Π.Δ.Δ. ἢ ὡς δημόσιες ὑπηρεσίες τοῦ Κράτους. Εἰδικότερα, οἱ Ἰσραηλιτικές Κοινότητες, τό Κεντρικό Ἰσραηλιτικό Συμβούλιο, ὁ Ὄργανισμός Περιθάλψεως καί Ἀποκαταστάσεως Ἰσραηλιτῶν Ἑλλάδος εἶναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Κοντά σέ αὐτά, οἱ Μουφτεῖες τῆς Δυτ. Θράκης εἶναι δημόσιες ὑπηρεσίες τοῦ

Κράτους. Οἱ 3 Μουφτῆδες μισθολογικά ἔχουν βαθμῶ Γενικοῦ Διευθυντῆ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, Ἐρευνας καί Θρησκευμάτων καί ἔχουν δικαστικές ἀρμοδιότητες σέ κληρονομικές καί οἰκογενειακές ὑποθέσεις, πού δέν ἔχουν οἱ ὀρθόδοξοι Ἐπίσκοποι γιά τά μέλη τῆς ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας· οἱ ἀποφάσεις τῶν Μουφτῆδων πρέπει νά κηρυχθοῦν ἐκτελεστές ἀπό τά ἀστικά δικαστήρια, ἀλλά αὐτό δέν ἀναρρεῖ ὅτι ὅποσδήποτε διαθέτουν μία πολύ σημαντική ἐξουσία.

Μία εἶναι ἡ κύρια περίπτωση, ὅπου ὁ νόμος προβλέπει προνομιακή προστασία τῶν φορέων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅχι ἐπειδή εἶναι Ν.Π.Δ.Δ., ἀλλά ἐπειδή εἶναι ἐκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα. Ἡ περίπτωση αὕτη ἀφορᾷ στήν προστασία τῆς περιουσίας τους καί πρόκειται γιά τήν ἀπαγόρευση χρησιμότησός σέ βῆρος τῆς περιουσίας τῶν Μονῶν⁵, πού ἐπεκτάθηκε στά ὑπόλοιπα ἐκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (Μητροπόλεις, Ἐνορίες κ.λπ.), τό 1969 μέ Κανονισμό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου⁶ καί τό 1977 μέ τόν Καταστατικό Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος⁷. Βεβαίως ἐπειδή ἡ ἀπαγόρευση χρησιμότησός δέν συνδυάζεται μέ τά δραστικά νομικά μέσα ἀποβολῆς τῶν καταπατητῶν, πού ἔχει ἀποκλειστικά τό Δημόσιο (ὅπως ἡ ἔκδοση πρωτοκόλλων διοικητικῆς ἀποβολῆς γιά τούς καταπατητές του), δέν ἔχει βοηθήσει στήν οὐσιαστική διασφάλιση τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, καθώς δέν ἀποτρέπει τή δημιουργία τετελεσμένων καταστάσεων. Τό ἴδιο ἰσχύει καί γιά τή θεωρητική πρόβλεψη στόν νόμο περί αὐτεπάγγελτης ποινικῆς προστασίας τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων ἀπό καταπατήσεις⁸.

Γ. Παρανόηση 3η: «Στήν Ἑλλάδα ἔχουμε κρατική ὀρθόδοξη Ἐκκλησία»

Βεβαίως οἱ ἐκκλησιαστικοί φορεῖς, ἐπειδή εἶναι Ν.Π.Δ.Δ. κατὰ τό «ὀργανικό κριτήριο» (δηλαδή ἐπειδή ἔτσι κατονομάζονται ἀπό τόν νομοθέτη), ἐκδίδουν σέ ὀρισμένες περιπτώσεις διοικητικές πράξεις μέ ἰσχύ στίς ἐσωτερικές θρησκευτικές τους ὑποθέσεις, δωσικοῦν ἐνώπιον τῶν διοικητικῶν δικαστηρίων κ.λπ.. Ἡ ἀποστολή τους χαρακτηρίζεται ἐπίσης ὡς δημόσια κατὰ τό λειτουργικό κριτήριο (μέ τήν ἔννοια ὅτι ἡ ὀργάνωση τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ βίου εἶναι θέμα δημοσίου ἐνδιαφέροντος στήν Ἑλλάδα), ἀλλά καί κατὰ τό ὀργανικό κριτήριο σέ ὀρισμένες ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας (ΣτΕ)⁹.

Ὁ χαρακτηρισμός τῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας ὅμως ὡς «δημόσιου σκοποῦ», μέ τήν ἔννοια ὅτι τό θρησκευτικό τῆς ἔργο ἀντιμετωπίζεται ὡς ἀποστολή δημοσίου ἐνδιαφέροντος ἀπό τά δικαστήρια καί τήν νομική θεωρία, δέν σημαίνει ὅτι ἀσχεῖ μία (κατά τό Σύνταγμα) «κρατική ἀρμοδιότητα», ἡ ὁποία ἐντάσσεται στόν πυρῆνα τοῦ κράτους.

Δ. Παρανόηση 4η: *«Οἱ Μητροπολίτες καί οἱ λοιποὶ κληρικοί εἶναι δημόσιοι ὑπάλληλοι ἢ ὑπάλληλοι τοῦ κράτους»*

Τό νομικό δεδομένο εἶναι ὅτι οἱ Μητροπολίτες καί οἱ κληρικοί, πού ἀμείβονται ἀπό τό Δημόσιο, δέν θεωροῦνται κατά νόμον δημόσιοι ὑπάλληλοι ἢ ἐν γένει ὑπάλληλοι Ν.Π.Δ.Δ.. Ἡ νομολογία τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἔχει ἐπανειλημμένα κρίνει ὅτι εἶναι προεχόντως θρησκευτικοὶ λειτουργοί (προέχει ἡ ιδιότητά τους ὡς «λειτουργῶν») πού ὑπόκεινται στούς κανόνες τῆς Ἐκκλησίας τους, ἐνῶ οἱ διατάξεις τῆς δημοσιοὑπαλληλικῆς νομοθεσίας ἐφαρμόζονται σέ αὐτούς μόνον ἐάν ἐιδική διάταξη νόμου ἐπιβάλλει κάτι τέτοιο¹⁰.

Ε. Παρανόηση 5η: *«Οἱ φορεῖς τῆς Ἐκκλησίας εἶναι τμήμα τῆς κρατικῆς διοικήσεως»*

Τά νομικά πρόσωπα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος δέν ὑπάγονται στή Δημόσια Διοίκηση, οὔτε στό «Δημόσιο Τομέα», ὅπως αὐτός ὁρίζεται σέ διάφορα νομοθετήματα, οὔτε στή «Γενική Κυβέρνηση»¹¹. Ἀντίθετα συγκεντρώνουν τίς κατωτέρω ἰδιαιτερότητες, πού ἀποκλείουν ἀπό τήν ἔνταξή τους στό στενό ἢ εὐρύτερο Δημόσιο Τομέα:

1. Δέν εἶναι φορεῖς τῆς κατά τόπον (κρατικῆς) αὐτοδιοικήσεως (ὅπως εἶναι οἱ Δήμοι καί οἱ Περιφέρειες) οὔτε τῆς καθ' ὕλην αὐτοδιοικήσεως τοῦ κράτους (ὅπως τά ἄλλα Ν.Π.Δ.Δ. μέ κρατική ἀποστολή). Δέν ἀσκοῦν συνεπῶς κρατική ἀρμοδιότητα κατά παραχώρηση τῆς Πολιτείας, ἀλλά τήν θρησκευτική τους ἐλευθερία, γεγονός πού σημαίνει ὅτι π.χ. ἐάν δέν ὑπῆρχε ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος δέν θά τελοῦσε Ἀκολουθίες καί Ἱερά Μυστήρια ὁ Ὑπουργός Παιδείας καί Θρησκευμάτων.

2. Εἶναι αὐτοχρηματοδοτούμενα νομικά πρόσωπα: δέν λαμβάνουν τακτικές ἐπιχορηγήσεις ἀπό τόν κρατικό προϋπολογισμό. Σημειώνεται ἐπίσης ὅτι οἱ μισθοὶ τῶν κληρικῶν, πού εἶναι ἐφημέριοι σέ Ἐνορίες,

τῶν ἱεροκηρῶν καί ὀρισμένων (λαϊκῶν) ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων, καταβάλλονται ἀπ' εὐθείας σέ αὐτούς ἀπό τήν Ἐνιαία Ἀρχή Πληρωμῆς τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν. Κατ' ἐπέκταση, τό δημόσιο χρήμα γιά τήν μισθοδοσία καί ἀσφάλιση τοῦ ὀρθόδοξου Κλήρου δέν περνᾷ ἀπό τά ταμεία τῆς Ἐκκλησίας οὔτε γιά ἓνα λογικό δευτερόλεπτο.

3. Εἶναι αὐτοδιοικούμενα νομικά πρόσωπα ἔναντι τοῦ Κράτους: τά ὄργανα διοικήσεώς τους δέν διορίζονται ἀπό τό Κράτος, ἀντίθετα εἶναι αἰρετά καί ἰσόβια ὄργανα (Μητροπολίτες, μέλη Ἑγουμενοσυμβουλίων στίς Μονές) ἢ διορίζονται ἀπό αἰρετά ὄργανα (ὁ Μητροπολίτης διορίζει τά μέλη τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου καί οἱ κληρικοί καί λαϊκοί, πού διοικοῦν τίς Ἐνορίες ὡς μέλη τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου διορίζονται ἀπό τόν Μητροπολίτη καί τό Μητροπολιτικό Συμβούλιο).

4. Ἔχει ἀσχοληθεῖ ἀρκετά μέ τό ζήτημα καί ἡ νομική βιβλιογραφία τοῦ διοικητικοῦ δικαίου, ἀλλά καί μέ γνωμοδοτήσεις τοῦ τῶ Νομικό Συμβούλιο τοῦ Κράτους (ΝΣΚ) ἤδη ἀπό τή δεκαετία τοῦ 1990, καταλήγοντας στό συμπέρασμα ὅτι οἱ φορεῖς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μολοντί εἶναι Ν.Π.Δ.Δ., δέν ἐντάσσονται στή Δημόσια Διοίκηση¹². Σέ παραπλήσιο συμπέρασμα εἶχε καταλήξει ἀπό ἤδη ἡ νομολογία τῶν δικαιοδοτικῶν ὀργάνων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Σύμβασης Δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου ἤδη ἀπό τό 1989, ὅταν, στήν ὑπόθεση EComHR Maximilian Rommelfanger κατά Γερμανίας (ἀπόφαση τῆς 6.9.1989), ἡ Εὐρωπαϊκή Ἐπιτροπή Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων νομολόγησε ὅτι ἀκόμα καί σέ κράτη, ὅπου ὀρισμένες θρησκευτικές κοινότητες ἔχουν μορφή νομικοῦ προσώπου δημοσίου δικαίου (Γερμανία ἀλλά καί Ἑλλάδα), οἱ ἐκκλησίες αὐτές εἶναι «μὴ κυβερνητικοὶ οργανισμοί», ἐπομένως ἔχουν ἀτομικές ἐλευθερίες, τίς ὁποῖες ἔχει κάθε ιδιώτης ἔναντι τοῦ κράτους. Ἡ νομολογία αὐτή συνεχίσθηκε μέ ἀρκετές ἀποφάσεις τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Δικαστηρίου Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων καί ἐπικρατεῖ ἕως σήμερα.

Αὐτό πού δεχόταν ἡ νομική θεωρία καί ἡ νομολογία τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Δικαστηρίου Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων τό τυποποίησε πλέον ὡς κείμενο δίκαιο ὁ νόμος 4235/2014¹³. Ἀπό τίς 11.2.2014 ἰσχύει ὁ κανόνας ὅτι ἡ νομοθεσία γιά τήν ὀργάνωση καί διοίκηση, ἐν γένει περιουσιακή καί λογιστική διαχείριση, τούς λειτουργοῦς καί τό προσωπικό τοῦ Δημοσίου Τομέα

και της Γενικής Κυβέρνησης δέν εφαρμόζεται στους φορείς της Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐκτός ἀπό τίς περιπτώσεις ὅπου τυχόν εἰδική διάταξη νόμου προβλέπει σαφῶς τήν ὑπαγωγή τῶν φορέων τῆς Ἐκκλησίας σέ κάποια ἀπό τίς διατάξεις τῆς παραπάνω νομοθεσίας. Ὁ ἴδιος νόμος ἀναφέρει ὅτι δέν καταργοῦνται πάντως οἱ εἰδικές διατάξεις πού προβλέπουν ἐποπτεία τοῦ κράτους στήν Ἐκκλησία.

Βεβαίως, ὡς πρὸς τή λογιστική διαχείριση, καί πρῖν τόν νόμο 4235/2014, ὑπῆρχε νομοθετική ἐξαιρέση ἀπό τό 1986¹⁴, κατά τήν ὁποία τά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, ἐφ' ὅσον εἶναι θρησκευτικά Ν.Π.Δ.Δ. καί αὐτοχρηματοδοτούμενα, δέν ὑπάγονται στήν νομοθεσία λογιστικοῦ δικαίου τῶν κρατικῶν Ν.Π.Δ.Δ..

ΣΤ. Παρανόηση 6η: *«Ἡ Ἐκκλησία εἶναι κοινωνικό ἀγαθό καί τίς ὑπηρεσίες της δικαιοῦνται ὅλοι οἱ πολῖτες ἀφοῦ ἀπό τούς φόρους τους καταβάλλονται τά ἔξοδα τῆς μισθοδοσίας καί τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐκπαίδευσης»*

Ἐπικρατεῖ στήν ἑλληνική κοινωνία ἔντονη ἡ θεώρηση τῆς Ἐκκλησίας ὡς μίας (περίπου) θρησκευτικῆς Δ.Ε.Κ.Ο., ἡ ὁποία ὀφείλει νά παρέχει ἀδιακρίτως τίς «θρησκευτικές ὑπηρεσίες» τῆς πρὸς τούς φορολογούμενους πολῖτες, ἀσχέτως ἐάν αὐτοί τηροῦν τούς κανόνες τῆς, ὥστε νά εἶναι μέλη τῆς, καί αὐτό διότι ἀπό τή φορολογική συνεισφορά τους στά δημόσια βάρη τό Δημόσιο καταβάλλει τά ἔξοδα μισθοδοσίας καί ἀσφάλισης τῶν ὀρθόδοξων κληρικῶν καί λειτουργῶν ἡ ἐκκλησιαστική ἐκπαίδευση (ἐκκλησιαστικά γυμνάσια-λύκεια, ἐκκλησιαστικές ἀκαδημίες).

Ψήγματα αὐτῆς τῆς κοινωνικῆς καί πολιτικῆς ἀντίληψης ἐντοπίζονται καί σέ διατάξεις τῆς τυπικῆς νομοθεσίας, ἀκόμα καί πρόσφατες. Ἔτσι, λ.χ. στό νέο νομοθετικό πλαίσιο γιά τήν ἀποτέφρωση (νόμος 4368/2016) προβλέπεται ὅτι δικαιοῦται νά ἐπιλέξει κανεῖς μέ δήλωσή του, ἡ ὁποία περιβάλλεται τόν συμβολαιογραφικό τύπο, τό εἶδος τῆς τελετῆς τῆς κηδείας του καί ὅτι: *«Ἐφ' ὅσον τηρηθεῖ ὁ κατά τά ἀνωτέρω τύπος καί ἡ διατυπωθεῖσα ἐπιθυμία τοῦ θανόντος δέν ἀντίκειται σέ κανόνες δημόσιας τάξης, ὑγιεινῆς ἢ στά χρηστά ἤθη, τά ἀρμόδια ὄργανα ἢ οἱ ὑπηρεσίες, πού ἐπιμελοῦνται τῆς ταφῆς τοῦ νεκροῦ ὀφείλουν νά συμμορφώνονται στή διατυπωθεῖσα ἐπιθυμία τοῦ θανόντος χωρίς ὁποιαδήποτε ἄλλη προϋπόθεση ἢ διαδι-*

κασία, ἀκόμη καί ἂν ἐναντιωθοῦν συγγενεῖς ὁποιοῦ δῆποτε βαθμοῦ» (ἄρθρο 15 παρ. 3). Ὁ νομοθέτης ἀναφέρει λοιπόν ὡς μοναδικό ὄριο γιά τήν δεσμευτικότητα τῆς ἰδιωτικῆς βούλησης γιά τήν ἐπιλογή τοῦ τύπου τελετῆς κηδείας, μόνο τή *«δημόσια τάξη, ὑγιεινή καί χρηστά ἤθη»*, παραλείποντας νά ἀναφέρει καί τούς κανόνες καί παραδόσεις τῆς οἰκείας θρησκευτικῆς κοινότητας, οἱ θρησκευτικοί λειτουργοί τῆς ὁποίας θά κληθοῦν νά τελέσει τόν ἐπιλεχθέντα τύπο τελετῆς. Εἶναι ὅμως δυνατόν οἱ ὀρθόδοξοι κληρικοί ὡς θρησκευτικοί λειτουργοί καί «ὄργανα τῆς ταφῆς» νά δεσμεύονται ἀπό τή συμβολαιογραφική ἐπιλογή «τύπου τελετῆς τῆς κηδείας», ἐάν αὐτή ἡ ἐπιλογή δέν σέβεται τούς κανόνες τῆς Ἐκκλησίας τους;

Ἡ Διαρκῆς Ἱερά Σύνοδος ἐξέδωσε ἀνακοίνωση πρῖν (14.1.2016) καί μετὰ τήν ψήφιση τοῦ παραπάνω νόμου (1.3.2016) ὅτι εἶναι συνταγματικά προβληματική ἡ σιωπή τοῦ νομοθέτη γιά τήν ἀνάγκη σεβασμοῦ τῶν θρησκευτικῶν παραδόσεων κάθε θρησκευτικῆς κοινότητας, πού πρέπει νά σέβεται τό συμβολαιογραφικό ἔγγραφο ἐπιλογῆς τοῦ τύπου τελετῆς τῆς κηδείας (τέτοια ζητήματα θά προκύψουν ἐάν π.χ. κάποιος δηλώσει ὅτι ἐπιθυμεῖ χριστιανική ἐξόδιο ἀκολουθία, ἀλλά ταυτόχρονα δηλώνει ὅτι ἐπιθυμεῖ ἀποτέφρωση καί ἀκολούθως ταφή τῆς τέφρας του).

Ἔχει ἰδιαίτερο νομικό ἐνδιαφέρον ἡ ὑποκρυπτόμενη ἀντίληψη γιά τόν ρόλο τῆς Ἐκκλησίας ὡς μίας θρησκευτικῆς Δ.Ε.Κ.Ο., ὡς τμήματος τῆς παροικῆς Δημόσιας Διοίκησης, σέ μία ἀνακοίνωση (26.2.2016) τῆς ἀστικῆς ἐταιρείας «Ἑλληνική Κοινωνία Ἀποτεφρώσεως». Ὁ ἐν λόγω ἰδιωτικός φορέας τοποθετήθηκε στήν ἀπόφαση τῆς Διαρκοῦς Ἱεράς Συνόδου ὅτι ἀπορρίπτει γιά τά μέλη τῆς τήν ἀποτέφρωση (δελτίο τύπου 14.1.2016) καί ἐπιχειρηματολόγησε, μεταξὺ ἄλλων, ὅτι *«οἱ Ἱερεῖς καί οἱ ἐργαζόμενοι στό Νομικό Πρόσωπο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πληρώνονται ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς ὡς δημόσιοι ὑπάλληλοι ἀπό τόν κρατικό προϋπολογισμό ἐκ τῆς συνύπαρξης Κράτους - Ἐκκλησίας. Οἱ ἐργαζόμενοι λοιπόν σέ αὐτήν (ιερεῖς κ.ἄ.) ἔχουν ἀπολαβές καί ὑποχρεώσεις στους Ἑλληνες φορολογούμενους. Σέ μία καί μόνο περίπτωση βεβαίως ἡ Ὄρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἔχει τό δικαίωμα νά ἀρνηθεῖ τήν ὑποχρέωση τῆς τελετῆς τῆς ἐξοδίου ἀκολουθίας σέ αὐτούς πού θά ἀποτεφρωθοῦν, ἐάν καί ὅταν παραιτηθεῖ τῶν ἀμοιβῶν καί τῆς οἰκονομικῆς στήριξης τῆς ἰδίας καί τῶν ἐργαζο-*

μένων της από τό Κράτος και τούς Έλληνες φορολογούμενους, άλλως πως πιστεύουμε ότι ή άρνηση ύπηρεσίας συνιστά παράβαση καθήκοντος». Είναι πρόδηλη έδώ ή αντίληψη τής ορθόδοξης Έκκλησίας ως φορέα παροχής ύπηρεσιών κοινής ωφέλειας, ό όποιος ύποχρεούται σέ «παροχή ύπηρεσιών» στόν κάθε φορολογούμενο, μέ απόλυτη αποσύνδεση τής ιεροτελεστίας τής έξοδίου άκολουθίας από όποιανδήποτε ύποχρέωση πίστης και συμμόρφωσης προς τήν παράδοση και τούς κανόνες τής Έκκλησίας.

Φυσικά τό νομικό δεδομένο είναι ότι ή Έκκλησία τής Ελλάδος είναι ύποκείμενο θρησκευτικής αυτονομίας (άρθρα 9, 11 Ε.Σ.Δ.Α.) και θρησκευτικής αυτοδιοίκησης έναντι του κράτους (άρθρο 12, 13 Συντάγματος) και δέν μπορεί νά ύποχρεωθεί σέ παράβαση τών κανόνων τής θεολογικής της ύπόστασης. Μάλιστα τό Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Άνθρωπίνων Δικαιωμάτων έπανελημμένα έχει νομολογήσει ότι τό άρθρο 9 τής Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Άνθρώπου δέν έγγυάται τήν άσκηση δικαιώματος έναντίωσης μέλους έντός τής θρησκευτικής του κοινότητας. Έπομένως σέ περίπτωση μίας διαφωνίας (σέ θέματα δόγματος ή οργάνωσης) μεταξύ τής θρησκευτικής κοινότητας και ενός από τά μέλη της, ή θρησκευτική έλευθερία του διαφωνούντος μέλους τής οικείας Έκκλησίας έξαντλείται στό δικαίωμα του νά αποχωρήσει από τή θρησκευτική κοινότητα¹⁵.

Ζ. Παρανόηση 7η: «Είναι απαραίτητος ό χωρισμός Κράτους και Έκκλησίας για νά παύσει ή Έκκλησία νά παρεμβαίνει σέ κρατικές ύποθέσεις»

Αυτήν τή στιγμή στήν έλληνική νομοθεσία δέν ύπάρχουν διατάξεις, πού προβλέπουν δυνατότητα παρέμβασης τής ορθόδοξης Έκκλησίας τής Ελλάδος σέ ύποθέσεις κρατικής άρμοδιότητας. Παρέμβαση τής Έκκλησίας στό πεδίο ύλικής άρμοδιότητας του Κράτους, και δή και μέ έννομες συνέπειες, δέν είναι ό θρησκευτικός χρωματισμός τής κρατικής έθιμοτυπίας, όπως π.χ. ό θρησκευτικός όρκος του Προέδρου τής Δημοκρατίας (άρθρο 33 Συντάγματος), τών βουλευτών (άρθρο 59 Συντ.) ή τών μελών του Ύπουργικού Συμβουλίου (24 και 39 του π.δ. 63/2005, ΦΕΚ Α' 98), ό όποιος μάλιστα χρωματισμός δέν μπορεί νά είναι ύποχρεωτικός λόγω τών άρθρων 13 Συντ. και 9 και 11 ΕΣΔΑ (θετικό και άρνητικό δικαίωμα θρησκευτικής έλευθερίας).

Αντιθέτως, στήν άλλη πλευρά τής πλάστιγγας, ύφίστανται άκόμα πολλές νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις έθιμοτυπίας, αλλά και ουσιώδους κρατικού παρεμβατισμού επί ζητημάτων διοίκησης, οργάνωσης και διαχείρισης τής Έκκλησίας τής Ελλάδος.

Πρώτον, ιδίως σέ νομοθετήματα πού σχετίζονται μέ τή διαχείριση τής εκκλησιαστικής περιουσίας ό έλληνας νομοθέτης διαπνέεται από διάθεση νά προβαίνει σέ ευσεβιστικές ύποδείξεις προς τήν Έκκλησία σχεδόν παραδίδοντας μαθήματα ήθικης. Πρόσφατο παράδειγμα ό νόμος 4170/2013 (άρθρο 69, ΦΕΚ Α' 163), ό όποιος ρυθμίζει τή διαδικασία πολεοδομικής ώριμμανσης (άπόκτηση χρήσης γής) για τά άκίνητα τής Έκκλησίας και φροντίζει μετ' επιτάσεως (παρ. 2) νά ύποδείξει στους εκκλησιαστικούς φορείς ότι τό εισόδημα από τήν άξιοποίηση τών άκινήτων τους «θά διατίθεται αποκλειστικώς για τή χρηματοδότηση, ένίσχυση και ανάπτυξη του έν γένει κοινωνικού και φιλανθρωπικού έργου τους». Είναι έμφανής ή ήθικιστική παρέμβαση του νομοθέτη στήν άξιοποίηση τής εκκλησιαστικής περιουσίας, καθώς νιώθει ύποχρεωμένος νά διευκρινίσει, για τήν έξωθεν καλή μαρτυρία, ότι τά εκκλησιαστικά έσοδα διατίθενται μόνο για μή κερδοσκοπικούς σκοπούς, ως εάν νά έλλόχευε κάποιος κίνδυνος τά έσοδα τής Έκκλησίας νά άξιοποιηθούν για σκοπούς κερδοσκοπίας ή σκοπούς άθέμιτους.

Ύφίστανται επίσης και διατάξεις συμβολικής κρατικής έποπτείας, αλλά μέ σημαντικές, θεολογικές και πολιτειακές, συμπαραδηλώσεις. Ό Αρχιεπίσκοπος Άθηνών και πάσης Ελλάδος καθώς και οί Μητροπολίτες ύποχρεούνται μετά τή δημοσίευση του προεδρικού διατάγματος, πού τούς αναγνωρίζει, και πριν ένθρονισθούν στή Μητρόπολή τους, νά έμφανισθούν στόν Πρόεδρο τής Δημοκρατίας και νά δώσουν έναν οίονει όρκο, μία διαβεβαίωση πριν τήν έναρξη τών καθηκόντων τους. Μοιάζει για μία κατ' άρχήν τιμητική διαδικασία για τόν νέο Επίσκοπο, καθώς δέν είναι πολλοί οί λειτουργοί, πού ορκίζονται ένώπιον του άνώτατου πολιτειακού άρχοντα και ρυθμιστή του πολιτεύματος. Όστόσο, αν έπισκοπήσει κανείς τό περιεχόμενο αυτής τής διαβεβαίωσης, τά πράγματα αλλάζουν όψη. Ό νέος Μητροπολίτης δηλώνει ύπακοή στό Σύνταγμα και στους νόμους του Κράτους· μέχρις εκει είναι πολύ εύλογο τό περιεχόμενο τής διαβεβαίωσης. Έπιπλέον όμως παρέχεται από τόν Μη-

τροπολίτη ή διαβεβαίωση στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας ότι «... θά ἐκκληρῶ τῇ θεΐα χάριτι τά ... καθήκοντα ..., τηρῶν ἀπαρασαλεύτως τούς ἱερούς ἀποστολικούς καί συνοδικούς Κανόνες καί τάς ἱεράς Παραδόσεις»¹⁶. Ἀντιλαμβάνεται κανεὶς ἀμέσως ὅτι ἡ παραπάνω διάταξη μετατρέπει τόν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας σέ θεματοφύλακα τῶν ἱερῶν κανόνων καί παραδόσεων, σχεδόν σέ Pontifex Maximus, ἀνώτερο τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πρὸς τόν ὁποῖο ὑπόσχονται οἱ Ἀρχιερεῖς τῆς Ἐκκλησίας ὅτι θά εἶναι πιστοὶ στίς παραδόσεις καί κανόνες τῆς Ἐκκλησίας.

Υπάρχουν ὅμως καί διατάξεις ὄχι ἀπλῶς συμβολικῆς καί ἐθιμικῆς ἐποπτείας, ἀλλὰ ἐποπτείας μέ νομικό, κανονιστικό περιεχόμενο. Πρόκειται συγκεκριμένως γιά ἕνδεκα (11) περιπτώσεις ἀνάμειξης τοῦ Κράτους στή διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας, εἴτε ὑπό τὴν μορφή κρατικῆς ἐκτέλεσης συγκεκριμένων ἀποφάσεων τῆς Ἐκκλησίας μέσω τῆς ἐκδοσης προεδρικῶν διαταγμάτων, εἴτε μέ τὴ μορφή καί τῆς συναπόφασης ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν θεμάτων¹⁷ σὺν Καταστατικό Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (νόμο 590/1977, Κ.Χ.Ε.Ε.):

1) προβλέπεται ὅτι πρέπει ὅποσδήποτε νά κληθεῖ ὁ Ὑπουργὸς Παιδείας καί Ἱεροσηκυσμάτων κατὰ τὴν ἐκλογή τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος, ἀλλιῶς ἐάν δέν κληθεῖ, ἡ ἐκλογή εἶναι ἄκυρη. Δέν ἐπιτρέσσεται τὸ κύρος τῆς ἐκλογῆς, ἐάν, παρότι ἐκλήθη, ὁ Ὑπουργὸς δέν προσέλθει στὴν συνεδρίαση γιά τὴν ἐκλογή (ἄρθρο 14 παρ. 2 Κ.Χ.Ε.Ε.)

2) ἐφ' ὅσον ὁ Ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Παιδείας καί Ἱεροσηκυσμάτων εἶναι παρῶν κατὰ τὴν ἐκλογή τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος ἐκδικάζει τυχόν ἔνσταση, πού ὑποβάλλει Μητροπολίτης - μέλος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας. Ἐπομένως ὁ Ὑπουργὸς καθίσταται σχεδόν «δευτεροβάθμια Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας» κατὰ τὴν παραπάνω διαδικασία ἐκλογῆς Ἀρχιεπισκόπου, ἀφοῦ ἔχει τὴν ἀρμοδιότητα νά ἐπιλύει τίς διαφωνίες μεταξύ τῶν μελῶν τῆς (ἄρθρο 15 παρ. 4 Κ.Χ.Ε.Ε.).

3) ἐκδίδεται προεδρικό διάταγμα γιά τὴν ἀναγνώριση τοῦ ἐκλεγέντος Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος (ἄρθρο 15 παρ. 5, 6 Κ.Χ.Ε.Ε.)

4) ἐκδίδεται προεδρικό διάταγμα γιά τὴν ἀναγνώριση τοῦ ἐκλεγέντος Μητροπολίτη (ἄρθρο 26 παρ. 1, 2 Κ.Χ.Ε.Ε.),

5) ἐκδίδεται προεδρικό διάταγμα γιά τὴν ἀποδοχὴ παραίτησης Μητροπολίτη (ἄρθρο 34 παρ. 2 Κ.Χ.Ε.Ε.).

Οἱ παραπάνω περιπτώσεις 3,4 καί 5 δέν ἀποτελοῦν κατὰ τὸ καινοφανές σὺν ἑλλαδικὸ ἔδαφος, καθὼς καί κατὰ τὴν περίοδο τῆς ὀθωμανικῆς κυριαρχίας ὁ Σουλτάνος ἐξέδιδε βεράτια¹⁸ γιά τὴν ἀναγνώριση τῶν Πατριαρχῶν καί τῶν Ἐπισκόπων, διοικητικὴ πράξη ἀντίστοιχη μέ τὸ σημερινὸ διάταγμα ἀναγνώρισης καί κατάστασης, πού ἐκδίδει ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας.

6) προβλέπεται ἡ ἀνάμειξη τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας καί Ἱεροσηκυσμάτων στὴ διαδικασία διαπίστωσης τῆς ἀνικανότητος Μητροπολίτη νά ἐκτελέσει τὰ καθήκοντά του ἀπὸ λόγους ὑγείας καί ἡ ἐκδοσὴ διατάγματος ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας, μέ τὸ ὁποῖο ἀπαλλάσσεται ὁ Μητροπολίτης ἐκ τῶν καθηκόντων του (ἄρθρο 34 παρ. 4 καί 6 Κ.Χ.Ε.Ε.),

7) ἐκδίδεται προεδρικό διάταγμα γιά τὴν ἴδρυση, συγχώνευση, κατάργηση Ἱενορίας (ἄρθρο 36 παρ. 2 καί 5 Κ.Χ.Ε.Ε.)

8) ἐκδίδεται προεδρικό διάταγμα ἴδρυσης Ἱερᾶς Μονῆς, καθὼς καί Κοινὴ Ὑπουργικὴ Ἀπόφαση (Κ.Υ.Α. Ὑπουργῶν Παιδείας καί Ἐξωτερικῶν), προκειμένου νά ἐπιτραπῆ ἡ ἴδρυση μέσα σὺν ἔδαφος πνευματικῆς δικαιοδοσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «μετοχίου» (παραρτήματος) Ἱερᾶς Μονῆς ἐτέρου κλίματος, δηλαδή ἄλλης ἐκκλησιαστικῆς δικαιοδοσίας π.χ. ἄλλης αὐτοκέφαλῆς Ἐκκλησίας ἢ Πατριαρχείου (ἄρθρο 39 παρ. 3 καί 7 Κ.Χ.Ε.Ε.)

9) ἐκδίδεται προεδρικό διάταγμα γιά τὸν ἐσωτερικό ὄργανισμό τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας (ἄρθρο 40 παρ. 2 Κ.Χ.Ε.Ε.),

10) ἐκδίδεται (δυνητικά) προεδρικό διάταγμα ἴδρυσης σωφρονοστηρίου γιά κληρικούς (ἄρθρο 57 παρ. 5 Κ.Χ.Ε.Ε.).

11) τέλος ὡς περίπτωσις ἐποπτείας πρέπει νά θεωρηθεῖ καί ἡ δυνατότητα καταστατικῆς ἐποπτείας ὑπὸ τὴν μορφή τοῦ καταστατικοῦ (καί ὄχι προληπτικοῦ) ἐλέγχου τοῦ Δημοσίου στὴ διαχείριση τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας. Ἀσκεῖται μέσω τῶν οἰκονομικῶν ἐπιθεωρητῶν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, οἱ ὁποῖοι ὀρίζονται μέ Κοινὴ Ὑπουργικὴ Ἀπόφαση (Κ.Υ.Α.) τῶν Ὑπουργῶν καί Οἰκονομικῶν καί Ἐθν. Παιδείας καί Ἱεροσηκυσμάτων (ἄρθρο 46 παρ. 4 Κ.Χ.Ε.Ε.).

Οί περισσότερες από τις παραπάνω διοικητικές πράξεις που εκδίδει τό Κράτος περιορίζονται στην (κατά δεσμία αρμοδιότητα) έγκριση τών εκκλησιαστικών αποφάσεων (αφού προηγηθεί έλεγχος νομιμότητας). Υφίστανται όμως και διατάξεις που προβλέπουν αποφασιστικές αρμοδιότητες και διοισθώνουν σέ αρμοδιότητα συνδιοίκησης του κράτους μέ τήν εκκλησία επί θεμάτων καθαρώς έσωτερικών - εκκλησιαστικών.

Γιά συνδιοίκηση Κράτους και Έκκλησίας επί καθαρώς θεολογικών ζητημάτων μπορεί νά γίνει λόγος στην περίπτωση τής άπονομής χάριτος. Μπορεί ή Ίερά Σύνοδος τής Έκκλησίας νά συγχωρήσει έναν κληρικό τής, στόν όποιο επέβαλε εκκλησιαστική ποινή; Ή κατά νόμον άπάντηση είναι όχι. Ό μόνος άρμόδιος γιά νά αίρει εκκλησιαστικές ποινές είναι ό Πρόεδρος τής Δημοκρατίας μέ βάση τόν νόμο περί εκκλησιαστικής δικαιοσύνης¹⁹. Καί έδω ό Πρόεδρος τής Δημοκρατίας άνάγεται σέ Pontifex Maximus και έχει τό δικαίωμα του «λύειν» εκκλησιαστικές κυρώσεις.

Υπάρχουν όμως και παρεμβατικές διατάξεις μέ καθαρά έκκοσμηκευμένη και εισπρακτική αντίληψη. Γιά νά εκδοθεί άδεια θρησκευτικού γάμου από τόν Μητροπολίτη ό Κώδικας Τελών Χαρτοσήμου προβλέπει ότι επιβάλλεται φόρος (τέλος χαρτοσήμου). Έν όλίγοις τό Δημόσιο φορολογεί τήν προσευχή και εύλογία τής Έκκλησίας γιά τή συνένωση τών μελλόνυμφων μέ παράβολο χαρτοσήμου²⁰.

Επίσης συνεχίζουν νά ισχύουν και νά δεσμεύουν τήν Έκκλησία τής Ελλάδος νομοθετικές διατάξεις πρόδηλα αντίθετες μέ τούς Ίερούς Κανόνες και τίς παραδόσεις τής, οί όποίες έχουν όδηγήσει σέ πολλές τριβές στό έσωτερικό τής και έχουν άπασχολήσει και τό Συμβούλιο τής Επικρατείας. Παραδείγματα: ή λεγόμενη «τροπολογία Κακλαμάνη»²¹, ή όποία εισήχθη στόν Καταστατικό Χάρτη τής Έκκλησίας τής Ελλάδος, και προβλέπει ότι Μητροπολίτης (χωρίς νά είναι άπαραίτητο ότι έχει διαπράξει κάποιο εκκλησιαστικό παράπτωμα, που δικαιολογεί τήν απομάκρυνσή του), μπορεί νά τεθεί σέ έξάμηνη διαθεσιμότητα μέ άπόφαση τής Διαρκούς Ίεράς Συνόδου «έφ' όσον συντρέχουν λόγοι που άφορούν στό πρόσωπό του, στό συμφέρον τής Έκκλησίας, στή δημόσια τάξη ή στην κοινωνική ειρήνη»²². Ή διατάξη αυτή αντίκειται καταφανώς στόν βασικό θεσμό τής Έκκλησίας, τόν κανόνα τής ισοβιότητας του Ίπισκόπου, ό όποιος δύ-

ναται νά άπολέσει τήν θέση του, μόνο δυνάμει εκκλησιαστικής ποινής από εκκλησιαστικό δικαστήριο έξ αιτίας παραπτώματος, καθώς και στούς ίερούς κανόνες εκκλησιαστικής δικονομίας γιά τόν πειθαρχικό έλεγχο τών Ίπισκόπων από εκκλησιαστικά δικαστήρια (:Συνόδους Ίπισκόπων μέ πειθαρχική αρμοδιότητα).

Παραπλήσια προβλήματα έχει προκαλέσει και τό περίφημο άρθρο 160 του ν. 5383/1932, τό όποιο προβλέπει ότι εάν κληρικός καταδικασθεί σέ κακουρηματική ποινή άμετακλήτως, καθαιρείται από Συνοδικό Δικαστήριο τής Έκκλησίας τής Ελλάδος άνευ έτέρου (χωρίς δίκη και χωρίς άπολογία), διάταξη που επίσης αντίκειται στίς ίερούς κανόνες εκκλησιαστικής δικονομίας, που δέν επιτρέπουν τήν καθαίρεση κληρικού χωρίς δίκη και άπολογία. Ή διάταξη αυτή άντιμετωπίζει έντελώς έκκοσμηκευμένα τή θέση του κληρικού και θυμίζει τίς αντίστοιχες διατάξεις γιά τήν αυτοδίκαιη έκπτωση τών αίρετών όργάνων τής τοπικής αυτοδιοίκησης λόγω ποινικής καταδίκης (δημάρχων κ.λπ.).

Επίσης, συνεχίζονται νά ψηφίζονται διατάξεις σφόδρα αντίθετες στην έλευθερία αυτοδιοίκησης τής Έκκλησίας τής Ελλάδος μέ τεκμηρίωση δημοσιονομική. Π.χ. ό νόμος 4369/2016 προέβλεψε νέο σύστημα άξιολόγησης γιά τούς δημοσίους ύπαλλήλους, στούς όποιους ύπήγαγε και όσους εκκλησιαστικούς ύπαλλήλους (ιεροκήρυκες και λαϊκούς ύπαλλήλους) *μισθοδοτούνται από τό Δημόσιο*. Σιωπηρά δηλαδή κατήργησε ό νέος νόμος τήν αντίστοιχη αρμοδιότητα, που έχει ή Ίερά Σύνοδος (άρθρο 42 ν. 590/1977), νά ψηφίζει δικό της Κανονισμό άξιολόγησης γιά όλους τούς ύπαλλήλους τής (Κανονισμός 265/2015, ΦΕΚ Α' 25). Ό άποχωρισμός από τήν αρμοδιότητα τής Έκκλησίας εκείνης τής κατηγορίας ύπαλλήλων τής, που επιβαρύνουν, και επειδή επιβαρύνουν, οικονομικά τό Δημόσιο, άναπαράγει ύλιστική αντίληψη του νομοθέτη γιά τά περιθώρια αυτοδιοίκησης τής Έκκλησίας τής Ελλάδος.

Τέλος υφίστανται και νέες διατάξεις, που συρρικνώνουν, σέ σχέση μέ προγενέστερες, τόν σεβασμό στην θρησκευτική έλευθερία. Π.χ. δυνάμει του νόμου 4277/2014 (άρθρα 48-49) τό μόνο που άρκει γιά τήν άποτέφρωση νεκρού είναι είτε ή έγγραφη δήλωση ή σημείωμα του θανόντος ότι επιθυμεί τήν άποτέφρωσή του, είτε ή δήλωση του/τής συζύγου ή «συντρόφου»,

μέ τον όποιο έχει συνάψει «σύμφωνο συμβίωσης» ή των συγγενών πρώτου ή δεύτερου βαθμού. Τοῦτο σημαίνει ὅτι κάποιος πού εἶχε δημόσια ζωή κοντά στήν Ἐκκλησία π.χ. ὁ Ἐπίτροπος μίας Ἐνορίας ἢ ἕνας θεολόγος, ἀλλά δέν εἶχε φροντίσει νά ἀφήσει σημεῖωμα γιά τήν τελευταία του ἐπιθυμία σέ σχέση μέ τή μεταχείριση τοῦ σώματός του, μπορεῖ πλέον νά ἀποτεφρωθεῖ, ἐάν τό ζητήσουν ἢ σύζυγός του ἢ οἱ γονεῖς ἢ τά παιδιά του. Δηλαδή οἱ γνωστές καί ἐκπεφρασμένες θρησκευτικές πεποιθήσεις τοῦ θανόντος δέν παίζουν πλέον κανένα ρόλο γιά τόν νομοθέτη, ὅπως ὄριξε ὁ παλαιότερος νόμος 3448/2006.

Ἐδῶ προκύπτει εὐλόγα τό ἐρώτημα: δηλαδή ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος τάσσεται γιά τούς παραπάνω λόγους ὑπέρ τοῦ χωρισμοῦ Κράτους καί Ἐκκλησίας; Ἡ ἐρώτηση εἶναι λάθος, καί ἡ ὅλη συζήτηση ἀποβλέπει τελικά νά βροῦμε σωστές ἀπαντήσεις σέ ἕνα λάθος ἐρώτημα. Ὅλα αὐτές οἱ παραπάνω προβληματικές ρυθμίσεις μονομεροῦς παρέμβασης τοῦ Κράτους σέ ἐκκλησιαστικά ζητήματα δέν ἔχουν ὡς ἔρεισμα τό ἄρθρο 3 τοῦ Συντάγματος καί δέν προκύπτουν ὡς ἀναγκαῖες συνέπειες ἀπό αὐτό. Ἀποτελοῦν προβληματικές ρυθμίσεις τῆς κοινῆς νομοθεσίας καί ἡ μεταβολή τους δέν προϋποθέτει ἀναθεώρηση διατάξεων τοῦ Συντάγματος.

Η. Παρανόηση 8η: «Ἡ ὀρθόδοξη Ἐκκλησία στήν Ἑλλάδα δέν φορολογεῖται»

Σέ δημοσκόπηση πού δημοσιεύθηκε στίς 3.4.2017 ἡ συντριπτική πλειονότητα, ποσοστό 84%, τῶν ἐρωτηθέντων ἀπαντᾷ πῶς «ἡ ἱερή περιουσία πρέπει νά φορολογηθεῖ», ὡς νά μήν φορολογεῖται ἤδη. Τά νομοθετικά δεδομένα πού ἀγνοοῦνται ἀπό τέτοιες δημοσκοπήσεις καί τήν κοινή γνώμη εἶναι ὅτι οἱ τελευταῖες ἀπαλλαγές, πού ὑπῆρχαν στή φορολογική νομοθεσία γιά τούς φορεῖς τῆς Ἐκκλησίας, καταργήθηκαν μέ τόν νόμο 3842/2010. Διευκρινίζω ὅτι οἱ Μονές τοῦ Ἁγίου Ὁρους λόγω τῆς εἰδικῆς συνταγματικῆς διάταξης τοῦ ἄρθρου 105 Συντ. ἔχουν τελείως διαφορετικό καθεστῶς, τό ὁποῖο ἐπιφυλάσσει τό Σύνταγμα στήν χερσόνησο τοῦ Ἁθωνος. Ὡς πρὸς τήν φορολογική μεταχείριση οἱ φορεῖς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπόκεινται σέ φόρους γιά ὅλα τά φορολογικά ἀντικείμενα, ὅπως ὅλα τά νομικά πρόσωπα, δηλαδή ΕΝΦΙΑ (ν. 4223/2013 ΦΕΚ Α΄ 287), φόρο εἰσοδήματος (ν. 4172/2013, ΦΕΚ Α΄ 167), φόρο κληρονομιῶν -

δωρεῶν (ν. 2961/2001, ΦΕΚ Α΄ 266), ΦΠΑ (ν. 2859/2000, ΦΕΚ Α΄ 248), τέλη χαρτοσήμου (π.δ. τῆς 28/28.07.1931, ΦΕΚ Α΄ 239), παρακρατοῦν καί ἀποδίδουν τούς παρακρατούμενους φόρους γιά τούς μισθωτούς καί προμηθευτές τους κ.λπ..

Ἀπαλλαγές, πού ὁμως δέν ἀφοροῦν εἰδικά στήν ὀρθόδοξη Ἐκκλησία προβλέπονται: α) ἀπό τό τέλος ἀκίνητης περιουσίας (Τ.Α.Π.) γιά χώρους λατρείας καί γενικότερα θρησκευτικῆς χρήσης κάθε θρησκείας²³, β) ἀπό τόν Ἐνιαῖο Φόρο Ἰδιοκτησίας Ἀκινήτων (ΕΝΦΙΑ) γιά χώρους λατρείας καί γενικότερα θρησκευτικῆς καί κοινοφελοῦς χρήσης κάθε θρησκείας²⁴, γ) ἀπό δημοτικά τέλη, ἀνταποδοτικά τέλη γιά χώρους λατρείας κάθε θρησκείας²⁵. Πρόκειται, κατά συνέπεια, γιά ἀπαλλαγές ὑπέρ κάθε θρησκευτικῆς κοινότητας, ὥστε δέν μπορεῖ νά γίνει λόγος γιά προνομιακή μεταχείριση τῆς ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας.

Θ. Τό πλαισίο κανονιστικῆς αὐτονομίας τῆς Ἐκκλησίας

Τά τελευταῖα χρόνια ἔχουν γίνει νομοθετικά βήματα ὑπέρ τῆς κατοχύρωσης μεγαλύτερου περιθωρίου αὐτοδιοίκησης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μέ τή νομοθέτηση στόν Καταστατικό Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῆς δυνατότητας ἔκδοσης Κανονισμῶν ἀπό τήν Ἱερά Σύνοδο (διοικητικῶν πράξεων, πού ἔχουν ἰσχύ ἴσου ἐπιπέδου μέ τίς λοιπές κανονιστικές πράξεις τῆς διοίκησης, ὅπως οἱ ὑπουργικές ἀποφάσεις).

Ψηφίζοντας Κανονισμούς, τήν ἔκδοση τῶν ὁποίων ἐξουσιοδοτεῖ ὁ νόμος 590/1977, ἡ Ἱερά Σύνοδος λειτουργεῖ ὡς ἐσωτερικό νομοθετικό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Νέες νομοθετικές ἐξουσιοδοτήσεις ἔχουν εἰσαχθεῖ κυρίως σέ θέματα περιουσιακῆς διαχείρισης (νόμοι 4235/2014, 3401/2014). Ἐπίσης ὁ βασικός κανόνας γιά τό νομοθετικό καθεστῶς τῶν συμβάσεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἶναι ὅτι οἱ συμβάσεις πού ἡ Ἐκκλησία χρηματοδοτεῖ ἀπό ἴδιους πόρους διέπονται ἀπό τούς Κανονισμούς, πού ἐκδίδει ἡ Ἱερά Σύνοδος, ὡς πρὸς τήν ἀνάθεση καί ἐκτέλεσή τους, ἐνῶ συμβάσεις, γιά τίς ὁποῖες ἐπιχορηγεῖται ἀπό τόν κρατικό προϋπολογισμό ἢ ἐντάσσονται σέ συγχρηματοδοτούμενα εὐρωπαϊκά προγράμματα (π.χ. ΕΣΠΑ) ὑπάγονται στό νομοθετικό καθεστῶς τῶν δημοσίων (κρατικῶν) ἔργων ἢ δημοσίων συμβάσεων²⁶.

Ι. Παρανόηση 9η: «*Ἡ ποινικοποίηση τῆς βλασφημίας προστατεύει τὴν ἐπικρατοῦσα θρησκεία καὶ τὸν Θεό*»

Τό 2013 μάλιστα δημοσιεύθηκε καί σχετικός συλλογικός τόμος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐνώσης γιά τά Δικαιώματα τοῦ Ἀνθρώπου μέ τίτλο «*Ὁ Θεός δέν ἔχει ἀνάγκη εἰσαγγελία*». Προφανῶς καί δέν ἔχει.

Ἡ ἐπιμονή ὁμως στήν ἀποψη ὅτι οἱ διατάξεις τοῦ Ἐβδόμου Κεφαλαίου τοῦ Ποινικοῦ Κώδικα (ἄρθρο 198 ΠΚ - Κακόβουλη βλασφημία, ἄρθρο 199 ΠΚ - Καθύβριση θρησκευμάτων, ἄρθρο 200 ΠΚ - Διατάραξη θρησκευτικῶν συναθροίσεων, ἄρθρο 201 ΠΚ - Περιύβριση νεκρῶν) ἀποβλέπουν νά προστατεύσουν τόν Θεό ἢ τὴν ὀρθόδοξη Ἐκκλησία ἰσοδυναμεῖ μέ ἄρνηση ἀνάγνωσης καί κατανόησης ἤδη καί αὐτοῦ ἀκόμα τοῦ τίτλου τοῦ σχετικοῦ Κεφαλαίου τοῦ Ποινικοῦ Κώδικα, πού διακηρύττει ὅτι τὸ προστατευόμενο ἔννομο ἀγαθὸ του Κεφαλαίου εἶναι μία συλλογική κατάσταση ὁμαλότητας καί ὄχι ἓνα ἀτομικὸ αἶσθημα ἢ τὸ status ὁποιασδήποτε θρησκευτικῆς κοινότητας. Πρόκειται γιά τὴ θρησκευτικὴ εἰρήνη, ἢ ὁποία μπορεῖ νά ἀνατραπεῖ ἀπὸ τὴν προσβολή κατὰ τῶν θρησκευτικῶν αἰσθημάτων καί παραδόσεων ὁποιασδήποτε θρησκευτικῆς κοινότητας. Τά ἀδικήματα αὐτά τυποιοῦν (ἀκόμα καί ἐάν μετέρχονται θεολογικούς ὅρους, ὅπως στό ἄρθρο 198 Ποινικοῦ Κώδικα, πού προβλέπει τὴν κακόβουλη «βλασφημία») ὑβριστικές καί ἐν γένει προσβλητικὲς συμπεριφορὲς πού ἐνδιαφέρουν τὸ κράτος μέ κριτήρια ἐκτίμησης τοῦ δημοσίου κινδύνου, πού προκαλοῦν (καί ὄχι μέ μέτρα ἐκκλησιαστικῆς ἠθικῆς), καθὼς οἱ συμπεριφορὲς αὐτές, ἐάν μείνουν ἀνέλεγκτες ἀπὸ τὴν Πολιτεία, μποροῦν νά προκαλέσουν περιστατικὰ θρησκευτικῆς αὐτοδικίας.

ΙΑ. Παρανόηση 10η: «*Πρέπει νά γίνει χωρισμὸς Κράτους καί ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας γιά νά σταματήσει ἡ ἐπιβάρυνση τοῦ Δημοσίου μέ τὴ μισθοδοσία τοῦ Κλήρου καί τὴν ἐκκλησιαστικὴ ἐκπαίδευση*»

Πρῶτα ἀπ' ὅλα τὸ Δημόσιο δέν μισθοδοτεῖ μόνο τοὺς ὀρθόδοξους κληρικούς (καί ὀρισμένους ἀπὸ τοὺς ἐκκλησιαστικούς ὑπαλλήλους τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων), ἀλλὰ καί τοὺς Μουφτηδες καί τοὺς Ἱεροδιδασκάλους τῆς Δυτ. Θράκης - καί ὀρθῶς.

Δεύτερον, ἡ μισθοδοσία τοῦ Κλήρου καί ἡ ὑποστήριξη τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐκπαίδευσης ἀπὸ τὸ Κράτος

δέν εἶναι ζήτημα θεσμικῶν σχέσεων Κράτους καί Ἐκκλησίας, ἀλλὰ ἀφορᾷ στίς περιουσιακὲς ἔννομες σχέσεις τους. Δέν ἀφορᾷ οὔτε στήν ιδιότητα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὡς φορέα τῆς ἐπικρατοῦσας θρησκείας, οὔτε στήν νομική της μορφή ὡς νομικοῦ προσώπου δημοσίου δικαίου. Ἐν ὀλίγοις, ἡ μισθοδοσία τοῦ Κλήρου δέν ἔχει σχέση αἰτιώδη μέ τὴν ὑπαρξη καί τὸ περιεχόμενο τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ Συντάγματος. Ἐξ ἄλλου ἡ κρατικὴ συμβολή στή μισθοδοσία τοῦ Κλήρου ξεκίνησε διὰ νόμου τὸ 1945, δηλαδή πολὺ πρὶν ἢ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀναγνωρισθεῖ *expressis verbis* ἀπὸ τὸν νομοθέτη ὡς Ν.Π.Δ.Δ. (τὸ 1969).

Ἡ δικαιοπολιτικὴ θεμελίωση τῶν παραπάνω ἔμμεσων ἐνισχύσεων τοῦ Κράτους πρὸς τὴν Ἐκκλησία εἶναι ὅτι ἡ μισθοδοσία τοῦ Κλήρου καί ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐκπαίδευση ἔχουν ἀναληφθεῖ ἀπὸ τὸ Δημόσιο ὡς μία μορφή ἀφηρημένης (κατ' ἀποκοπὴν) ἀποζημίωσης πρὸς τὴν Ἐκκλησία γιά τὴν ἐκκλησιαστικὴ (ιδίως μοναστηριακὴ) περιουσία, πού περιήλθε στό Κράτος χωρὶς καμία ἀποζημίωση τῆς Ἐκκλησίας.

Παραθέτω, συνοπτικά, τὰ ὀρόσημα τῆς νομοθετικῆς ἱστορίας, πού ἀφοροῦν στὸν συσχετισμὸ μεταξὺ τῆς περιέλευσης τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας στό Δημόσιο καί τῆς ἀνάληψης ἀπὸ τὸ Δημόσιο τῆς μισθοδοσίας τοῦ Κλήρου²⁷:

Ἐν πρώτοις πρέπει νά τονισθεῖ ὅτι κατὰ τὴ διάρκεια τῆς Ἐπανάστασης ἦταν διάχυτη ἡ ἐντύπωση στοὺς πληρεξουσίους - πολιτικούς ἐκπροσώπους τῶν ἐπαναστατῶν ὅτι ἡ ἐκκλησιαστικὴ περιουσία ἀνήκει στήν εὐθύνη τῆς (κρατικῆς) Διοικήσεως²⁸, ὅπως προκύπτει στὰ πρακτικὰ τοῦ Βουλευτικοῦ καί Ἐκτελεστικοῦ Σώματος καί τῶν Ἐθνοσυνελεύσεων, πεποίθηση πού ἐνισχυόταν ἐν ὄψει τοῦ κοινοῦ κινδύνου καί ὀδηγοῦσε ἐνίοτε σὲ ἐπιτάξεις ἢ δημεύσεις περιουσιακῶν στοιχείων Μονῶν γιά τίς πολεμικὲς ἀνάγκες.

Μέ τὸ Ψήφισμα ΙΑ' τῆς 2.8.1829²⁹ ἢ Δ' Ἐθνοσυνέλευση ἀποφάσισε, προκειμένου «*νά βελτιώσει τὴν σημερινὴν κατάστασιν τῆς Ἐκκλησίας*» καί νά «*συστήσῃ σχολεῖα ἀνωτέρας τάξεως διὰ τοὺς ἀφιερωθησομένους εἰς τὰ ἐκκλησιαστικά...*», νά ἐπιβάλλει στὰ «*ἐντὸς τῆς ἐπικρατείας εὐρισκόμενα ἱερά ... καταστήματα, ὥστε νά συνεισφέρουν δι' ὅλας τὰς ὑπηρεσίας*» γιά τὴν σύσταση κρατικοῦ ταμείου («*γαζοφυλάκιον*») «*εἰς τὸ ὁποῖον θέλει ἀποτίθεσθαι τὰ ... ἀπὸ τῶν ἱερῶν καταστημάτων συλλεγόμενα χρήματα*

... προσδιορισμένα ἐξηρημένως εἰς βελτίωσιν τοῦ ἱερατείου ...εἰς ὑποστήριξιν τῶν ἀλληλοδιδασκτικῶν σχολείων, σχολείων τυπικῶν, σχολείων ἀνωτέρας τάξεως διὰ τοὺς ἐκκλησιαστικούς...». Ἡ δέσμευση πρὸς βελτίωση τοῦ ἱερατείου καὶ τὴ σύσταση σχολείων, γιὰ ὅσους θέλουν νὰ ἀφιερωθοῦν στὸν Κλῆρο, παραπέμπει νοηματικά καὶ στὴν ὑλικὴ συνδρομὴ ὑπὲρ τῶν κληρικῶν καὶ στὴν ὀργάνωση τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐκπαίδευσης ἀπὸ τὸ Κράτος.

Ἡ δέσμευση αὐτὴ ἐπαναλήφθηκε καὶ σὲ Ἐγκυκλίους τῆς Κυβέρνησης Καποδίστρια (8/10/1829, 9/10/1829, 18/12/1829)³⁰, ὥσπου ἡ Ὀθωνικὴ Ἀντιβασιλεία μὲ τὸ βασιλικὸ διάταγμα τῆς 25.9.1833 δήμευσε τὴν περιουσία ἑκατοντάδων Μονῶν (περίπου 426)³¹ καὶ ὑπῆγαγε τὴν περιουσία τους³² σὲ ἕνα κρατικὸ φορέα, τὸ «Ἐκκλησιαστικὸν Ταμεῖον» (ἤδη πλέον ὀνομάζεται «Παλαιὸν Ἐκκλησιαστικὸν Ταμεῖον»). Τὸ βασιλικὸ διάταγμα τῆς 13.12.1834³³, πού καθόριζε λεπτομέρειες λειτουργίας τοῦ Ταμεῖου προέβλεψε (στὸ ἄρθρο 10) ὅτι οἱ σκοποὶ τοῦ φορέα ἦταν, πλὴν ἄλλων, ἡ ἐκπλήρωση τῶν στόχων τοῦ ΙΑ΄ Ψηφίσματος τῆς Δ΄ Ἐθνοσυνέλευσης. Ὡστόσο δὲν ἐκπληρώθηκε ἡ κυβερνητικὴ δέσμευση ὅτι ἡ μοναστηριακὴ περιουσία, πού ἀπαλλοτριώθηκε χωρὶς καμία ἀποζημίωση τῶν Μονῶν τὸ 1833, τελικὰ θὰ διεισθῆτο γιὰ τοὺς σκοποὺς τῆς ἐνίσχυσης τοῦ Κλήρου ἢ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ ἐν γένει ἐκπαίδευσης. Τὸ ἀποτέλεσμα γιὰ τὴν Ἐκκλησία ἦταν ἡ ἀπώλεια μεγάλης ἀκίνητης περιουσίας, χωρὶς τὸ Κράτος νὰ χρηματοδοτήσει τὴ μισθοδοσία τοῦ Κλήρου καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴ ἐκπαίδευση ἀπὸ τοὺς πόρους αὐτῆς τῆς περιουσίας. Τὸ ἴδιο συνέβη καὶ ἀργότερα: μετὰ τὴν ἀποτυχία τοῦ (Παλαιοῦ) Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμεῖου νὰ ἀξιοποιήσει τὴν μοναστηριακὴν περιουσία πού δημεύθηκε τὸ 1833, τὸ 1909 ἰδρύθηκε νέο «Γενικὸν Ἐκκλησιαστικὸν Ταμεῖον»³⁴ μὲ σκοπὸ, πλὴν ἄλλων, τὴ μισθοδοσία τῶν Ἀρχιερέων τοῦ Κράτους, τῶν ἐφημερίων καὶ ἱεροκηρῦκων καὶ προβλέφθηκε ἐκ νέου διαδικασία διάλυσης Μονῶν καὶ περιέλευσης τῆς περιουσίας τους στὸ Κράτος, χωρὶς ὅμως νὰ ξεκινήσει ἡ κρατικὴ μισθοδοσία. Κατὰ τὴ δεκαετία μετὰ τὸ 1922 καὶ πρὸς τὸν σκοπὸ τῆς προσφυγικῆς ἀποκατάστασης, σημαντικὴ μοναστηριακὴ περιουσία ἀφαιρέθηκε ἀπὸ τὸ Κράτος γιὰ νὰ διανεμηθεῖ στοὺς πρόσφυγες, χωρὶς νὰ εἶναι γνωστὸ ἕαν διανεμήθηκε ἢ ἀπέμεινε στὸ Κράτος. Ἐπιπλέον δὲν ὑπάρχουν στοιχεῖα γιὰ τὸ μέγεθός της.

Ἡ μεγάλη τομὴ συνέβη τὸ 1930 ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸ Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Γ. Παπανδρέου, ὁ ὁποῖος εἰσηγήθηκε τὸν νόμο 4684/1930³⁵ καὶ διαίρεσε τὴν (ὅση εἶχε ἀπομείνει μετὰ τὸ 1833, 1909, 1922) μοναστηριακὴν περιουσία, σὲ αὐτὴν πού κατὰ τὴν κρίση τοῦ Κράτους (καὶ ὄχι τῆς Ἐκκλησίας) ἦταν ἀπαραίτητη γιὰ τὴ διαβίωση τῶν Μονῶν (διατηρούμενη περιουσία), καὶ σὲ αὐτὴ πού δὲν εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ τίς Μονές (ρευστοποιητέα περιουσία), τὴν ὁποία μετέφερε μὲ σειρά προεδρικῶν διαταγμάτων (τὰ λεγόμενα διαχωριστικὰ διατάγματα) σὲ ἕνα νέο κρατικὸ ὄργανισμὸ τὸν «Ὄργανισμὸ Διοικήσεως Ἐκκλησιαστικῆς καὶ Μοναστηριακῆς Περιουσίας» (Ο.Δ.Ε.Π.) μὲ σκοπὸ νὰ ρευστοποιηθοῦν τὰ ἀκίνητα αὐτὰ ἀπὸ τὸν ΟΔΕΠ (ρευστοποιητέα περιουσία) καὶ νὰ ἀγοραστοῦν μετοχές καὶ χρεόγραφα. Τὸ 1952 ὁ ΟΔΕΠ, Ἐκκλησία καὶ Δημόσιο συνήψαν σύμβαση ἐξαγορᾶς τῆς ἀγροτολιβαδικῆς περιουσίας τῶν Μονῶν (ἀγροὶ 141.333 στρεμμάτων, βοσκότοποι 601.544 στρεμμάτων). Τὴ σύμβαση αὐτὴ ἐπέβαλε ὁ ἐκτελεστικὸς νόμος τοῦ Συντάγματος 1952 (ν.δ. 2185/1952, ἄρθρο 37) καὶ προέβλεπε ὅτι τὰ μοναστηριακὰ κτήματα ὑποχρεωτικῶς ἐξαγοράζονται ἀπὸ τὴν Πολιτεία καὶ θὰ ἀποζημιωθοῦν μόνο κατὰ τὸ 1/3 τῆς ἀξίας τους καὶ ὄχι πλήρως (ὅπως κατ' ἐξαιρέση ἐπέτρεπε τότε τὸ Σύνταγμα 1952, ἄρθρο 104). Ἡ ἀναγκαστικὴ αὐτὴ σύμβαση³⁶ κάθε ἄλλο παρὰ ἐφαρμόσθηκε στὸ ἀκέραιο ἀπὸ τὸ Δημόσιο, καθὼς πολλὰ ἀκίνητα πού τὸ Δημόσιο ἔδωσε στὴν Ἐκκλησία (ὡς εἰς εἶδος ἀποζημίωσης τοῦ 1/3 τῆς ἀξίας τῶν μοναστηριακῶν ἀκινήτων) δὲν ἦταν ἄρτια καὶ οἰκοδομήσιμα ἢ δὲν ἀνήκαν στὸ Δημόσιο ἢ εἶχαν καταπατηθεῖ ἢ διανεμηθεῖ προηγουμένως, ἐνῶ, ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ πολλὰ μοναστηριακὰ ἀκίνητα δὲν ἔφθασαν τελικὰ στοὺς ἀκτήμονες καὶ μικροκαλλιεργητές, πρὸς ὄφελος τῶν ὁποίων τὰ παραχώρησε ἡ Ἐκκλησία καὶ παραμένουν μέχρι σήμερα ὑπὸ τὴ διοίκηση τοῦ Ὑπουργείου Ἀγροτικῆς Ἀνάπτυξης.

Τέλος, τὸ 1987 μὲ πρωτοβουλία τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας Α. Τρίτη ψηφίσθηκε ὁ νόμος 1700/1987, ὁ ὁποῖος, ἐν ὀλίγοις, προέβλεψε ὅτι γιὰ ὅσα ἀκίνητα νέμεται ἡ Ἐκκλησία καὶ δὲν κατέχει γραπτὸς τίτλους ιδιοκτησίας, τεκμαίρεται ἀμάχητα ὅτι ἀνήκουν στὸ Δημόσιο. Μετὰ τὸν ν. 1700/1987 καὶ τίς ἀντιδράσεις πού προκάλεσε Δημόσιο καὶ ἀρκετές Μονές προχώρησαν σὲ μία συμβιβαστικὴ λύση (Σύμβαση

της 31.5.1988), με τις Μονές να δέχονται τη συναινετική παραχώρηση προς το Δημόσιο ὄσων ἀκινήτων εἶχαν μὲν τὴ νομὴ, ἀλλὰ χωρὶς γραπτὸ τίτλο ἰδιοκτησίας (ἡ σύμβαση κυρώθηκε μὲ τὸν νόμο 1811/1988, ΦΕΚ Α΄ 231), ἐνῶ τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας ἀνελάμβανε τὴν ὑποχρέωση, πλὴν ἄλλων, νὰ καταβάλλει στὶς Μονές κάθε ἔτος ποσοστὸ 1% ἀπὸ τὶς προοριζόμενες γιὰ τὰ θρησκευάματα πιστώσεις τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας. Ὡστόσο τὸ 1994, ὁ νόμος 1700/1987, πού θεωρήθηκε συνταγματικὸς ἀπὸ τὰ ἔθνη δικαστήρια, ὀδήγησε σὲ καταδίκη τῆς Ἑλλάδας καὶ κρίθηκε ἀντίθετος πρὸς τὴν Εὐρωπαϊκὴ Σύμβαση Δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου (Πρῶτο Πρόσθετο Πρωτόκολλο, ἄρθρο 1, προστασία περιουσίας) ἀπὸ τὸ Εὐρωπαϊκὸ Δικαστήριον (Εὐρ. Δ.Δ.Α., ἀπόφαση τῆς 4.12.1994)³⁷ μετὰ ἀπὸ προσφυγὴ Μονῶν, οἱ ὁποῖες δὲν ὑπέγραψαν τὴν Σύμβαση τῆς 11.5.1988. Τὸ Εὐρ. Δ.Δ.Α. κατέληξε σὲ δύο βασικὲς κρίσεις: 1) στὶς χῶρες, ὅπου οἱ Ἐκκλησίες εἶναι Ν.Π.Δ.Δ. ἀποτελοῦν «μὴ κυβερνητικὸς ὀργανισμὸς» καὶ ἔχουν δικαίωμα σεβασμοῦ τῆς περιουσίας τους ἀπὸ τὸ κράτος, 2) οἱ Ἐκκλησίες - Ν.Π.Δ.Δ. ἔχουν δικαίωμα ἰδιοκτησίας ἔναντι τοῦ κράτους καὶ ἰδίως ἀξίωσης ἴσης μεταχείρισης, ἐπομένως δὲν εἶναι σύμφωνος μὲ τὸ δικαίωμα σεβασμοῦ τῆς ἰδιοκτησίας ὁ νόμος 1700/1987, ἐπειδὴ μὲ τὸν νόμον αὐτὸ ἀποκλείονται εἰδικὰ γιὰ τὴν περιουσία τῆς Ἐκκλησίας οἱ τρόποι θεμελίωσης κυριότητας, περιλαμβανομένης τῆς χρησικτησίας, πού προβλέπονται κατὰ τὸ ἑλληνικὸ δίκαιο γιὰ κάθε ἰδιοκτήτη³⁸. Μετὰ τὴν ἀνωτέρω ἀπόφαση τοῦ Εὐρ. Δ.Δ.Α. ὁ νόμος 2413/1996 (ΦΕΚ Α΄ 124) διευκρίνισε, μὲ κάπως προβληματικὴ διατύπωση, ὅτι οἱ νόμοι 1700/1987 καὶ 1811/1988 δὲν ἀφοροῦν σὲ ὅσες Μονές δὲν ὑπέγραψαν τὴ Σύμβαση τῆς 11.5.1988.

Σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ στὴν νομοθετικὴ ἱστορία τῆς μισθοδοσίας τοῦ κλήρου ἀπὸ τὸ Δημόσιο, συχνὰ διατυπώνεται ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι τὸ Δημόσιο ἀνέλαβε τὸ 1945 τὴ μισθοδοσία, γεγονός πού δὲν ἀκριβολογεῖται, καθ' ὅσον τὸ 1945 τὸ Δημόσιο ξεκίνησε ἀπλῶς νὰ ἐνισχύει (συμπληρώνει) τὸ ἔτησιο κεφάλαιο ὑπὲρ μισθοδοσίας: τὸ 1945 ἡ μισθοδοσία κόστιζε περίπου 728.000.000 δρχ. ἐκ τῶν ὁποίων τὸ Δημόσιο κατέβαλε τὸ 4% περίπου (30.000.000), ἐνῶ ἡ μείζων δαπάνη (700.000.000 δρχ.) καλυπτόταν ἀπὸ εἰδικὴ εἰσφορά ποσοστοῦ 25% καὶ ἀργότερα 35% σὲ βάρος τῶν ἀκαθαρίστων ἐσόδων τῶν Ναῶν καὶ ἀπὸ τὴν «ἐνοριακὴ

εἰσφορά», δηλαδή εἰσφορά τῶν χριστιανικῶν οἰκογενειῶν³⁹. Ἡ «ἐνοριακὴ εἰσφορά» τῶν οἰκογενειῶν καταργήθηκε τὸ 1962, ἐνῶ ἡ εἰσφορά 35% τῶν Ναῶν καταργήθηκε μὲ τὸν νόμο 3220/2004 ἐπὶ Κυβέρνησης Σημίτη, ἡ ὁποία ἔχει γίνει γνωστὴ (ὡς πρὸς τὶς σχέσεις τῆς μὲ τὴν Ἐκκλησία) γιὰ τὴν ἀναγραφή τοῦ θρησκευάματος στὶς ταυτότητες, ἐνῶ ἡ πλέον σπουδαία κίνησή τῆς ἦταν ὅτι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς (2004) ξεκίνησε γιὰ πρώτη φορὰ ἡ πλήρης ἀνάληψη τῆς μισθοδοσίας τοῦ Κλήρου ἀπὸ τὸ Κράτος.

Ἀπὸ τὰ προαναφερθέντα ἐξάγεται τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ Πολιτεία ὑπῆρξε διαχρονικὰ ἀναξιόπιστος συνομιλητὴς τῆς Ἐκκλησίας σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ στὴ χρηστὴ διαχείριση ἢ διανομὴ τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας, πού ἀφαίρεσε μὲ σκοπὸ νὰ τὴ διαχειρισθεῖ ἢ νὰ τὴ διανεμίει σὲ πρόσφυγες, ἀκτήμονες καὶ μικροκαλλιεργητές. Δεύτερον, ἡ μοναστηριακὴ περιουσία ἐξανεμίσθηκε (γίνεται συχνὰ λόγος γιὰ ἀφαίρεση ποσοστοῦ 96%, ποσοστὸ πού μᾶλλον ὑπολείπεται τῆς πραγματικότητας)⁴⁰. Τρίτον, ἡ μερικὴ συμβολὴ τοῦ Κράτους στὴ μισθοδοσία ξεκίνησε τὸ 1945, δηλαδή πολὺ ἀργότερα ἀπὸ τὶς σταδιακὲς ἀφαιρέσεις τοῦ συντριπτικοῦ μέρους τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας (1833-1834, 1909, 1922, 1930) καὶ λίγο πρὶν τὴν μείζονα ἀναγκαστικὴ ἐξαγορὰ τοῦ 1952, ἐνῶ πλήρως ξεκίνησε μόλις τὸ 2004. Εἶναι ἐπίσης σαφές ὅτι ἡ ἐναρξη ἐνίσχυσης τῆς κρατικῆς μισθοδοσίας καὶ τῆς χρηματοδότησης τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐκπαίδευσης ἀπὸ τὸ Δημόσιο δὲν ἔχουν καμία αἰτιώδη σχέση μὲ τὴν ἀργότερη ρητὴ κήρυξη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὡς νομικοῦ προσώπου δημοσίου δικαίου (1969) ἢ μὲ τὴν (ἤδη ἀπὸ τὸ Σύνταγμα τοῦ 1822) σταθερὴ συνταγματικὴ ρήτρα περὶ ἐπικρατούσας θρησκείας. Ἡ μισθοδοσία αἰτιολογεῖται δικαιοπολιτικά καὶ λειτουργεῖ ὡς ἀφηρημένη ἀποζημίωση τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴ μοναστηριακὴ περιουσία, πού περιήλθε στὸ Δημόσιο χωρὶς ἀποζημίωση.

ΙΒ. Παρανόηση 11η: «Δέν ὀφείλεται ἀποζημίωση στὴν Ἐκκλησία ἀπὸ τὸ Κράτος γιὰ τὴν ἀπολεσθεῖσα ἐκκλησιαστικὴ περιουσία, γιατί ἡ περιουσία τῆς σχηματίσθηκε ἀπὸ δωρεές κτημάτων, πού ὁ λαὸς ἀναγκαζόταν νὰ δωρίζει στὴν Ἐκκλησία»

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη κυριαρχεῖ ἐπίσης τὸ ἱστορικὸ καὶ πολιτικὸ ἀφήγημα, ὅτι ἀκόμα καὶ ἐάν ἡ μισθο-

δοσία του Κλήρου αποτελεί αποζημίωση για την εκκλησιαστική περιουσία, πού περιήλθε στο Δημόσιο, κακῶς συμβαίνει κάτι τέτοιο, διότι οι Έλληνες χάριζαν κατ' ανάγκη τις περιουσίες τους στην Εκκλησία, προκειμένου να τις γλυτώσουν από τη διαρπαγή των Ὀθωμανῶν, ἀφοῦ καί ἡ Ἐκκλησία ἀπελάμβανε σεβασμοῦ τῶν ἀκινήτων της ἀπό τήν ὀθωμανική ἐξουσία. Ἡ ἄποψη καταλήγει ὅτι ἡ προέλευση τῆς εκκλησιαστικῆς περιουσίας εἶναι ἠθικά ὑπονομευμένη· ἐπιπλέον, διαπνέεται καί ἀπό κρατικό πουριτανισμό, ἀφοῦ συνοδεύεται ἀπό τήν προσθήκη ὅτι τό Κράτος ἔχει δικαίωμα νά ἀφαιρέσει τήν εκκλησιαστική περιουσία, ὥστε ἡ Ἐκκλησία νά μείνει ἀπερισπαστή στό πνευματικό - ἁγιαστικό της ἔργο⁴¹.

Ἡ οὐσία αὐτῆς τῆς ἄποψης συμπυκνώνεται σέ ἄρθρο τοῦ μακαριστοῦ καθηγητῆ ἀστικού δικαίου Γιώργου Κουμάντου στό «Βῆμα» τήν 4.5.1981, πού ἀνέφερε γιά τήν περιουσία τῆς Ἐκκλησίας⁴²: «Ἐνα μεγάλο μέρος αὐτῆς τῆς περιουσίας, ἴσως τό μέγιστο, προέρχεται ἀπό δωρεές κατὰ τήν Τουρκοκρατία, γιά νά μήν πάρουν τά κτήματα οἱ κατακτητές. Οἱ Τοῦρκοι δέ σέβονταν τήν περιουσία τῶν Ἑλλήνων ἀλλά σέβονταν τήν περιουσία τῆς Ἐκκλησίας. Ἔτσι ἡ Ἐκκλησία ἐμφανίζεται ὡς θεματοφύλακας περιουσιῶν πού τῆς δόθηκαν ἀπό κατατρεγμένους Ἕλληνες γιά νά τίς φυλάξει καί νά τίς διασώσει. Ἔτσι ὁμως, ἡ ἰδιοκτησία πού ὑπάρχει κατὰ τούς νομικούς κανόνες, βρίσκεται ἠθικά ὑπονομευμένη: τά κτήματα αὐτά ἀνήκουν οὐσιαστικά στό ἐθνικό σύνολο. Θεμελιώνεται, λοιπόν, ἠθικά τό δικαίωμα τῆς Πολιτείας νά ἀξιώσει τήν ἀπόδοση αὐτῶν τῶν περιουσιακῶν στοιχείων πού τυπικά εἶναι «γραμμένα» στό ὄνομα τῆς Ἐκκλησίας καί τῶν ἄλλων εκκλησιαστικῶν νομικῶν προσώπων. Εἶναι συνεπῶς ἀπαράδεχτο αὐτά τά ἀκίνητα νά τά διαχειρίζονται, σχεδόν σάν ἀτομική τους περιουσία, ὅσοι καταφέρνουν νά ἀνεβουῖν σέ κάποιο ὑψηλό ἀξίωμα, εκκλησιαστικό ἢ μοναστηριακό. Σέ μερικές μάλιστα περιπτώσεις φτάνει νά ἀναρωτιέται κανεῖς μήπως ὑπάρχουν ἀσεβεῖς, πού παρακινῶνται στήν ἐπιλογή τῆς εκκλησιαστικῆς σταδιοδρομίας ἀπό τήν ἐλπίδα νά φτάσουν κάποτε σέ βαθμίδες ἀρχεῖα ὑψηλές, ὥστε νά δίνουν τή δυνατότητα διαχείρισης μεγάλων περιουσιῶν μέ ἐλάχιστο ἔλεγχο. Ἔτσι ὁμως διαφθείρεται ἡ ἱεροσύνη πού, ἀντί νά εἶναι ἀποτέλεσμα προσωπικῆς κλίσης ἢ κλήσης ἀπό τό Θεό, εἶναι πειρασμός τοῦ Μαιμωνᾶ».

Λυπᾶμαι ἀλλά εἶμαι ἀναγκασμένος νά διαφωνήσω. Εἶναι γνωστό πρῖν ἀπ' ὅλα ὅτι τό ὀθωμανικό δίκαιο δέν ἀναγνώριζε νομική προσωπικότητα στίς Μονές, Ἐνορίες καί Ἐπισκοπές, δέν ἦταν ὑποκείμενα δικαίου, καί ἐπομένως δέν εἶχαν τό δικαίωμα νά ἀποκοτῶν στήν κυριότητά τους περιουσία⁴³. Ἀπό τήν ἀρχή τῆς ὀθωμανικῆς κυριαρχίας καί μέχρι τήν ἐποχή πού ἄρχισε νά ἰσχύει ὁ ὀθωμανικός Νόμος περί Γαιῶν (21.4.1858) ἴσχυσε ἕνα περίπλοκο καί χωρίς γενική, διατοπική ἰσχύ σύστημα ἀτομικῶν πράξεων τῆς ὀθωμανικῆς διοίκησης, κατὰ τό ὅποιο οἱ μοναστικές Ἀδελφότητες οὐσιαστικά εἶχαν τήν νομή τῶν μοναστηριακῶν ἀκινήτων⁴⁴. Οἱ Μονές καί οἱ Ναοί ὄχι μόνον δέν μποροῦσαν νά γίνουν κύριοι λόγω δωρεῶν, ἀφοῦ δέν ἀναγνωρίζονταν ὡς νομικά πρόσωπα, ἀλλά ἀναγκάζονταν νά ἀγοράζουν τά κτήματά τους στό ὄνομα φυσικῶν προσώπων (π.χ. τῶν μοναχῶν ἢ ἱερέων), ἔτσι π.χ. ὁ ναός τῆς Ἀχειροποιήτου στήν Θεσσαλονίκη ἀγόραζε ἀκίνητη περιουσία ἐπ' ὀνόματι πιστῶν, πολλές φορές καί ἐν ἀγνοία τους⁴⁵. Γιά τόν λόγο αὐτό ὁ νομοθέτης τόσο ἀμέσως μετά τήν προσάρτηση τῶν Νέων Χωρῶν, μέ τόν νόμο 2508/1920 (ἄρθρο 3 παρ. 6), ἀλλά καί ἀργότερα, μέ τούς νόμους 2200/1940 (ἄρθρο 88) καί 3800/1957 (ἄρθρο 7) προέβλεψε διοικητικές καί συμβολαιογραφικές διαδικασίες γιά τήν ἀναγνώριση καί ἀποκατάσταση τοῦ ἀληθοῦς κυρίου τῶν εκκλησιαστικῶν ἀκινήτων.

Ἐπιπλέον εἶναι γνωστό ὅτι ὁ Σουλτάνος Σελῆμ Β' προέβη (1568-1570) σέ καθολική δήμευση τῶν μοναστηριακῶν ἀκινήτων, μέ ἀποτέλεσμα οἱ μοναχοί νά ἐξαναγκασθοῦν νά ἀγοράσουν ἐκ νέου τίς μοναστηριακές περιουσίες⁴⁶. Οὐσιαστικά ἐπρόκειτο γιά ἔμμεση μορφή φορολογίας τῶν μοναστηριακῶν ἀκινήτων μέ φόρο ἴσο μέ τήν ἀξία τους, πού ἔγινε μέ τήν παραπάνω μορφή τῆς δήμευσης καί τῆς ἐπαναγοράς.

Ἐπίσης, ὅπως προκύπτει ἀπό τήν συστηματική ἔρευνά μας στά ὀθωμανικά ἀρχεῖα αὐτήν τήν περίοδο, ἡ ὁποία εἶναι σέ ἐξέλιξη καί δέν μπορῶ νά πῶ περισσότερα, ὑπάρχουν χιλιάδες φορολογικά κατάστιχα (tahirir), ἀπό τά ὅποια προκύπτει ὅτι τό ὀθωμανικό κράτος φορολογοῦσε ὄχι μόνο τά καλλιεργούμενα κτήματα καί βοσκοτόπια, ἀλλά καί τά ἴδια τά ἀκίνητα τῶν Ναῶν καί τῶν Μονῶν, γεγονός πού καταρρίπτει τόν μῦθο περί φορολογικῶν ἀτελειῶν τῆς εκκλησιαστικῆς περιουσίας. Ἐπίσης προκύπτει ὅτι ἕνα μῆζον μέρος εκκλησιαστικῆς περιουσίας προέρχεται

τελικά από αγοραπωλησίες και όχι από δωρεές ιδιωτών. Για τους άμέσως παραπάνω δύο λόγους, τα έλλαδικά μοναστήρια κατέχουν σημαντικό αριθμό πρακτικών ίεροδικείων (Hucset), ίεροδικαστικών δηλαδή αποφάσεων, οι οποίες ένοσμάτων και επικύρωναν προφορικές συμφωνίες αγοραπωλησίας της περιουσίας τους.

Τέλος, εάν ληφθεί υπ' όψιν ότι οι μοναχοί κληρονομούνταν από την μοναστηριακή Άδελφότητα, ενώ παράλληλα στην Άνατολική Όρθόδοξη Έκκλησία του Χριστού ισχύει ο μακροαίωνος θεσμός της κατ' αρχήν απαγόρευσης έκποίησης μοναστηριακών ακινήτων («άναπαλλοτριωτο της μοναστηριακής περιουσίας»), δέν είναι περίεργο τό μέγεθος της σωρευθείσας μοναστηριακής περιουσίας μετά από έκατονταετίες.

Γ. Παρανόηση 12η: «*Η έκκλησιαστική περιουσία ανήκει στον λαό, άρα στό Κράτος*»

Είμαστε μακριά από την εποχή πού οι έκλογικοί κατάλογοι ήταν βασισμένοι στους ένορειακούς καταλόγους, και τους καθήριζε - συνυπέγραφε ο Δήμαρχος μαζί μέ τόν έφημέριο της κάθε Ένορίας.

Όσοτό παρά την όργάνωση του έλληνικού κράτους κατά τά δυτικά πολιτειολογικά πρότυπα, επικρατεί ακόμα ή πολιτική αντίληψη, πού συγγέει τίς ιδιότητες του «λαού», ως πολιτικής κοινότητας, και του όρθόδοξου «ποιμνίου» ως εύχαριστηριακής - θρησκευτικής κοινότητας. Η σύγχυση αυτή στον χώρο της πολιτικής έξηγει, παραπέρα, την σχεδόν προβαλλόμενη ως αυτόνομη αξίωση της πολιτικής έξουσίας όχι μόνον για ισότιμο μέ τούς Άρχιερείς λόγο στή διαχείριση σημαντικών έκκλησιαστικών πραγμάτων, αλλά και για στέρηση ή επίβλεψη του καθοδηγητικού και δημόσιου λόγου των Άρχιερέων άπέναντι στό ποιμνίό τους. Είναι ισχυρή επίσης ή έντύπωση των πολιτικών εκπροσώπων του λαού ότι ή έντολή πού έχουν λάβει από τό έκλογικό σώμα, ταυτόχρονα τούς χορηγεί τό δικαίωμα νά εκπροσωπούν τό λαϊκό στοιχείο άπέναντι στους κληρικούς μέσα στό σώμα της Έκκλησίας.

Είναι όμως ή διοίκηση θρησκευτικών ζητημάτων της Έκκλησίας κρατικής φύσεως π.χ. «τοπική υπόθεση» κατά την έννοια του άρθρου 102 του Συντάγματος, ώστε νά άναμειγνύονται κατά νόμον οι δημοτικοί άρχοντες στή διοίκηση - διαχείριση ιερών ναών της όρθόδοξης Έκκλησίας; Η έντάσσεται στό περι-

χόμενο της «πολιτικής έντολής», πού έλαβε ο βουλευτής μέ την έκλογή του, ή έξουσία του νά είσηγείται στή Βουλή νομοθετικές διατάξεις, μέ τίς όποιες επιδιώκεται ή παρέμβαση του νομοθέτη σε έσωτερικά ζητήματα της Έκκλησίας;

Παρέχονται μερικά παραδείγματα: ύφίστανται μέχρι σήμερα νομοθετήματα, τά όποια άποσπούν από την ευθύνη της τοπικής Μητρόπολης σημαντικούς (μή ιδιωτικούς) Ίερούς Ναούς τεθειμένους στή δημόσια λατρεία, καθιστώντας τους κρατικά νομικά πρόσωπα μέ τη μορφή του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή του κοινωφελούς ιδρύματος, όπως ο νόμος 349/1976 για τό Πανελλήνιο Ίερό Ίδρυμα Ευαγγελιστρίας Τήνου (έχει έντάξει τόν Ναό και την περιουσία του σε Ν.Π.Δ.Δ. έποπτευόμενο από τόν Ύπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, και τό έχει έξαιρέσει από την έποπτεία της Ίεράς Μητρόπολης Σύρου), ο νόμος 1416/1984, πού συνέστησε διαδημοτικό Ν.Π.Δ.Δ. την «Έπιτροπή Έγκώριας Περιουσίας Κυθήρων», πού διοικεί τά Προσκυνήματα και τίς περιουσίες της Παναγίας της Μυρτιδιώτισσας, της Άγίας Μόνης, του Άγ. Ίωάννη του «έν κρημνώ» ή παλαιότερα τό βασιλικό διάταγμα 924/1966 για τόν Ίερό Ναό Παναγίας Σουμελά.

Τό νομοθετικό έπιχείρημα είναι ότι πρόκειται για όρθόδοξα Προσκυνήματα «έθνικής σημασίας» μέ την έννοια ότι συγκεντρώνουν την εύλάβεια των Έλλήνων σε ύπερτοπικό επίπεδο, χωρίς βεβαίως νά άγνοείται και ή παράμετρος της σημαντικής περιουσίας τους, την όποία ο νομοθέτης σχεδόν έπέταξε προκειμένου νά χρηματοδοτούνται δημόσιοι και κοινωφελείς σκοποί. Έπιπλέον ένδεικτικά παραδείγματα της ύπαγωγής όρθόδοξων Ναών σε κρατικούς και κοινωφελείς - μή έκκλησιαστικούς φορείς μέ καθαρώς εισπρακτικά κριτήρια: τά λεγόμενα «Παρεκκλήσια του Τ.Α.Κ.Ε.», δηλαδή Ναοί πού διά νόμου είχαν παραχωρηθεί τό 1933 (έως την 1.4.2008)⁴⁷ στό (τότε νεοσύστατο, 1932) ασφαλιστικό Ταμείο των Κληρικών Ελλάδος, προκειμένου νά έξασφαλισθεί μία σταθερή πρόσοδος του ασφαλιστικού ταμείου ή ο Ί. Ναός του Άγ. Άνδρέα (Πατησίων), πού είχε παραχωρηθεί διά νόμου στό σωματείο «Άσυλον Άνιάτων»⁴⁸ κ.λπ.

Είναι όμως δυνατό υπό την ισχύ των δικαιωμάτων της θρησκευτικής έλευθερίας (13 Συντάγματος) και της θρησκευτικής άυτονομίας (9, 11 ΕΣΔΑ) νά άφαι-

ροῦνται διά νόμου από τή διοίκηση τῆς πλειοψηφούσας θρησκευτικῆς κοινότητας, τῆς ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ναοί μέ τό ἐπιχείρημα ὅτι ἀριθμητικά τό ὀρθόδοξο ποίμνιο σχεδόν ταυτίζεται μέ τό ἐκλογικό σῶμα (τόν λαό κατά τό Σύνταγμα); Ὁ νομοθέτης –ὡς ἐκφραστής τοῦ λαοῦ– δικαιούται νά ρυθμίζει μονομερῶς ἐσωτερικά θρησκευτικά ζητήματα αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας, ἐρήμην τῆς Ἐκκλησίας, παραθεωρώντας τά διοικητικά της ὄργανα; Εἶναι προφανές ὅτι ἐλλοχεύει σύγχυση λαοῦ (ὄχι τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, ἀλλά τοῦ λαοῦ ὡς πολιτικοῦ ὑποκειμένου κατά τήν ἔννοια τοῦ Συντάγματος) καί ὀρθόδοξου ποιμνίου, στήν ὁποία ἐπιχειρεῖται νά θεμελιωθεῖ τό δικαίωμα τοῦ νομοθέτη νά ἐνεργεῖ ὡς «διοικοῦσα Ἐκκλησία».

Οὐσιαστικά καί ἡ πρωτανεύουσα ἰδεολογία τοῦ «νόμου Τρίτση» (νόμος 1700/1987) ἀποτελοῦσε ἀναπαγωγή τοῦ πολιτικοῦ ἀφηγήματος ὅτι ἡ παρουσία τῆς Ἐκκλησίας προέρχεται ἀπό τόν λαό, ἀνήκει στόν λαό (τόν «λαό» τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Συντάγματος) καί κατ' ἐπέκταση ἀνήκει στό Κράτος, τόν συλλογικό ἐκφραστή τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας.

ΙΑ. Παρανόηση 13η: *«Νά καταργηθεῖ τό ἄρθρο 3 καί τό προοίμιο τοῦ Συντάγματος γιά νά παύσει ἡ ἀνάμειξη τοῦ Κράτους μέ τήν ὀρθόδοξη ἐθιμοτυπία»*

Συχνά διατυπώνεται ἡ διαφωνία ὅτι πρέπει νά καταργηθεῖ τό ἄρθρο 3 Συντάγματος καί τό προοίμιο τοῦ Συντάγματος, ὥστε νά παύσει ἡ υἱοθέτηση ἀπό τό κράτος τῆς ὀρθόδοξης χριστιανικῆς ἐθιμοτυπίας, καί ὡς τέτοια νοοῦνται ἡ παρουσία πολιτικῶν σέ θρησκευτικές τελετές, τά στρατιωτικά ἀγήματα σέ λιτανεῖες, ἡ μεταφορά τοῦ Ἁγίου Φωτός, οἱ θρησκευτικοί ὄρκοι τῆς πολιτικῆς ἡγεσίας, τά θρησκευτικά σύμβολα σέ σχολεῖα καί δικαστήρια κ.λπ.

Μία προκαταρκτική παρατήρηση: τό πολιτικό αἶτημα τοῦ συνταγματικοῦ χωρισμοῦ ἢ, κατά τό ἠπιότερον, τῆς διάκρισης τῶν σχέσεων Κράτους καί (ὀρθόδοξης) Ἐκκλησίας ὑπό τόν στόχο μάλιστα τοῦ περιορισμοῦ τῆς «θρησκείας» στόν χῶρο τῆς «ἰδιωτικότητας» ἐμπεριέχει δύο ἀβάσιμες ὑποθέσεις: πρῶτον ταυτίζει τόν χωρισμό κοινωνίας καί ὀρθόδοξης ἐκκλησίας (περιορίζοντας τό νοηματικό εὖρος τῆς «Ἐκκλησίας», κατ' ἀνάγκην, στήν τάξη τοῦ Κλήρου) μέ τίς σχέσεις Κράτους καί ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας, ὡς ἐάν τό μέτρο θρησκευτικότητας τῆς ἑλλη-

νικῆς κοινωνίας νά ἀποτελεῖ νομικό ζήτημα καί δῆ ρυθμιστέο μέ κανόνες δικαίου αὐξημένης τυπικῆς ἰσχύος. Δεύτερον, ὑποθέτει ἀφετηριακά ὅτι ὑφίσταται καθεστώς ἔνωσης κράτους καί ὀρθόδοξης ἐκκλησίας, θρησκευτικά χρωματισμένο ὑπέρ τῆς δεύτερης.

Τά ἔθιμα, ὡς ἐκ τῆς μῆ νομοθετικῆς προέλευσής τους, οὔτε ἐπιβλήθηκαν μέ νόμο, ὥστε νά μποροῦν νά καταργηθοῦν διά νόμου, οὔτε ἡ διατήρησή τους ἔχει σχέση μέ τήν νομοθεσία, ἀλλά μέ τό πραγματικό γεγονός τῆς ἐπιρροῆς τῆς ὀρθόδοξης ἐκκλησιαστικῆς μαρτυρίας στό κοινωνικό γίνεσθαι τῆς Ἑλλάδας. Ἐπομένως ἡ ἐνοχλητική ἢ μή παρουσία τους ἢ ἡ παρουσία πολιτικῶν σέ θρησκευτικές τελετές δέν ἀποτελοῦν ἀντικείμενο νομικῆς ρύθμισης, ἀλλά ἔχουν σχέση μέ τή ζωντανή σχέση ἑλληνικῆς κοινωνίας καί ὀρθόδοξης θρησκευτικῆς μαρτυρίας καί ὄχι τή θεσμική σχέση Κράτους καί ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας. Ἡ παρουσία ἐκπροσώπων τοῦ κράτους κατά τίς θρησκευτικές τελετές προφανῶς δέν ἀπορρέει ἀπό κάποιο νομοθετικό πλαίσιο οὔτε ἀπό τό ἄρθρο 3 τοῦ Συντάγματος.

Παράλληλα καί γιά τά θρησκευτικά σύμβολα στούς δημόσιους χώρους ἔχει τονισθεῖ ἀπό τό Εὐρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου ἡ διάσταση τοῦ παραδεκτοῦ πολιτισμικοῦ συμβολισμοῦ τους, ἀποτελοῦν δηλαδή καί στοιχεῖο πολιτιστικῆς ταυτότητας μίας κοινωνίας καί ἡ διατήρησή τους ἐμπίπτει στό ἐπιτρεπτό περιθώριο ἐκτίμησης κάθε κράτους, ἐφ' ὅσον δέν συνδυάζεται μέ πρακτικές παραβίασης τῶν δικαιωμάτων πού κατοχυρώνει ἡ Εὐρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου⁴⁹.

Ὡς πρὸς τό προοίμιο τοῦ Συντάγματος πού ἐπικαλεῖται τήν Ἁγία Τριάδα⁵⁰, ἀν καί ὑφίστανται μερικές δικαστικές ἀποφάσεις πού τό ἔχουν συνδέσει μέ τό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν⁵¹ ἀνευ λόγου κατά τήν γνώμη μου, πρόκειται γιά ἓνα βασικό στοιχεῖο ἱστορικῆς σύνδεσης τοῦ παρόντος Συντάγματος μέ τήν ἐπαναστατική προέλευση τοῦ ἑλληνικοῦ Κράτους καί ὄχι στοιχεῖο θεοκρατικοῦ παρεμβατισμοῦ στήν ὀργάνωση τῆς Πολιτείας. Τό προοίμιο αὐτό ὑπῆρχε σέ ὅλα τά ἐπαναστατικά Συντάγματα καί ἡ παραμονή του τεκμηριώνει τήν διαρκῆ πεποίθηση τοῦ συντακτικοῦ νομοθέτη ὅτι ὁ ἑλληνικός λαός ἀσκούσε πρωτογενῆ συντακτική ἐξουσία καί πρῖν τήν 3η Φεβρουαρίου 1830 (Πρωτόκολλο Λονδίνου), ὅποτε ὑπῆρξε ἡ διεθνῆς ἀναγνώριση τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους. Τό

έλληνικό κράτος δέν εἶναι ἀπλῶς ἕνα συμβατικό καί ὑβριδικό δημιούργημα τῶν Μεγάλων Δυνάμεων· οἱ Δυνάμεις προέβησαν στή διεθνή ἀναγνώριση τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους ὡς πολιτικό ἀποτέλεσμα τῆς Ἐπανάστασης καί δέν κατασκεύασαν τό ἑλληνικό κράτος. Δέν εἶναι τυχαῖο ὅτι ὁ πατριωτικός αὐτός συμβολισμός τοῦ προοιμίου καί ἡ μεταφυσική καί προπολιτειακή ἀναγωγή του στήν Ἁγία Τριάδα ἀνάγεται στίς Ἐθνοσυνελεύσεις τῆς ἐποχῆς τῆς Ἐπανάστασης ὡς πολιτική ἐπιλογή τῶν χριστιανῶν ἰδρυτῶν τῆς νέας Πολιτείας. Εἶναι ἕνα πολύ σοβαρό ζήτημα, πού ἴσως ὑπερβαίνει καί αὐτές τίς ἐξουσίες μίας ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς, ἐάν ἡ ὁποιαδήποτε συζήτηση γιά τήν «νέα Ἑλλάδα» μπορεῖ νά ἰσοδυναμεῖ καί μέ ἕνα ἰδεολογικό διαζύγιο ἀπό τήν ἱστορική ταυτότητα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος θεμελίωσε τό σύγχρονο κράτος μέσα ἀπό ἐπαναστατικές διαδικασίες ἀπέναντι στήν ὀθωμανική καί ἀλλόθρησκη νομιμότητα τῆς ἐποχῆς. Γιὰ τόν λόγο αὐτό, στό μάθημα τῆς συνταγματικῆς ἱστορίας διδασκόμαστε τά Ἐπαναστατικά Συντάγματα, ἐπειδή ἀκριβῶς δεχόμαστε ὅτι ὑπήρχαμε ὡς πολιτική κοινότητα μέ πρωτογενῆ ἐξουσία λόγω τῆς Ἐπανάστασής μας καί πρῖν τό 1830. Συνεπῶς ἡ παραμονή τοῦ προοιμίου στό Σύνταγμα ἀποδεικνύει ὡς σταθερή τήν ἀποψή μας ὅτι ὁ λαός, μέσα ἀπό ἀγῶνα γιά ἐθνική ἀνεξαρτησία, δημιούργησε τό νέο κράτος καί ὅτι, ὡς ἱστορικός φορέας τοῦ λαοῦ, τό ἔθνος ὑπῆρχε πρῖν ἀπό τό κράτος.

ΙΕ. Παρανόηση 14η: *«Νά γίνει θεσμικός χωρισμός Κράτους καί Ἐκκλησίας ὥστε νά παύσουν οἱ δημοσίες τοποθετήσεις τῶν Ἀρχιερέων»*

Ἡ ἀποψη αὐτή ὑπονοεῖ ἐσφαλμένα ὅτι οἱ δημόσιες, προφορικές καί γραπτές, παρεμβάσεις Μητροπολιτῶν τῆς Ἐκκλησίας ἔχουν ὁποιαδήποτε σχέση μέ τίς ἐννομες σχέσεις Κράτους καί Ἐκκλησίας. Ἡ ἀναπαράγωγή τοῦ λόγου τῆς Ἐκκλησίας στήν κοινωνία μέσω τοῦ ἔντυπου καί ἠλεκτρονικοῦ τύπου σχετίζεται μέ τήν κοινωνική ἐπιρροή της καί ὄχι μέ τίς νομικές σχέσεις μέ τό Κράτος. Οὔτε φυσικά εἶναι δυνατό νά εἰσαχθεῖ στό Σύνταγμα ἢ στήν κοινή νομοθεσία διάταξη, κατά τήν ὁποία θά ἔχουν περιορισμένη ἐλευθερία τοῦ λόγου ὅσοι φέρουν τό σχῆμα τοῦ θρησκευτικοῦ λειτουργοῦ ὁποιασδήποτε θρησκευτικῆς κοινότητας.

ΙΣΤ. Παρανόηση 15η: *«Γιατί νά ἐπιβαρύνονται μέσω τῆς φορολογίας οἱ μὴ ὀρθόδοξοι χριστιανοί πολῖτες γιά μισθοδοσία ὀρθόδοξων κληρικῶν καί τήν ἐκκλησιαστική ἐκπαίδευση;»*

Τό νομικό δεδομένο εἶναι ἡ ἐκκλησιαστική περιουσία, πού περιήλθε στό κράτος χωρίς ἀποζημίωσή της, ἀποτελεῖ σήμερα δημόσια κτήση, δηλαδή ἀποτελεῖται ἀπό κοινόχρηστα πράγματα, τῶν ὁποίων μπορεῖ νά κάνει χρήση κάθε πολίτης ἀσχέτως θρησκευτικῶν πεποιθήσεων. Ὁ καθένας μπορεῖ νά νοσηλευθεῖ στό νοσοκομεῖο Ἀρεταίειο, στό νοσοκομεῖο Σωτηρία ἢ στό Γ.Ν. «Γ. Γεννηματᾶς», ὁ καθένας μπορεῖ νά καθίσει στήν πλατεῖα Μαβίλη. Εἶναι λογική ἡ καθολική ἐπιβάρυνση τῶν φορολογουμένων γιά περιουσία, πού εἶναι σήμερα δημόσια καί τήν ἀπέκτησε ἀνέξοδα τό Κράτος, καί τῆς ὁποίας ὅλοι ἔχουν τή δυνατότητα ἀπόλαυσής της ὑπό τήν ιδιότητά τους ὡς πολιτῶν ἢ κατοίκων αὐτῆς τῆς χώρας⁵².

ΙΖ. Παρανόηση 16η: *«Ὁ θεσμικός χωρισμός Κράτους καί Ἐκκλησίας θά σημάνει τήν κατάργηση τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν ἢ τή μετατροπή του σέ θρησκευσιολογία»*

Τό νομικό δεδομένο εἶναι ὅτι μάθημα θρησκευτικῶν ὑφίσταται λόγω τῆς συνταγματικῆς ἐντολῆς τοῦ ἄρθρου 16 παρ. 2 πρὸς τόν κοινό νομοθέτη ὅτι ἡ ἐγκύκλια ἐκπαίδευση ὀφείλει νά ἀναπτύσσει, μεταξύ ἄλλων, τή θρησκευτική συνείδηση. Ἡ κατάργηση ἢ τροποποίηση τοῦ τεκμηρίου περὶ ἐπικρατούσας θρησκείας στό ἄρθρο 3 παρ. 1 τοῦ Συντάγματος δέν θά ἐπιφέρει κατάργηση τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν, καθὼς ἡ θρησκευτική ἀγωγή ἔχει αὐτοτελῆ θεμελίωση σέ ἄλλη διάταξη. Περαιτέρω, ἡ διάταξη αὐτή, τό ἄρθρο 16 παρ. 2, ἔχει αὐτοτελῆ ἀξιακή θεμελίωση καί δέν συνδέεται αἰτιωδῶς μέ τό ἄρθρο 3 παρ. 1, ὥστε ἡ κατάργηση τοῦ τελευταίου δέν συνεπιφέρει τήν ἀνευ ἐτέρου ἐκθεμελίωση τῶν μορφωτικῶν καί πολιτιστικῶν ἐκτιμήσεων, οἱ ὁποῖες δικαιολογοῦν τήν ἐντολή τοῦ ἄρθρου 16 παρ. 2. Εἶναι ἐπίσης δεδομένο ὅτι καί σέ χώρες πού δέν διαθέτουν ρήτρα περὶ ἐπικρατούσας θρησκείας στά Συντάγματά τους, ἔχει κριθεῖ ἀπό τό Εὐρωπαϊκό Δικαστήριο Ἀνθρώπινων Δικαιωμάτων ὅτι εἶναι ἐπιτρεπτό τό μάθημα τῶν θρησκευτικῶν νά ἀσχολεῖται κατά πλειοψηφία (χωρίς ὁμως σκοπὸ κατήχησης ἢ ἐν γένει προπαγάνδας) μέ τήν διδασκαλία τῆς θρησκευτικῆς παράδοσης, πού

έκφραζει το μείζον μέρος του πληθυσμού ή ιστορικά τή συγκεκριμένη χώρα⁵³.

Επομένως, ή Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Άνθρώπου ούτε απαγορεύει τό μάθημα των θρησκευτικών νά έχει πλειοψηφία ύλης από τήν όρθόδοξη παράδοση ούτε πάντως συνδέεται αίτιωδώς μέ τήν ύπαρξη ή μή τής ρήτρας περί έπικρατούσας θρησκείας. Τό άρθρο 3 παρ. 1 έδαφ. α Συντάγματος, κατά τό όποιο ή πλειοψηφία των Έλλήνων είναι μέλη τής όρθόδοξης Έκκλησίας, έξακολουθεϊ νά είναι νομικά χρήσιμο ως ένα διαρκές τεκμήριο για τό κράτος, γιατί τυποποιεί μία διαπίστωση, τήν όποία είδ' άλλως (έλλείπει του άρθρου 3 παρ. 1 Σύντ.) ή Βουλή ή Διοίκηση ή ό δικαστής έπρεπε κάθε φορά νά συνάγουν ως κοινώς γνωστό γεγονός.

Άπό εκεί και έπειτα ό Καταστατικός Χάρτης τής Έκκλησίας τής Ελλάδος προβλέπει ότι ή Έκκλησία και ή Πολιτεία συνεργάζονται περί «*της χριστιανικής άγωγής της νεότητος*»⁵⁴ και ότι ή Ίερά Σύνοδος τής Ίεραρχίας τής Έκκλησίας τής Ελλάδος (ή όλομέλεια των έπαρχιούχων Μητροπολιτών): «*Παρακολουθεϊ τό δογματικόν περιεχόμενον των διά τά σχολεία της Στοιχειώδους και Μέσης Έκπαιδύσεως προοριζομένων διδακτικών βιβλίων του μαθήματος των Θρησκευτικών*»⁵⁵. Πέραν των παραπάνω δικαιωμάτων όμως, ή Έκκλησία, όπως κάθε κοινωνικός φορέας, διαθέτει εύλογη άξίωση συζήτησης και διαβούλευσης μέ τήν Πολιτεία για τό μάθημα των θρησκευτικών.

ΙΗ. Παρανόηση 17η: «*Η Ελλάδα δέν είναι θρησκευτικά ουδέτερο κράτος και πρέπει νά εισαχθεϊ σχετική ρήτρα στο Σύνταγμα*»

Η πρόταση για εισαγωγή ρήτρας περί ουδετερόθρησκου κράτους περιέχεται τόσο στην «Πρόταση για μία προοδευτική αναθεώρηση του Συντάγματος» (27.3.2017)⁵⁶ όσο και στο «Καινοτόμο Σύνταγμα» (5.6.2016)⁵⁷ και αναφέρομαι σε αυτές για λόγους ρεαλισμού, ώστε νά μιλούμε επί έδάφους ύπαρκτων έπιστημονικών - πολιτικών προτάσεων.

Τό νομικό δεδομένο είναι ότι λόγω τής Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Άνθρώπου (ΕΣΔΑ), όλα τά κράτη, πού έχουν υπογράψει και κυρώσει τήν ΕΣΔΑ, υποχρεούνται νά τηρούν τήν «*άρχή τής θρησκευτικής ουδετερότητας*», όπως τήν έννοει ή ΕΣΔΑ. Πρόκειται για αυτόνομη έννοια, και δεσμεύει τά κράτη - μέρη τής ΕΣΔΑ μέ τό περιεχόμενο πού αποδίδει

σε αυτήν τό Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Άνθρωπίνων Δικαιωμάτων. Επομένως, ή έλληνική έννομη τάξη περιέχει στο άξιακό της σύστημα ήδη τήν άρχή τής «*θρησκευτικής ουδετερότητας*» ως ισχύουσα νομική υποχρέωση του Κράτους, πέραν των ύπαρκτων δεσμεύσεων των άρθρων 4 και 13 του Συντάγματος νά σέβεται τήν θρησκευτική έλευθερία όλων των άτόμων και θρησκευτικών κοινοτήτων.

Ειδικότερα: κατά τήν σταθερή άποψη του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου τά Κράτη μέλη του Συμβουλίου τής Ευρώπης έχουν μεγάλο «*περιθώριο εκτίμησης*» («*margin of appreciation*») κατά τήν νομοθετική ρύθμιση των σχέσεων τους μέ τίς Έκκλησίες, πού βρίσκονται στο έδαφός τους, ανάλογα μέ τίς έθνικές και ιστορικές τους ιδιαιτερότητες. Τό Ευρωπαϊκό Δικαστήριο τονίζει όμως ότι τά κράτη, παρά τίς έθνικές και θρησκευτικές τους ιδιαιτερότητες, όφείλουν νά παραμένουν ουδέτερα και μή παρεμβατικά κατά τήν άσκηση τής δημόσιας έξουσίας τους για τή ρύθμιση τής σφαιρας τής θρησκευτικής έλευθερίας και των σχέσεων του κράτους μέ τίς διάφορες θρησκείες, δόγματα και θρησκευτικούς οργανισμούς⁵⁸. Επίσης, πλύν έντελώς έξαιρετικών περιπτώσεων, τά κράτη δέν δικαιούνται νά προβαίνουν σε έλεγχο νομιμότητας των θρησκευτικών πεποιθήσεων (όχι των πράξεων) μίας θρησκευτικής κοινότητας ή των μέσων έκφρασης των θρησκευτικών δοξασιών της⁵⁹. Αυτό είναι τό περιεχόμενο τής θρησκευτικής ουδετερότητας του κράτους κατά τήν ΕΣΔΑ.

Θυμίζω έδώ τήν περίπτωση του πολύπαθου τροπαρίου «*Σώσον Κύριε τον λαόν σου*», τό όποιο περιέχει τή φράση «*νίκας τοίς βασιλεύσι κατά βαρβάρων*». Μετά από σφοδρές αντιδράσεις ευαίσθητων πολιτικών άρχόντων ή Ίερά Σύνοδος αναγκάστηκε νά εκδώσει Έγκύκλιο στις 4.11.1998⁶⁰, προτρέποντας τίς Μητροπόλεις ώστε, κατ' οικονομίαν, όταν ψάλλεται τό τροπάριο εκτός Ίερών Ναών ή παραπάνω φράση νά αντικαθίσταται από τό «*νίκας τοίς ευσεβέσι κατ' εναντίων*», προκειμένου νά άποσοβηθούν οί άδικαιολόγητες (και άθεολόγητες) πολιτικές αντιδράσεις. Υπέβαλε δηλαδή ή Έκκλησία, κάτω από τήν πίεση τής Πολιτείας, τό τροπάριο σε μία διαδικασία οιονεί αναδρομικού εκδημοκρατισμού. Σε ένα ουδετερόθρησκο κράτος όμως ή Πολιτεία δέν μπορεί νά άσκει έλεγχο νομιμότητας στα τροπάρια και στους ύμνους τής Έκκλησίας.

Ἐάν οἱ μέχρι σήμερα προτάσεις τοῦ «Καινοτόμου Συντάγματος» καί «γιά μία προοδευτική ἀναθεώρηση τοῦ Συντάγματος» ἔννοοῦν τή θρησκευτική οὐδετερότητα, ὅπως τήν ἀντιλαμβάνεται ἡ ΕΣΔΑ, ὑπό τήν ἔννοια τῆς μή ἀνάμειξης τοῦ Κράτους στά ἐσωτερικά τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων, ἡ προσθήκη αὐτή μπορεῖ νά θεωρηθεῖ ὡς περιττή. Ὅφειλουν ὁμως νά διευκρινίσουν ποιό μοντέλο θρησκευτικῆς οὐδετερότητας ὑπονοοῦν, διότι ἐκτός ἀπό τήν θρησκευτική οὐδετερότητα ὡς αὐτόνομη ἔννοια τῆς νομολογίας τοῦ Εὐρ. Δ.Δ.Α., ὑπάρχουν διεθνῶς τόσα μοντέλα θρησκευτικῆς οὐδετερότητας, ὅσα καί τὰ κράτη πού δηλώνουν θρησκευτικῶς οὐδέτερα.

Τά βασικά πρότυπα εἶναι τό γαλλικό (κράτος πού δέν ἀναγνωρίζει καθεστῶς δημοσίου δικαίου στίς θρησκείες, δέν υἱοθετεῖ καμία θρησκευτικότητα στήν ἐθιμοτυπία του, δέν ἐνισχύει τίς θρησκείες), γερμανικό (τό κράτος δέν παρεμβαίνει, ἀναγνωρίζει ὠρισμένες θρησκείες ὡς Ν.Π.Δ.Δ., ἐνισχύει τίς θρησκευτικές κοινότητες) καί τό ἀμερικανικό (κράτος πού δέν παρεμβαίνει στίς θρησκευτικές κοινότητες, δέν θεσπίζεται καθεστῶς δημοσίου δικαίου γιά τίς κοινότητες, δέν ἀπαγορεύεται ἡ θρησκευτική ἐθιμοτυπία π.χ. θρησκευτικός ὄρκος τοῦ Προέδρου). Συνεπῶς, πρέπει νά διευκρινίζεται, ἀπό ὅποιον προτείνεται, ἡ ρήτρα τοῦ θρησκευτικά οὐδέτερου κράτους μέ στόχο τή διασάφηση, ἐάν πρόκειται γιά μία δυσμενῆ οὐδετερότητα (θρησκευτικά ἀδιάφορο κράτος) ἢ γιά μία εὐμενῆ οὐδετερότητα (μὴ παρεμβατικό κράτος, τό ὁποῖο ἐνισχύει τὰ θρησκείματα καί ἀναγνωρίζει ἰδιαιτέρο καθεστῶς γιά τή διευκόλυνση τῆς ἀποστολῆς τους). Σέ καμία ἀπό τίς παραπάνω δύο προτάσεις δέν ὑπάρχουν ἐνδείξεις γιά τή νοηματοδότηση τοῦ θρησκευτικά οὐδέτερου κράτους καί εἶναι νομοτεχνικά προβληματική ἡ εἰσαγωγή ρήτρας συνθηματικῆς συντομίας, ἡ ὁποία διεθνῶς ἔχει πολὺσημο περιεχόμενο. Δέν εἶναι τυχαῖο ἐξ ἄλλου ὅτι κράτη, θρησκευτικῶς οὐδέτερα, ἔχουν ἐπιλέξει στά Συντάγματά τους περιφραστική περιγραφή τοῦ εἶδους τῆς οὐδετερότητας, πού υἱοθετοῦν (π.χ. «δέν ὑπάρχει ἐπίσημη θρησκεία», «τό κράτος δέν παρεμβαίνει στίς θρησκευτικές κοινότητες» κ.λπ.), ὥστε νά εἶναι σαφές τό περιεχόμενο τῆς οὐδετερότητας πού ἔννοοῦν.

Περαιτέρω, πρέπει νά ἐπισημανθεῖ ὅτι τό Σύνταγμα μας περιέχει ἤδη τρεῖς ἰσχυρές ρήτρες ὑπέρ τοῦ χαρακτήρα τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους ὡς κοσμικοῦ. Κα-

τά τό ἄρθρο 1 παρ. 2-3: «2. Θεμέλιο τοῦ πολιτεύματος εἶναι ἡ λαϊκή κυριαρχία. 3. Ὅλες οἱ ἐξουσίες πηγάζουν ἀπό τό Λαό, ὑπάρχουν ὑπέρ αὐτοῦ καί τοῦ ἔθνους καί ἀσκοῦνται ὅπως ὀρίζει τό Σύνταγμα», κατὰ τό ἄρθρο 87 παρ. 2: «2. Οἱ δικαστές κατὰ τήν ἄσκηση τῶν καθηκόντων τους ὑπόκεινται μόνο στό Σύνταγμα καί στούς νόμους, καί σέ καμία περίπτωση δέν ὑποχρεοῦνται νά συμμορφῶνται μέ διατάξεις πού ἔχουν τεθεῖ κατὰ κατάλυση τοῦ Συντάγματος» καί κατὰ τό ἄρθρο 13 παρ. 4: «4. Κανένας δέν μπορεῖ, ἐξ αἰτίας τῶν θρησκευτικῶν του πεποιθήσεων, νά ἀπαλλαγεῖ ἀπό τήν ἐκπλήρωση τῶν ὑποχρεώσεων πρὸς τό Κράτος ἢ νά ἀρνηθεῖ νά συμμορφωθεῖ πρὸς τοὺς νόμους» (ἐδῶ ἀληθῶς πρέπει νά θεωροῦμε ὅτι θεμελιώνεται ἡ ἀρχή τῆς «νόμῳ κρατούσης Πολιτείας», ὅπως περιορίζεται ἀπό τή θρησκευτική οὐδετερότητα). Εἰδικά ἡ τελευταία διάταξη τοῦ ἄρθρου 13 παρ. 4 τοῦ Συντάγματος εἶναι καίρια γιά τόν χαρακτήρα τοῦ κράτους, γιὰ δέν ἐπιτρέπει τήν ἀρνηση ἐκτέλεσης νομοθετημένων ὑποχρεώσεων λόγω θρησκευτικῶν πεποιθήσεων (π.χ. τήν πληρωμή φόρων, ἐπειδή οἱ φόροι προορίζονται γιά ἐξοπλιστικά προγράμματα καί ἡ θρησκεία τοῦ φορολογούμενου εἶναι φιλειρηνική). Σέ ἄλλα κράτη, ἡ ἔλλειψη ρήτρας ἀντιστοιχίας μέ τό ἄρθρο 13 παρ. 4 Συντ. ἔχει ὀδηγήσει σέ ἀδιανόητες γιά τήν κουλτούρα τοῦ εὐρωπαϊκοῦ - ἡπειρωτικοῦ δικαίου δικαστικές ἀποφάσεις π.χ. στήν ἀμερικανική ὑπόθεση *Burwell v. Hobby Lobby Stores Inc.*⁶¹, ὅπου τό Supreme Court ἔκρινε ὅτι μπορεῖ ἐμπορική ἐταιρεία νά ἀρνηθεῖ νά πληρώσει ποσοστό ἐργοδοτικῶν εισφορῶν, ἐπειδή αὐτό τό ποσοστό προορίζεται γιά φάρμακα πρόωρης διακοπῆς κήσης καί τά μέλη Δ.Σ. τῆς ἐταιρείας εἶναι πιστοὶ ρωμαιοκαθολικοὶ καί ἀντιτίθενται γιά λόγους θρησκευτικῆς συνείδησης στίς ἀμβλώσεις. Ἀποτελεῖ ἀξιοπρόσεκτο ζήτημα ὅτι ἡ «Πρόταση γιά ἓνα καινοτόμο Σύνταγμα» προτείνει, πλὴν ἄλλων, καί ἀπαλοιφή τῆς (κατ' ἐξοχήν κοσμικοῦ χαρακτήρα) παραγράφου 4 τοῦ ἄρθρου 13 τοῦ Συντάγματος, χωρίς νά εἶναι σαφές ἐάν, ἡ ἀξιακή μεταβολή πού ἔτσι προκαλεῖται, ἀντισταθμίζεται ἀπό τήν ἀσαφή καί ἀόριστη ρήτρα περί θρησκευτικά οὐδέτερου κράτους.

Δίνω ἓνα ἀκόμα παράδειγμα ἀπό τήν ἀμερικανική νομολογία: στήν ὑπόθεση *EEOC v. Hosanna-Tabor Evangelical Lutheran Church and School*⁶² τό Supreme Court νομολόγησε ὅτι τό δικαίωμα ἐλεύθερης

έπιλογής θρησκευτικού λειτουργού για μία ένορΙΑ χωρίς παρέμβαση του κράτους, έπομένως και τό δικαίωμα απόλυσής του, είναι ισχυρότερο από τό δικαίωμα του λειτουργού αυτού νά μήν απόλσει τήν θέση έργασίας του, παρότι είναι έργαζόμενος ΑΜΕΑ και κατά τήν έργατική νομοθεσία ως ΑΜΕΑ έργαζόμενος πρέπει νά προστατεύεται από τήν απόλυση.

Έδω πρέπει νά προσεχθεί ότι ή αρχή τής θρησκευτικής ουδέτερότητας είναι και δικονομική αρχή: αφού δεσμεύει συνολικά τίς κρατικές έξουσίες, αφορά και στόν δικαστή και τόν περιορίζει, ώστε νά μήν αναμειγνύεται σέ έσωτερικές υποθέσεις τών θρησκευτικών κοινοτήτων. Μπορεί, κατ' έπέκταση, ή υιοθέτηση μίας απειριορίστης ρήτρας περί θρησκευτικά ουδέτερου κράτους νά οδηγήσει σέ νησιδες θεοκρατίας μέσα στήν έλληνική κοινωνία και έννομη τάξη, όπου δέν έπιτρέπεται ή παρέμβαση του δικαστή και ή παροχή δικαστικής προστασίας σέ όσους θίγονται ως πρός τά δικαιώματά τους.

Αποτελεί επίσης έρώτημα γιατί ή «Πρόταση για μία προοδευτική αναθεώρηση του Συντάγματος» εισηγείται τήν εισαγωγή τής ρήτρας περί θρησκευτικά ουδέτερου κράτους στο άρθρο 3 του Συντάγματος, πού αφορά ειδικά τήν ορθόδοξη Έκκλησία, και όχι στο άρθρο 13 πού αφορά όλα τά θρησκευματα και τή θρησκευτική έλευθερία (θετική και αρνητική). Όστόσο, ή θρησκευτική ουδέτερότητα αποτελεί αρχή πού δέν μπορεί νά έστιάζεται στήν σχέση του Κράτους μόνο μέ ώρισμένη θρησκευτική κοινότητα, έν προκειμένου τήν πλειοψηφούσα Έκκλησία τής χώρας.

Έν κατακλείδι, ή άόριστη ρήτρα του θρησκευτικά ουδέτερου κράτους πρέπει νά διευκρινισθεί τίς παραπάνω προτάσεις, ώστε νά μπορεί κανείς νά τοποθετηθεί θετικά ή αρνητικά άπέναντι σέ αυτήν, ειδήλ-

ως είναι έξ ίσου άσαφής μέ τήν πρόταση εισαγωγής στο Σύνταγμα μίας ρήτρας ότι ή Έλληνική Δημοκρατία θά είναι ένα «σύγχρονο κράτος». Έάν πάντως μέ τήν προτεινόμενη ρήτρα τίς άνωτέρω δύο προτάσεις σκοπείται ή υιοθέτηση από τό Σύνταγμα θρησκευτικής ουδέτερότητας διαφορετικής από αυτή πού έννοει ή ΕΣΔΑ, και μάλιστα άσστηρης, δυσμενούς για τά θρησκευματα, τότε ίσως κακώς τό Δημόσιο κτίζει Ίσλαμικό Τέμενος μέ κρατικούς πόρους.

Συμπεράσματα: όταν τό κοινωνικό σώμα έρωτάται μέ διάφορες άφορμές (δημοσκοπήσεις κ.λπ.) έάν είναι υπέρ του χωρισμού Κράτους και Έκκλησίας καλείται νά δώσει σωστές απαντήσεις σέ ένα λάθος έρώτημα. Και είναι λάθος ή έρώτηση, γιατί υποθέτει άφετηριακά ότι κατά νόμον Έκκλησία και Κράτος είναι άμοιβαία αναμειγμένες ή μία τίς έσωτερικές υποθέσεις τής άλλης. Αυτό δέν ισχύει τουλάχιστον σέ ό,τι αφορά τήν άνάμειξη τής Έκκλησίας, πού θεωρείται ή δήθεν θιγόμενη από τό έρώτημα του χωρισμού.

Τό ζητούμενο συνεπώς είναι άλλο: α) ή θέση βάσεων για τήν άσκηση μίας σύγχρονης και ταυτόχρονα μακρόπνοης θρησκευτικής πολιτικής για όλα τά θρησκευματα και όχι μόνο για τήν ορθόδοξη Έκκλησία και β) ή πλήρης κατοχύρωση θρησκευτικής αυτοδιοίκησης για τήν Έκκλησία τής Ελλάδος. Αύτά όμως τά δύο κεντρικά ζητήματα δέν σχετίζονται καθόλου μέ τήν αναθεώρηση του Συντάγματος, αλλά μέ τή νομοθετική πρωτοβουλία του κοινού νομοθέτη. Έάν ληφθεί υπ' όψιν ότι ζούμε πλέον σέ χώρα όλοένα και πιο έντονα πολυφυλετική και πολυθρησκευτική, τό πρόβλημα είναι ότι μάς λείπει κρατική πολιτική για τά θρησκευματα γενικώς. Έξαίρεση στήν χαρακτηριστική και πολυετή άδιαφορία του νομοθέτη είναι ό νέος νόμος 4301/2014⁶³, πού αποτελεί ένα σοβαρό, αλλά ακόμα πρώτο βήμα.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Εισήγηση στή εκδήλωση τής Ί. Αρχιεπισκοπής Άθηνών «Συνταγματική αναθεώρηση και Έκκλησία τής Ελλάδος: Συμβολή σέ έναν άνοιχτό διάλογο» (7.6.2017, Πολεμικό Μουσείο Άθηνών).
2. Ν. 590/1977 «Περί του Καταστατικού Χάρτου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος» (ΦΕΚ Α' 146/31.5.1977).
3. Κατωτέρω χρησιμοποιώ ένίοτε τόν όρο «Έκκλησία τής Ελλάδος» έν ευρεία έννοια και περιλαμβάνει τό κεντρικό νομικό πρόσωπο «Έκκλησία τής Ελλάδος» (μέ έδραν τήν Άθήνα), τίς Ίερές Μητροπόλεις, τίς Μονές και τίς Ένορίες, ένίοτε τόν όρο «Έκκλησία» ως σχήμα κατ' έξοχήν και δηλώνει τά άνωτέρω Ν.Π.Δ.Δ.

4. Προβλεπόταν από τα άρθρα 1 του αναγκαστικού νόμου 1363/1938 (ΦΕΚ Α' 305), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 1 του αναγκαστικού νόμου 1672/1939 (ΦΕΚ Α' 123), και 41 του αναγκαστικού νόμου 1369/1938 (ΦΕΚ Α' 317).
5. Άρθρο 62 παρ. 2 ν. 590/1977 (ΦΕΚ Α' 146), νομοθετικό διάταγμα της 22.4/16.5.1926 (ΦΕΚ Α' 153).
6. Μέ τον Κανονισμό της Εκκλησίας της Ελλάδος 4/1969 (άρθρο 4 παρ. 3, ΦΕΚ Α' 158).
7. Άρθρο 62 παρ. 2 του ν. 590/1977 (ΦΕΚ Α' 146).
8. Άρθρα 23 ά.ν. 1539/1938 (ΦΕΚ Α' 488), 62 παρ. 2 ν. 590/1977 (ΦΕΚ Α' 146).
9. ΣτΕ 781/2017 σκέψη 9, ΣτΕ 510/2015 (σκέψη 3), ΣτΕ 1393/2017.
10. ΣτΕ 507/1983, ΣτΕ 4548/1995, ΣτΕ 3120/2002.
11. Βλ. για την έννοια του Δημόσιου τομέα και της Γενικής Κυβέρνησης το άρθρο 14 παρ. 1 ν. 4270/2014 (ΦΕΚ Α' 143).
12. ΝΣΚ 319/2008, 796/1991.
13. Άρθρο 68 παρ. 1 ύποπαρ. 3 (ΦΕΚ Α' 32).
14. Άρθρο 57 του ν. 1591/1986.
15. Ένδεικτικά: ΕΔΔΑ Sindicatul "Păstorul cel Bun" v. Romania απόφαση της 9.7.2013.
16. Άρθρα 16 παρ. 1 και 26 παρ. 2 ν. 590/1977 (ΦΕΚ Α' 146).
17. Κατά το άρθρο 26 παρ. 1 ν. 590/1977.
18. Για τα βεράτια βλ. τη μονογραφία του Παρασκευά Κονόρα, 'Οθωμανικές θεωρήσεις για τό Οικουμενικό Πατριαρχείο 1998, passim.
19. Άρθρο 155 του ν. 5383/1932 (ΦΕΚ Α' 110).
20. Άρθρο 18 Κώδικα Τελών Χαρτοσήμου (π.δ. της 28/28.7.1931, ΦΕΚ Α' 239).
21. Άρθρο 15 ν. 1351/1983 (ΦΕΚ Α' 56) προσέθεσε παράγραφο 8 στο άρθρο 34 ν. 590/1977.
22. Πρβλ.: «*Ἦν δὲ ὁ Καϊάφας ὁ συμβουλευσας τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι συμφέρει ἓνα ἄνθρωπον ἀπολέσθαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ*» (Κατά Ἰωάννην 18, 14).
23. Άρθρο 24 παρ. 7 ν. 2130/1993 (ΦΕΚ Α' 62).
24. Άρθρο 3 παρ. 1 ν. 4223/2013 (ΦΕΚ Α' 287).
25. Άρθρο 82 του β.δ. 24.9/20.10.1958, όπως τροποποιήθηκε.
26. Άρθρο 68 παρ. 1 ύποπαρ. 3 ν. 4235/2014 (ΦΕΚ Α' 32).
27. Για εύσυνπτη και περιεκτική αποτύπωση της νομοθετικής πορείας της κρατικής μισθοδοσίας του ὀρθόδοξου Κλήρου και ἡ σχέση της με τὴν ἐκκλ. περιουσία, βλ. τὴν μελέτη τοῦ Σωτήρη Μητρολέξη, *Ἡ μισθοδοσία τοῦ κλήρου στὴν Ἑλλάδα καὶ ἡ συνάρτησή της με τὴν ἐκκλησιαστικὴ περιουσία* (ἐπικαιροποιημένη ἔκδοση Φεβρ. 2017) σελ. 2 ἔπομ., ἰδίως 4-17, ὅπου καὶ περαιτέρω παραπομπές σὲ στοιχεῖα (<https://inspol.files.wordpress.com/2017/02/misthodosia-17-24.pdf>).
28. Χαρακτηριστικά στίς 7.10.1822 οἱ ἀρμοστές Νήσων Κυκλάδων ἐντέλλονται στὸν Ἐπαρχο Νάξου, σὲ σχέση με τὸν τόπο ἐγκατάστασής του: «*Ἐπειδὴ καὶ ἡ Μητρόπολις εἶναι κτήμα τῆς Διοικήσεως, περάσετε λοιπὸν ἐκεῖ διὰ νὰ ἔχη καὶ ἡ Διοίκησις κέρδος τὸ ἐνοίκιον, καὶ διὰ νὰ ἔχητε καὶ ὑμεῖς ἀνάπαυσιν*» (Ἀρχεῖα Ἐθν. Παλιγγενεσίας τ.15αβ, σελ. 178 β 111).
29. Ἀρχεῖα Ἐθν. Παλιγγενεσίας τ.4, σελ. 190, 191.
30. Κ. Οἰκονόμου, *Τὰ σωζόμενα ἐκκλησιαστικά συγγράμματα*, τ. Β' (1864), σελ. 59, 62-63, 66.
31. Ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὴ νεότερη, ἐκτεταμένη ἱστορικὴ ἔρευνα τοῦ Νικ. Τόμπρου (*Μονές καὶ μοναχοὶ στὸν Ἑλλαδικὸ χῶρο: δημογραφικὴ μελέτη στὴν Πελοπόννησο, σὴ Στερεὰ Ἑλλάδα καὶ στὰ νησιά τοῦ κεντρικοῦ καὶ νότιου Αἰγαίου, στὸ πρῶτο μισὸ τοῦ 19ου αἰῶνα, 2001, τ. Α' σελ. 137 ἔπομ., ἰδίως σελ. 138*) ἡ Ὄθωνικὴ Ἀντιβασιλεία ἀπὸ τὶς ὑφιστάμενες 571 Μονές (1833) διέλυσε τὶς 426 Μονές (1833-1834).
32. Για τὸ νομικὸ κῦρος αὐτῆς τῆς δήμευσης βλ. Θ. Δ. Παπαγεωργίου, *Ἡ τύχη τῆς περιουσίας τῶν διαλελυμένων Μονῶν, Ἑκκλησία 2009*, σελ. 185 ἔπομ.
33. Βασιλικὸ Διάταγμα τῆς 1/13.12.1834 (ΦΕΚ 41).
34. Νόμος ΓΥΙΔ/1909 (ΦΕΚ Α' 270), ἄρθρο 2.
35. Ν. 4684/1930 «Περὶ διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως τῆς Ἑκκλησιαστικῆς περιουσίας καὶ περὶ συγχωνεύσεως τῶν μικρῶν Μονῶν» (ΦΕΚ Α' 150/10.5.1930).
36. Κυρώθηκε με τὸ νομοθετικὸ διάταγμα τῆς 26.9.1952 (ΦΕΚ Α' 289).
37. Εὐρ. Δ.Δ.Α. Holy Monasteries v. Greece, ἀπόφαση τῆς 4.12.1994.
38. Ἀναπαράγεται συχνὰ ὅτι: «*Οἱ πέντε μονές πού προσέφυγαν στὰ εὐρωπαϊκὰ δικαστήρια ἐναντίον τοῦ νόμου Τρίτση ἀποτιμοῦσαν τὰ περιουσιακά τους στοιχεῖα στὸ ἀστρονομικὸ ποσὸ τῶν 8 τρισ. δρχ. (!!!). Καὶ μάλιστα τὸ Εὐρωπαϊ-*

- κό Δικαστήριο τούς επιδίκασε τό ποσό τῶν 3 τρισ. δρχ.» (Ριζοσπάστης 25.3.2005). Τό Εὐρ. Δ.Δ.Α. ἐπιδίκασε μόνο 8.400.000 δρχ. γιά τήν κάλυψη τῆς δικαστικῆς τους δαπάνης χωρίς καμία ἀποζημίωση τῆς περιουσίας τους.
39. Βλ. ἀναλυτικά σέ Σωτ. Μητραλέξη, ὄπ.π., σελ. 5-6 καί ὑπόσημ. 12.
40. Ἐάν ληφθεῖ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ μοναστηριακή περιουσία ἦταν κατά τήν (ἴσως ὑπερβολική, ἀλλά πάντως ἐνδεικτική) ἐκτίμηση τοῦ Maurer τό 1833 περίπου τό 1/4 τῆς τότε ἑλλαδικῆς ἐπικράτειας (G.L. Maurer, Ὁ ἑλληνικός λαός, τ. Β' 1976, σελ. 516).
41. Ἀναλυτικότερο σχολιασμό αὐτῆς τῆς ἀποψης βλ. σέ Ν. Παπαχρήστου, Ἡ ἠθική νομιμοποίηση τῆς περιουσίας τῆς Ἐκκλησίας (16.4.2015) <http://www.amen.gr/article/i-ithiki-nomimopoiisi-tis-periousias-tis-ekklisias><http://www.-amen.gr/article/i-ithiki-nomimopoiisi-tis-periousias-tis-ekklisias>).
42. Ἡ ἀποψη ἀναπαρήχθη ἀπό τόν βουλευτή Τ. Κουράκη κατά τήν εἰσήγησή του στό συνέδριο «Ἐκκλησία καί Ἀριστερά» (22.1.2013).
43. Ἐνδεικτικά Ἄρειος Πάγος 1292/2007: «Ἐν ὄψει δέ τοῦ ὅτι τό ὀθωμανικό δίκαιο ἀγνοοῦσε τήν ἔννοια τοῦ νομικοῦ προσώπου, καί ἐπομένως, ἐκτός τῶν ἄλλων, καί οἱ Μονές δέν ἀναγνωρίζονταν ὡς ὑποκείμενα δικαιωμάτων καί ὑποχρεώσεων, ...».
44. Βλ. Σ. Τζωρτζακάκη-Τζαριδίη, *Τό νομικό καθεστῶς τῶν ἀφιερωμάτων-βακουφίων σά πλαίσια τοῦ ὀθωμανικοῦ ἐμπράγματος δικαίου* (15ος-19ος αἰ.), 1998, σελ. 109 ἐπομ.
45. Βλ. ρητή ἀναφορά στήν αἰτιολογική ἐκθεση τοῦ ν. 3800/1957, ΚΝοΒ 1957, 698.
46. Α. Fotic, 'The official explanation for the confiscation and sale of the monasteries (churches) and their estates at the time of Selim II', *Turcica* 26 (1994), 33-54.
47. Ν. 5889/1933 «Περί τροποποιήσεως καί συμπληρώσεως τοῦ διά τοῦ ἀπό 23 Μαΐου 1932 Διατάγματος κωδικοποιηθέντος νόμου 5439 "περί ἐνοριακῶν ναῶν καί ἐφημερίων καί Ταμείων Ἀποδοχῶν καί Ἀσφαλίσεως Κλήρου τῆς Ἑλλάδος"» (ΦΕΚ Α' 324/24.10.1933, ἄρθρο 2) κατά τόν ὁποῖο τά Παρεκκλήσια - Ἐξωκκλήσια μέ ἐτήσια ἀκαθάριστα ἔσοδα ἄνω τῶν 20.000 δρχ. περιέχονται μέ τήν κινητή καί ἀκίνητη περιουσία τους στή διοίκηση καί διαχείριση τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.
48. Βασιλικό Διάταγμα τῆς 25/28.6.1948 (ΦΕΚ Α' 167).
49. Εὐρ. Δ.Δ.Α.(Μεΐζων Σύνθεση) Lautsi v. Italy, ἀπόφαση τῆς 18.3.2011 (§ 63 ἐπομ.).
50. Πρβλ. Ἀντίστοιχη, πατριωτικοῦ περιεχομένου, ἐπίκληση στήν Ἁγία Τριάδα στό προοίμιο τοῦ Ἰρλανδικοῦ Συντάγματος: "In the Name of the Most Holy Trinity, from Whom is all authority and to Whom, as our final end, all actions both of men and States must be referred/We, the people of Éire, Humbly acknowledging all our obligations to our Divine Lord, Jesus Christ, Who sustained our fathers through centuries of trial,".
51. ΣτΕ 2176/1998, ΔΕφ Χανίων 115/2012.
52. Ἐνα ἐνδεικτικό κατάλογο σημαντικῶν δημοσίων κτιρίων καί ἐκτάσεων, πού ἀφαιρέθηκαν χωρίς ἀποζημίωση βλ. Ἀρχιεπισκόπου Ἱερωνύμου Β', *Ἡ μισθοδοσία τοῦ Κλήρου στήν Ἑλλάδα*, Ἀθήνα 2015, σελ. 39 ἐπομ. καί τοῦ ἰδίου, *Ἡ ἀπάντηση τῆς Ἐκκλησίας σά μνημόνια τοῦ ἀντικληρικαλιστικοῦ λαϊκισμοῦ*, Ἀθήνα 2016, σελ. 83 ἐπομ. (διαθέσιμα στήν ἴσοσελίδα <https://www.scribd.com>).
53. ΕΔΔΑ Folgero and others v. Norway, Appl. No 15472/02, ἀπόφαση τῆς 29.6.2007, § 89, ΕΔΔΑ Mansur Yalçin and others v. Turkey, Appl. No. 21163/11, ἀπόφαση τῆς 18.2.2014, § 71.
54. Ἄρθρο 2 ν. 590/1977.
55. Ἄρθρο 9 παρ. 1 περ. ε ν. 590/1977.
56. Πρόταση Χρ. Βερναρδάκη, Ἀν. Δημητρόπουλου, Κ. Ζώρα, Γ. Κατρούγκαλου (συντονισμός), Ἡλ. Νικολόπουλου, Κ. Χρυσόγονου, βλ. στήν ἴσοσελίδα τῆς Ἐπιτροπῆς Διαλόγου Σύριζα (<http://www.syntagma-dialogos.gov.gr/?p=20308>)
57. Πρόταση Ν. Ἀλιβιζάτου, Π. Βουρλούμη, Γ. Γεραπετρίτη, Γ. Κτιστάκι, Στ. Μάνου, Φ. Σπυρόπουλου (http://s.kathimerini.gr/resources/toolip/doc/2016/06/08/syntagma_20160605.pdf).
58. Ἐνδεικτικά: ΕΔΔΑ ὑπόθεση Metropolitan Church of Bessarabia v. Moldova, ἀπόφαση τῆς 13.12.2001, § 116, Religionsgemeinschaft der Zeugen Jehovas v. Austria, ἀπόφαση τῆς 31.10.2008, § 97.
59. ΕΔΔΑ ὑπόθεση Hasan and Chaush v. Bulgaria, ἀπόφαση τῆς 26.10.2000, §§ 77-78.
60. Ἐγκύκλιο Σημείωμα ὑπ' ἀριθμ. 4746/1626/4.11.1998 «Περί τοῦ πῶς δεῖ ψάλλειν τό "Σῶσον Κύριε τόν λαόν σου"».
61. Supreme Court ἀπόφαση 30.6.2014.
62. Supreme Court ἀπόφαση τῆς 11.12.2012.
63. Ν. 4301/2014 «Ὁργάνωση τῆς νομικῆς μορφῆς τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων καί τῶν ἐνώσεών τους στήν Ἑλλάδα καί ἄλλες διατάξεις ἀρμοδιότητας Γενικῆς Γραμματείας Θρησκευμάτων καί λοιπές διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 223/7.10.2014, διόρθωση σφάλματος ΦΕΚ Α' 229/15.10.2014).

ΣΥΝΟΔΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Προβληματισμοί για τόν γάμο και τήν οικογένεια
στήν ἑλληνική κοινωνία

Τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου

(Μήνυμα πρὸς τήν ἡμερίδα τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς
Γάμου, Οἰκογενείας, Προστασίας τοῦ Παιδιοῦ καί Δημογραφικοῦ Προβλήματος,
Νεάπολις Θεσσαλονίκης, 13 Φεβρουαρίου 2017)

Ἀποτελεῖ ιδιαίτερη χαρά μου πού ἀπευθύνομαι πρὸς τήν πολύτιμη αὐτή συνάθροιση, μέ τήν ὁποία ἡ Εἰδική Συνοδική Ἐπιτροπή Γάμου, Οἰκογενείας, Προστασίας τοῦ Παιδιοῦ καί Δημογραφικοῦ Προβλήματος ἐνώνει σεβαστούς πατέρες καί ἀδελφούς γύρω ἀπό ἓνα μεῖζον θέμα. Ὁ Θεσμός τῆς οἰκογενείας ἀπασχόλησε τήν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας μας λίγα χρόνια πρὶν, ὅταν μελέτησε εἰς βάθος φαινόμενα ἐκτροπῶν μέ ἀφορμή τό «Σύμφωνο ἐλεύθερης συμβίωσης» καί ἐξέδωσε τό κείμενο πρὸς τόν λαό μέ τίτλο «*Οἰκογένεια καί Κοινωνία σέ κρίση σήμερα*».

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι παροῦσα σέ κάθε ἀγωνία τῶν παιδιῶν της. Κινεῖται πάντοτε πρὸς τό βαθύτερο νόημα τῆς χριστιανικῆς οἰκογενείας σέ ἐποχή ἄκρατου μηδενισμοῦ καί γενικευμένης ἔλλειψης νοήματος. Ἀρθρώνει τόν λόγο τῆς ἀληθείας καί τῆς ἀγάπης πρὸς τήν ἀποκατάσταση καί τήν ἐπανέγερση τῆς χριστιανικῆς συνειδήσεως σχετικά μέ τό νόημα τοῦ γάμου καί τῆς οἰκογενείας σήμερα.

Ἡ ἀξία τῆς οἰκογενείας εἶναι τόσο βαθειά καί ἱερή, ἐπειδή διαπλάθει τίς εὐαίσθητες παιδικές ψυχές, ἐπειδή ἡ λειτουργία της ἐπιδρᾷ καθοριστικά στή διαμόρφωση τοῦ ψυχισμοῦ τῶν παιδιῶν. Τίς ρίζες τοῦ πολιτισμοῦ μας, τῆς ἀγωγῆς τοῦ καθενός, θά τίς ἀνα-

ζητήσουμε πρωτίστως στούς καλούς καί ἀφοσιωμένους γονεῖς. Θεμέλιο τῆς οἰκογενείας εἶναι ὁ γάμος, πού ἀποτελεῖ, κατά τά λόγια τοῦ Ἀποστόλου (Πρὸς Ἐφεσίους, ε' 32), «μέγα μυστήριον» «εἰς Χριστόν καί εἰς τήν Ἐκκλησίαν». Ἀπαιτεῖται, συνεπῶς, προβληματισμός καί μελέτη σοβαρή γιά τή διαφύλαξη τῆς ἱερότητας τοῦ γάμου καί τῆς οἰκογενείας, ἡ ὁποία δικαίως ὀνομάστηκε καί «μικρά» ἢ «κατ' οἶκον» Ἐκκλησία.

Ἡ ἐποχή μας δέν ἀντέχει ἄλλα φαινόμενα πού προκαλοῦν σύγχυση καί σωρεύουν ἐπιπρόσθετο βάρος στόν λαό μας πού δοκιμάζεται. Μέσα στή σύγχρονη κρίση καί τίς ἀγωνίες τῆς κοινωνίας μας, «ἐν ἡμέραις πονηραῖς», ἡ μαρτυρία τῆς Ἐκκλησίας καθίσταται ζωτική. Θά ἤθελα νά σᾶς εὐχαριστήσω, Σεβασμιώτατε ἅγιε Νεαπόλεως, γιά τή φιλοξενία αὐτῆς τῆς εὐσήμου Ἡμερίδος, ὅπως καί ὅλους τοὺς συντελεστές γιά τή συμβολή τους στή διοργάνωση, καί νά χαιρετίσω θερμῶς διά τῆς εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας τοὺς ἀγαπητοὺς παρευρισκομένους. Εἶμαι βέβαιος ὅτι θά μᾶς προσφέρετε μετά γνώσεως καί συνέσεως πολλές γόνιμες καί σωτήριες σκέψεις οὐσίας καί ζωῆς.

Μετ' εὐχῶν πατρικῶν καί ἀγάπης,

† Ὁ Ἀθηνῶν Ἱερώνυμος, Πρόεδρος

Πορίσματα τῆς ἡμερίδας μέ θέμα: Προβληματισμοί γιά τόν γάμο καί τήν οἰκογένεια στήν ἑλληνική κοινωνία

(Ἡμερίδα τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Γάμου,
Οἰκογενείας, Προστασίας τοῦ Παιδιοῦ καί Δημογραφικοῦ Προβλήματος,
Νεάπολις Θεσσαλονίκης, 13 Φεβρουαρίου 2017)

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΓΑΜΟΥ, ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ,
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ
ΚΑΙ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

Ἀριθμ. Πρωτ. 5

Ἐν Ἀθήναις, 2 Μαΐου 2017

Πρός τήν Ἱεράν Σύνοδον
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Μακαριώτατε,
Σεβασμιώτατοι Σύεδροι,

Εὐσεβάστως ἐνημερώνομεν Ὑμᾶς ὅτι ἡ Εἰδική Συνοδική Ἐπιτροπή Γάμου, Οἰκογενείας, Προστασίας τοῦ Παιδιοῦ καί Δημογραφικοῦ Προβλήματος, τῇ Ὑμετέρα εὐλογία καί ἐγκρίσει, διοργάνωσε τήν 14ην Νοεμβρίου 2016, εἰς τήν Ἱεράν Μητρόπολιν Φθιώτιδος καί τήν 13ην Φεβρουαρίου 2017 εἰς τήν Ἱεράν Μητρόπολιν Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως, Ἡμερίδα μέ θέμα «Προβληματισμοί γιά τόν Γάμο καί τήν Οἰκογένεια εἰς τήν ἑλληνικήν κοινωνίαν», εἰς τήν ὁποίαν συμμετείχαν 77 ἐκπρόσωποι ἀπό 60 Ἱερεῖς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἐκλεκτοί ὁμιλητές τῆς Ἡμερίδος, κατόπιν ἐγκρίσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἦταν: ὁ Ὁμότιμος Καθηγητής τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ἀλέξανδρος Σταυρόπουλος μέ θέμα «Σύγχρονα ζητήματα Γάμου καί Οἰκογενείας», ὁ Ἐλλογιμώτατος Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Ἀπόστολος Νικολαΐδης μέ θέμα «Ἐλεύθερες Συμβιώσεις», ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδριτής κ. Ἱερώνυμος Νικολόπουλος μέ θέμα «Σύγχρονες Νομοθετικές ρυθμίσεις γιά τόν Γάμο

καί τήν Οἰκογένεια» καί ὁ Ἐλλογιμώτατος Καθηγητής κ. Ἐμμανουήλ Περσελῆς μέ θέμα «Ἡ χριστιανική ἀγωγή καί ἀνατροφή τῶν παιδιῶν στά πλαίσια τῆς προετοιμασίας τῶν μελλονύμφων».

Αἱ ἐργασίαι τῆς ἡμερίδος μετά τήν παρουσίασιν τῶν λίαν ἐνδιαφερουσῶν καί ἐπικαίρων εἰσηγήσεων κατέληξαν εἰς τά κάτωθι πορίσματα, τά ὁποῖα καί εὐλαβῶς καταθέτομεν εἰς τήν Ὑμετέραν κρίσιν.

Πορίσματα

1. Τό κοινωνικόν πλαίσιον εἰς τό ὁποῖον ὁ ὀρθόδοξος γάμος καί ἡ οἰκογένεια καλοῦνται νά ὑπάρξουν καί νά ἐπιτελέσουν τήν ἀποστολήν των, ἦτοι τήν ἐν Χριστῷ ζωὴν τῶν συζύγων, τήν τεκνογονίαν καί τήν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων, εἶναι νοσηρόν. Ἡ σύγχρονος κοινωνική πραγματικότης χαρακτηρίζεται ἀπό τήν σχετικοποίησιν τῶν ἀξιών καί τήν ἀνατροπὴν τῶν ἀπὸ αἰῶνων παραδεδομένων. Ἡ ἀμφισβήτησις καί ἡ ἀλλοίωσις πού ὑφίσταται τόσον ὁ Γάμος, ὅσον καί ἡ Οἰκογένεια μέσα εἰς αὐτήν τήν κοινωνικὴν πραγματικότητα, εἶναι γεγονός καθοριστικόν διὰ τόν τρόπον λειτουργίας, δομῆς, ἀλλά καί αὐτῆς ταύτης τῆς ὑπάρξεώς των .

2. Ὁ σύγχρονος τρόπος ζωῆς ἐπιρεάζει τήν ζωὴ τῆς οἰκογενείας καί ἔχει ἐπιφέρει πολλά καινοφανῆ προβλήματα καί δυσκολίας εἰς αὐτήν. Ὅρισμένα γνωρίσματα τῆς νεοελληνικῆς κοινωνίας ἀτινα ἀσκοῦν ἐπιρροὴν εἰς τήν ζωὴν τῆς οἰκογενείας εἶναι καί τά κάτωθι:

- α) Ὁ ἐξαστισμὸς καί ἡ κινητικότης τοῦ πληθυσμοῦ
- β) Οἱ εἰσοδηματικές μεταβολές
- γ) Ὁ ἐκβιομηχανισμὸς
- δ) Ἡ κοινωνία τῆς ἀφθονίας καί τοῦ καταναλωτισμοῦ
- ε) Ἡ ἐπιρροή τῶν Μέσων Μαζικῆς Ἐνημερώσεως

στ) Ἡ ἐπέκτασις τῶν ποικίλων μορφῶν τοῦ διαδικτύου καί τῆς κοινωνικῆς δικτύωσης

ζ) Ὁ τουριστικός προσανατολισμός τῆς χώρας

η) Ἡ οἰκονομική κρίσις, ἡ ἀνεργία.

Εἰς τὰ ἀνωτέρω ζητήματα δύναται νά προστεθοῦν καί νά τύχουν προβληματισμοῦ καί ἐνδεδειχθέντων ἐξετάσεων καί ἀντιμετωπίσεως καί τὰ ἑξῆς:

Ἡ μείωσις τοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ, ἥτοι τό δημογραφικόν πρόβλημα

Οἱ δυσκολίες ἀποκτήσεως τέκνων

Οἱ ἀμβλώσεις

Οἱ μονογονεϊκές οἰκογένειες

Οἱ νέες μορφές συνάψεως συζυγιῶν - Οἱ Μικτοί γάμοι καί συμβιώσεις.

2. Αἱ ἐλεύθεραι συμβιώσεις εἶναι φαινόμενον σχετικῶς νέον ἄν καί ὁμοιάζει μέ φαινόμενα ἀρχαιότερων ἐποχῶν, ὅπως αὐτό τῆς παλλακείας.

Ὁ ὅρος «ἐλεύθεραι συμβιώσεις» ἀφορᾷ πρωτίτως εἰς τήν ἐρωτικὴν διάστασιν τῆς σχέσεως τῶν δύο φύλων καί διὰ τοῦτο δύναται νά ὀρισθοῦν ὡς συμβιώσεις τοῦ ἐλευθέρου, προσωρινοῦ, ἀδεσμεύτου ἔρωτος. Ἐπίσης διεθνῶς ἀμφισβητεῖται ὁ ὅρος «ἐλεύθεραι», διὰ τὸν συγκεκριμένον τύπον σχέσεως καθὼς ὑπονοεῖ ὅτι ὁ γάμος ἀποτελεῖ μίαν ἀνελεύθερον σχέσιν.

3. Τὰ ἀποτελέσματα μιᾶς ἐν ἐξελίξει ἐρεῦνης τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καταδεικνύουν ὅτι:

Τὰ μεγαλύτερα ποσοστά ἐλευθέρως συμβιώσεως ἐντοπίζονται εἰς τὰς νεωτέρας ἡλικίας μεταξύ τῶν 18 καί 36 ἐτῶν μέ μορφωτικόν ἐπίπεδον πανεπιστημιακῆς ἐκπαιδεύσεως. Ἡ χρονικὴ διάρκεια τῶν συμβιώσεων εἰς τήν πλειονότητά των κυμαίνεται μεταξύ 1 ἕως 3 ἐτῶν, ἐνῶ μεταξύ τῶν σκοπῶν διὰ τῶν ὁποίων συνάπτονται εἶναι ἡ ἔλλειψις εὐθυνῶν, ἡ δυνατότης τεκνοποιΐας κ.ἄ. Τό μεγαλύτερον ποσοστόν τῶν συμβιούντων δέν ἔχει συνάψει προγενέστερον γάμον.

Αἱ ἀφορμαὶ διὰ τήν ἐπιλογὴν τῆς ἐλευθέρως συμβιώσεως εἶναι πολλαί, μεταξύ τῶν ὁποίων: αἱ ἀρνητικαὶ ἐμπειρίαι ἀπὸ τὴν οἰκογενειακὴν των ζωὴν (διαζευγμένοι γονεῖς, συγκρούσεις, καταπίσεις, ἀνευθυνότης γονέων, ἀνυπαρξία γονεϊκοῦ ἐλέγχου, θρησκοληψία κ.ἄ), ἡ ἀνετοιμότης διὰ τὸν γάμον, ἡ ἀποφυγὴ μιᾶς μονίμου σχέσεως, ὁ φόβος ἐνός διαζυγίου, ἡ οἰκονομικὴ δυσχέρεια.

Συμφώνως πρὸς τὴν ἀνωτέρω ἔρευναν ἐκ τῶν βιούντων ἐντὸς μιᾶς ἐλευθέρως συμβιώσεως οἱ μισοὶ ἔχουν συνειδητὴν σχέσιν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, τό ἕνα τρίτον χαλαράν καί τό ἕνα δέκατον ἀδιάφορον. Μόνο τό 3% ἔχει αἴσθησιν τοῦ ἁμαρτάνειν. Τό μεγαλύτερον ποσοστόν ἐπιθυμεῖ νά τελέσῃ ὀρθόδοξον γάμον, ἐνῶ οἱ μισοὶ ἐπιθυμοῦν τὴν συμπαράστασιν τῆς Ἐκκλησίας.

Γενικῶς συμπεραίνεται ὅτι αἱ ἐλεύθεραι συμβιώσεις τείνουν ὡς ἐπὶ τῶν πλείστον εἰς τὸν γάμον μετὰ ἀπὸ μακρόχρονον ἢ βραχύχρονον διάστημα, ὅχι πάντοτε ὅμως μέ τό συμβιοῦν πρόσωπον.

4. Ὡς εὐνοϊκοὺς παράγοντας διὰ τὴν σύναψιν Ἐλευθέρων Συμβιώσεων μποροῦμε νά ἀναφέρωμεν μεταξύ ἄλλων καί τούς ἑξῆς:

- Ἡ ἀπουσία τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων
- Ἡ ἀπουσία πειστικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ λόγου διὰ τὴν ἀνάγκην ἀναπτύξεως ὑπευθύνων σχέσεων
- Τὰ ΜΜΕ, ἡ διαφήμισις τοῦ ἐλευθέρου καί ἀνευθύνου ἔρωτος, ἡ προβολὴ τοῦ μὴ κανονικοῦ, τοῦ ἀνωμάλου, τοῦ ἐξτρεμιστικοῦ, τοῦ ἐπανασταστικοῦ
- Ἡ παιδεία καί ὁ πολιτισμός
- Ἡ καταναλωτικὴ κοινωνία, ἡ ἐρωτικὴ σχέσις ὡς καταναλωτικὸ ἀγαθὸν
- Ἡ κρίσις τῆς οἰκογενείας
- Ἡ κοινωνικὴ ἀνομία
- Ἡ οἰκονομικὴ ὑποβάθμισις
- Ἡ οἰκονομικὴ ἀνεξαρτησία καί αὐτάρκεια
- Ἡ κοινωνικὴ χειραφέτησις τῶν γυναικῶν
- Ὁ αὐξάνομενος ἀτομικισμός, ἡ σχέσις ὡς ἀτομικὸ καί ὄχι ὡς κοινωνικὸ καί θεσμικὸ γεγονός
- Ἡ αὐξάνομενη δυνατότης ἐλέγχου τῶν γεννήσεων
- Ἡ δυνατότης ἐπιλογῆς ἐναλλακτικῶν μορφῶν συμβιώσεως

5. Συνέπειαι πού προκύπτουν ἀπὸ τὰς ἐλευθέρως συμβιώσεις:

Αἱ ἐλεύθεραι συμβιώσεις, ὡς προστάδιον τοῦ Γάμου, ὅπως σήμερον πολλοὶ τὰς θεωροῦν, καταργοῦν τὸν μυστηριακὸν χαρακτῆρα τῆς σχέσεως ἀνδρός καί γυναικός, ἀπεμπολοῦν τὴν θείαν χάριν καί καθιστοῦν τὸν γάμον ἀποτέλεσμα ὑπολογιστικῆς πράξεως καί μονομεροῦς ἀνθρωπίνης ἐνεργείας. Ὁ πειραματισμός εἰς τὰς σχέσεις τῶν δύο φύλων πρὸ τοῦ γάμου δύναται νά ἔχει ἀρνητικὰς συνεπείας. Ἡ ἀντικειμενοποίησις τοῦ ἄλλου καί ἡ ἐκμετάλλευσίς του,

ἀποτελοῦν συνεπείας αἱ ὁποῖα ἀφήνουν ἰδίως εἰς τὴν γυναικείαν ψυχρὴν ἀνεξίτηλα ἴχνη καὶ ὀδυνηρὰς ἐμπειρίας.

6. Παλαιότερον εἶναι διαπιστωμένη ἡ στενὴ σχέσις μεταξύ οἰκογενείας καὶ κοινωνίας, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι ἡ οἰκογένεια εἶναι τὸ πρῶτον καὶ θεμελιῶδες κύτταρον τῆς κοινωνίας. Εἶναι προφανές ὅτι ὁ τρόπος δομήσεως καὶ ὀργανώσεως τῆς κοινωνίας εἶναι ἀνάλογος τοῦ τρόπου δομήσεως καὶ ὀργανώσεως τῆς οἰκογενείας. Τοῦτο σημαίνει ὅτι μιά διαλελυμένη ἢ πρόχειρα δομημένη οἰκογένεια ἀποτελεῖ τὴν πρώτη εἰκόνα μιᾶς διαλελυμένης κοινωνίας. Διὰ τὸν λόγον αὐτόν, ὅστις θέλει νὰ ἀποδιοργανώσῃ μιὰ κοινωνία, ἀποδιοργανώνει πρῶτον τὴν οἰκογένειαν.

7. Ἡ χώρα μας τὸ 2008 μετὰ τὸν νόμον 3719/2008 θεσμοθέτησε τὸ ἐπονομαζόμενον Σύμφωνον Συμβιώσεως χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ρητὴ νομικὴ δέσμευσις ἢ διεθνῆς ὑποχρέωσις πρὸς τοῦτο. Θεσμοθετήθηκε ὑπὲρ τῶν ἑτεροφύλων ζευγαριῶν καὶ ἐπεξετάθη εἰς τὰ ὁμόφυλα μετὰ τὴν καταδίκην τῆς χώρας ὑπὸ τοῦ Διεθνoῦς Δικαστηρίου Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων. Θεσμοθετήθηκε ὑπὸ τοῦ προσήματος τῆς ρυθμίσεως σχέσεων ἀστικής ὑφῆς τὰς ὁποίας ὁμως ἐκάλυπτον ἤδη ἐπαρκῶς ἄλλα σχετικαὶ ἀστικαὶ διατάξεις. Θεσμοθετήθηκε χωρὶς τὴν σύμφωνον γνώμην τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας καὶ ἐπαναφέρει τρόπον τινα τὸν παλαιὸν ἐξευτελιστικὸν θεσμόν τῆς παλακείας.

Μετὰ τὸ Σύμφωνον Συμβιώσεως ἔχομε τὴν μετάβασιν ἀπὸ τὴν πνευματικὴν καὶ σωματικὴν συζυγικὴν ἐνότητα εἰς τὴν κατοχύρωσιν τῆς ἐπιπολαιότητος καὶ τοῦ ἐφημέρου. Τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν προνομίων τοῦ Γάμου καὶ τὴν ἀποποίησιν τῶν εὐθυνῶν του. Ἡ σύναψις τοῦ Συμφώνου Συμβιώσεως μετὰ ἀπλὴν συμβολαιογραφικὴν πρᾶξιν καὶ ἡ λύσις του μετὰ ἓνα μόνον ἐξώδικον δίδει τὴν δυνατότητα εἰς τὰ ἐλευθέρως συμβιοῦντα μέλη τῆς ταχυτάτου καὶ ἀμέσου ἀποδεσμεύσεως ἐκ τῆς σχέσεως χωρὶς τὴν ἀναγκαιότητα τῆς ὑπάρξεως ἰσχυρᾶς αἰτιολογήσεως διὰ τὴν λήψιν τοιαύτης ἀποφάσεως.

Ἡ πρακτικὴ ἐμπειρία ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Συμφώνου Συμβιώσεως καταδεικνύει ὅτι αὐτὸ χρησιμο-

ποιεῖται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὡς μέσον διὰ τὴν προσκτησὶν τῶν ἀπαραιτήτων δικαιολογητικῶν διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς ἑλληνικῆς ἰθαγενείας, ἀπὸ ἀλλοδαποῦς, ἀλλὰ καὶ διὰ λόγους φορολογικῶν ἐλαφρύνσεων, καθιστώντας ἔτσι τὸ ἐν λόγω νομοθέτημα «κερκόπορον» διὰ τὴν καταστρατήγησιν τῆς νομιμότητος.

Εἰς τὸν ἠθικὸν ἐπίπεδον τὸ Σύμφωνον Συμβιώσεως ὑποβιβάζει τὴν ἀνθρωπίνην ἀξίαν εἰς δραματικὸν βαθμόν, καθὼς σχετικοποιεῖ τὰς ἀνθρωπίνους σχέσεις μετὰ τὴν παραχώρισιν τῆς δυνατότητος τῆς αὐθαρέτου μονομεροῦς λήψεως τῆς ἀποφάσεως τῆς διακοπῆς τῆς σχέσεως εἰς τὸ ἓνα ἐκ τῶν δύο μελῶν αὐτῆς καὶ τῆς ἀντιμετώπισεως τοῦ ἑνὸς μέλους ὑπὸ τοῦ ἄλλου κατὰ τρόπον χρηστικὸν καὶ ἀνεύθυνον. Δὲν συμβάλλει εἰς τὴν θεμελίωσιν ὑγιῶν σχέσεων καθὼς καλλιεργεῖ τὸν προσωπικὸν ἐγωισμόν καὶ ἀναρεῖ τὸ πνεῦμα θυσίας, ἀγάτης, ταπεινώσεως, ὑποχωρητικότητος ἐντὸς τῆς σχέσεως, ἐνῶ εἰσάγει κεκαλυμμένως τὴν δυνατότητα τῆς πολυγαμίας, πρακτικῆς ξένης καὶ ἀλλοτρίας πρὸς τὸ ὀρθόδοξον χριστιανικὸν ἦθος καὶ τὴν παράδοσιν.

7. Τέλος, διὰ τῶν πορισμάτων τῆς ἐπιστήμης τῆς Ψυχολογίας παρέχεται ἡ δυνατότης τῆς καλυτέρας γνώσεως τῶν σταδίων ἐξελιξέως τῆς νοητικῆς λειτουργίας τῶν βρεφῶν καὶ τῶν νηπίων. Τὰ στάδια τῆς νοητικῆς ἀναπτύξεως τοῦ παιδιοῦ συμβαδίζουν μετὰ τὰ στάδια διαμορφώσεως εἰς αὐτὸ τῆς θρησκευτικῆς του πίστεως. Ἡ γνώσις τῶν ἀναπτυξιακῶν σταδίων τοῦ παιδιοῦ, πρωτίστως ὑπὸ τῶν γονέων ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν ἐντεταλμένων διὰ τὴν ἀγωγήν των προσώπων, δύναται νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν καλυτέραν χριστιανικὴν ἀνατροφὴν των, καθὼς μετὰ βᾶσιν αὐτὰ τὰ στάδια κατονοεῖται πληρεστέρα ὁ τρόπος σκέψεως τῶν παιδιῶν καὶ δύναται νὰ γίνῃ ἀποτελεσματικότερα ἢ ἐπιλογή τῶν τρόπων ἐπικοινωνίας καὶ συμπεριφορᾶς πρὸς αὐτὰ, ὥστε μετὰ τὴν σωστὴν προσέγγισιν καὶ βοήθειαν νὰ μορφωθῇ εἰς αὐτὰ ἓνα πρῶτον, ὑγιές καὶ σταθερόν θρησκευτικὸν φρόνημα.

Ὁ Πρόεδρος

† Ὁ Σισανίου καὶ Σιατίστης Παῦλος

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ - ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Άριθμ. 1382-2015/735/3.4.2015

Άναγνώρισις συστάσεως Ένοριών
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νέας Σμύρνης,
συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 25 τοῦ Ν. 4301/2014

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν:

1. τὸ ἄρθρον 25 παρ. 1 τοῦ Ν. 4301/2014,
2. τὴν ὑπ' ἀριθμ. 739/19.3.2015 εἰσήγησιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νέας Σμύρνης κ. Συμεών,
3. τὴν ἀπὸ 2.4.2015 Ἀπόφασιν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου,

διαπιστοῦμεν

τὴν σύστασιν πρὸ τῆς ἐνάρξεως ἰσχύος τοῦ Νόμου 590/1977, τῶν ὡς κάτωθι Ἑνοριῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νέας Σμύρνης:

Ἑνορία

1. Ἑνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Φωτεινῆς Νέας Σμύρνης, μέ ἔδραν τὴν Δημοτικὴν Κοινότητα Νέας Σμύρνης (ὁδὸς Ἁγίας Φωτεινῆς), τοῦ Δήμου Νέας Σμύρνης, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Νοτίου Τομέως Ἀθηνῶν, τῆς Περιφερείας Ἀττικῆς, ἰδρυθεῖσα τὸ ἔτος 1933, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γάμων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

2. Ἑνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Παρασκευῆς Νέας Σμύρνης, μέ ἔδραν τὴν Δημοτικὴν Κοινότητα Νέας Σμύρνης (ὁδὸς Ἐλευθερίου Βενιζέλου 133β), τοῦ Δήμου Νέας Σμύρνης, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Νοτίου Τομέως Ἀθηνῶν, τῆς Περιφερείας Ἀττικῆς, ἰδρυθεῖσα τὸ ἔτος 1940, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γάμων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

3. Ἑνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίων Ἀναργύρων Νέας Σμύρνης, μέ ἔδραν τὴν Δημοτικὴν Κοινότητα Νέας Σμύρνης (ὁδὸς Ἀγίων Ἀναργύρων καὶ Παρασκευοπούλου), τοῦ Δήμου Νέας Σμύρνης, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Νοτίου Τομέως Ἀθηνῶν, τῆς Περιφερείας Ἀττικῆς, ἰδρυθεῖσα τὸ ἔτος 1928, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 61/12.7.1942 ἐγγράφου τῆς Ἑνορίας, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται ὅτι «Ὁ Ναὸς ἡμῶν ἀνεκηρύχθη ἐνοριακὸς τοιοῦτος τῷ 1928, διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 3905/3001/16.11.1928 ἐγγράφου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν» καὶ ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καὶ Βαπτίσεων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

4. Ἑνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Μεταμορφώσεως Σωτῆρος Νέας Σμύρνης, μέ ἔδραν τὴν Δημοτικὴν Κοινότητα Νέας Σμύρνης (ὁδὸς Λεωφόρος Συγγροῦ 133), τῆς 2ας Δημοτικῆς Κοινότητος, τοῦ Δήμου Ἀθηναίων, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Κεντρικοῦ Τομέως Ἀθηνῶν, τῆς Περιφερείας Ἀττικῆς, ἰδρυθεῖσα τὸ ἔτος 1906, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ δημοσιεύματος τῆς ἐποχῆς εἰς τὴν Ἐφημερίδα «ΕΜΠΡΟΣ», εἰς τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται ὅτι «ἀνάμεσα στὰ ἄλλα δημοτικὰ ζητήματα τοῦ Δήμου Ἀθηναίων ρυθμίστηκε καὶ τὸ θέμα τῆς ἐκλογῆς Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ναοῦ».

5. Ἑνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἀλεξάνδρου Παλαιοῦ Φαλήρου, μέ ἔδραν τὴν Δημοτικὴν Κοινότητα Παλαιοῦ Φαλήρου (ὁδὸς Ἀλκυόνος καὶ Ἁγίου Ἀλεξάνδρου), τοῦ Δήμου Παλαιοῦ Φαλήρου, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Νοτίου Τομέως Ἀθηνῶν, τῆς Περιφερείας Ἀττικῆς, ἰδρυθεῖσα τὸ ἔτος 1917, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 13/8.7.1942 ἐγγράφου τῆς Ἑνορίας, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται ὅτι «Ὁ ναὸς καὶ ἡ ἐνορία ἡμῶν ὑφίσταται ἀπὸ τοῦ 1917», ὡς καὶ ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καὶ Βαπτίσεων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

6. Ἑνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Βαρβάρας Παλαιοῦ Φαλήρου, μέ ἔδραν τὴν Δημοτικὴν Κοινότητα Παλαιοῦ Φαλήρου (Λεωφόρος Ἁγίας Βαρβάρας 110), τοῦ Δήμου Παλαιοῦ Φαλήρου, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Νοτίου Τομέως Ἀθηνῶν, τῆς Περιφερείας Ἀττικῆς, ἰδρυθεῖσα τὸ ἔτος 1929, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 70/11.4.1929 ἐγγράφου τῆς Ἑνορίας, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται ὅτι «...μετὰ τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Βαρβάρας Παλ. Φαλήρου εἰς ἐνοριακὸν τοιοῦτον».

7. Ἑνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Μεταμορφώσεως Σωτῆρος Ἀλίμου, μέ ἔδραν τὴν Δημοτικὴν Κοινότητα Ἀλίμου (ὁδὸς Νίκης 51 καὶ Μεταμορφώσεως), τοῦ Δήμου Ἀλίμου, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Νοτίου Τομέως Ἀθηνῶν, τῆς Περιφερείας Ἀττικῆς, ἰδρυθεῖσα τὸ ἔτος 1927, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καὶ Βαπτίσεων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

8. Ἑνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Βαρβάρας Ἀργυρουπόλεως, μέ ἔδραν τὴν Δημοτικὴν Κοινότητα Ἀργυρουπόλεως,

ρουπόλεως (ὁδὸς Ἁγίας Βαρβάρας 20), τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἀργυρουπόλεως, τοῦ Δήμου Ἑλληνικοῦ - Ἀργυρουπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Νοτίου Τομέως Ἀθηνῶν, τῆς Περιφερείας Ἀττικῆς, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1929, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

9. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἀργυρουπόλεως, μέ ἔδραν τήν Δημοτικήν Κοινότητα Ἀργυρουπόλεως (ὁδὸς Ὀλυμπίας 28), τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἀργυρουπόλεως, τοῦ Δήμου Ἑλληνικοῦ - Ἀργυρουπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Νοτίου Τομέως Ἀθηνῶν, τῆς Περιφερείας Ἀττικῆς, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1964, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

10. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Τριάδος Ἀργυρουπόλεως, μέ ἔδραν τήν Δημοτικήν Κοινότητα Ἀργυρουπόλεως (πλῆτεία Ἁγίας Τριάδος), τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἀργυρουπόλεως, τοῦ Δήμου Ἑλληνικοῦ - Ἀργυρουπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Νοτίου Τομέως Ἀθηνῶν, τῆς Περιφερείας Ἀττικῆς, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1965, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ Βιβλίου Γεννήσεων καί Βαπτίσεων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

Ἡ παρούσα Διαπιστωτική Πράξις νά δημοσιευθῇ εἰς τήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 6ῃ Μαρτίου 2015

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
Ὁ Μεθώνης Κλήμης

Άριθμ. 1050-2015/730/3.4.2015

Άναγνώρισις συστάσεως Ένοριών
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καστορίας,
συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 25 τοῦ Ν. 4301/2014

Ἡ ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν:

1. τὸ ἄρθρον 25 παρ. 1 τοῦ Ν. 4301/2014,
2. τὴν ὑπ' ἀριθμ. 711/25.2.2015 εἰσήγησιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καστορίας κ. Σεραφεῖμ,
3. τὴν ἀπὸ 2.4.2015 Ἀπόφασιν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου,

διαπιστοῦμεν

τὴν σύστασιν πρὸ τῆς ἐνάρξεως ἰσχύος τοῦ Νόμου 590/1977, ὡς ἐμφαίνεται εἰς τὸν Κατάλογον τῶν Ένοριῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καστορίας, ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῶν ἐτῶν 1972-1976), τῶν ὡς κάτωθι Ένοριῶν καὶ Ἱερῶν Μονῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καστορίας:

Α' Ένορίαί

1. Ένορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου χωρίου Ἁγίου Νικόλαος, μέ ἔδραν τὴν τοπικὴν Κοινότητα Κορησοῦ, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἀγίων Ἀναργύρων, τοῦ Δήμου Καστορίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καστορίας, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Μακεδονίας, ἰδρυθεῖσα ἐπὶ τουρκοκρατίας.
2. Ένορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους, χωρίου Ἀγραπιδέα, μέ ἔδραν τὴν τοπικὴν Κοινότητα Ἀγραπιδέας, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἄετοῦ, τοῦ Δήμου Ἀμυνταίου, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Φλωρίνης, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Μακεδονίας, ἰδρυθεῖσα ἐπὶ τουρκοκρατίας.
3. Ένορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου, χωρίου Ἄετός, μέ ἔδραν τὴν τοπικὴν Κοινότητα Ἄετοῦ, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἄετοῦ, τοῦ Δήμου Ἀμυνταίου, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Φλωρίνης, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Μακεδονίας, ἰδρυθεῖσα ἐπὶ τουρκοκρατίας.
4. Ένορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου, χωρίου Ἀκόντιο, μέ ἔδραν τὴν τοπικὴν Κοινότητα Πτεριάς, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μεσοποταμίας, τοῦ Δήμου Καστορίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καστορίας, τῆς Πε-

ριφερείας Δυτικῆς Μακεδονίας, ἰδρυθεῖσα ἐπὶ τουρκοκρατίας.

5. Ένορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, χωρίου Ἀμπελοχώριο, μέ ἔδραν τὴν τοπικὴν Κοινότητα Ἀμμουδάρας, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἄργους Ὁρεστικοῦ, τοῦ Δήμου Ὁρεστίδος, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καστορίας, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Μακεδονίας, ἰδρυθεῖσα τὸ 1931 ὡς Ένορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος Μακροχωρίου (τὸ παλαιὸ ὄνομα τοῦ χωρίου αὐτοῦ).

6. Ένορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου, χωρίου Ἄνταρτικό, μέ ἔδραν τὴν τοπικὴν Κοινότητα Ἄνταρτικοῦ, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Πρεσπῶν, τοῦ Δήμου Πρεσπῶν, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Φλωρίνης, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Μακεδονίας, ἰδρυθεῖσα ἐπὶ τουρκοκρατίας.

7. Ένορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος, χωρίου Ἀσπρόγεια, μέ ἔδραν τὴν τοπικὴν Κοινότητα Ἀσπρογείων, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἄετοῦ, τοῦ Δήμου Ἀμυνταίου, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Φλωρίνης, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Μακεδονίας, ἰδρυθεῖσα ἐπὶ τουρκοκρατίας.

8. Ένορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Προφήτου Ἡλίου, χωρίου Ἀσπρονέρι, μέ ἔδραν τὴν τοπικὴν Κοινότητα Ἀσπροκκλησιᾶς, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἄργους Ὁρεστικοῦ, τοῦ Δήμου Ὁρεστίδος, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καστορίας, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Μακεδονίας, ἰδρυθεῖσα ἐπὶ τουρκοκρατίας.

9. Ένορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης, χωρίου Βαῖτόνερα, μέ ἔδραν τὴν τοπικὴν Κοινότητα Βαῖτονέρων, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἄετοῦ, τοῦ Δήμου Ἀμυνταίου, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Φλωρίνης, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Μακεδονίας, ἰδρυθεῖσα ἐπὶ τουρκοκρατίας.

10. Ένορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου, χωρίου Βατοχώριο, μέ ἔδραν τὴν τοπικὴν Κοινότητα Βατοχωρίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Κρυσταλλοπηγῆς, τοῦ Δήμου Πρεσπῶν, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Φλωρίνης, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Μακεδονίας, ἰδρυθεῖσα ἐπὶ τουρκοκρατίας.

11. Ένορία του Ίεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου, χωρίου Δισπηλιό, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Δισπηλιοῦ, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μακεδνῶν, τοῦ Δήμου Καστορίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καστορίας, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Μακεδονίας, ἰδρυθεῖσα ἐπί τουρκοκρατίας.

12. Ένορία του Ίεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου, χωρίου Κορυφή, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Κορυφῆς, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Φλωρίνης, τοῦ Δήμου Φλωρίνης, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Φλωρίνης, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Μακεδονίας, ἰδρυθεῖσα ἐπί τουρκοκρατίας.

13. Ένορία του Ίεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου, χωρίου Κρύα Νερά, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Λακκωμάτων, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἐργουσίτικοῦ, τοῦ Δήμου Ὀρεστίδος, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καστορίας, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Μακεδονίας, ἰδρυθεῖσα ἐπί τουρκοκρατίας.

14. Ένορία του Ίεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου, χωρίου Κρυσταλλοπηγή, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Κρυσταλλοπηγῆς, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Κρυσταλλοπηγῆς, τοῦ Δήμου Πρεσπῶν, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Φλωρίνης, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Μακεδονίας, ἰδρυθεῖσα ἐπί τουρκοκρατίας.

15. Ένορία του Ίεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου, χωρίου Κώττα, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Κώττα, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Κρυσταλλοπηγῆς, τοῦ Δήμου Πρεσπῶν, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Φλωρίνης, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Μακεδονίας, ἰδρυθεῖσα ἐπί τουρκοκρατίας.

16. Ένορία του Ίεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου, χωρίου Κάτω Λιθιά, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Λιθιάς, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἀγίων Ἀναργύρων, τοῦ Δήμου Καστορίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καστορίας, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Μακεδονίας, ἰδρυθεῖσα ἐπί τουρκοκρατίας.

17. Ένορία του Ίεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου, χωρίου Λιμνοχώριον, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Λιμνοχωρίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἄετοῦ, τοῦ Δήμου Ἄμυνταίου, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Φλωρίνης, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Μακεδονίας, ἰδρυθεῖσα ἐπί τουρκοκρατίας.

18. Ένορία του Ίεροῦ Ναοῦ Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος, χωρίου Μεταμόρφωσις, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Μεταμορφώσεως, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Βιτσιῦ, τοῦ Δήμου Καστορίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καστορίας, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Μακεδονίας, ἰδρυθεῖσα ἐπί τουρκοκρατίας.

19. Ένορία του Ίεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου, χωρίου Νέα Ζούζουλη, μέ ἔδραν τήν Δημοτικήν Κοινότητα Μανιάκων, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἀγίας Τριάδος, τοῦ Δήμου Καστορίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καστορίας,

τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Μακεδονίας, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1964.

20. Ένορία του Ίεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου, χωρίου Νίκη, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Μελανθίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἐργουσίτικοῦ, τοῦ Δήμου Ὀρεστίδος, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καστορίας, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Μακεδονίας, ἰδρυθεῖσα ἐπί τουρκοκρατίας.

21. Ένορία του Ίεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου, χωρίου Νυμφαίου, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Νυμφαίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Νυμφαίου, τοῦ Δήμου Ἄμυνταίου, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Φλωρίνης, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Μακεδονίας, ἰδρυθεῖσα ἐπί τουρκοκρατίας.

22. Ένορία του Ίεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου, χωρίου Πεδινοῦ, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Πεδινοῦ, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἄετοῦ, τοῦ Δήμου Ἄμυνταίου, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Φλωρίνης, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Μακεδονίας, ἰδρυθεῖσα ἐπί τουρκοκρατίας.

23. Ένορία του Ίεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου, χωρίου Ἄνω Περιβόλια, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Καστανοφύτου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἐργουσίτικοῦ, τοῦ Δήμου Ὀρεστίδος, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καστορίας, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Μακεδονίας, ἰδρυθεῖσα ἐπί τουρκοκρατίας.

24. Ένορία του Ίεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου, χωρίου Περικοπή, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ἀσπρογείων, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἄετοῦ, τοῦ Δήμου Ἄμυνταίου, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Φλωρίνης, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Μακεδονίας, ἰδρυθεῖσα ἐπί τουρκοκρατίας.

25. Ένορία του Ίεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου, χωρίου Ποιμενικόν, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ἀγίου Ἀντωνίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Κορεσίων, τοῦ Δήμου Καστορίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καστορίας, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Μακεδονίας, ἰδρυθεῖσα ἐπί τουρκοκρατίας.

26. Ένορία του Ίεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου, χωρίου Πράσινο, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Πρασίνου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Πρεσπῶν, τοῦ Δήμου Πρεσπῶν, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Φλωρίνης, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Μακεδονίας, ἰδρυθεῖσα ἐπί τουρκοκρατίας.

27. Ένορία του Ίεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου, χωρίου Σκληθρον, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Σκληθρου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἄετοῦ, τοῦ Δήμου Ἄμυνταίου, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Φλωρίνης, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Μακεδονίας, ἰδρυθεῖσα ἐπί τουρκοκρατίας.

28. Ένορία του Ίεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου, χωρίου Τρίγωνον, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ἀνταρτικοῦ, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Πρεσπῶν, τοῦ Δήμου Πρεσπῶν, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Φλωρίνης, τῆς Περι-

φερείας Δυτικής Μακεδονίας, ιδρυθείσα επί τουρκοκρατίας.

29. Ένορία του Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου, χωρίου Τρίλοφον, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Νεστορίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Νεστορίου, τοῦ Δήμου Νεστορίου, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καστορίας, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Μακεδονίας, ιδρυθείσα ἐπί τουρκοκρατίας.

Β' Ἱεραί Μοναί

1. Ἱερά Μονή Ἀγίων Ἀναργύρων, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Μελισσοτόπου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος

Ἀγίων Ἀναργύρων, τοῦ Δήμου Καστορίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καστορίας, τῆς Περιφερείας Δυτικῆς Μακεδονίας, ιδρυθείσα τό ἔτος 1754, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς «Θρησκευτικῆς καί Ἠθικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας», (τομ. 1, σελ. 550, Ἀθήναι 1962-1968).

Ἡ παροῦσα Διαπιστωτική Πράξις νά δημοσιευθῇ εἰς τήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 3ῃ Ἀπριλίου 2015

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεῦς

Ὁ Μεθώνης Κλήμης

Αριθμ. 1578-2015/725/3.4.2015

Ἀναγνώρισις συστάσεως Ἐνοριῶν
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φιλίππων, Νεαπόλεως καί Θάσου,
συμφώνως πρός τό ἄρθρον 25 τοῦ Ν. 4301/2014

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν:

1. τό ἄρθρον 25 παρ. 1 τοῦ Ν. 4301/2014,
2. τήν ὑπ' ἀριθμ. 624/5.3.2015 εἰσήγησιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Φιλίππων, Νεαπόλεως καί Θάσου κ. Προκοπίου,
3. τήν ἀπό 2.4.2015 Ἀπόφασιν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου,

διαπιστοῦμεν

τήν σύστασιν πρό τῆς ἐνάρξεως ἰσχύος τοῦ Νόμου 590/1977, τῶν ὡς κάτωθι Ἐνοριῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φιλίππων, Νεαπόλεως καί Θάσου:

Ἐνορίαί

1. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου Καβάλλας (ὁδός Ἀγίου Ἀθανασίου 109), μέ ἔδραν τήν Δημοτικήν Κοινότητα Καβάλλας, τοῦ Δήμου Καβάλλας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καβάλλας, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1888, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ἀπό τοῦ ἔτους 1905 Κώδικος Πρακτικῶν.
2. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίας Βαρβάρας Καβάλλας (ὁδός Κολλοκοτρώνη 78), μέ ἔδραν τήν Δημοτικήν Κοινότητα Καβάλλας, τοῦ Δήμου Καβάλλας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καβάλλας, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1926, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 353/9.5.1948 πιστοποιητικοῦ τελέσεως γάμου.
3. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου Καβάλλας, (Πλατεία Ἀγίου Γεωργίου), μέ ἔδραν τήν Δημοτικήν Κοινότητα Καβάλλας, τοῦ Δήμου Καβάλλας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καβάλλας, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1926, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ἀπό τοῦ ἔτους 1932 Ὑπουργικῆς Ἀποφάσεως.
4. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου Καβάλλας (ὁδός Θεοδώρου Πουλίδου 65), μέ ἔδραν τήν Δημοτικήν Κοινότητα Καβάλλας, τοῦ Δήμου Καβάλλας, τῆς

Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καβάλλας, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα ἀπό τῆς ἐποχῆς τῆς τουρκοκρατίας, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ἀπό τοῦ ἔτους 1929 ἐγγράφου τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου.

5. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου Καβάλλας, (Πλατεία Ἀγίου Νικολάου), μέ ἔδραν τήν Δημοτικήν Κοινότητα Καβάλλας, τοῦ Δήμου Καβάλλας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καβάλλας, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1926, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ἀπό τοῦ ἔτους 1932 Ὑπουργικῆς Ἀποφάσεως.

6. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίας Παρασκευῆς Καβάλλας (ὁδός Χρυσσοστόμου Σμύρνης), μέ ἔδραν τήν Δημοτικήν Κοινότητα Καβάλλας, τοῦ Δήμου Καβάλλας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καβάλλας, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1905, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ἀπό τοῦ ἔτους 1958 ἀδείας γάμου.

7. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀποστόλου Παύλου Καβάλλας (ὁδός Ἰωακείμ Σγουροῦ 2), μέ ἔδραν τήν Δημοτικήν Κοινότητα Καβάλλας, τοῦ Δήμου Καβάλλας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καβάλλας, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα 1925, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ βιβλίου γεννήσεων ἔτους 1927.

8. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Προφήτου Ἡλίου Καβάλλας (ὁδός Παρθενῶνος 7), μέ ἔδραν τήν Δημοτικήν Κοινότητα Καβάλλας, τοῦ Δήμου Καβάλλας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καβάλλας, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1932, ὡς ἐμφαίνεται ἐξ ἐγγράφου τοῦ ἔτους 1961.

9. Ἐνορία Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Τιμίου Προδρόμου Καβάλλας (ὁδός Φιλίππου 49), μέ ἔδραν τήν Δημοτικήν Κοινότητα Καβάλλας, τοῦ Δήμου Καβάλλας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καβάλλας, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1867, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ βιβλίου Γάμων ἔτους 1921.

10. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Γρηγορίου Νέας Καρβάλλης, μέ ἔδραν τήν Δημοτικήν Κοινότητα Νέας Καρβάλλης, τοῦ Δήμου Καβάλλας, τῆς Περιφερειακῆς

Ένотτος Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθείσα τό έτος 1923, ως έμφαίνεται έκ του κώδικος του Έλερου Ναου έτους 1950.

11. Ένορία του Έλερου Ναου Άγίου Γεωργίου χωρίου Λεύκη, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Λεύκης, τής Δημοτικής Κοινότητας Νέας Καρβάλλης, του Δήμου Καβάλλας, τής Περιφερειακής Ένотτος Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθείσα τό έτος 1939, ως έμφαίνεται έκ τής από του έτους 1953 άδειας γάμου.

12. Ένορία του Έλερου Ναου Ζωοδόχου Πηγής χωρίου Χαλκερόν, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Χαλκερού, τής Δημοτικής Κοινότητας Νέας Καρβάλλης, του Δήμου Καβάλλας, τής Περιφερειακής Έнотτος Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθείσα τό έτος 1923, ως έμφαίνεται έκ τής από του έτους 1955 άποφάσεως του Μητροπολιτικού Συμβουλίου.

13. Ένορία του Έλερου Ναου Άγίων Μυροφόρων Γυναϊκών (πρώην Έλερος Ναός Άγίων Κωνσταντίνου καί Έλένης) χωρίου Άμισιανά, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Άμισιανών, του Δήμου Παγγαίου, τής Δημοτικής Έнотτος Έλευθερουπόλεως, τής Περιφερειακής Έнотτος Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθείσα τό έτος 1924, ως έμφαίνεται έκ του από του έτους 1956 ένοριακού κτηματολογίου.

14. Ένορία του Έλερου Ναου Άγίου Γεωργίου χωρίου Άμυγδαλεών, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Άμυγδαλεώνος, του Δήμου Καβάλλας, τής Δημοτικής Έнотτος Φιλίππων, τής Περιφερειακής Έнотτος Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθείσα τό έτος 1923, ως έμφαίνεται έκ τής από του έτους 1945 άδειας γάμου.

15. Ένορία του Έλερου Ναου Άγίου Δημητρίου χωρίου Βουνοχώριον, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Λιμνιών, του Δήμου Καβάλλας, τής Δημοτικής Έнотτος Φιλίππων, τής Περιφερειακής Έнотτος Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθείσα τό έτος 1924, ως έμφαίνεται έκ του από του έτους 1955 έγγράφου.

16. Ένορία του Έλερου Ναου Άγίου Παντελεήμονος χωρίου Δάτον, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Πολυσιτύλου, του Δήμου Καβάλλας, τής Δημοτικής Έнотτος Φιλίππων, τής Περιφερειακής Έнотτος Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθείσα τό έτος 1924, ως έμφαίνεται έκ τής από του έτους 1956 άδειας γάμου.

17. Ένορία του Έλερου Ναου Άγίου Άποστόλου Θωμά χωρίου Ζυγός, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ζυγοϋ, του Δήμου Καβάλλας, τής Δημοτικής Έнотτος Φιλίππων, τής Περιφερειακής Έнотτος Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθείσα τό έτος

1924, ως έμφαίνεται έξ άντιμνησίου του Έλερου Ναου του έτους 1957.

18. Ένορία του Έλερου Ναου Άγίου Δημητρίου χωρίου Κοκκινόχωμα, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Κοκκινόχωματος, του Δήμου Παγγαίου, τής Περιφερειακής Έнотτος Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθείσα τό έτος 1924, ως έμφαίνεται έκ τής από του έτους 1950 άδειας γάμου.

19. Ένορία του Έλερου Ναου Μεταμορφώσεως Σωτήρος χωρίου Κορυφές, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Κορυφών, του Δήμου Καβάλλας, τής Δημοτικής Έнотτος Φιλίππων τής Περιφερειακής Έнотτος Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθείσα τό έτος 1923, ως έμφαίνεται έκ τής από του έτους 1956 άδειας γάμου.

20. Ένορία του Έλερου Ναου Άγίου Δημητρίου χωρίου Κρανοχώριον, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Πολυνέρου, του Δήμου Καβάλλας, τής Δημοτικής Έнотτος Φιλίππων τής Περιφερειακής Έнотτος Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθείσα τό έτος 1923, ως έμφαίνεται έκ του ένοριακού κτηματολογίου του έτους 1956.

21. Ένορία του Έλερου Ναου Άγίου Γεωργίου χωρίου Κρηνίδες, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Κρηνίδων, του Δήμου Καβάλλας, τής Δημοτικής Έнотτος Φιλίππων τής Περιφερειακής Έнотτος Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθείσα τό έτος 1956, ως έμφαίνεται έκ του ένοριακού κτηματολογίου του έτους 1956.

22. Ένορία του Έλερου Ναου Άγίας Τριάδος χωρίου Κρυονέριον, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Κρυονερίου, του Δήμου Καβάλλας, τής Δημοτικής Έнотτος Φιλίππων τής Περιφερειακής Έнотτος Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθείσα τό έτος 1923, ως έμφαίνεται έκ του από του έτους 1951 πιστοποιητικού βαπτίσεως.

23. Ένορία του Έλερου Ναου Άγίου Γεωργίου χωρίου Λιμνιά, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Λιμνιών, του Δήμου Καβάλλας, τής Δημοτικής Έнотτος Φιλίππων τής Περιφερειακής Έнотτος Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθείσα τό έτος 1923, ως έμφαίνεται έκ τής από του έτους 1950 άδειας γάμου.

24. Ένορία του Έλερου Ναου Τιμίου Προδρόμου χωρίου Λυδία (πρώην Έδρομυλλοι), μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Λυδίας, του Δήμου Καβάλλας, τής Δημοτικής Έнотτος Φιλίππων τής Περιφερειακής Έнотτος Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθείσα τό έτος 1923, ως έμφαίνεται έκ τής από του έτους 1956 άποφάσεως έκκλησιαστικού συμβουλίου.

25. Ένορία του Ίερού Ναού Ἀγίου Γεωργίου χωρίου Λυκόστομον, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Λιμνίων, τοῦ Δήμου Καβάλας, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Φιλίππων τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καβάλας, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1923, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ἀπό τοῦ ἔτους 1968 διορισμοῦ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ συμβουλίου.

26. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Παναγίας Ὁδηγητρίας χωρίου Παλαιά Καβάλα, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Παλαιᾶς Καβάλας, τοῦ Δήμου Καβάλας, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Φιλίππων τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καβάλας, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1923, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ἀπό τοῦ ἔτους 1953 ἀδείας Γάμου.

27. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου χωρίου Πολλύνερον, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Πολλυνέρου, τοῦ Δήμου Καβάλας, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Φιλίππων τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καβάλας, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1923, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ἀπό τοῦ ἔτους 1951 πιστοποιητικοῦ βαπτίσεως.

28. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίας Τριάδος καί Πέντε Μαρτύρων χωρίου Πολλυστύλον, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Πολλυστύλου, τοῦ Δήμου Καβάλας, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Φιλίππων τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καβάλας, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1923, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ἀπό τοῦ ἔτους 1954 ἀδείας Γάμου.

29. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου χωρίου Φίλιπποι, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Φιλίππων, τοῦ Δήμου Καβάλας, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Φιλίππων, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καβάλας, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1924, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ἀπό τοῦ ἔτους 1950 ἀδείας Γάμου.

30. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν χωρίου Ἀβραμηλιά, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ἀβραμηλιάς, τοῦ Δήμου Νέστου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Χρυσουπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καβάλας, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1923, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ἐνοριακοῦ κτηματολογίου τοῦ ἔτους 1953.

31. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου χωρίου Ἀγίασμα, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ἀγιάσματος, τοῦ Δήμου Νέστου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Κεραμωτῆς, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καβάλας, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1923, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ἀπό τοῦ ἔτους 1946 ἀδείας Γάμου.

32. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Παντελεήμονος χωρίου Ἅγιος Κοσμάς, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ἀγίου Κοσμά, τοῦ Δήμου Νέστου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ὀρεινοῦ, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καβάλας, τῆς

Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1923, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ἀπό τοῦ ἔτους 1956 ἀδείας Γάμου.

33. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου χωρίου Γέροντας, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Γέροντας, τοῦ Δήμου Νέστου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Χρυσουπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καβάλας, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1923, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ἀπό τοῦ ἔτους 1950 ἀδείας Γάμου.

34. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου χωρίου Γραβούνα, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Γραβούνης, τοῦ Δήμου Νέστου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Χρυσουπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καβάλας, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1923, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ἀπό τοῦ ἔτους 1954 πρακτικοῦ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ συμβουλίου.

35. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου χωρίου Διαλεκτόν, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Διαλεκτοῦ, τοῦ Δήμου Νέστου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Χρυσουπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καβάλας, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1923, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ἐνοριακοῦ κτηματολογίου τοῦ ἔτους 1956.

36. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου χωρίου Διπόταμος, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Διποτάμου, τοῦ Δήμου Νέστου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ὀρεινοῦ, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καβάλας, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1924, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ἀπό τοῦ ἔτους 1958 πιστοποιητικοῦ γεννήσεως.

37. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου χωρίου Δύσβατον, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Δυσβάτου, τοῦ Δήμου Νέστου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ὀρεινοῦ, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καβάλας, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1923, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ἀπό τοῦ ἔτους 1958 διορισμοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου.

38. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Δημητρίου χωρίου Ἐλαφοχώριον, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ἐλαφοχωρίου, τοῦ Δήμου Νέστου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ὀρεινοῦ, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καβάλας, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1923, ὡς ἐμφαίνεται ἐξ ἐγγράφου τοῦ ἔτους 1958.

39. Ένορία τοῦ Ίερού Ναοῦ Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου χωρίου Ἐρατεινόν, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ἐρατεινοῦ, τοῦ Δήμου Νέστου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Χρυσουπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Καβάλας, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα τό ἔτος 1923, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ἀπό τοῦ ἔτους 1946 ἀδείας Γάμου.

40. Ένορία του Ίερού Ναού Ζωοδόχου Πηγής χωρίου Ζαρκαδιά, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ζαρκαδιάς, του Δήμου Νέστου, τής Δημοτικής Ένότητας Χρυσουπόλεως, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθείσα τό έτος 1923, ώς έμφαίνεται έκ του βιβλίου γεννήσεων καί βαπτίσεων του έτους 1941.

41. Ένορία του Ίερού Ναού Αγίου Νικολάου Κεραμωτής, μέ έδραν τήν Δημοτικήν Κοινότητα Κεραμωτής, του Δήμου Νέστου, τής Δημοτικής Ένότητας Κεραμωτής, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθείσα τό έτος 1923, ώς έμφαίνεται έκ του ένοριακού κτηματολογίου του έτους 1956.

42. Ένορία του Ίερού Ναού Κοιμήσεως Θεοτόκου χωρίου Κεχροκάμπος, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Κεχροκάμπου, του Δήμου Νέστου, τής Δημοτικής Ένότητας Όρεινού, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθείσα τό έτος 1923, ώς έμφαίνεται έκ του Βιβλίου Ταμείου του έτους 1936.

43. Ένορία του Ίερού Ναού Αγίων Κωνσταντίνου καί Ελένης χωρίου Λεκάνη, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Λεκάνης, του Δήμου Νέστου, τής Δημοτικής Ένότητας Όρεινού, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθείσα τό έτος 1923, ώς έμφαίνεται έκ πιστοποιητικού βαπτίσεως.

44. Ένορία του Ίερού Ναού Υψώσεως Τιμίου Σταυρού χωρίου Μακρυχώριον, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Μακρυχωρίου, του Δήμου Νέστου, τής Δημοτικής Ένότητας Όρεινού, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθείσα τό έτος 1923, ώς έμφαίνεται έκ τής από του έτους 1946 άδειάς γάμου.

45. Ένορία του Ίερού Ναού Κοιμήσεως Θεοτόκου χωρίου Μοναστηράκιον, μέ έδραν τήν Δημοτικήν Κοινότητα Κεραμωτής, του Δήμου Νέστου, τής Δημοτικής Ένότητας Κεραμωτής, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθείσα τό έτος 1923, ώς έμφαίνεται έκ τής από του έτους 1956 άδειάς γάμου.

46. Ένορία του Ίερού Ναού Κοιμήσεως Θεοτόκου (ηρών Τιμίου Προδρόμου) χωρίου Νέα Καρυά, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Νέας Καρυάς, του Δήμου Νέστου, τής Δημοτικής Ένότητας Κεραμωτής, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθείσα τό έτος 1923, ώς έμφαίνεται έκ τής από του έτους 1950 άδειάς γάμου.

47. Ένορία του Ίερού Ναού Αγίας Τριάδος χωρίου Νέα Κώμη, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ποντολιβά-

δου, του Δήμου Νέστου, τής Δημοτικής Ένότητας Χρυσουπόλεως, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθείσα τό έτος 1923, ώς έμφαίνεται έκ του ένοριακού κτηματολογίου του έτους 1956.

48. Ένορία του Ίερού Ναού Αγίου Γεωργίου χωρίου Νέος Ξεριάς, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Νέου Ξεριάς, του Δήμου Νέστου, τής Δημοτικής Ένότητας Χρυσουπόλεως, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθείσα τό έτος 1923, ώς έμφαίνεται έκ τής από του έτους 1952 άδειάς γάμου.

49. Ένορία του Ίερού Ναού Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου χωρίου Παράδεισος, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Παραδείσου, του Δήμου Νέστου, τής Δημοτικής Ένότητας Χρυσουπόλεως, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθείσα τό έτος 1923, ώς έμφαίνεται έκ τής από του έτους 1950 άδειάς γάμου.

50. Ένορία του Ίερού Ναού Αγίων Κωνσταντίνου καί Ελένης χωρίου Πέρνη, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Πέρνης, του Δήμου Νέστου, τής Δημοτικής Ένότητας Χρυσουπόλεως, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθείσα τό έτος 1923, ώς έμφαίνεται έκ τής από του έτους 1950 άδειάς γάμου.

51. Ένορία του Ίερού Ναού Αγίου Γεωργίου χωρίου Πετροπηγή, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Πετροπηγής, του Δήμου Νέστου, τής Δημοτικής Ένότητας Χρυσουπόλεως, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθείσα τό έτος 1874, ώς έμφαίνεται έκ του ένοριακού κτηματολογίου του έτους 1955.

52. Ένορία του Ίερού Ναού Αγίου Δημητρίου χωρίου Πηγές, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Πηγών, του Δήμου Νέστου, τής Δημοτικής Ένότητας Κεραμωτής, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθείσα τό έτος 1923, ώς έμφαίνεται έκ τής από του έτους 1950 άδειάς γάμου.

53. Ένορία του Ίερού Ναού Προφήτου Ηλίου χωρίου Πλαταμών, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Πλαταμώνος, του Δήμου Νέστου, τής Δημοτικής Ένότητας Όρεινού, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθείσα τό έτος 1923, ώς έμφαίνεται έκ τής από του έτους 1956 άδειάς γάμου.

54. Ένορία του Ίερού Ναού Γενεθλίου της Θεοτόκου χωρίου Ποντολιβάδον, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ποντολιβάδου, του Δήμου Νέστου, τής Δημοτικής Ένότητας Χρυσουπόλεως, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας καί

Θράκης, ιδρυθείσα τό έτος 1923, ώς έμφαίνεται έκ του ένοριακού κτηματολογίου του έτους 1956.

55. Ένορία του Έροϋ Ναοϋ Άγίου Δημητρίου χωρίου Σκοπός, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Άγίου Κοσμά, του Δήμου Νέστου, τής Δημοτικής Ένότητας Όρεινού, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας και Θράκης, ιδρυθείσα τό έτος 1923, ώς έμφαίνεται έκ τής από του έτους 1946 άδειας γάμου.

56. Ένορία του Έροϋ Ναοϋ Άγίου Παντελεήμονος χωρίου Στεγνόν, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Δυσβάτου, του Δήμου Νέστου, τής Δημοτικής Ένότητας Όρεινού, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας και Θράκης, ιδρυθείσα τό έτος 1923, ώς έμφαίνεται έκ τής από του έτους 1946 άποφάσεως του Μητροπολιτικού Συμβουλίου.

57. Ένορία του Έροϋ Ναοϋ Άγίου Γεωργίου χωρίου Στενωπού, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Άγίου Κοσμά, του Δήμου Νέστου, τής Δημοτικής Ένότητας Όρεινού, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας και Θράκης, ιδρυθείσα τό έτος 1923, ώς έμφαίνεται έκ τής από του έτους 1946 άδειας γάμου.

58. Ένορία του Έροϋ Ναοϋ Γενεθλίου της Θεοτόκου χωρίου Χαϊδευτόν, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Χαϊδευτοϋ, τής Δημοτικής Κοινότητας Κεραμωτής, του Δήμου Νέστου, τής Δημοτικής Ένότητας Κεραμωτής, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας και Θράκης, ιδρυθείσα τό έτος 1923, ώς έμφαίνεται έκ τής από του έτους 1950 άδειας γάμου.

59. Ένορία του Έροϋ Ναοϋ Άγίου Γεωργίου Χρυσουπόλεως, μέ έδραν τήν Δημοτικήν Κοινότητα Χρυσουπόλεως, του Δήμου Νέστου, τής Δημοτικής Ένότητας Χρυσουπόλεως, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας και Θράκης, ιδρυθείσα τό έτος 1950, ώς έμφαίνεται έκ τής από του έτους 1961 έπιγραφής άνεγέρσεως του Έροϋ Ναοϋ.

60. Ένορία του Έροϋ Ναοϋ Άγίου Δημητρίου Χρυσουπόλεως, μέ έδραν τήν Δημοτικήν Κοινότητα Χρυσουπόλεως, του Δήμου Νέστου, τής Δημοτικής Ένότητας Χρυσουπόλεως, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας και Θράκης, ιδρυθείσα τό έτος 1880, ώς έμφαίνεται έκ του Κώδικος του Έροϋ Ναοϋ του έτους 1887.

61. Ένορία του Έροϋ Ναοϋ Άγίου Άθανασίου Χρυσουπόλεως (Προάστειον), μέ έδραν τήν Δημοτικήν Κοινότητα Χρυσουπόλεως, του Δήμου Νέστου, τής Δημοτικής Ένότητας Χρυσουπόλεως, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας και Θράκης, ιδρυθείσα τό έτος 1923, ώς έμφαίνεται

έκ του από του έτους 1933 πρακτικού του έκκλησιαστικού συμβουλίου.

62. Ένορία του Έροϋ Ναοϋ Άγίου Γεωργίου χωρίου Χρυσουπόλεως, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Χρυσουπόλεως, του Δήμου Νέστου, τής Δημοτικής Ένότητας Χρυσουπόλεως, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας και Θράκης, ιδρυθείσα τό έτος 1923, ώς έμφαίνεται έκ του από του έτους 1947 πιστοποιητικού γεννήσεως - βαπτίσεως.

63. Ένορία του Έροϋ Ναοϋ Άγίου Νικολάου Θάσου, μέ έδραν τήν Δημοτικήν Κοινότητα Θάσου, του Δήμου Θάσου, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας και Θράκης, ιδρυθείσα τό έτος 1864, ώς έμφαίνεται έκ του από του έτους 1925 πρακτικού έκλογής έκκλησιαστικού συμβουλίου.

64. Ένορία του Έροϋ Ναοϋ Άγίου Δημητρίου χωρίου Θεολόγος Θάσου, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Θεολόγου Θάσου, του Δήμου Θάσου, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας και Θράκης, ιδρυθείσα τό έτος 1803, ώς έμφαίνεται έκ του από του έτους 1953 πρακτικού του έκκλησιαστικού συμβουλίου.

65. Ένορία του Έροϋ Ναοϋ Άγίας Παρασκευής χωρίου Θεολόγος Θάσου, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Θεολόγου Θάσου, του Δήμου Θάσου, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας και Θράκης, ιδρυθείσα τό έτος 1840, ώς έμφαίνεται έκ του ένοριακού κτηματολογίου έτους 1956.

66. Ένορία του Έροϋ Ναοϋ Άγίου Δημητρίου χωρίου Καλλιράχη Θάσου, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Καλλιράχης Θάσου, του Δήμου Θάσου, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας και Θράκης, ιδρυθείσα τό έτος 1783, ώς έμφαίνεται έκ του Βιβλίου Ταμείου του έτους 1932.

67. Ένορία του Έροϋ Ναοϋ Μεταμορφώσεως Σωτήρος (πρώην Έρός Ναός Ευαγγελισμού τής Θεοτόκου) χωρίου Λιμενάρια Θάσου, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Λιμενάρια Θάσου, του Δήμου Θάσου, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας και Θράκης, ιδρυθείσα κατά τήν περίοδο τής τουρκοκρατίας, ώς έμφαίνεται έκ του ένοριακού κτηματολογίου του έτους 1953.

68. Ένορία του Έροϋ Ναοϋ Άγίου Γεωργίου χωρίου Καλύβια Θάσου, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Λιμενάρια Θάσου, του Δήμου Θάσου, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας και Θράκης, ιδρυθείσα τό έτος 1830, ώς έμφαίνεται έκ του ένοριακού κτηματολογίου του έτους 1956.

69. Ένορία του Έροϋ Ναοϋ Παμμεγίστων Ταξιαρχών χωρίου Μαριαί Θάσου, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Μαριαίων Θάσου, του Δήμου Θάσου, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας και Θράκης, ιδρυθείσα κατά τήν περίοδο τής

τουρκοκρατίας, ως εμφαίνεται εκ τής από του έτους 1955 άδειας γάμου.

70. Ένορία του Ίεροϋ Ναοϋ Κοιμήσεως Θεοτόκου χωρίου Παναγία Θάσου, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Παναγίας Θάσου, του Δήμου Θάσου, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθεΐσα κατά τήν περίοδον τής τουρκοκρατίας, ως εμφαίνεται εκ τής από του έτους 1954 άδειας γάμου.

71. Ένορία του Ίεροϋ Ναοϋ Εισοδίων τής Θεοτόκου χωρίου Ποταμιά Θάσου, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ποταμιάς Θάσου, του Δήμου Θάσου, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθεΐσα κατά τήν περίοδον τής τουρκοκρατίας, ως εμφαίνεται εκ του από του έτους 1950 πρακτικού του εκκλησιαστικού συμβουλίου.

72. Ένορία του Ίεροϋ Ναοϋ Άγίου Νικολάου (πρώην Ίερός Ναός Άγίων Άποστόλων) χωρίου Πρίνος Θάσου, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Πρίνου Θάσου, του Δήμου Θάσου, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθεΐσα κατά τήν περίοδον τής τουρκοκρατίας, ως εμφαίνεται εκ τής από του έτους 1957 άδειας γάμου.

73. Ένορία του Ίεροϋ Ναοϋ Τιμίου Προδρόμου (πρώην Ίερός Ναός Άγίου Γεωργίου) χωρίου Πρίνος Θάσου, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Πρίνου Θάσου, του Δήμου Θάσου, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθεΐσα κατά τήν περίοδον τής τουρκοκρατίας, ως εμφαίνεται εκ τής από του έτους 1955 άδειας γάμου.

74. Ένορία του Ίεροϋ Ναοϋ Κοιμήσεως Θεοτόκου χωρίου Ραχώνιον Θάσου, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ραχωνίου, του Δήμου Θάσου, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθεΐσα κατά τήν περίοδον τής τουρκοκρατίας, ως εμφαίνεται εκ του από του έτους 1921 έγγραφου τής Ίερας Μητροπόλεως Μαρωνείας προς τό εκκλησιαστικόν συμβούλιον του Ίεροϋ Ναοϋ Κοιμήσεως Θεοτόκου Ραχωνίου Θάσου.

75. Ένορία του Ίεροϋ Ναοϋ Άγίου Νικολάου χωρίου Ραχώνιον Θάσου, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ραχωνίου, του Δήμου Θάσου, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθεΐσα κατά τήν περίοδον τής τουρκοκρατίας, ως εμφαίνεται εκ του από του έτους 1897 ένοριακού Κώδικος.

76. Ένορία του Ίεροϋ Ναοϋ Μεταμορφώσεως Σωτήρος χωρίου Σωτήρ Θάσου, μέ έδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Σωτήρος Θάσου, του Δήμου Θάσου, τής Περιφερειακής Ένότητας Καβάλλας, τής Περιφέρειας Άνατολικής Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθεΐσα κατά τήν περίοδον τής τουρκοκρατίας, ως εμφαίνεται εκ τής από του έτους 1954 άδειας γάμου.

Η παρούσα Διαπιστωτική Πράξις νά δημοσιευθῆ εις τήν Έφημερίδα τής Κυβερνήσεως.

Έν Άθήναις τῆ 3ῆ Άπριλίου 2015

† Ο Άθηνών ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ο Άρχιγραμματεΐς
Ο Μεθώνης Κλήμης

Άριθμ. 927-2015/724/3.4.2015

Ἀναγνώρισις συστάσεως Ἐνοριῶν τῆς
Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας καί Κομοτηνῆς,
συμφώνως πρός τό ἄρθρον 25 τοῦ Ν. 4301/2014

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν:

1. τό ἄρθρον 25 παρ. 1 τοῦ Ν. 4301/2014,
2. τήν ὑπ' ἀριθμ. 375/27.2.2015 εἰσήγησιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μαρωνείας καί Κομοτηνῆς κ. Παντελεήμονος,
3. τήν ἀπό 2.4.2015 Ἀπόφασιν τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου,

διαπιστοῦμεν

τήν σύστασιν πρό τῆς ἐνάργεως ἰσχύος τοῦ Νόμου 590/1977, τῶν ὡς κάτωθι Ἐνοριῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας καί Κομοτηνῆς:

Ἐνορίαί

1. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Κομοτηνῆς, μέ ἔδραν τήν Δημοτικήν Κοινότητα Κομοτηνῆς, τοῦ Δήμου Κομοτηνῆς, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1871, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπό τόν τίτλον «Περιγραφή Ἱστορική καί Γεωγραφική ὑπ' ἐκκλησιαστικήν ἔποψιν τῆς Θεοσώστου ἐπαρχίας Μαρωνείας, 1871 ἐν Κωνσταντινου Πόλει» Συγγράμματος Μ. Μεληρρύτου, (Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ Α' Τόμου τῆς Θρακικῆς Ἐπετηρίδος, Κομοτηνή, 1980, σελίς 80).
2. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Κομοτηνῆς, μέ ἔδραν τήν Δημοτικήν Κοινότητα Κομοτηνῆς, τοῦ Δήμου Κομοτηνῆς, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1871, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπό τόν τίτλον «Περιγραφή Ἱστορική καί Γεωγραφική ὑπ' ἐκκλησιαστικήν ἔποψιν τῆς Θεοσώστου ἐπαρχίας Μαρωνείας, 1871 ἐν Κωνσταντινου Πόλει» Συγγράμματος Μ. Μεληρρύτου, (Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ Α' Τόμου τῆς Θρακικῆς Ἐπετηρίδος, Κομοτηνή, 1980, σελίς 81).
3. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας Κομοτηνῆς, μέ ἔδραν τήν Δημοτικήν Κοινότητα Κομοτηνῆς, τοῦ Δήμου Κομοτηνῆς, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος

Ροδόπης, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1958, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 4/16.6.1958 ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

4. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου χωρίου Αἰγείρος, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Αἰγείρου Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Κομοτηνῆς, τοῦ Δήμου Κομοτηνῆς, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1951, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. Πρωτ. 435/3.5.1951 ἐγγράφου τοῦ Μητροπολίτου Μαρωνείας καί Θάσου Βασιλείου.

5. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου χωρίου Ἀνθοχώριον, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ἀνθοχωρίου Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Κομοτηνῆς, τοῦ Δήμου Κομοτηνῆς, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1932, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 23/13.6.1932 ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

6. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολαίου χωρίου Ἀσώματα, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ἀσωμάτων Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Σώστου, τοῦ Δήμου Ἰάσμου, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1871, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπό τόν τίτλον «Περιγραφή Ἱστορική καί Γεωγραφική ὑπ' ἐκκλησιαστικήν ἔποψιν τῆς Θεοσώστου ἐπαρχίας Μαρωνείας, 1871 ἐν Κωνσταντινου Πόλει» Συγγράμματος Μ. Μεληρρύτου, (Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ Α' Τόμου τῆς Θρακικῆς Ἐπετηρίδος, Κομοτηνή, 1980, σελίς 84).

7. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου χωρίου Γρατινή, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Γρατινῆς Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Κομοτηνῆς τοῦ Δήμου Κομοτηνῆς, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1871, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπό τόν τίτλον «Περιγραφή Ἱστορική καί Γεωγραφική ὑπ' ἐκκλη-

σιαστικήν ἔποψιν τῆς Θεοσώστου ἐπαρχίας Μαρωνείας, 1871 ἐν Κωνσταντίνου Πόλει» Συγγράμματος Μ. Μεληρρύτου, (Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ Α΄ Τόμου τῆς Θρακικῆς Ἐπετηρίδος, Κομοτηνή, 1980, σελίς 84).

8. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης χωρίου Θρυλῶριο, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Θρυλῶριου Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Κομοτηνῆς τοῦ Δήμου Κομοτηνῆς, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφέρειας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1929, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1/11.3.1929 ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

9. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος χωρίου Καρυδιά, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Καρυδιάς Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Κομοτηνῆς τοῦ Δήμου Κομοτηνῆς, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφέρειας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1871, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπό τόν τίτλον «Περιγραφή Ἱστορική καὶ Γεωγραφική ὑπ' ἐκκλησιαστικήν ἔποψιν τῆς Θεοσώστου ἐπαρχίας Μαρωνείας, 1871 ἐν Κωνσταντίνου Πόλει» Συγγράμματος Μ. Μεληρρύτου, (Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ Α΄ Τόμου τῆς Θρακικῆς Ἐπετηρίδος, Κομοτηνή, 1980, σελίς 84).

10. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου χωρίου Κόσμιου, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Κοσμίου Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Κομοτηνῆς τοῦ Δήμου Κομοτηνῆς, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφέρειας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1871, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπό τόν τίτλον «Περιγραφή Ἱστορική καὶ Γεωγραφική ὑπ' ἐκκλησιαστικήν ἔποψιν τῆς Θεοσώστου ἐπαρχίας Μαρωνείας, 1871 ἐν Κωνσταντίνου Πόλει» Συγγράμματος Μ. Μεληρρύτου, (Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ Α΄ Τόμου τῆς Θρακικῆς Ἐπετηρίδος, Κομοτηνή, 1980, σελίς 78).

11. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Γενεσίου τῆς Θεοτόκου χωρίου Μεγάλου Κρανοβούνι, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Μεγάλου Κρανοβουνίου Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Κομοτηνῆς, τοῦ Δήμου Κομοτηνῆς, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφέρειας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1934, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 33/19.3.1934 ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

12. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Παντελεήμονος χωρίου Μικρὸ Κρανοβούνι, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Μικροῦ Κρανοβουνίου Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Κομοτηνῆς, τοῦ Δήμου Κομοτηνῆς, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφέρειας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους

1946, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 21/21.11.1946 ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

13. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ὑψώσεως Τιμίου Σταυροῦ χωρίου Μεσοχώρι, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Μεσοχωρίου Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Κομοτηνῆς, τοῦ Δήμου Κομοτηνῆς, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφέρειας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1931, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 14/27.4.1931 ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

14. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίας Τριάδος χωρίου Μεσοῦνη, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Μεσοῦνης Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Αἰγείρου, τοῦ Δήμου Κομοτηνῆς, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφέρειας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1921, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 799/16.12.1921 ἐγγράφου τοῦ Τοποτηρητοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας, Ἀρχιμανδρίτου Μιχαήλ.

15. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Προφήτου Ἡλίου χωρίου Πάνδροσος, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Πανδρόσου Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Κομοτηνῆς, τοῦ Δήμου Κομοτηνῆς, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφέρειας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1921, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 198/14.3.1921 ἐγγράφου τοῦ Τοποτηρητοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας, Ἀρχιμανδρίτου Μιχαήλ.

16. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης χωρίου Παραδημή, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Παραδημῆς Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Κομοτηνῆς, τοῦ Δήμου Κομοτηνῆς, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφέρειας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1929, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 2/24.4.1929 ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

17. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου χωρίου Ροδίτης, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ροδίτου Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Κομοτηνῆς, τοῦ Δήμου Κομοτηνῆς, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφέρειας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1930, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 9/19.5.1930 ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

18. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Δημητρίου χωρίου Ὑφανταί, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ὑφαντῶν Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Κομοτηνῆς, τοῦ Δήμου Κομοτηνῆς, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς

Περιφέρειας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρὸ τοῦ ἔτους 1938, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 47/17.8.1938 ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

19. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίας Τριάδος χωρίου Ἁγιοι Θεοδωροί, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ἁγίων Θεοδώρων Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Νέου Σιδηροχωρίου, τοῦ Δήμου Κομοτηνῆς, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφέρειας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρὸ τοῦ ἔτους 1931, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 13/23.3.1931 ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

20. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν χωρίου Νέα Ἀδριανή, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Νέας Ἀδριανῆς Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Νέου Σιδηροχωρίου, τοῦ Δήμου Κομοτηνῆς, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφέρειας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρὸ τοῦ ἔτους 1931, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 14/27.4.1931 ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

21. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου χωρίου Ἀσκηταί, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ἀσκητῶν Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μαρωνείας, τοῦ Δήμου Μαρωνείας - Σαππῶν, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφέρειας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρὸ τοῦ ἔτους 1921, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 240/27.3.1921 ἐγγράφου τοῦ Τοποτηρητοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας, Ἀρχιμανδρίτου Μιχαήλ.

22. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου χωρίου Διώνη, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Διώνης Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Σαππῶν, τοῦ Δήμου Μαρωνείας - Σαππῶν, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφέρειας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρὸ τοῦ ἔτους 1871, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπό τόν τίτλον «Περιγραφή Ἱστορική καί Γεωγραφική ὑπ' ἐκκλησιαστικὴν ἔποψιν τῆς Θεοσώστου ἐπαρχίας Μαρωνείας, 1871 ἐν Κωνσταντίνου Πόλει» Συγγράμματος Μ. Μεληρρύτου, (Ἀνατύπωση ἐκ τοῦ Α΄ Τόμου τῆς Θρακικῆς Ἐπετηρίδος, Κομοτηνή, 1980, σελίς 77).

23. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου χωρίου Καλλιθέα, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Καλλιθέας Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μαρωνείας, τοῦ Δήμου Μαρωνείας - Σαππῶν, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφέρειας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρὸ τοῦ ἔτους 1932, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 25/1.12.1932 ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

24. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου χωρίου Κρωβύλη, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Κρωβύλης Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Σαππῶν, τοῦ Δήμου Μαρωνείας - Σαππῶν, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφέρειας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρὸ τοῦ ἔτους 1871, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπό τόν τίτλον «Περιγραφή Ἱστορική καί Γεωγραφική ὑπ' ἐκκλησιαστικὴν ἔποψιν τῆς Θεοσώστου ἐπαρχίας Μαρωνείας, 1871 ἐν Κωνσταντίνου Πόλει» Συγγράμματος Μ. Μεληρρύτου, (Ἀνατύπωση ἐκ τοῦ Α΄ Τόμου τῆς Θρακικῆς Ἐπετηρίδος, Κομοτηνή, 1980, σελίς 77).

25. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Μαρωνείας, μέ ἔδραν τήν Δημοτικὴν Κοινότητα Μαρωνείας Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μαρωνείας, τοῦ Δήμου Μαρωνείας - Σαππῶν, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφέρειας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρὸ τοῦ ἔτους 1871, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπό τόν τίτλον «Περιγραφή Ἱστορική καί Γεωγραφική ὑπ' ἐκκλησιαστικὴν ἔποψιν τῆς Θεοσώστου ἐπαρχίας Μαρωνείας, 1871 ἐν Κωνσταντίνου Πόλει» Συγγράμματος Μ. Μεληρρύτου, (Ἀνατύπωση ἐκ τοῦ Α΄ Τόμου τῆς Θρακικῆς Ἐπετηρίδος, Κομοτηνή, 1980, σελίς 72).

26. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν χωρίου Ξυλαγανή, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ξυλαγανῆς Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μαρωνείας, τοῦ Δήμου Μαρωνείας - Σαππῶν, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφέρειας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρὸ τοῦ ἔτους 1871, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπό τόν τίτλον «Περιγραφή Ἱστορική καί Γεωγραφική ὑπ' ἐκκλησιαστικὴν ἔποψιν τῆς Θεοσώστου ἐπαρχίας Μαρωνείας, 1871 ἐν Κωνσταντίνου Πόλει» Συγγράμματος Μ. Μεληρρύτου, (Ἀνατύπωση ἐκ τοῦ Α΄ Τόμου τῆς Θρακικῆς Ἐπετηρίδος, Κομοτηνή, 1980, σελίς 77).

27. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου χωρίου Πάμφορο, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Παμφόρου Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μαρωνείας, τοῦ Δήμου Μαρωνείας - Σαππῶν, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφέρειας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρὸ τοῦ ἔτους 1929, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1/11.3.1929 ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

28. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Τιμίου Προδρόμου χωρίου Πελαγία, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Πελαγίας Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μαρωνείας, τοῦ Δήμου Μαρωνείας - Σαππῶν, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφέρειας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρὸ τοῦ ἔτους 1921, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 381/16.6.1921 ἐγγράφου τοῦ Το-

ποτηρητού της Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας, Ἀρχιμανδρίτου Μιχαήλ.

29. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου χωρίου Νέα Πέτρα, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Νέας Πέτρας Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μαρωνείας, τοῦ Δήμου Μαρωνείας - Σαππῶν, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1945, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 8/12.10.1945 ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

30. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου χωρίου Προσκυνταί, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Προσκυντῶν Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Μαρωνείας, τοῦ Δήμου Μαρωνείας - Σαππῶν, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1871, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπό τόν τίτλον «Περιγραφή Ἱστορική καί Γεωγραφική ὑπ' ἐκκλησιαστικήν ἔποσιν τῆς Θεοσώστου ἐπαρχίας Μαρωνείας, 1871 ἐν Κωνσταντίνου Πόλει» Συγγράμματος Μ. Μεληρρύτου, (Ἀνατύπωση ἐκ τοῦ Α' Τόμου τῆς Θρακικῆς Ἐπετηρίδος, Κομοτηνή, 1980, σελίς 75).

31. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου Νέου Σιδηροχωρίου, μέ ἔδραν τήν Δημοτικήν Κοινότητα Νέου Σιδηροχωρίου Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Νέου Σιδηροχωρίου, τοῦ Δήμου Κομοτηνῆς, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1929, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 2/24.4.1929 ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

32. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Δημητρίου χωρίου Στῦρμη, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Στῦρμης Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Σαππῶν, τοῦ Δήμου Μαρωνείας - Σαππῶν, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1871, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπό τόν τίτλον «Περιγραφή Ἱστορική καί Γεωγραφική ὑπ' ἐκκλησιαστικήν ἔποσιν τῆς Θεοσώστου ἐπαρχίας Μαρωνείας, 1871 ἐν Κωνσταντίνου Πόλει» Συγγράμματος Μ. Μεληρρύτου, (Ἀνατύπωση ἐκ τοῦ Α' Τόμου τῆς Θρακικῆς Ἐπετηρίδος, Κομοτηνή, 1980, σελίς 77).

33. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀναλήψεως τοῦ Σωτήρος χωρίου Ἀετοκορυφή, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ἀετοκορυφῆς Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Σαππῶν, τοῦ Δήμου Μαρωνείας - Σαππῶν, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1932, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 25/11.12.1932 ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

34. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου χωρίου Ἀετόλοφος, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ἀετόλοφου Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Σαππῶν, τοῦ Δήμου Μαρωνείας - Σαππῶν, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1938, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 44/2.3.1938 ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

35. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Δημητρίου χωρίου Ἄμφια, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ἀμφίων Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Σαππῶν, τοῦ Δήμου Μαρωνείας - Σαππῶν, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1939, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 55/28.1.1939 ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

36. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου χωρίου Ἀρίσβη, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ἀρίσβης Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Σαππῶν, τοῦ Δήμου Μαρωνείας - Σαππῶν, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1930, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 9/19.5.1930 ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

37. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίας Παρασκευῆς χωρίου Ἀρσάκειο, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ἀρσακείου Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Σαππῶν, τοῦ Δήμου Μαρωνείας - Σαππῶν, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1931, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 15/18.6.1931 ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

38. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Τρύφωνος χωρίου Ἐβρένος, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ἐβρένου Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Σαππῶν, τοῦ Δήμου Μαρωνείας - Σαππῶν, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1922, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 1082/21.5.1922 ἐγγράφου τοῦ Τοποτηρητοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας, Ἀρχιμανδρίτου Μιχαήλ.

39. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου χωρίου Ἰάσιο, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ἰασίου Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Σαππῶν, τοῦ Δήμου Μαρωνείας - Σαππῶν, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφερείας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1930, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 8/14.5.1930 ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

40. Ένορία του Ίερού Ναού Ἀγίου Γεωργίου χωρίου Κίζαρι, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Κιζαρίου Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Σαππῶν, τοῦ Δήμου Μαρωνείας - Σαππῶν, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφέρειας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1921, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 201/16.3.1921 ἐγγράφου τοῦ Τοποτηρητοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας, Ἀρχιμανδρίτου Μιχαήλ.

41. Ένορία του Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου χωρίου Κίρκη, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Κίρκης Ἐβρου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἀλεξανδρουπόλεως, τοῦ Δήμου Ἀλεξανδρουπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἐβρου, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1871, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπό τόν τίτλον «Περιγραφή Ἱστορική καί Γεωγραφική ὑπ' ἐκκλησιαστικήν ἔποψιν τῆς Θεοσώστου ἐπαρχίας Μαρωνείας, 1871 ἐν Κωνσταντίνου Πόλει» Συγγράμματος Μ. Μεληρρῦτου, (Ἀνατύπωση ἐκ τοῦ Α΄ Τόμου τῆς Θρακικῆς Ἐπετηρίδος, Κομοτηνή, 1980, σελίς 82).

42. Ένορία του Ίερού Ναοῦ Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν χωρίου Λοφάριο, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Λοφαρίου Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Σαππῶν, τοῦ Δήμου Μαρωνείας - Σαππῶν, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφέρειας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1922, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 845/10.1.1922 ἐγγράφου τοῦ Τοποτηρητοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας, Ἀρχιμανδρίτου Μιχαήλ.

43. Ένορία του Ίερού Ναοῦ Γενεσίου τῆς Θεοτόκου χωρίου Λύκειο, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Λυκείου Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἀρριανῶν, τοῦ Δήμου Ἀρριανῶν, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφέρειας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1945, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1/18.6.1945 ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

44. Ένορία του Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου χωρίου Μέστη, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Μέστης Ἐβρου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἀλεξανδρουπόλεως, τοῦ Δήμου Ἀλεξανδρουπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἐβρου, τῆς Περιφέρειας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1929, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 2/24.4.1929 ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

45. Ένορία του Ίερού Ναοῦ Ἀγίας Τριάδος χωρίου Πρωτάτο, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Πρωτάτου Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Σαππῶν, τοῦ Δήμου Μαρωνείας - Σαππῶν, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφέρειας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1922, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 931/12.2.1922 ἐγγράφου τοῦ Το-

ποτηρητοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας, Ἀρχιμανδρίτου Μιχαήλ.

46. Ένορία του Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Δημητρίου χωρίου Νέα Σάντα, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Νέας Σάντας Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Σαππῶν, τοῦ Δήμου Μαρωνείας - Σαππῶν, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφέρειας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1934, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 34/6.6.1934 ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

47. Ένορία του Ίερού Ναοῦ Ἀγίων Κωνσταντίνου καί Ἐλένης Σαππῶν, μέ ἔδραν τήν Δημοτικήν Κοινότητα Σαππῶν Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Σαππῶν, τοῦ Δήμου Μαρωνείας - Σαππῶν, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφέρειας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1921, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 520/1.9.1921 ἐγγράφου τοῦ Τοποτηρητοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας, Ἀρχιμανδρίτου Μιχαήλ.

48. Ένορία του Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου χωρίου Συκορράχη, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Συκορράχης Ἐβρου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἀλεξανδρουπόλεως, τοῦ Δήμου Ἀλεξανδρουπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἐβρου, τῆς Περιφέρειας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1871, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπό τόν τίτλον «Περιγραφή Ἱστορική καί Γεωγραφική ὑπ' ἐκκλησιαστικήν ἔποψιν τῆς Θεοσώστου ἐπαρχίας Μαρωνείας, 1871 ἐν Κωνσταντίνου Πόλει» Συγγράμματος Μ. Μεληρρῦτου, (Ἀνατύπωση ἐκ τοῦ Α΄ Τόμου τῆς Θρακικῆς Ἐπετηρίδος, Κομοτηνή, 1980, σελίς 92).

49. Ένορία του Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου χωρίου Χαμηλό, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Χαμηλοῦ Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Σαππῶν, τοῦ Δήμου Μαρωνείας - Σαππῶν, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφέρειας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1921, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 692/3.11.1921 ἐγγράφου τοῦ Τοποτηρητοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας, Ἀρχιμανδρίτου Μιχαήλ.

50. Ένορία του Ίερού Ναοῦ Ἀγίας Παρασκευῆς χωρίου Ἀμαξάδες, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ἀμαξάδων Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἀμαξάδων, τοῦ Δήμου Ἰάσμου, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφέρειας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα πρό τοῦ ἔτους 1932, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 22/19.4.1932 ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

51. Ένορία του Ίερού Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου χωρίου Ἀμβροσία, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ἀμβροσίας Ροδόπης, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Ἰάσμου, τοῦ Δήμου Ἰάσμου, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ροδόπης, τῆς Περιφέρειας Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ἰδρυθεῖσα

πρό του έτους 1931, ως έμφαίνεται έκ τής ύπ' αριθ. 13/23.3.1931 απόφάσεως του Μητροπολιτικού Συμβουλίου τής 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

52. Ένορία του 'Ιεροῦ Ναοῦ 'Αγίου Νικολάου 'Ιάσμου, μέ ἔδραν τήν Δημοτικήν Κοινότητα 'Ιάσμου Ροδόπης, τής Δημοτικῆς Ένότητος 'Ιάσμου, του Δήμου 'Ιάσμου, τής Περιφερειακῆς Ένότητος Ροδόπης, τής Περιφέρειας 'Ανατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθεῖσα πρό του έτους 1929, ως έμφαίνεται έκ τής ύπ' αριθ. 1/11.3.1929 απόφάσεως του Μητροπολιτικού Συμβουλίου τής 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

53. Ένορία του 'Ιεροῦ Ναοῦ 'Αγίου Δημητρίου χωρίου Νέα Καλλιόστη, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Νέας Καλλιόστης Ροδόπης, τής Δημοτικῆς Ένότητος Αἰγείρου, του Δήμου Κομοτηνῆς, τής Περιφερειακῆς Ένότητος Ροδόπης, τής Περιφέρειας 'Ανατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθεῖσα πρό του έτους 1931, ως έμφαίνεται έκ τής ύπ' αριθ. 12/9.3.1931 απόφάσεως του Μητροπολιτικού Συμβουλίου τής 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

54. Ένορία του 'Ιεροῦ Ναοῦ 'Αγίας Παρασκευῆς χωρίου Μέσση, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Μέσσης Ροδόπης, τής Δημοτικῆς Ένότητος Αἰγείρου, του Δήμου Κομοτηνῆς, τής Περιφερειακῆς Ένότητος Ροδόπης, τής Περιφέρειας 'Ανατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθεῖσα πρό του έτους 1932, ως έμφαίνεται έκ τής ύπ' αριθ. 21/18.4.1932 απόφάσεως του Μητροπολιτικού Συμβουλίου τής 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

55. Ένορία του 'Ιεροῦ Ναοῦ 'Αγίου Βασιλείου χωρίου Παγούρια, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Παγουρίων Ροδόπης, τής Δημοτικῆς Ένότητος Νέου Σιδηροχωρίου, του Δήμου Κομοτηνῆς, τής Περιφερειακῆς Ένότητος Ροδόπης, τής Περιφέρειας 'Ανατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθεῖσα πρό του έτους 1930, ως έμφαίνεται έκ τής ύπ' αριθ. 9/11.5.1930 απόφάσεως του Μητροπολιτικού Συμβουλίου τής 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

56. Ένορία του 'Ιεροῦ Ναοῦ 'Αγίων Κωνσταντίνου καί 'Ελένης χωρίου Ποιλιάνθος, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ποιλιάνθου Ροδόπης, τής Δημοτικῆς Ένότητος Σώστου, του Δήμου 'Ιάσμου, τής Περιφερειακῆς Ένότητος Ροδόπης, τής Περιφέρειας 'Ανατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθεῖσα πρό του έτους 1945, ως έμφαίνεται έκ τής ύπ' αριθ. 1/18.6.1945 απόφάσεως του Μητροπολιτικού Συμβουλίου τής 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

57. Ένορία του 'Ιεροῦ Ναοῦ 'Αγίου Γεωργίου χωρίου Πόρπη, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Πόρπης Ροδόπης, τής Δημοτικῆς Ένότητος Αἰγείρου, του Δήμου Κομοτηνῆς, τής Περιφερειακῆς Ένότητος Ροδόπης, τής Περιφέρειας 'Ανατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, τής 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας καί Κομοτηνῆς, ίδρυθεῖσα πρό του έτους 1931, ως έμφαίνεται έκ τής ύπ' αριθ. 14/27.4.1931 απόφάσεως του Μητροπολιτικού Συμβουλίου τής 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

58. Ένορία του 'Ιεροῦ Ναοῦ 'Αγίου 'Αθανασίου χωρίου Σάλλη, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Σάλλης Ροδόπης, τής Δημοτικῆς Ένότητος 'Ιάσμου, του Δήμου 'Ιάσμου, τής Περιφερειακῆς Ένότητος Ροδόπης, τής Περιφέρειας 'Ανατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθεῖσα πρό του έτους 1930, ως έμφαίνεται έκ τής ύπ' αριθ. 8/14.5.1930 απόφάσεως του Μητροπολιτικού Συμβουλίου τής 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

59. Ένορία του 'Ιεροῦ Ναοῦ 'Αγίου Γεωργίου χωρίου Σώστης, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Σώστου Ροδόπης, τής Δημοτικῆς Ένότητος Σώστου, του Δήμου 'Ιάσμου, τής Περιφερειακῆς Ένότητος Ροδόπης, τής Περιφέρειας 'Ανατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθεῖσα πρό του έτους 1871, ως έμφαίνεται έκ του υπό τόν τίτλον «Περιγραφή 'Ιστορική καί Γεωγραφική ύπ' ἐκκλησιαστικήν ἔποψιν τής Θεοσώστου ἐπαρχίας Μαρωνείας, 1871 ἐν Κωνσταντίνου Πόλει» Συγγράμματος Μ. Μεληρρύτου, ('Ανατύπωση έκ του Α' Τόμου τής Θρακικῆς 'Επετηρίδος, Κομοτηνή, 1980, σελίς 84).

60. Ένορία του 'Ιεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως τής Θεοτόκου χωρίου Φανάρι, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Φαναρίου Ροδόπης, τής Δημοτικῆς Ένότητος Αἰγείρου, του Δήμου Κομοτηνῆς, τής Περιφερειακῆς Ένότητος Ροδόπης, τής Περιφέρειας 'Ανατολικῆς Μακεδονίας καί Θράκης, ίδρυθεῖσα πρό του έτους 1929, ως έμφαίνεται έκ τής ύπ' αριθ. 2/24.4.1929 απόφάσεως του Μητροπολιτικού Συμβουλίου τής 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας.

Ἡ παρούσα Διαπιστωτική Πράξις νά δημοσιευθῆ εἰς τήν 'Εφημερίδα τής Κυβερνήσεως.

Έν 'Αθήναις τῆ 3ῆ 'Απριλίου 2015

† Ὁ 'Αθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ 'Αρχιγραμματεῦς
Ὁ Μεθώνης Κλήμης

Αριθμ. 1025-2015/729/3.4.2015

Αναγνώρισις συστάσεως Ἐνοριῶν καί
Ἱερῶν Μονῶντῆς Ἱερῆς Μητροπόλεως Μαντινείας καί Κυνουρίας
συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 25 τοῦ Ν. 4301/2014

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν:

1. τὸ ἄρθρον 25 παρ. 1 τοῦ Ν. 4301/2014,
2. τὴν ὑπ' ἀριθμ. 185/17.3.2015 εἰσήγησιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μαντινείας καί Κυνουρίας κ. Ἀλεξάνδρου,
3. τὴν ἀπὸ 2.4.2015 Ἀπόφασιν τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου,

διαπιστοῦμεν

τὴν σύστασιν, πρὸ τῆς ἐνάρξεως ἰσχύος τοῦ Νόμου 590/1977, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 136, 153, 154, 155, 163, 164, 166, 170, 172/8.5.1853 στατιστικοῦ πίνακος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Μαντινείας καί Κυνουρίας Θεοφάνους καί ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Δίπτυχα» τοῦ ἔτους 1972 (ἔκδοσις Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἀθῆναι, 1972), τῶν ὡς κάτωθι Ἐνοριῶν καί Ἱερῶν Μονῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαντινείας καί Κυνουρίας:

Α' Ἐνορίαί

1. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ἁγίου Βασιλίου Τριπόλεως, μέ ἔδραν τὴν Δημοτικὴ Κοινότητα Τριπόλεως, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τριπόλεως, τοῦ Δήμου Τριπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφερείας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα τὸ ἔτος 1855 ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ἀπολογισμοῦ ἐσόδων καί ἐξόδων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἔτους 1900.
2. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Βαρβάρας Τριπόλεως, μέ ἔδραν τὴν Δημοτικὴ Κοινότητα Τριπόλεως, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τριπόλεως, τοῦ Δήμου Τριπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφερείας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.
3. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου Τριπόλεως, μέ ἔδραν τὴν Δημοτικὴ Κοινότητα Τριπόλεως, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τριπόλεως, τοῦ Δήμου Τριπόλεως,

τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφερείας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

4. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Τριπόλεως, μέ ἔδραν τὴν Δημοτικὴ Κοινότητα Τριπόλεως, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τριπόλεως, τοῦ Δήμου Τριπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφερείας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

5. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Τριπόλεως, μέ ἔδραν τὴν Δημοτικὴ Κοινότητα Τριπόλεως, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τριπόλεως, τοῦ Δήμου Τριπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφερείας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

6. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Προφήτου Ἡλία Τριπόλεως, μέ ἔδραν τὴν Δημοτικὴ Κοινότητα Τριπόλεως, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τριπόλεως, τοῦ Δήμου Τριπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφερείας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ἀπὸ 23.2.1909 ἐγγράφου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Προφήτου Ἡλία καί Νεομαρτύρων Δημητρίου καί Παύλου, πρὸς τὴν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

7. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Νεομάρτυρος Δημητρίου χωρίου Μερκοβούνιον, μέ ἔδραν τὴν τοπικὴ Κοινότητα Μερκοβουνίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τριπόλεως, τοῦ Δήμου Τριπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφερείας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

8. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Τιμίου Προδρόμου χωρίου Περθώριον, μέ ἔδραν τὴν τοπικὴ Κοινότητα Περθωρίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τριπόλεως, τοῦ Δήμου Τριπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφερείας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

9. Ἐνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου χωρίου Σκοπή, μέ ἔδραν τὴν τοπικὴ Κοινότητα Σκοπῆς, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Τριπόλεως, τοῦ Δήμου Τριπόλεως, τῆς

113. Ένορία του Ίεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου χωρίου Περδικόβρυση, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Περδικόβρυσης, τοῦ Δήμου Βορείου Κυουρίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

114. Ένορία τοῦ Ίεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου χωρίου Ὠριά, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ὠριάς, τοῦ Δήμου Βορείου Κυουρίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

115. Ένορία τοῦ Ίεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολαίου Ἄστρους, μέ ἔδραν τήν Δημοτικήν Κοινότητα Ἄστρους, τοῦ Δήμου Βορείου Κυουρίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

116. Ένορία τοῦ Ίεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Βασιλείου χωρίου Παραλίον Ἄστρους, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Παραλίου Ἄστρους, τοῦ Δήμου Βορείου Κυουρίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

117. Ένορία τοῦ Ίεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου χωρίου Ἁγίου Ἀνδρέας, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Ἁγίου Ἀνδρέου, τοῦ Δήμου Βορείου Κυουρίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

118. Ένορία τοῦ Ίεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου χωρίου Δολιανά, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Δολιανῶν, τοῦ Δήμου Βορείου Κυουρίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

119. Ένορία τοῦ Ίεροῦ Ναοῦ Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος χωρίου Καστανίτσα, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Καστανίτσας, τοῦ Δήμου Βορείου Κυουρίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

120. Ένορία τοῦ Ίεροῦ Ναοῦ Τιμίου Προδρόμου χωρίου Βέρβενια, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Βερβένων, τοῦ Δήμου Βορείου Κυουρίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

121. Ένορία τοῦ Ίεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Βασιλείου χωρίου Κορακοβούνιον, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Κορακοβουνίου, τοῦ Δήμου Βορείου Κυουρίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

122. Ένορία τοῦ Ίεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου χωρίου Κούτρουφα, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Κουτρώφων, τοῦ Δήμου Βορείου Κυουρίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

123. Ένορία τοῦ Ίεροῦ Ναοῦ Τιμίου Προδρόμου χωρίου Μελιγοῦ, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Μελιγοῦς, τοῦ Δήμου Βορείου Κυουρίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

124. Ένορία τοῦ Ίεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Ἄννας χωρίου Πλάτανος, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Πλατάνου, τοῦ Δήμου Βορείου Κυουρίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

125. Ένορία τοῦ Ίεροῦ Ναοῦ Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν χωρίου Πραστός, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Πραστού, τοῦ Δήμου Βορείου Κυουρίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

126. Ένορία τοῦ Ίεροῦ Ναοῦ Τριῶν Ἱεραρχῶν χωρίου Προσήλια, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Προσηλίων Δολιανῶν, τοῦ Δήμου Βορείου Κυουρίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

127. Ένορία τοῦ Ίεροῦ Ναοῦ Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν χωρίου Σίταινα, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Σιταίνης, τοῦ Δήμου Βορείου Κυουρίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

128. Ένορία τοῦ Ίεροῦ Ναοῦ Προφήτου Ἡλία χωρίου Χάραδρος, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Χαράδρου, τοῦ Δήμου Βορείου Κυουρίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

129. Ένορία τοῦ Ίεροῦ Ναοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Λεωνιδίου, μέ ἔδραν τήν Δημοτικήν Κοινότητα Λεωνιδίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Λεωνιδίου, τοῦ Δήμου Νοτίου Κυουρίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

130. Ένορία τοῦ Ίεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Αἰκατερίνης Λεωνιδίου, μέ ἔδραν τήν Δημοτικήν Κοινότητα Λεωνιδίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Λεωνιδίου, τοῦ Δήμου Νοτίου Κυουρίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφέρειας Πελοποννήσου, ἰδρυθεῖσα πρό τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

131. Ένορία τοῦ Ίεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Κυριακῆς Λεωνιδίου, μέ ἔδραν τήν Δημοτικήν Κοινότητα Λεωνιδίου, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Λεωνιδίου, τοῦ Δήμου Νοτίου

ρίας, της Περιφερειακής Ένωσης Άρκαδίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ιδρυθείσα πρό της συστάσεως του Έλληνικού Κράτους.

149. Ένορία του Ίερού Ναού Άγίου Κωνσταντίνου χωρίου Σαπουνακαίικα, με έδραν την τοπική Κοινότητα Σαπουνακαίικων, της Δημοτικής Ένωσης Τυρού, του Δήμου Νοτίου Κυνουρίας, της Περιφερειακής Ένωσης Άρκαδίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ιδρυθείσα πρό της συστάσεως του Έλληνικού Κράτους.

150. Ένορία του Ίερού Ναού Άγίου Γεωργίου χωρίου Τσιτάλια, με έδραν την τοπική Κοινότητα Τσιταλιών, της Δημοτικής Ένωσης Λεωνιδίου, του Δήμου Νοτίου Κυνουρίας, της Περιφερειακής Ένωσης Άρκαδίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ιδρυθείσα πρό της συστάσεως του Έλληνικού Κράτους.

151. Ένορία του Ίερού Ναού Άγίου Παντελεήμονος χωρίου Χούνη, με έδραν την Τοπική Κοινότητα Χούνης Κουνουπιās, της Δημοτικής Ένωσης Λεωνιδίου, του Δήμου Νοτίου Κυνουρίας, της Περιφερειακής Ένωσης Άρκαδίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ιδρυθείσα πρό της συστάσεως του Έλληνικού Κράτους.

Β΄ Ίεραί Μοναί

1. Ίερά Μονή Ύπεραγίας Θεοτόκου Έορτακουστής ή Όρθοκωστās (άρχηκή έπωνυμία) ή Άρτοκωστās (τρέχουσα έπωνυμία), με έδραν την τοπική Κοινότητα Πραστού, του Δήμου Βορείου Κυνουρίας, της Περιφερειακής Ένωσης Άρκαδίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ιδρυθείσα τό έτος 930, ως έμφαίνεται εκ του ύπ' αριθμ. 79/28.1.1942 έγγραφου της Ίερας Μητροπόλεως Μαντινείας καί Κυνουρίας πρός τό Ήγουμενοσυμβούλιον της Ίερας Μονής.

2. Ίερά Μονή Άγίου Νικολάου Βαρσών, με έδραν την τοπική Κοινότητα Νεοχωρίου Μαντινείας, της Δημοτικής Ένωσης Κορυθίου, του Δήμου Τριπόλεως, της Περιφερειακής Ένωσης Άρκαδίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ιδρυθείσα τό έτος 1030, ως έμφαίνεται εκ του ύπ' αριθμ. 14939/10.6.1972 έγγραφου της Νομαρχίας Άρκαδίας πρός τή Διεύθυνσιν Τεχνικών Ύπηρεσιών.

3. Ίερά Μονή Άγίου Νικολάου Καρυās, με έδραν την Δημοτική Κοινότητα Λεωνιδίου, της Δημοτικής Ένωσης Λεωνιδίου, του Δήμου Νοτίου Κυνουρίας, της Περιφερειακής Ένωσης Άρκαδίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ιδρυθείσα πρό της συστάσεως του ελληνικού κράτους, ως έμφαίνεται εκ της από 9.8.1969 εκθέσεως έλέγχου της Οικονομικής Έφορίας Μαντινείας.

4. Ίερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Καστριού, με έδραν την τοπική Κοινότητα Περδικόβρυσης, του Δήμου Βορείου Κυνουρίας, της Περιφερειακής Ένωσης Άρκαδίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ιδρυθείσα τό έτος

930, ως έμφαίνεται εκ του ύπ' αριθμ. 940/7.8.1969 έγγραφου του Μητροπολίτου Μαντινείας καί Κυνουρίας πρός τό Ήγουμενοσυμβούλιον της Ίερας Μονής.

5. Ίερά Μονή Ύπεραγίας Θεοτόκου Γοργοεπηκόου, με έδραν την τοπική Κοινότητα Νεσάνης, της Δημοτικής Ένωσης Μαντινείας, του Δήμου Τριπόλεως, της Περιφερειακής Ένωσης Άρκαδίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ιδρυθείσα τό έτος 1100, ως έμφαίνεται εκ του από 17.9.1930 έγγραφου της Ίερας Μονής πρός τόν Μητροπολίτην Μαντινείας καί Κυνουρίας.

6. Ίερά Μονή Ύπεραγίας Θεοτόκου Έπάνω Χρέπας, με έδραν την τοπική Κοινότητα Περθωρίου, της Δημοτικής Ένωσης Τριπόλεως, του Δήμου Τριπόλεως, της Περιφερειακής Ένωσης Άρκαδίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ιδρυθείσα τό έτος 1100, ως έμφαίνεται εκ του ύπ' αριθμ. 988/27.10.1971 έγγραφου του Μητροπολίτου Μαντινείας καί Κυνουρίας πρός τό Ήγουμενοσυμβούλιον της Ίερας Μονής.

7. Ίερά Μονή Άγίου Νικολάου Καhteζών, με έδραν την τοπική Κοινότητα Καhteζών, της Δημοτικής Ένωσης Βαhteτσίου, του Δήμου Τριπόλεως, της Περιφερειακής Ένωσης Άρκαδίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ιδρυθείσα τό έτος 1696, ως έμφαίνεται εκ του ύπ' αριθμ. 24525/29.6.1971 έγγραφου της Νομαρχίας Άρκαδίας πρός την Ίεράν Μητρόπολιν Μαντινείας καί Κυνουρίας.

8. Ίερά Μονή Μεταμορφώσεως Σωτήρος Λουκοῦς, με έδραν την Δημοτική Κοινότητα Άστρους, του Δήμου Βορείου Κυνουρίας, της Περιφερειακής Ένωσης Άρκαδίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ιδρυθείσα τό έτος 1116, ως έμφαίνεται εκ του ύπ' αριθμ. 52454/18.5.1972 έγγραφου της Δημοσίας Έπιχειρήσεως Ήλεκτρισμοῦ πρός τή Νομαρχία Άρκαδίας.

9. Ίερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Μαtheβής, με έδραν την τοπική Κοινότητα Άγίου Πέτρου, του Δήμου Βορείου Κυνουρίας, της Περιφερειακής Ένωσης Άρκαδίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ιδρυθείσα τό έτος 1116, ως έμφαίνεται εκ του ύπ' αριθμ. 538/13.7.1970 έγγραφου του Μητροπολίτου Μαντινείας καί Κυνουρίας πρός τό Ήγουμενοσυμβούλιον της Ίερας Μονής.

10. Ίερά Μονή Άγίου Νικολάου Σιντζας, με έδραν την Δημοτική Κοινότητα Λεωνιδίου, της Δημοτικής Ένωσης Λεωνιδίου, του Δήμου Νοτίου Κυνουρίας, της Περιφερειακής Ένωσης Άρκαδίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου, ιδρυθείσα τό έτος 1400, ως έμφαίνεται εκ της από 9.8.1969 εκθέσεως έλέγχου της Οικονομικής Έφορίας Μαντινείας.

11. Ίερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Έλώνης, με έδραν την τοπική Κοινότητα Κοσμā, της Δημοτικής Ένωσης Κοσμā, του Δήμου Νοτίου Κυνουρίας, της Περιφερειακής Ένωσης Άρκαδίας, της Περιφέρειας Πελο-

ποννήσου, ιδρυθεῖσα τό ἔτος 1300, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ἀπό 30.1.1967 ἐπιστολῆς πρὸς τόν Μητροπολίτην Μαντινείας καί Κυνουρίας.

12. Ἱερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Κανδήλας, μέ ἔδραν τήν τοπικήν Κοινότητα Κανδήλας, τῆς Δημοτικῆς Ἐνότητος Λεβιδίου, τοῦ Δήμου Τριπόλεως, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφερείας Πελοποννήσου, ιδρυθεῖσα τό ἔτος 1650, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 595/17.6.1972 ἐγγράφου τοῦ Μητροπολίτου Μαντινείας καί Κυνουρίας πρὸς τό Ἱγουμενοσυμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

13. Ἱερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἐλεούσης (ἀρχική ἐπωνυμία) ἢ Παλαιοπαναγιάς (τρέχουσα ἐπωνυμία), μέ ἔδραν τήν Δημοτικήν Κοινότητα Ἰαστρους, τοῦ Δή-

μου Βορείου Κυνουρίας, τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἀρκαδίας, τῆς Περιφερείας Πελοποννήσου, ιδρυθεῖσα τό ἔτος 1310, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2302/10.6.1836 ἐγγράφου πού ἀπευθύνεται εἰς τήν ἐπί τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, Βασιλικήν Γραμματεῖαν τῆς Ἐπικρατείας.

Ἡ παροῦσα Διαπιστωτική Πράξις νά δημοσιευθῇ εἰς τήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 3ῃ Ἀπριλίου 2015

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
Ὁ Μεθώνης Κλήμης

Αριθμ.1731/1110/24.5.2017

Ἑσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας
τῆς Γυναικείας Κοινοβιακῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Ἰωάννου
τοῦ Θεολόγου Μαζαρακίου στὰ Βάγια Θηβῶν
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θηβῶν καί Λεβαδείας

Ἡ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐχουσα ὑπ' ὄψιν:

1. τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 39 παρ. 4 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὅπως ἔχει συμπληρωθεῖ διά τοῦ ἀρθροῦ 51 παρ. 3 τοῦ Ν. 4301/2014,

2. τὰς διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ 39/1972 «Περί τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἱερῶν Μονῶν καί Ἑσυχαστηρίων» (ΦΕΚ 103/τ.Α'/30.6.1972),

3. τήν ὑπ' ἀριθ. 524/12.9.2016 Πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Θηβῶν καί Λεβαδείας κ. Γεωργίου,

4. τό ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 13/4.4.2017 Πρακτικόν συνεδριάσεως τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπί τοῦ Μοναχικοῦ Βίου,

5. τήν ἀπό 2.5.2017 Ἀπόφασιν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου

Ἀποφασίζει

ἐγκρίνει τόν Ἑσωτερικόν Κανονισμόν τῆς Γυναικείας Κοινοβιακῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Ἐνδόξου Ἀποστόλου καί Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου (Μαζαράκι), τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θηβῶν καί Λεβαδείας, ἔχοντα οὕτω:

Ἑσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας
τῆς Γυναικείας Κοινοβιακῆς Ἱερᾶς Μονῆς
Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου Μαζαρακίου
Βάγια Θηβῶν

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'
ΓΕΝΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Ἄρθρον 1
Σύστασις

α. Ἰδρυτική πρᾶξις, διά τῆς ὁποίας συνεστήθη ἡ Ἱερά Μονή Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἐν τῇ περιοχῇ Βαγίων Θηβῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θηβῶν καί Λεβαδείας, εἶναι τό «Βασιλικόν Διάταγμα» ὑπ' ἀριθ. 515/20 Ἰουλίου 1971, τό ὁποῖον ἐδημοσιεύθη εἰς τό Φ.Ε.Κ. 154, τ. Α', τῆς 2ας Αὐγούστου 1971.

β. Ἡ Ἱερά Μονή Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἀποτελεῖ Νομικόν Πρόσωπον Δημοσίου Δικαίου συμφώνως πρός τήν διάταξιν τοῦ ἀρθροῦ 1, παρ. 4 τοῦ Νόμου 509/1977 «Περί τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», αὐτοτελής, αὐτοδιοίκητο καί ἀνεξάρτητο, ὑπαγόμενον στήν πνευματική καί κανονική δικαιοδοσία καί στή διοικητική ἐποπτεία τοῦ ἐκάστοτε Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Θηβῶν καί Λεβαδείας, διεπόμενον βάσει τῶν περί μοναχικῶν καθεστώτων ὀριζομένων ὑπό τῶν Θείων καί Ἱερῶν Κανόνων τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, τῶν Κανονιστικῶν ἀποφάσεων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί τῶν Νόμων τῆς Πολιτείας.

γ. Ἡ Ἀδελφότης τῆς Ἱερᾶς Μονῆς θεωρεῖται ὑφισταμένη καί λειτουργοῦσα καί ἐάν ἀκόμη ἀπομεινῇ ἐν αὐτῇ μία μόνον ἀδελφή, εἰς τό πρόσωπον τῆς ὁποίας συγκεντρῶνται ἅπασαι αἱ ἐξουσίαι καί τά καθήκοντα, ὡς ἀναγράφονται ἐν τῷ παρόντι Κανονισμῷ. Καί ταύτης ἀποθανούσης, ἡ Ἱερά Μονή δέν θεωρεῖται διαλυθεῖσα, ἀλλᾶ ὡς τελοῦσα ἐν διακοπαῖς, ὑπό τήν ἄμεσον ἐπίβλησιν καί διοίκησιν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θηβῶν καί Λεβαδείας.

Ἄρθρον 2

Κανονική ὑπόστασις τῆς Ἱερᾶς Μονῆς
καί Κανονικά Δικαιώματα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου
Θηβῶν καί Λεβαδείας.

Ἡ Ἱερά Μονή τελεῖ ὑπό τήν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Θηβῶν καί Λεβαδείας, ὁ ὁποῖος ἀσκεῖ ἐπ' αὐτῆς τήν κατά τοὺς Ἱεροῦς Κανόνας πνευματικὴν ἐποπτεῖαν καί ἔχει τά ἀκόλουθα Κανονικά Δικαιώματα τά σύμφωνα κατά τόν Καταστατικόν Χάρτην:

1. Μνημονεύεται τό Κανονικόν αὐτοῦ ὄνομα εἰς ἅπασας τὰς Ἱερὰς Ἀκολουθίας καί Ἐκκλησιαστικὰς τελετάς, κατά τήν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν καί τά Μοναχικά θέσμια.

2. Μεριμνᾷ διά τήν λειτουργικὴν ζωὴν καί ἐν γένει τήν λειτουργίαν τῆς Μονῆς.

3. Ἐπικυροῖ καί ἐπευλόγει τήν ἐκλογὴν τῆς ἀναδειχθείσης ὑπό τῆς Ἀδελφότητος Μοναχῆς ὡς Καθηγουμένης, χειροθετεῖ καί ἐνθρονίζει αὐτήν δι' ἐκκλησιαστικῆς Ἀκολουθίας, καθὼς καί τῶν Ἡγουμενοσυμβούλων.

4. Μεριμνά διά τās λατρευτικές ανάγκας τῆς Ἀδελφότητας τῆς Μονῆς καί προτάσει τῆς Ἡγουμένης καί τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου διορίζει τόν προτεινόμενον ὑπ' αὐτῶν Πνευματικόν τῆς Μονῆς καί ἀποστέλλει τούς καταλλήλους ἱερεῖς ἐκ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως διά τās ἱερὰς Ἀκολουθίας, κατόπιν συννεοήσεως μετά τῆς πρὸς τοῦτο ὀριζομένης Ἀδελφῆς.

5. Ἐγκρίνει καί τελεῖ τὴν κουράν τῶν προτεινομένων ὑπὸ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου Δοκίμων.

6. Μεριμνά διά τὴν διαφύλαξιν τῆς ἱερότητας ὄλων τῶν ἐγκαταστάσεων τῆς ἱερᾶς Μονῆς ἀπὸ θορύβους ἀπρεεῖς, διασκεδάσεις καί ἄλλας τοιαύτας ἐκδηλώσεις ἀντιθεμῆνας εἰς τὴν βασικὴν ἀρχὴν τῆς Ἡσυχαστικῆς Κοινοβιακῆς Μονῆς.

7. Χορηγεῖ ἔγγραφον ἄδειαν εἰς τὴν Καθηγουμένην, προκειμένου αὕτη ν' ἀπουσιάσῃ ἐκ τῆς ἱερᾶς Μονῆς πέραν τοῦ δεκαημέρου.

8. Ἐγκρίνει τὸν ἐτήσιον Προϋπολογισμόν καί Ἀπολογισμόν ἐσόδων καί ἐξόδων τῆς ἱερᾶς Μονῆς.

9. Ἐγκρίνει τās ὑπὸ τῆς Ὁλομελείας τῆς Ἀδελφότητας τροποποιήσεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ.

10. Προτάσει τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου ἀσκεῖ πειθαρχικὸν ἔλεγχον εἰς τās τυχόν παρεκτρεπομένας Μοναχάς.

Ἄρθρον 3 Σκοπός

Κατὰ τὸν Ἅγιον Μάξιμον «*Μοναχός ἐστὶν ὁ τῶν ὑλικῶν πραγμάτων τὸν νοῦν ἀποχωρίσας καὶ δι' ἐγκρατείας καὶ ἀγάπης καὶ ψαλμωδίας καὶ προσευχῆς προσκαρτερῶν τῷ Θεῷ*»¹. Εἰς αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἀποβλέπει ἡ Ἀδελφότης τῆς ἱερᾶς Μονῆς καί διὰ τὴν ἐπίτευξιν του χρησιμοποιεῖ πάντα τὰ ὑπὸ τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας καί τῆς ἱερᾶς Ἀσκητικῆς Παραδόσεως προβαλλόμενα μέσα, ἥτοι τὴν θείαν λατρείαν, τὴν εἰς τὰ κελῆλια καί τὰ διακονήματα ἀσκησιν διὰ τῆς ἀδιαλείπτου προσοχῆς ἐπὶ τῆς καρδίας, τὴν σιωπὴν, τὴν εὐχὴν, τὴν μελέτην, τὴν ἀγάπην, τὴν χριστομίμητον ὑπακοήν, ὥστε δι' αὐτῶν νά ἀνακαινίζεται διαρκῶς ἐκάστη ἀδελφὴ καί νά γίνῃται «*εὐθετος εἰς τὴν βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν*»² καί συγχρόνως νά ἀποβαίῃ φωτεινὴ καί νά ἀντανακλᾷ καί εἰς τούς ἄλλους τās ἐπιλάμψεις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ Σώματος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β' ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

Ἄρθρον 4 Ὅροι εἰσόδου εἰς τὴν Μονήν

Διά νά γίνῃ δεκτὴ ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Μονῆς ὡς δόκιμος νέα ἀδελφὴ ἀπαιτοῦνται τὰ κάτωθι:

α. Ἰκανὸς χρόνος ἐπικοινωνίας μετά τῆς Καθηγουμένης, τῶν ἀδελφῶν καί τοῦ Πνευματικοῦ τῆς ἱερᾶς Μονῆς πρὸ τῆς εἰσόδου εἰς τὴν Μονήν ὡς δοκίμου.

β. Ἐγγραφὸς αἴτησις τῆς ὑποψηφίας διὰ τὴν ἔγγραφὴν τῆς εἰς τὸ Μοναχολόγιον τῆς Μονῆς, ὑποβαλλομένη μετά παρέλευσιν ἑξαμήνου τοῦλάχιστον παραμονῆς εἰς αὐτήν. Τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα θεωρεῖται ἀπαραίτητον, ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ νά γνωρίσῃ ἡ ὑποψηφία καλύτερον τὴν μοναχικὴν ζωὴν, ἀφ' ἑτέρου δέ διὰ νά διαπιστωθῇ ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητας ἢ πρὸς ὑπακοὴν διάθεσις τῆς. Πρὸ τῆς αἰτήσεώς τῆς ἡ δόκιμος λαμβάνει γνῶσιν τοῦ Ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ τῆς Μονῆς καί ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν νά σεβασθῇ καθ' ὅλην τὴν ἐγκαταβίωσίν τῆς τās διατάξεις του.

γ. Ἡ εἰσόδος δοκίμου ἀδελφῆς εἰς τὴν ἱερὰν Μονήν γίνεται κατόπιν συννεοήσεως τῆς Καθηγουμένης, τοῦ Πνευματικοῦ καί τῶν μελῶν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου.

Ἄρθρον 5 Δόκιμοι ἀδελφαί

α. Ἡ γενομένη δεκτὴ ὡς δόκιμος ἀδελφὴ καί κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἐγγραφείσα εἰς τὸ Μοναχολόγιον δοκιμάζεται ἐπὶ τρία (3) συναπτά ἔτη, τὰ ὅποια δύναται ν' αὐξήσῃ ἢ νά μειώσῃ τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον, προτάσει τῆς Καθηγουμένης, ἀναλόγως τῆς ἐπιδόσεως τῆς δοκίμου εἰς τās πνευματικὰς ἀπαιτήσεις καί ἀσκήσεις τῆς κοινοβιακῆς ζωῆς.

β. Ἡ ἐγγραφείσα εἰς τὸ Μοναχολόγιον παραδίδει πάντα τὰ ἑαυτῆς ὑπάρχοντα πρὸς φύλαξιν παρὰ τῆς Ἀδελφότητας, οὕτως ὥστε, ἐάν πρὸ τῆς ρασσευχῆς τῆς ἠθελῆν ἀπέλθῃ ἢ ἀποβῆθῃ ἀπὸ τὴν Μονήν, νά μὴν ἔχη οὐδεμίαν οικονομικὴν ἀξίωσιν πέραν τῶν ὄσων ἐκεῖνη κατέθεσεν εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα.

γ. Δόκιμος μοναχὴ, ἐάν ἐγκαταλείψῃ τὴν ἱερὰν Μονήν, δέν γίνεται ἐκ νέου δεκτὴ.

δ. Κατὰ τὴν κανονικὴν δοκιμασίαν ἐρευνᾶται ἡ ἐπιμονὴ τῆς δοκίμου εἰς τὴν ἀσκησιν καί εἰς τὸν ἀγῶνα ὑπερνικήσεως τῶν λογισμῶν, ἡ προσαρμογὴ εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν ὁμοψυχίας καί ἀγάπης, «*ἐὰν πρὸς πᾶσαν ταπεινοφροσύνην ἀνεπαίσχυντως δικάσεται*»³, ὡς καί ἡ σταθερὰ διάθεσις διὰ τὸ «*ποιεῖν πᾶν πρᾶγμα κατὰ τὴν κέλευσιν τῆς Γερωντίσεως καὶ οὐ κατὰ τὸ ἴδιον θέλημα*»⁴.

ε. Μετὰ τὴν κατὰ τὰ ἀνωτέρω δοκιμασίαν, ἡ δόκιμος μοναχὴ, προτάσει τῆς Καθηγουμένης καί τοῦ Πνευματικοῦ, ἀποφάσει τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, ἐγκρίσει δέ καί εὐλογία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Θηβῶν καί Λεβαδείας, προχειρίζεται ὑπ' αὐτοῦ εἰς ρασσοφόρον.

στ. Αἱ δόκιμοι μοναχαί, μὴ οὔσαι μέλη τῆς Ἀδελφότητας τῆς ἱερᾶς Μονῆς, δέν παρίστανται εἰς τās Γενικὰς Συνελεύσεις αὐτῆς καί, ἐάν ἀδείξῃ τοῦ Ἡγουμενοσυμβου-

ήλιου παραστούν, δέν ἔχουν δικαίωμα ψήφου. Ἡ δόκιμος καθίσταται μέλος τῆς Ἀδελφότητος μόνο διά τῆς ρασοευχῆς.

ζ. Ρασοφόρος ἢ Μεγαλόσχημος μοναχή, προερχομένη ἐξ ἄλλης Ἀδελφότητος, κατά κανόνα δέν γίνεται δεκτή.

ἄρθρον 6

Καθήκοντα καί ὑποχρεώσεις τῶν ἀδελφῶν

α. Ἄπασαι αἱ ἀδελφαί, μοναχαί καί δόκιμοι, ὑποχρεοῦνται νά ζοῦν συμφώνως πρὸς τὰς περί Μοναχισμοῦ διατάξεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἧτοι ἐν εὐσεβείᾳ καί σωφροσύνῃ, ἐν φόβῳ Θεοῦ, ἐν ἡσυχίᾳ καί ἐγκρατείᾳ, ἐν ὑπακοῇ καί φιλαδελφίᾳ, ἐν ἀγάπῃ καί ἐνότῃ, «*ἵνα ὦσιν ἔν*»⁵, ἐπιδιδόμεναι εἰς τὴν διηνεκῆ προσευχὴν καί τὰς διαφόρους ἄλλῃς πνευματικὰς ἀσκήσεις.

β. Ἡ δύναμις ἡ ὁποία συγκροτεῖ καί συνέχει τὸ Κοινόβιον εἶναι ἡ εὐλογία τῆς Καθηγουμένης. Αὕτη καταργεῖ τὸ ἴδιον θέλημα καί διασφαλίζει τὴν ἐνότητα. Ἄπασαι αἱ ἀδελφαί ἀγωνίζονται ὅπως εἶναι σύμψυχοι, τὸ ἔν φρονούσαι μετὰ τῆς Καθηγουμένης.

γ. Αἱ ἀδελφαί οὐδέν ἀποφασίζουσιν, λέγουσιν ἢ προσφέρουσιν ἄνευ εὐλογίας τῆς Καθηγουμένης.

δ. Ἡ σχέσις τῶν ὑποτακτικῶν πρὸς τὴν Γερόντισσαν, ἧτις ἀναζητεῖ εἰς τὴν καρδίαν τῆς τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ, ἔχει ἱερὸν χαρακτῆρα καί εἶναι σχέσις «θεοειδοῦς» ἐμπιστοσύνης.

ε. Αἱ ἀδελφαί ὀφείλουσιν νά ἀσκοῦν τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην κατά τρόπον Εὐαγγελικόν καί κατά τὴν εὐρύτητα, τὴν ὁποίαν ἀποδίδει εἰς αὐτὴν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἰς τὸ ἰγ' κεφάλαιον τῆς πρὸς Κορινθίους Α' Ἐπιστολῆς του, ἀποκλειομένης παντελῶς τῆς μερικῆς φιλίας. Εἶναι δέ παντελῶς ξένον πρὸς τὴν Μοναχικὴν πολιτείαν ἀδελφὴ νά σχολιάζη μετὰ δύο ἢ τριῶν ἀδελφῶν εἰς βάρους τῶν ὑπολοίπων.

στ. Οὐδεμία ἀδελφὴ ἐπιπλήττει ἢ παρατηρεῖ ἢ διορθώνει ἀλλήλην, ἐκτός τῆς Καθηγουμένης ἢ τῆς ἀναπληρούσης αὐτὴν κατά τὴν ἀπουσίαν τῆς. Ἡ ὑπεύθυνος διακονήματος, ἐπίσης, δύναται νά διορθώσῃ, πρὸς ἀποφυγὴν σφάλματος. Αἱ σχέσεις τῶν ἀδελφῶν διέπονται ἀπὸ τὴν ἡπιότητα, τὴν εὐλάβειαν καί τὸν σεβασμόν.

ζ. Ἰδιαιτέρα σημασία δίδεται εἰς τὴν ἐν ἐλευθερίᾳ τήρησιν τῆς ὑπακοῆς καί τῆς κοπῆς τοῦ θελήματος. Αἱ ἀδελφαί, ἔχουσαι πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου, καθὼς καί τὸ τοῦ μεγάλου Γέροντος Βαρσανουφίου «*κράτει δὲ τὴν ὑπακοὴν τὴν ἀναφέρουσιν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ὁμοίους τῷ Υἱῷ τοῦ Θεοῦ ποιοῦσιν τοὺς κτωμένους αὐτῆν*»⁶ καί τὸ «*αὕτη ἐστὶν ὑπακοή, τὸ μὴ ἔχειν ἐξουσίαν ἑαυτοῦ*»⁷, ὑπακούουσιν ἄνευ ἀντιλογίας εἰς τὴν Καθηγουμένην, τύπον ἐχούσης τὸν Σωτῆρα Χριστόν, ὡς καί εἰς τὰς ἀποφάσεις τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου. Αὐτονόητον ὅτι ἡ ὑπακοή καί ἡ κοπή τοῦ ἰδίου θελήμα-

τος δέον ὅπως χαρακτηρίζουσιν καί τὰς πρὸς ἀλλήλους σχέσεις, κατά τὸν ὕψιστον στόχον τῆς μοναχικῆς ζωῆς, τὸ Τριαδικόν πρότυπον⁸.

η. Ἐκάστη ἀδελφὴ ὀφείλει νά ἐξαγορεύηται τοὺς λογισμοὺς τῆς εἰς τὴν Καθηγουμένην, ἡ ὁποία, ὡσάκις κρίνει ἀπαραίτητον, παραπέμπει εἰς τὸν Πνευματικόν. Κατὰ τὸν Μέγαν Βασίλειον «*πᾶν ἀμάρτημα δεῖ τῷ Προεστῶτι ἢ παρ' αὐτοῦ τοῦ ἡμαρτηκότητος ἢ παρὰ τῶν συνεγνωκῶτων ἀναφέρεισθαι*»⁹. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καί διά τὴν ἀπόκρυψιν ξένης κακίας, ἡ ὁποία σείει, ἔστω καί ἀνεπιγνώστως, τὰ θεμέλια τοῦ κοινοβίου. Κατὰ τοὺς ἁγίους Πατέρας, ἡ ἀποκρύπτουσα εἶναι ἀδελφοκτόνος.

θ. Αἱ ἀδελφαί προσφωνοῦν τὴν Καθηγουμένην διά τῆς ὁσιακῆς ἐπωνυμίας «Γερόντισσα», μετὰ τῶν δέ προσφωνοῦνται μετὰ τὴν ἐπωνυμίαν «ἀδελφὴ» καί τὸ ὄνομα ἐκάστης.

ι. Ἡ ἡμέρα τῆς μοναχῆς κατανέμεται εἰς τὴν προσευχὴν, τὴν μελέτην, τὸ διακόνημα καί τὴν ἀνάπαυσιν, χωρὶς νά εἶναι αὐστηρῶς καθορισμένα τὰ χρονικά ὅρια αὐτῶν καί κοινὰ δι' ὅλας. Τὸ προσωπικόν πρόγραμμα ἐκάστης διευθετεῖται ἀπὸ τὴν Ἡγουμένην, οὕτως ὥστε νά ὑποβοηθεῖται ἡ ἐν ἐλευθερίᾳ ἀνάπτυξις τῆς προσωπικῆς ζωῆς ἐκάστης, ρυθμίζεται δέ ἀναλόγως πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ἐνότητος, τὰς προσωπικὰς ἀνάγκας τῆς ἀδελφῆς, τὴν ἡλικίαν, τὰ ἔτη μοναστικῆς ζωῆς, τὴν ὑγείαν, τὴν ἰδιοσυγκρασίαν, τὴν μόρφωσιν.

ια. Αἱ ἀδελφαί προσέρχονται ἀνελλιπῶς καί ἐγκαίρως εἰς τὰς Ἱεράς Ἀκολουθίας τοῦ Κοινοβίου καί δέν ἀποχωροῦν πρὸ τοῦ τέλους, παρεκτός σοβαροῦ λόγου καί κατόπιν εὐλογίας τῆς Καθηγουμένης.

ιβ. Αἱ ἀδελφαί ὀφείλουσιν νά ἀποσύρῳνται - κατά τὸ δυνατόν - ἐγκαίρως εἰς τὰ κελῖα τῶν τὸ ἑσπέρας, πρὸς ἀνάπαυσιν καί ἐπιτέλειαν τοῦ Μοναχικοῦ Κανόνος προσευχῆς καί μελέτης, ὅστις καθορίζεται μετὰ συνέσειν ὑπὸ τῆς Γεροντίσσης δι' ἐκάστην ἀδελφὴν. Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ὁ ἀτομικὸς Κανὼν τελεῖται ὑπὸ τῆς ἀδελφῆς πρὸ τοῦ μεσονυκτίου, φροντίζει αὕτη νά ἐγείρηται ὀλίγη ὥραν πρὸ τῆς ἐνάργεως τῆς Ἀκολουθίας ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ πρὸς πνευματικὴν προετοιμασίαν δι' αὐτὴν διά προσευχῆς.

ιγ. Αἱ ἀδελφαί μετέχουσιν εἰς τὰς νηστείας τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας. Τρώγουσιν ἐν σιωπῇ εἰς τὴν κοινὴν Τράπεζαν. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ φαγητοῦ γίνεται ὑπὸ ἀδελφῆς ὀριζομένης ἀπὸ τὴν Καθηγουμένην ἀνάγνωσις Συναξαρίου ἢ ἄλλων πατερικῶν κειμένων.

Μόνον κατόπιν εὐλογίας τῆς Καθηγουμένης δύναται μία ἀδελφὴ νά ἀπουσιάσῃ διά λόγους ἀσθενείας ἢ ἀναγκαίου διακονήματος ἀπὸ τὴν κοινὴν Τράπεζαν.

Ἡ δίαιτα τῶν ἀδελφῶν ρυθμίζεται ὑπὸ τῆς Καθηγουμένης, ἡ ὁποία ἀντιμετωπίζει καταλλήλως καί μετὰ τὴν δέουσαν εὐαισθησίαν καί κατανόησιν περιπτώσεις ἀσθενῶν ἀδελφῶν.

Δέν ἐπιτρέπεται ἡ αὐτόβουλος μετάθεσις τοῦ γεύματος, διότι τοῦτο ἀποτελεῖ ἰδιορρυθμίαν καί καταφρόνησιν τοῦ κοινοῦ σώματος, τῆς κοινῆς ἀναγνώσεως καί διδασχῆς.

δ. Ἐπὶ ἀσασαί ἀδελφαί ἀσκούν τό ἀνατιθέμενον εἰς αὐτάς διακόνημα, οὐδέν δέ διακόνημα εἶναι ἰσόβιον ἢ ἀναπόσπαστον. Μέ εἰσῆγησιν τῆς Καθηγουμένης καί ἀπόφασιν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, τά διακονήματα ἀλλιάσσουν τήν 1ην Σεπτεμβρίου ἐκάστου ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους.

Ἐρνησις ἀδελφῆς εἰς ἐκτέλεσιν ἀνατιθεμένου διακονήματος, ἀδικαιολόγητος κατά τήν κρίσιν τῆς Καθηγουμένης, σημαίνει ἀνυπακοήν καί παράβασιν βασικῆς ἀρχῆς τῆς Μοναχικῆς Πολιτείας.

Κατά τήν ἐργασίαν ἐπικρατεῖ ὁ κανών ὅτι οὐδεὶς ὀφείλει νά ἀφήνῃ τά ἔργα του εἰς ἄλλον, νά παραιτῆται ἀπό τά βαρύτερα, νά πράττῃ ἔργον ὑπέρ ἢ παρὰ τό διατεταγμένον, νά ἐργάζεται μέ ἔπαρσιν ἢ γογγυσμόν. Ἐπὶ ἀσασαί ἀδελφαί ὀφείλουσιν νά φροντίζουσιν διά τά ὑπ' αὐτῶν χρησιμοποιούμενα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη «ὡς τῷ Θεῷ ἀνακειμένων».

ιε. Βάσει τῆς θεμελιακῆς μοναχικῆς ἀρχῆς τῆς ἀκτημοσύνης, ἡ ἀδελφή δέν ἔχει τίποτε ἰδικόν της καί κατά συνέπειαν δέν δύναται νά δωρίζῃ τι εἰς ἄλλην ἀδελφήν ἢ συγγενικά πρόσωπα ἢ πτωχοῦς. Δῶρα, χρήματα ἢ εὐλογία, προερχόμενα ἀπό συγγενικά ἢ γνωστά πρόσωπα, παραδίδονται εἰς τό Κοινόβιον διά τās ἀνάγκας αὐτοῦ.

Ἡ μοναχή ἀπό τῆς προσελεύσεώς της ὡς δοκίμου εἰς τήν Μονήν ἀποξενοῦται τῶν ἰδίων χρημάτων καί πραγμάτων, πρό δέ τῆς κατατάξεως της εἰς τήν Ἀδελφότητα διά τῆς κουρᾶς, φροντίζει τήν διαχείρισιν τῶν περιουσιακῶν της στοιχείων, ἄλλως ἢ κυριότης καί ἡ διαχείρισις τῆς ἀκινήτου περιουσίας καί τῶν εἰσοδημάτων, τά ὁποῖα ἐνδέχεται νά ἔχῃ, περιέρχονται εἰς τήν Μονήν¹⁰ μετά τήν κουράν καί ἐγγραφὴν της στό Μοναχολόγιο.

ιστ. Εἰς ὅλην τήν Μονήν ἐπικρατεῖ ἀτμόσφαιρα ἡσυχίας καί γαλήνης. Ὁμιλίαι κοσμικαί ἢ γέλιωτες ἀπρεπεῖς, φωναί καί ὅ,τιδήποτε ἄλλο διαταράσσει τήν μοναστηριακὴν ἡσυχίαν καί τάξιν δέν ἐπιτρέπονται.

Ἡ ἀναστροφή τῶν ἀδελφῶν χαρακτηρίζεται ἀπό λεπτότητα καί εὐγένειαν. Οὐδέποτε αἱ συζητήσεις στρέφονται εἰς ἀναπολήσεις τοῦ παρελθόντος βίου ἢ γενικῶς περὶ τά κοσμικά, οὔτε ἔχουσι χαρακτῆρα ἐκφράσεως παρὰ τῶν ἡσυχαστικῶν ἢ ἀσκόπου φιλοσοφίας ἢ σχολιασμῶν ἢ κριτικῆς τῶν ἐνεργειῶν ἢ τῶν ἐπιλογῶν τῆς Γεροντίσεως.

ιζ. Ἐπισκέψεις ἀδελφῶν εἰς κελῖα ἄλλων ἀδελφῶν δέν ἐπιτρέπονται. Ἐξαιροῦνται περιπτώσεις πολυχρονίων ἀσθενειῶν ἀδελφῶν.

ιη. Αἱ ἀδελφαί δέχονται τοὺς οἰκείου των εἰς τήν Μονήν μετά μοναχικῆς συνειδήσεως καί ἠθους. Ἡ ἐπικοι-

νωμία των μετά συγγενικῶν προσώπων ἢ ἄλλων ἐπισκεπτῶν ἐπιτρέπεται μόνον κατόπιν εὐλογίας τῆς Καθηγουμένης καί δι' ὠρισμένον χρόνον εἰς τό Ἀρχονταρῖκιον τῆς Μονῆς. Τά τῆς φιλοξενίας ἐπιμελεῖται ἡ ἀρχοντάρισσα.

ιθ. Οὐδεμία μοναχή ἐξέρχεται τῆς Μονῆς ἄνευ ἀδείας καί εὐλογίας τῆς Καθηγουμένης. Ἐάν παραστῆ ἀνάγκη ἐξέρχονται δύο ἀδελφαί ὀριζόμεναι ἀπό τήν Καθηγουμένην. Αἱ ἐν λόγῳ μοναχαί, ἐξερχόμεναι τῆς Μονῆς μέ τήν συνείδησιν ὅτι διακονοῦσιν τήν Ἀδελφότητα, ὀφείλουσιν νά συμπεριφέρωνται κοσμίως καί, ἄνευ ἀσκόπου καθυστερήσεως, νά ἐπιστρέφουσιν εἰς τήν Μονήν.

Οὐδέποτε διανυκτερεύουσιν ἐκτός τῆς Μονῆς, οὔτε ἐπισκέπτονται οἰκίας συγγενῶν καί γνωρίμων ἢ ἄλλους τόπους ἄνευ εὐλογίας. Ἀποφεύγουσιν τās περιττὰς συναντήσεις καί προσπαθοῦσιν νά τηροῦσιν σιωπὴν. Ὅταν δέ ἐπιστρέψουσιν ὀφείλουσιν νά ἀναφέρουσιν εἰς τήν Καθηγουμένην λεπτομερῶς τās ἐνεργείας των.

κ. Αἱ ἀδελφαί κατά κανόνα δέν παρακοινοῦσιν ἐξόδιον συγγενοῦς. Ἐξαιρέσεις δύναται νά ἰσχύσῃ κατά τήν κρίσιν, ἐντολήν ἢ εὐλογίαν τῆς Γεροντίσεως.

Ἄρθρον 7

Ἀποχώρησις ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς

α. Ἀδελφὴ ἀποχωροῦσα ὀριστικῶς δι' οἰονδήποτε λόγον ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς δύναται νά λάβῃ μεθ' ἑαυτῆς μόνον τὰ προσωπικά αὐτῆς εἶδη.

β. Ἐάν ἀδελφὴ εἰσερχομένη εἰς τήν Ἱερὰν Μονήν ἔχῃ βιβλιῶριον καταθέσεων καί διαθέσῃ χρήματα διά τās ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ἀποχωροῦσα ὀριστικῶς δέν δύναται νά διεκδικήσῃ ταῦτα. Τό Ἡγουμενοσυμβούλιον ὁμως δύναται νά ἐπιστρέψῃ ἐν ποσόν ἀνάλογον πρὸς τήν οικονομικὴν δυνατότητα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

γ. Ἡ διαχείρισις τῆς μετά τήν κουράν ἀποκτηθείσης ἀκινήτου περιουσίας τῆς ἀδελφῆς θά περιέρχεται εἰς τήν Ἱερὰν Μονήν καί θά κληρονομεῖται ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

δ. Ἐάν ἀδελφὴ οἰκειοθελῶς ἀποχωρήσῃ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, δέν γίνεται ἐκ νέου δεκτὴ εἰς αὐτήν, εἰ μὴ μόνον ἐφ' ἅπαξ μετά ἀπό εἰλικρινῆ μετάνοιαν καί ἐφ' ὅσον τοῦτο ἠθέλην ἐγκρίνει ἡ πλειοψηφία τῶν 2/3 τῶν μελῶν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου.

Ἄρθρον 8

Πειθαρχικός ἔλεγχος - Ποιναί

Δι' ἀπλῆς παραβάσεως, πειθαρχικὸν ἔλεγχον ἐπὶ τῶν ἀδελφῶν ἀσκεῖ ἡ Καθηγουμένη. Διά σοβαρώτερα παραπτώματα τὸν ἔλεγχον ἀσκεῖ τό Ἡγουμενοσυμβούλιον, συνεδριάζον ὑπὸ τήν προεδρίαν τῆς Καθηγουμένης. Διά τὰ λοιπὰ κανονικά παραπτώματα πειθαρχικὸν ἔλεγχον ἀσκεῖ ὁ Μητροπολίτης, κατά τῆς κείμενης διατάξεως.

Αι συνήθεις επιβαλλόμεναι ποιναί εἶναι αἱ ἀκόλουθοι:

- α. Παραίνεσις καὶ νουθεσία ἢ ἐπιτίμησις τῆς παρεκτραπειῆς ἀδελφῆς κατ' ἰδίαν ὑπὸ τῆς Καθηγουμένης.
- β. Ἐκπτώσις ἀπὸ τοῦ ἀξιώματος τῆς Ἡγουμενοσυμβουλίου μετὰ τρεῖς ἀδικαιολογήτους ἀπουσίας αὐτῆς ἐκ τῶν συνεδριάσεων τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου.
- γ. Προσωπινὴ ἀπομάκρυνσις τῆς ἀδελφῆς ἐπὶ ὠρισμένον χρονικὸν διάστημα εἰς ἄλλην Μονήν.
- δ. Ὅριστικὴ ἀποβολὴ τῆς ἀδελφῆς ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, εἰς περίπτωσιν σοβαρᾶς κανονικῆς παρεκτροπῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'
ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ - ΟΡΓΑΝΑ

Ἄρθρον 9
Ἡ Καθηγουμένη

Ἡ Καθηγουμένη εἶναι αἰρετὴ καὶ ἀσκεῖ τὸ ἀξίωμα ἰσοβίως, μέ τὴν ἐπιφύλαξιν τοῦ ἄρθρου 39, παρ. 5 τοῦ Ν. 509/1977 «Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος». Εἰς περίπτωσιν ὅμως καθ' ἣν περιπέσει εἰς αἵρεσιν ἢ διαπράξῃ βαρέα κανονικὰ ἢ ἐκκλησιαστικὰ παραπτώματα, καὶ συνεχίξῃ ἐκτρεπομένη καὶ μετὰ ἀπὸ ἐγγραφον σύστασιν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς Ὀλομελείας τῆς Ἀδελφότητος ἀφ' ἑτέρου, τότε τὸ θέμα ἀναφέρεται ἐγγράφως ὑπὸ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου εἰς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Θηβῶν καὶ Λεβαδείας, ὅστις καὶ κατόπιν ἐξετάσεως τοῦ θέματος κηρύσσει τὴν θέσιν τῆς Καθηγουμένης ἐν κηρείᾳ.

Ἄρθρον 10
Ἡ ἐκλογὴ τῆς Καθηγουμένης

α. Ὅταν ἡ θέσις τῆς Καθηγουμένης, λόγῳ παραιτήσεως ἢ θανάτου ἢ ἀναπηρίας ἢ ἀνεπαρκείας σωματικῆς ἢ πνευματικῆς ἢ παρεκτροπῆς, κηρυχθῇ ἐν κηρείᾳ ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Θηβῶν καὶ Λεβαδείας, τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον καλεῖ τὴν Ὀλομέλειαν τῆς Ἀδελφότητος εἰς Σύναξιν διὰ τὴν ἐκλογὴν νέας Καθηγουμένης, καὶ ὀρίζεται τοποτηρήτρια ἢ λαβοῦσα τὰς περισσότερας ψήφους ἀδελφῆ μέλος τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου.

β. Ὅργανον προετοιμασίας καὶ διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν εἶναι ἡ Ἐφορευτικὴ Ἐπιτροπὴ, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν Ἡγουμενοσυμβούλων καὶ τῆς ἀρχαιότερας καὶ τῆς νεωτέρας τῆ τάξει κουρᾶς ἀδελφῆς. Ἡ Ἐφορευτικὴ Ἐπιτροπὴ γνωστοποιεῖ τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν τῶν ἐκλογῶν πέντε ἡμέρας ἐνωρίτερον κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς μεσημβρινῆς Τραπεζῆς, ἀναρτᾷ δὲ τὴν γνωστοποίησιν εἰς τὴν εἴσοδον τῆς Τραπεζῆς. Τῆς ἐκλογικῆς διαδικασίας προηγείται τριήμερος νηστεία καὶ ἐκτενὴς προσευχή.

γ. Δικαίωμα ψήφου καὶ ἐκλογῆς ἔχουν ἅπασαι αἱ ἀδελφαί, Ρασοφόροι καὶ Μεγαλόσχημοι, ἀσχέτως χρόνου προσελεύσεως εἰς τὴν Ἱερὰν Μονήν. Ἡ Ἡγουμένη εἶναι δυνατόν νὰ ὑποδειχθῇ, χωρὶς τοῦτο νὰ εἶναι δεσμευτικὸν διὰ τὴν Ἀδελφότητα, προφορικῶς ἢ καὶ διὰ διαθήκης τῆς προηγουμένης Ἡγουμένης, ἡ ὁποία γνωρίζει κάλλιον παντός ἄλλου τὰς πνευματικὰς ἰκανότητας καὶ δυνατότητας ἐκάστης Ἀδελφῆς καὶ ἰδιαιτέρως τὸ κοσμοῦν αὐτὴν χάρισμα νὰ καθοδηγῇ ψυχὰς εἰς σωτηρίαν.

δ. Ἡ ἐκλογὴ διενεργεῖται ἐν τῷ Καθολικῷ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ἀμέσως μετὰ τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν, διὰ μουσικῆς ψηφοφορίας καὶ διὰ ψηφοδέλτιων ἐσφραγισμένων διὰ τῆς σφραγίδος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, εἰς τὸ ὁποῖον ἔχουν ἀναγραφῆ ἅπαντα τὰ ὀνόματα τῶν ἀδελφῶν τῶν ἔχουσῶν τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι. Δὲν ἐπιτρέπεται δηλαδὴ εἰς οὐδεμίαν ἀδελφὴν νὰ θέσῃ ὑποψηφίότητα ἀφ' ἑαυτῆς.

ε. Κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἐκλογικῆς διαδικασίας εἰς τὸ Καθολικὸν εὐρίσκονται μόνον αἱ ἀδελφαί αἱ ὁποῖαι ἔχουν δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι (δικαίωμα ψήφου δηλαδὴ) καὶ οὐδεὶς ἄλλος (οὔτε κληρικὸς οὔτε λαϊκός).

Μετὰ τὴν βεβαίωσιν τῆς παρουσίας ἁπασῶν τῶν ἀδελφῶν, αἱ ὁποῖαι ἔχουν τὸ δικαίωμα ψήφου ὑπὸ τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀρχεται ἡ ἐκλογικὴ διαδικασία ὡς ἀκολουθῶν:

Ἐκάστη ἀδελφὴ, καθ' ἱεραρχικὴν τάξιν, ἀρχῆς γενομένης ἐκ τῆς νεωτέρας (τῆς πλεόν δηλαδὴ νεώκουρης), προσέρχεται εἰς τὸ τραπέζιον περὶ τὸ ὁποῖον εἶναι ἐγκατεστημένη ἡ Ἐφορευτικὴ Ἐπιτροπὴ καὶ λαμβάνει φάκελλον καὶ ψηφοδέλτιον, ἐν ᾧ εἶναι δακτυλογραφημένα τὰ ὀνόματα τῶν ἀδελφῶν αἱ ὁποῖαι ἔχουν τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι, ἐσφραγισμένα, εἰσέρχεται εἰς τὸ Ἱερόν Βῆμα καὶ θέτει τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ πρὸ τοῦ ὀνόματος τῆς ἀδελφῆς τὴν ὁποίαν θεωρεῖ ἀξιοτέραν διὰ τὸ ἀξίωμα τῆς Ἡγουμένης. Μόνον ἓνα Σταυρὸν εἰς ἓνα ὄνομα. Περισσότερα τοῦ ἑνὸς ὀνόματα «ἐσταυρωμένα» καθιστοῦν ἄκυρον τὸ ψηφοδέλτιον. Ἄκυρα θεωροῦνται καὶ τὰ ψηφοδέλτια πού εἶναι «σημαδεμένα». Στὴ συνέχεια ἡ ἀδελφὴ θέτει τὸ ψηφοδέλτιον ἐντὸς τοῦ φακέλου καὶ παρουσίᾳ τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῆς Ἀδελφότητος ρίπτει αὐτὸ εἰς τὴν ψηφοδόχον (κάληπν), ὑπογράφει εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἐκλογῶν καὶ παραμένει ἐν τῷ Ναῷ μέχρι τὸ πέρας τῆς ἐκλογῆς.

Μετὰ τὸ τέλος τῆς ψηφοφορίας καὶ ἐνώπιον πασῶν τῶν ψηφισασῶν Ἀδελφῶν ἡ Ἐφορευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἀποσφραγίζει τὴν ψηφοδόχον, ἀνοίγει τοὺς φακέλους, καταμετρᾷ τὰ ψηφοδέλτια καὶ ἀνακοινώνει τὸ ἀποτέλεσμα.

στ. Καθηγουμένη ἐκλέγεται ἡ λαβοῦσα πλειονοψηφίαν. Εἰς περίπτωσιν, κατὰ τὴν ὁποίαν οὐδεμία τῶν ὑποψηφίων συγκεντρώσῃ πλειονοψηφίαν, ἡ ἐκλογὴ ἐπαναλαμβάνεται ἄνευ διακοπῆς τῆς Συνάξεως. Καθηγουμένη

δέ ἐκλέγεται ἐκείνη, ἡ ὁποία ἔλαβε τὰς περισσότερας ψήφους, ἡ ὁποία καί ἀναλαμβάνει εὐθέως τὰ καθήκοντά της.

Εἰς περίπτωσιν ὑποβολῆς ἐνστάσεων κατὰ τὴν ἐκλογὴν, αὗται ἐπιλύονται χωρὶς νά διακοπῇ ἡ ἐκλογικὴ διαδικασία, εἰς περίπτωσιν δέ ἀποδοχῆς αὐτῶν ὑπὸ τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἐκλογή κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον.

Ἀκολουθῶς ἡ Ἐφορευτικὴ Ἐπιτροπὴ συντάσσει Πρακτικὸν ἐκλογῆς, τὸ ὁποῖον ὑπογράφεται παρ' αὐτῆς, ἀλλήλα καί ὑπὸ πασῶν τῶν ἀδελφῶν, αἱ ὁποῖαι ἐψήφισαν, ἀντίγραφον δέ αὐτοῦ κοινοποιεῖται ἐντὸς πέντε ἡμερῶν εἰς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Θηβῶν καὶ Λεβαδείας, ὅσους παρακαλεῖται νά δώσῃ τὴν εὐλογίαν του καί νά προβῇ εἰς τὴν δι' Ἐκκλησιαστικῆς Ἱερᾶς Ἀκολουθίας χειροθεσίαν καί κατάστασιν τῆς Καθηγουμένης.

ἄρθρον 11 Δικαιοδοσίαι καὶ Καθήκοντα τῆς Καθηγουμένης

α. Ἡ Καθηγουμένη, ὡς ἡ πνευματικὴ μήτηρ τῆς Ἀδελφότητος, ἀσκεῖ πᾶσαν πνευματικὴν ἐξουσίαν ἐφ' ὅλων τῶν ἀδελφῶν. Παρακολουθεῖ ἀγρύπνως καί ἐποπτεύει τὴν ζωὴν ἐκάστης τούτων, ὡς καί τὴν ἐν γένει λειτουργίαν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ὡς «*ἱερουργοῦσα τῷ Θεῷ τὴν τῶν πειθομένων αὐτῇ σωτηρίαν*»¹¹.

β. Μὲ ἀγάπην καὶ ταπεινοφροσύνην, μὲ διάκρισιν καὶ μακροθυμίαν, μὲ πραότητα καί εὐσπλαχνία μεριμνᾷ ἐν ἀγρυπνίᾳ καί προσευχῇ διὰ τὴν πνευματικὴν προκοπὴν τῆς Ἀδελφότητος.

γ. Καθοδηγεῖ, βοηθεῖ, διαφωτίζει, ἐλέγχει, στηρίζει, ἐπιτιμᾷ, παρακαλεῖ, κατὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον, ἐν ἀπλότῃ καί κυρίως ἀγάπῃ Χριστοῦ, ρυθμίζουσα τὴν ἐν φόβῳ Θεοῦ, εὐσεβεῖα καί ὑπακοῇ ἐγκαταβίωσιν τῶν ἀδελφῶν.

δ. Ἐπιμελεῖται τῆς ἀκριβοῦς ἐφαρμογῆς τοῦ Ἑσωτερικοῦ Κανονισμοῦ, δίδουσα αὐτὴ πρώτη τὸ παράδειγμα.

ε. Ἐφ' ὅσον τὸ ἐπιτρέπουν ἡ ὑγεία καί αἱ ποιμαντικαὶ ὑποχρεώσεις της, προσέρχεται εἰς τὰς Ἱερὰς Ἀκολουθίας, τὴν κοινὴν Τράπεζαν, ἐξελεγχέει πᾶσαν τὴν ζωὴν τῆς Ἀδελφότητος, τὴν ὑπηρεσίαν, ὡς καί τὴν ἀλληλογραφίαν τῶν ἀδελφῶν, ρυθμίζει τὸ δαιτολόγιον καί γενικῶς οὐδὲν λαμβάνει χώραν ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ ἄνευ γνώσεως καί ἀδείας αὐτῆς.

στ. Ἐπαγρυπνεῖ διὰ τὴν καλὴν ἐκτέλεσιν τῶν παρ' αὐτῆς μετὰ δικαιοσύνης ἀνατιθεμένων εἰς ἐκάστην τῶν ἀδελφῶν διακονημάτων.

ζ. Ὀρίζει τὴν κατὰ τὴν κρίσιν της ἰκανοτέραν ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου ἢ τὴν ἔχουσαν τὰ πρεσβεῖα κουρᾶς ἀδελφῶν, διὰ νά ἀντικαθιστᾷ αὐτήν, ὅταν αὐτὴ ἀπουσιάσῃ ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ἢ ὅταν ἀσθενῇ

ἢ ὅταν ἀποσύρῃται διὰ νά ἐφψυχάσῃ. Ἡ ἀναπληρώτρια τῆς Ἡγουμένης ἐνεργεῖ μόνον ἐπὶ θεμάτων τρεχούσης φύσεως καί προεδρεύει τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, περιοριζόμενης αὐστηρῶς εἰς τὰ πλαίσια τὰ ὁποῖα καθόρισε ἡ Ἡγουμένη.

η. Συγκαλεῖ τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον εἰς συνεδρίασιν καί τὴν Ὀλομέλειαν τῆς Ἀδελφότητος εἰς Συνάξεις καί εισηγεῖται τὰ πρὸς συζητήσιον θέματα.

θ. Συγκαλεῖ, ὅταν κρινῇ ἀναγκαῖον, τὴν Ἀδελφότητα εἰς σύναξιν πνευματικὴν ἐνῶ καθορίζει τὸν Κανόνα ἐκάστης Ἀδελφῆς ὡς καί τὰ πρὸς ἀνάγνωσιν Ἱερὰ Βιβλία καί πνευματικὰ ἀναγνώσματα.

ι. Φροντίζει διὰ τὴν διατροφήν, τὴν ἐνδυμασίαν, τὴν νοσηλείαν καί γενικῶς δι' ὅλους τοὺς ὄρους διαβιώσεως τῆς Ἀδελφότητος.

ια. Παρέχει ἄδειαν εἰς τὰς Ἀδελφὰς ὅταν συντρέχῃ λόγος μεζονος σημασίας (ἀσθένεια γονέων κ.λπ.) καί κατὰ τὴν κρίσιν αὐτῆς χορηγεῖ ἀναλόγου ἡμέρας συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 56 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ν. 590/1977), παρ. 1 καί 3.

ιβ. Προτείνει, κατόπιν συνεργασίας της μετὰ τοῦ Πνευματικοῦ, εἰς τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον τὰς πρὸς ρασσευκὴν ἢ μεγαλοσχημίαν ὠρίμους πνευματικῶς ἀδελφὰς.

ιγ. Ἡ Καθηγουμένη ἢ ἡ ἀναπληρώτριά της δέχονται τοὺς ἐπισκέπτας τῆς Μονῆς καί καθορίζουν τὰ τῆς φιλοξενίας.

ιδ. Ἀποφασίζει τὴν ἐπίσκεψιν ἀσθενοῦς ἀδελφῆς εἰς ἰατρόν καί τὴν συνοδεύει ἢ ὀρίζει ἄλλην ἀδελφὴν ὡς συνοδόν. Οὐδέποτε δύναται νά μεταβῇ εἰς ἰατρόν μόνη τῆς ἀδελφῆς.

ιε. Ὀρίζει πάντοτε συνοδόν ἀδελφὴν εἰς ἀδελφὴν ἢ ὁποῖα ἀποστέλλεται δι' ἐξωτερικὴν ἐργασίαν τῆς Μονῆς (Τράπεζαν, δημοσίαν ὑπηρεσίαν κ.λπ.).

ιστ. Δέχεται ἐκάστην ὑποψηφίαν, συζητεῖ μετ' αὐτῆς, ἐξετάζει τὸ βάσιμον καί σταθερόν τῆς ἀποφάσεώς της ν' ἀκολουθήσῃ τὸν μονήρη βίον, ἐκθέτει εἰς αὐτὴν τοὺς κανονισμοὺς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς. Γνωστοποιεῖ τὴν ἀπόφασιν τῆς ὑποψηφίας εἰς τὴν Ἀδελφότητα.

ιζ. Ὑπογράφει πᾶν ἔγγραφον ἐξερχόμενον ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, κατὰ τὸν τύπον «Ἡ Καθηγουμένη τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου καί αἱ σὺν ἐμοί ἐν Χριστῷ ἀδελφαί», τὰ Πρακτικὰ καί τὰ διπλότυπα εἰσπράξεων καί πληρωμῶν.

ιη. Ἐκπροσωπεῖ τὴν Ἱεράν Μονὴν ἐνώπιον παντός Δικαστηρίου καί πάσης Ἐκκλησιαστικῆς, Διοικητικῆς, Φορολογικῆς Ἀρχῆς καί παντός Δημοσίου Ὄργανισμοῦ καί Τραπεζῶν. Κωλυομένης δέ ταύτης ἐκπροσωπεῖ τὴν Ἱεράν Μονὴν ἐν μέλῳ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου ὀριζόμενον δι' ἀποφάσεως αὐτοῦ. Ἡ ἐκπροσώπησις δύναται νά ἀνατεθῇ μὲ ἀπόφασιν τῆς Ἡγουμένης καί τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου καί εἰς λαϊκόν Δικηγόρον ἢ Νομικόν Σύμβουλον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

ἄρθρον 12

Τό Ἠγουμενοσυμβούλιον

α. Τό Ἠγουμενοσυμβούλιον ἀποτελεῖται ἀπό τρία μέλη, ἐφ' ὅσον ὁ ἀριθμός τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος ἀνέρχεται εἰς πέντε μέχρι καί δέκα πέντε, καί ἀπό πέντε μέλη, ὅταν ὁ ἀριθμός τῶν εἶναι ἀνώτερος τῶν δέκα πέντε. Ἐν τῶν μελῶν τούτων εἶναι ἡ Καθηγουμένη.

β. Τό Ἠγουμενοσυμβούλιον μετὰ τῆς Καθηγουμένης ἀποτελεῖ τό ἐκτελεστικόν ὄργανον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

γ. Τά μέλη τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου εἶναι αἰρετά, ἡ δέ θητεία τῶν πενταετῆς.

δ. Ἐάν δι' οἰονδήποτε λόγον χηρεύσῃ ἡ θέσις τῆς Καθηγουμένης, ἅμα τῇ ἐκλογῇ νέας τοιαύτης, δέν διακόπτεται ἡ θητεία τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου.

ἄρθρον 13

Ἡ ἐκλογή τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου

α. Μετὰ τήν ἔγκρισιν τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ, τὰ ὑφιστάμενα μέλη τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου, πλὴν τῆς Καθηγουμένης, ὑποβάλλουν τήν παραίτησιν των, προκείμενου νά ἐκλεγῇ νέον Ἠγουμενοσυμβούλιον.

β. Ἡ ἐκλογή τῶν δύο μελῶν τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου ὑπό τῆς Ἀδελφότητος γίνεται ὡς ἑξῆς:

Ἡ Καθηγουμένη, ὡς Πρόεδρος τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀποτελουμένης ἀπό τὰ μέλη τοῦ τέως Ἠγουμενοσυμβουλίου, ἀνακοινώνει εἰς τὰς ἀδελφὰς τήν ἡμέραν τῶν ἐκλογῶν πέντε ἡμέρας ἐνωρίτερον, κατὰ τήν ὥραν τῆς μεσημβρινῆς Τραπεζῆς. Πρὸ τῆς ἡμέρας τῶν ἐκλογῶν ἡ Καθηγουμένη μετὰ τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς καταρτίζει τήν κατάστασιν τῶν ὀνομάτων τῶν ἀδελφῶν, αἱ ὁποῖαι ἔχουν τό δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καί ἐκλέγεσθαι, καί ἰσάριθμα ψηφοδέλτια. Εἰς ἕκαστον ψηφοδέλτιον ἀναγράφονται τὰ ὀνόματα τῶν ἐχουσῶν τό ἀνωτέρω δικαίωμα ψήφου ἀδελφῶν καί τίθεται ἡ σφραγίς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς. Ἀδελφαί διατελέσασαι μέλη τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου ἔχουν δικαίωμα ἐπανεκλογῆς.

γ. Ἡ ἐν λόγῳ ἐκλογή γίνεται ὡς καί ἐκείνης τῆς Ἠγουμεμένης διά μουσικῆς ψηφοφορίας ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, μετὰ τό πέρας τῆς πρωινῆς Ἱερᾶς Ἀκολουθίας, αἱ δέ ἀδελφαί ὑποχρεοῦνται νά παραμείνουν ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ μέχρι πέρας τῶν ἐκλογῶν.

Αἱ ἀδελφαί προσέρχονται κατὰ τὰ πρεσβεῖα τῆς κουρᾶς εἰς τήν Ἐφορευτικὴν Ἐπιτροπὴν καί λαμβάνουν ἐν ψηφοδέλτιον. Ἀποσύρονται εἰς τό Ἱερόν Βῆμα τοῦ Ναοῦ καί θέτουν τό σημεῖον τοῦ σταυροῦ ἐμπροσθεν τῶν δύο ἐκ τῶν ἀναγραφόμενων ὀνομάτων, κατακλείουν αὐτό εἰς φάκελον ἐσφραγισμένον μέ τήν σφραγίδα τῆς Μονῆς, ρίπτουν τό ψηφοδέλτιον ἐντὸς κλειστῆς ψηφοδόχου καί ὑπογράφουν εἰς τήν ὀνομαστικὴν κατάστασιν.

Ἡ Ἐφορευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἀνοίγει τήν ψηφοδόχον καί καταμετᾷ τὰ ἔγκυρα ψηφοδέλτια καί τοὺς σταυροὺς προτιμήσεως εἰς ἕκαστον ψηφοδέλτιον. Μέλη τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου ἐκλέγονται ἐκεῖνοι, αἱ ὁποῖαι ἔχουν τὰς περισσότερας ψήφους.

Εἰς περίπτωσιν, κατὰ τήν ὁποίαν ὑπάρχει ἰσοψηφία, ἡ Ἐφορευτικὴ Ἐπιτροπὴ καταρτίζει ἀμέσως νέα ψηφοδέλτια μέ τὰ ὀνόματα τῶν ἰσοψηφίων ἀδελφῶν καί συνεχίζει ἄνευ διακοπῆς τὰς ἐκλογὰς.

Μετὰ τήν ὀλοκλήρωσιν τῶν ἐκλογῶν ἡ Ἐφορευτικὴ Ἐπιτροπὴ συντάσσει Πρακτικόν ἐκλογῆς τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου, τό ὁποῖον προσυπογράφουν ἅπασαι αἱ ψηφίσασαι ἀδελφαί. Ἀντίγραφον τούτου, μερίμνη τῆς Καθηγουμένης, ἀποστέλλεται εἰς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Θηβῶν καί Λεβαδείας ἐντὸς πέντε ἡμερῶν καί ἐξαιτεῖται ἡ σχετικὴ ἔγκρισις.

δ. Εἰς περίπτωσιν παραιτήσεως μέλους τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου ἢ καθ' οἰονδήποτε τρόπον ἀπερχομένου, ἐκλογή νέου μέλους, εἰς ἀντικατάστασιν αὐτοῦ, γίνεται ὑπό τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου κατὰ πλειοψηφίαν, τῶν ἐκλογῶν διενεργουμένων ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς ἀπομακρύνσεως ἢ παραιτήσεώς του. Ἡ τοιαύτη ἐκλογή γίνεται εἰς τὸν χώρον συνεδριάσεων τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου.

ε. Μετὰ τήν λήξιν τῆς θητείας, τὰ μέλη τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου ὑποβάλλουν τὰς παραιτήσεις αὐτῶν διὰ τήν ἐκλογὴν νέου Ἠγουμενοσυμβουλίου, πλὴν τῶν κατὰ τήν περίοδον ἐκείνην μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, τὰ ὁποῖα παραμένουν εἰσέτι δι' ἓν τρίμηνον ἢ ἑξάμηνον εἰς τήν θέσιν των διὰ τήν διενέργειαν τῶν ἐκλογῶν, μεθ' ἧς ὑποχρεοῦνται νά ὑποβάλλουν τήν παραίτησιν αὐτῶν. Ἡ ἐκλογή γίνεται εἰς τὸν χώρον συνεδριάσεων τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου.

ἄρθρον 14

Δικαιοδοσίαι τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου

α. Τό Ἠγουμενοσυμβούλιον εἶναι συμβουλευτικόν ὄργανον τῆς Καθηγουμένης καί ἀσχολεῖται μέ τήν ὀλην ζῶν καί δραστηριότητα τῆς Ἀδελφότητος, κυρίως δέ ἐπιλαμβάνεται τῶν διοικητικῶν, οικονομικῶν, περιουσιακῶν, διαχειριστικῶν ζητημάτων τῆς Μονῆς καί τῶν σχέσεων αὐτῆς μετὰ τρίτων προσώπων, φυσικῶν καί νομικῶν.

β. Συντάσσει τὸν ἐτήσιον Προϋπολογισμόν καί Ἀπολογισμόν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καί ὑποβάλλει τοῦτον εἰς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Θηβῶν καί Λεβαδείας πρὸς ἔγκρισιν, κατὰ τὰ ὀριζόμενα καί ἰσχύοντα περὶ προϋπολογισμοῦ καί ἀπολογισμοῦ τῶν Ἱερῶν Μονῶν.

γ. Διὰ τήν διενέργειαν εἰσπραξέων καί πληρωμῶν ἐκλέγει ἐν μέλος του ὡς Ταμίαν, καί ἕτερον ἀδελφὴν ἐκ τῶν νεωτέρων ἀδελφῶν τῆς Μονῆς ὡς βοηθόν αὐτῆς,

ἥτις προσυπογράφει μετά τῆς Καθηγουμένης τὰ σχετικά γραμμάτια εἰσπράξεως καί πληρωμῆς καί τηρεῖ τὰ βιβλία τὰ σχέσιν ἔχοντα μέ τήν ταμειακὴν διαχείρισιν.

δ. Τό Ἰγουμενοσυμβούλιον ὀφείλει ὅπως ἕνα μῆνα τουλάχιστον πρό τῆς εἰς ρασοευκὴν κουρᾶς τῆς δοκίμου γνωστοποίησιν εἰς αὐτὴν δι' ἐγγράφου καταχωριζομένου ἐν τῷ Πρωτοκόλλῳ ὅτι μετά τὴν κουράν αὐτῆς ἄπασα ἡ τυχόν περιουσία αὐτῆς θὰ ἀνήκῃ εἰς τὴν Ἱερὰν Μονήν, συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 6, παρ. ιδ' τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ.

ε. Τό Ἰγουμενοσυμβούλιον συγκαλεῖ, προτάσει τῆς Καθηγουμένης, τὰς Γενικὰς Συνάξεις τῆς Ἀδελφότητος.

στ. Συνέρχεται εἰς συνεδριάσεις μετά πρόσκλησιν τῆς Καθηγουμένης, ὡσὰκις παρίσταται ἀνάγκη διὰ τὴν λήψιν ἀποφάσεων ἐπὶ προκυπτόντων ζητημάτων, ἔγκρισιν ἐκτάκτων δαπανῶν, ἀγοραπωλησιῶν καί λοιπῶν πράξεων χρηζουσῶν ἰδιαιτέρας ἀποφάσεως, τὰς ὁποίας ὑποβάλλει στὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Θηβῶν καί Λεβαδείας πρὸς ἔγκρισιν.

ζ. Αἱ συνεδριάσεις λαμβάνουν χώραν ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς. Τὰ τηρούμενα Πρακτικά καταχωροῦνται εἰς τὸ εἰδικὸν πρὸς τοῦτο βιβλίον Πρακτικῶν καί προσυπογράφονται ὑπὸ τε τῆς Καθηγουμένης καί τῶν Συμβούλων.

η. Ἡ γραφικὴ ὑπηρεσία τοῦ Ἰγουμενοσυμβουλίου καί τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ἐν γένει δύναται νὰ ἀνατίθεται εἰς μίαν τῶν Συμβούλων, ἥτις ἐκτελεῖ χρέη Γραμματέως καί τηρεῖ τὰ σχετικά βιβλία, ἢ εἰς ἑτέραν ἀδελφὴν ὀρισθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ἰγουμενοσυμβουλίου.

θ. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν συνεδριάσεων τοῦ Ἰγουμενοσυμβουλίου ἅπαντα τὰ μέλη αὐτοῦ ὀφείλουσιν ὅπως συμπεριφέρωνται ἐναντι ἀλλήλων μέ ἀπόλυτον σεβασμὸν, μέ σεμνοπρέπειαν καί πνευματικὴν ὑποταγὴν πρὸς τὴν Καθηγουμένην. Αἱ τυχόν διαφωνοῦσαι ἐκφέρουν τὴν γνώμην των μέ σεμνότητα, ἀξιοῦσαι ὅπως καταγράφηται ἡ γνώμη των εἰς τὰ Πρακτικά.

ἄρθρον 15

Γενικὴ Συνάξις τῆς Ἀδελφότητος

α. Ἡ Γενικὴ Συνάξις τῆς Ἀδελφότητος θεωρεῖται ἐν ἀπαρτίᾳ, ἐφ' ὅσον εἶναι παρόντα τὰ 2/3 τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος.

β. Συγκαλεῖται παρά τοῦ Ἰγουμενοσυμβουλίου, προτάσει τῆς Καθηγουμένης:

1. Πρὸς ἐνημέρωσιν τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος διὰ τὸ ἀνατιθέμενον εἰς ἐκάστην ἀδελφὴν διακόνημα, εἰς τὸ τέλος τοῦ μηνὸς Αὐγούστου
2. Πρὸς ἐκλογὴν Καθηγουμένης καί Ἰγουμενοσυμβουλίου
3. Ὅταν τοῦτο κρίνηται σκόπιμον, διὰ νὰ ζητηθῇ συμβουλευτικῶς ἡ γνώμη τῆς Ἀδελφότητος ἐπὶ οἰοῦσιν ἄλλοτε ζήτηματος

Ἡ Καθηγουμένη δύναται νὰ συγκαλεῖ τὴν Ἀδελφότητα τακτικῶς ἢ ἐκτάκτως, εἰς Συνάξεις φιλαδέλφου ἀναστροφῆς καί πνευματικῆς οἰκοδομῆς.

ἄρθρον 16

Τηρούμενα βιβλία

α. Ἡ ταμίας μετά τῆς ὀρισθείσης βοηθοῦ αὐτῆς τηροῦν:

1. Τὸ Κτηματολόγιον
2. Τὸ Βιβλίον Ταμείου
3. Βιβλίον Ἐνταλμάτων πληρωμῶν καί διπλοτύπων εἰσπράξεων

β. Ἡ γραμματεὺς τηρεῖ τὰ ἀκόλουθα βιβλία:

1. Βιβλίον Πρακτικῶν Συνεδριάσεων τῆς Ἀδελφότητος καί τοῦ Ἰγουμενοσυμβουλίου
2. Δοκιμολόγιον καί Μοναχολόγιον, ἥτοι Μητρώων τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος
3. Βιβλίον Πρωτοκόλλου, ὡς καί τὸ Ἀρχεῖον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς
4. Βιβλίον ἱερῶν λειψάνων, ἱερῶν εἰκόνων, ἱερῶν σκευῶν, κειμηλίων καί τιμαλφῶν
5. Βιβλίον-Κτηματολόγιον τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Μονῆς
6. Βιβλίον-Κτηματολόγιον ὑπαρχόντων Χειρογράφων
7. Κτηματολόγιον κινήτου καί ἀκινήτου περιουσίας τῆς Μονῆς
8. Βιβλίον Πρακτικῶν καταμετρήσεων
9. Πᾶν ἕτερον βιβλίον προβλεπόμενον ὑπὸ τῶν ἰσχυουσῶν διατάξεων διὰ τὰ Ν.Π.Δ.Δ.

Ἄπαντα τὰ ἀνωτέρω βιβλία θεωροῦνται ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θηβῶν καί Λεβαδείας.

ἄρθρον 17

Ἡ σφραγίς

Ἡ σφραγίς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς εἶναι κυκλικὴ καί φέρει εἰς τὸ κέντρον παράστασιν τῆς εἰκόνας τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου καί Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου καί περὶ αὐτῆς τὴν ἐπιγραφὴν «ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ». Εἰς ἐξωτερικὸν δέ κύκλον τὴν ἐπιγραφὴν «ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΘΗΒΩΝ ΚΑΙ ΛΕΒΑΔΕΙΑΣ». Τὰ ἔγγραφα θεωροῦνται ἔγκυρα ὅταν φέρουν τὴν σφραγίδα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καί τὴν ὑπογραφὴν τῆς Καθηγουμένης ἢ τῆς ἀναπληρωτρίας αὐτῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

ἄρθρον 18

Ὁ Πνευματικὸς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς

α. Ὁ Πνευματικὸς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς διορίζεται ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Θηβῶν καί Λεβαδείας, κατόπιν προτάσεως τῆς Καθηγουμένης καί τοῦ Ἰγουμενοσυμβουλίου.

β. Ὁ Πνευματικός διαμένει ἐκτός τοῦ οἰκήματος τῶν ἀδελφῶν, διαιτᾶται δέ κατ' ἴδιαν καί μόνον εἰς ἐκτάκτους περιπτώσεις, ὡς αἱ μεγάλαί τῆς Χριστιανοσύνης ἑορταί, παρακάθεται εἰς τὴν κοινὴν Τράπεζαν μετὰ τῶν ἀδελφῶν.

γ. Ὁ Πνευματικός ἐξομολογεῖ, συνεργάζεται μετὰ τῆς Καθηγουμένης διὰ πᾶν θέμα ἀνακύπτον ἐντός τῆς Ἀδελφότητος καί, ἐάν τὸ ἀπαιτοῦν αἱ ἀνάγκαι τῶν ἀδελφῶν, τελεῖ συνάξεις συγκαλουμένας ὑπὸ τῆς Καθηγουμένης, κατὰ τὰς ὁποίας συμβουλεύει τὰς ἀδελφὰς διὰ τὴν καλύτεραν πνευματικὴν ἐπίδοσιν, προκοπὴν καί πρόοδον κατὰ Χριστόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄

Ἄρθρον 19

Ἡ Φιλοξενία τῶν Προσκυντῶν

Ἡ Ἱερά Μονή, ἀκολουθοῦσα τὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας καί τὴν ἐν τῇ Μοναστικῇ Αὐτῆς ζωῇ τηρουμένην τακτικὴν, παρέχει ἐν τῷ μέτρῳ τῶν δυνατοτήτων τῆς φιλοξενίαν εἰς πρόσωπα πνευματικά, ὑπὸ τὰς ἀκολουθήσους προϋποθέσεις:

α. Ἄγνωστα πρόσωπα δέν φιλοξενοῦνται εἰς τὴν Ἱεράν Μονήν.

β. Ἀπαγορεύεται ἡ διανυκτέρευσις-φιλοξενία ἀνδρῶν ἐντός τοῦ περιβόλου τῆς Μονῆς.

γ. Αἱ φιλοξενούμεναι δέον ὅπως παρακολουθοῦν τὰς Ἱεράς Ἀκολουθίας καί συμμετέχουν εἰς τὰς ἐργασίας τῆς Ἀδελφότητος, ἐφ' ὅσον τὸ δεύτερον τοῦτο θεωρεῖται σκόπιμον.

δ. Αἱ φιλοξενούμεναι, μὴ ἐξαιρουμένων καί τῶν στενῶν συγγενῶν τῶν ἀδελφῶν, οὐδέποτε εἰσέρχονται εἰς τὰ κελιά τῶν ἀδελφῶν καί κατὰ τὸ δυνατόν, οὔτε εἰς τὰ ἐργαστήρια.

ε. Αἱ φιλοξενούμεναι εἶναι ὑποχρεωμένοι νά δώσουν εἰς τὴν Καθηγουμένην ἢ τὴν ὑπεύθυνον τοῦ ξενῶνος ἀδελφὴν, ὅταν τοῦτο θεωρητῆται ἀπαραίτητον, τὰ στοιχεῖα ταυτοτήτος τῶν.

στ. Αἱ φιλοξενούμεναι καί οἱ προσκυντῆται ὀφείλουσιν νά γνωρίζουν ὅτι ἡ Ἱερά Μονή εἶναι τόπος προσευχῆς, προσκυνήματος καί ἁγιασμοῦ. Διὰ τοῦτο ὀφείλουσιν νά φέρουν σεμνήν ἀμφίεσιν καί νά μὴν χρησιμοποιοῦν μουσικὰ ὄργανα καί ἄσματα, νά μὴ θορυβοῦν καί νά μὴ φωνασκοῦν ἀπρεπῶς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ΄

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Ἄρθρον 20

Πρόσοδοι τῆς Ἱερᾶς Μονῆς

Ἔσοδα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς εἶναι:

α. Τὰ ἐκ πωλήσεως κηροῦ προερχόμενα

β. Τὰ ἐκ καλλιέργειας τῶν ἐλαιοδένδρων ἢ καρποφόρων δένδρων αὐτῆς

γ. Τὰ ἐκ πωλήσεως τῶν ἐργοχείρων τῶν ἀδελφῶν καί εἰδῶν εὐλαβείας (Εἰκόνες κ.λπ.)

δ. Αἱ πάσης φύσεως δωρεαί

ε. Πᾶν ἕτερον ἔσοδον προερχόμενον ἐκ χρηστῆς καί νομίμου πηγῆς.

Ἄρθρον 21

Διάθεσις τῶν Πόρων

Αἱ ἐκ τῶν ἀνωτέρω πηγῶν προερχόμενοι πρόσοδοι χρησιμοποιοῦνται:

α. Διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ἀδελφῶν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς

β. Διὰ τὴν συντήρησιν τῶν Ἱερῶν Ναῶν καί τῶν λοιπῶν οἰκοδομημάτων τῆς Μονῆς

γ. Διὰ τὴν προσθήκην νέων ἐγκαταστάσεων

δ. Διὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν κτημάτων τῆς Ἱερᾶς Μονῆς

ε. Διὰ τὴν φιλοξενίαν

στ. Διὰ φιλανθρωπικούς σκοπούς.

Πᾶσα δαπάνη μὴ προβλεπομένη ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀποφασίζεται ὑπὸ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου.

Ἄρθρον 22

Περιουσία τῆς Ἱερᾶς Μονῆς

Περιουσία τῆς Ἱερᾶς Μονῆς θεωρεῖται:

α. Ἡ ἐλαιόφυτος καί μὴ ἔκτασις γῆς, ἡ περιλαμβανόμενη εἰς τὸ Κτηματολόγιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

β. Τὰ τυχόν ἀνήκοντα εἰς ἀδελφὰς ἀκίνητα καί μετὰ τὴν κουράν περιεληθόντα εἰς τὴν Ἱεράν Μονήν κατὰ τὸν Νόμον, ὡς καί τὰ ἐκ δωρεῶν τοιαῦτα.

Τὰ οὕτω περιερχόμενα εἰς τὴν κυριότητα τῆς Μονῆς ἀκίνητα δύνανται, ἐάν δέν ὀρίζῃ ἄλλῃως ὁ δωρητής, νά ἐκποιηθοῦν κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου καί ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τῆς Ἀδελφότητος, τῇ ἐγκρίσει τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄

ΠΕΡΙ ΜΕΤΟΧΙΩΝ

α) Ἡ Ἱερά Μονή δύναται νά διατηρῇ Μετόχια, εἴτε ἐντός τῆς Μητροπολιτικῆς περιφερείας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θηβῶν καί Λεβαδείας, εἴτε εἰς τὰς περιφέρειας ἄλλων Ἱερῶν Μητροπόλεων.

β) Διὰ τὴν λειτουργίαν Μετοχίου εἰς ἄλλας Μητροπόλεις ἀπαιτεῖται ἡ κανονικὴ ἄδεια τοῦ ἐπίχωρίου Μητροπολίτου.

γ) Ἡ λειτουργία γενικῶς τῶν Ἱερῶν Μετοχιῶν καί ἡ διαχειρίσις αὐτῶν ἀνήκει εἰς τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον.

δ) Εἰς τὰ Μετόχια ἐντός τῆς Μητροπολιτικῆς περιφερείας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θηβῶν καί Λεβαδείας μνημονεύεται τὸ ὄνομα τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου

Θηβῶν καὶ Λεβαδείας καὶ τῆς Καθηγουμένης τῆς Ἱερᾶς Μονῆς εἰς ἀπάσας τὰς Ἱερὰς Ἀκολουθίας.

ε) Εἰς τὰ ἐκτός τῆς Μητροπολιτικῆς περιφέρειας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Μετόχια, μνημονεύεται τὸ ὄνομα τοῦ ἐπιχωρίου Μητροπολίτου καὶ τῆς Καθηγουμένης τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

στ) Ἀδελφὴ ἡ ὁποία διακοπεῖ εἰς Μετόχιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς συγκαταριθμεῖται εἰς τὰς ἐγκαταβιούσας ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Ἀδελφὰς καὶ ἰσχύουν δι' αὐτὴν πάντα τὰ εἰς τὸν παρόντα Κανονισμόν ὀριζόμενα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄ ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΕΠΙ ΜΕΡΟΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ἄρθρον 23

Καθ' ὅλην τὰς Δεσποτικὰς καὶ Θεομητορικὰς ἐορτάς, ὡς ἐπίσης καὶ εἰς τὰς μνήμας μεγάλων Ἀγίων, ἥτοι Ἀποστόλων, Ἱεραρχῶν, Μεγαλομαρτύρων καὶ Ὁσίων, τελεῖται ὀλονύκτιος ἀγρυπνία, κατὰ τὰς δυνατότητας βεβαίως τῆς Ἀδελφότητος.

ἄρθρον 24

Ἡ Εἴσοδος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς παραμένει ἀνοικτὴ κατὰ τὰς ὥρας τὰς ὁποίας ὀρίζει ἡ Ἀδελφότης ἀναλόγως τῶν ἐποχῶν.

Καθ' ἐκάστην Δευτέραν ἡ ἐξώθυρα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς παραμένει κλειστὴ διὰ τὰ ἔχουν τὴν δυνατότητα αἱ ἀδελφαὶ νὰ ἐπιδίδονται μὲ περισσοτέραν ἄνεσιν καὶ ἡσυχίαν εἰς τὰ πνευματικὰ τῶν καθηκόντα.

Ὡσαύτως παραμένει κλειστὴ ἡ ἐξώθυρα κατὰ τὸ πρῶτον τριήμερον τῆς πρώτης ἐβδομάδος τῶν Νηστειῶν.

ἄρθρον 25

Τροποποίησις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ

Ἐάν παραστῇ ἀνάγκη τροποποιήσεως συμπληρώσεως ἢ καὶ καταργήσεως ἄρθρου ἢ ἄρθρων τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ἀποφασίζει τὸ Ἱγουμενοσυμβούλιον κατόπιν ἠτιολογημένης εἰσηγήσεως τῆς Καθηγουμένης ἐφ' ὅσον συμφωνήσουν πρὸς τοῦτο τὰ 2/3 τῶν μελῶν αὐτοῦ, πλὴν τῶν θεμελιωδῶν ἄρθρων τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν σύστασιν, τὴν κανονικὴν ὑπόστασιν, τὸν σκοπὸν, τὸν κοινοβιακὸν τρόπον ζωῆς, τὴν ἐκλογήν Καθηγουμένης, διὰ τὴν τροποποίησιν τῶν ὁποίων ἀπαιτεῖται ἡ σύμφωνος γνώμη ἀπάντων τῶν μελῶν τῆς ἀδελφότητος.

ἄρθρον 26

Ὁ παρῶν Ἑσωτερικὸς Κανονισμὸς, συνταχθεὶς καὶ προταθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἱγουμενοσυμβουλίου, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος καὶ ἐγκριθεὶς ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Γεωργίου, δημοσιευθήσεται κατὰ νόμον εἰς τὸ ἐπίσημον Δελτίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

ἄρθρον 27

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ἄρχει ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ εἰς τὸ Ἐπίσημον Δελτίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἡ Ἀπόφασις αὐτὴ νὰ δημοσιευθῇ εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἀθῆναι, 2 Μαΐου 2017

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
Ὁ Μεθώνης Κλήμης

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Μαξίμου Ὁμολογητοῦ, *Κεφάλαια περὶ ἀγάπης, Β΄ ἑκατοντάς*, Ρ.Γ. 90, στ. 1001.
2. *Λουκ.* θ' 62.
3. Μ. Βασιλείου, *Ὅροι κατὰ πλάτος*, Ἑρώτησις ι', ΕΠΕ τόμ. 8, σελ. 244, στ. 8.
4. Ἀββᾶ Βαρσανουφίου, *Ἀπόκρισις σι'*. Τὸ κείμενον ἔχει "τοῦ Ἀββᾶ" ἐδῶ μετηλλαγμένον λόγῳ τοῦ Γυναικείου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.
5. Ἰω. ιζ', 21.
6. Ἀββᾶ Βαρσανουφίου, *Ἀπόκρισις σι' α'*.
7. Ὁπ. π. *Ἀπόκρισις σι' γ'*.
8. Περὶ ὑπακοῆς καὶ ἐκκοπῆς τοῦ θελήματος βλ. γενικῶς: Ἀνατολικὸς Ὁρθόδοξος Μοναχισμὸς.
9. Μ. Βασιλείου, *Ὅροι κατὰ πλάτος*, Ἑρώτησις μστ', ΕΠΕ, τόμ. 8, σελ. 380.

10. Κανών στ' τῆς Πρωτοδευτέρας Συνόδου (861): «Οἱ μοναχοὶ οὐδὲν ἴδιον ὀφείλουσιν ἔχειν, πάντα δὲ τὰ αὐτῶν προσκυροῦσθαι τῷ μοναστηρίῳ. Φησὶ γὰρ ὁ μακάριος Λουκάς περὶ τῶν εἰς Χριστὸν πιστευόντων καὶ τὴν τῶν μοναχῶν πολιτείαν διατυπούντων, ὡς οὐδεὶς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά. Διὸ τοῖς ἐθέλουσι μονάζειν ἄδειαν δίδοται περὶ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῖς διατιθέσθαι πρότερον καὶ οἷς ἂν βούλοιντο προσώποις, μὴ κωλυμένοι δηλονότι παρὰ τοῦ νόμου τὰ αὐτῶν παραπέμπεσθαι. Μετὰ γὰρ τὸ μονάσαι, τῶν προσόντων αὐτοῖς ἁπάντων τὸ μοναστήριον ἔχει τὴν κυριότητα, καὶ οὐδὲν περὶ τῶν οἰκείων φροντίζειν ἢ διατίθεσθαι τούτοις παρακεχώρηται ... Δῆλον δὲ ὡς ἅτινα περὶ μοναζόντων ἀνδρῶν ἡ ἅγια σύνοδος ἐκάνονισε, τὰ αὐτὰ καὶ περὶ μοναζουσῶν γυναικῶν κρατεῖν ἐδικαίωσεν». Βλ. Βλασίου Ἰω. Φειδᾶ, *Ἱεροὶ Κανόνες καὶ καταστατικὴ Νομοθεσία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος*, Ἀθήναι 1998, σελ. 293-294.
11. Μ. Βασιλείου, *Ἀσκητικαὶ Διατάξεις*.

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ - ΚΛΗΤΗΡΙΑ ΕΠΙΚΡΙΜΑΤΑ

Ἱερά Μητρόπολις Μεσσηνίας

ΚΛΗΣΙΣ

Πρός
τόν Μοναχόν Μωυσην Τάσσην,
Ἀδελφόν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Προφήτου Ἡλίου Πρεβέζης
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νικοπόλεως καί Πρεβέζης
(νῦν ἀγνώστου διαμονῆς).

Καλεῖσαι ἵνα ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως, ἐνώπιον
ἐμοῦ τοῦ Πρωτοπρ. Παναγιώτου Μάντη, ἐνεργοῦντος
ὡς Ἀνακριτοῦ, συνφδά τῆ ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 167/23.3.-
2017 ἐγγράφῳ ἐντολῆ τῶ Σεβ. Μητροπολίτου Μεσση-
νίας κ. Χρυσοστόμου, καί ἐν τοῖς Γραφείοις τοῦ Ἱεροῦ

Ναοῦ Τριῶν Ἱεραρχῶν Μεσσηνίας, ἐπί τῆς ὁδοῦ Μουθα-
βασίλη 70, τῆ ἡμέρᾳ Παρασκευῆ, 4 Αὐγούστου 2017,
καί ὥρα 11 π.μ., ἵνα ἀπολογηθῆς ἐπί ἀντικανονικῶν ἀδι-
κημάτων, ἅτινά σοι ἀποδίδονται ἐν τῷ ἀνωτέρῳ
ἐγγράφῳ, καί κρίνεται σκόπιμον ὅπως μή ἀναγραφῶσιν
ἐν τῇ παρουσίᾳ κλήσει, δυνάμει τῶν διατάξεων τῆς παρ.
3, τοῦ ἄρθρου 110, τοῦ Ν. 5383/1932 «Περί Ἐκκλησια-
στικῶν Δικαστηρίων καί τῆς πρό Αὐτῶν Διαδικασίας».

Ἐν Μεσσηνίᾳ τῆ 3ῃ Μαΐου 2017

Ὁ Ἀνακριτής
Πρωτοπρ.
Παναγιώτης Μάντης

Ὁ Γραμματεὺς
Πρωτοπρ.
Γεώργιος Π. Τσιριγώτης

Ἀναρτήθηκε σὴν ἱστοσελίδα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὴν 19.6.2017

Ἱερά Μητρόπολις Μαντινείας καί Κυνουρίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2
τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλη-
σίας τῆς Ἑλλάδος» καί τῶν ἄρθρων 4-7 τοῦ ὑπ' ἀριθ.
230/2012 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περί Ἐφημε-
ρίων καί Διακόνων», προκειμένου νά πληρῶσωμεν τὰς
κενάς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν Ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν
Ναῶν

Ἁγίου Γεωργίου Λεβιδίου Μαντινείας,
Τιμίου Προδρόμου Μαυρογιάννη Μαντινείας,
καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καί ἔχοντας τὰ κανονικά
καί νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντός μηνὸς ἀπὸ τῆς δημο-
σιεύσεως τῆς παρουσίης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμε-
να δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω
κενῶν θέσεων.

Ἐν Τριπόλει τῆ 19ῃ Ἰουνίου 2017

† Ὁ Μαντινείας καί Κυνουρίας ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Ἀναρτήθηκε σὴν ἱστοσελίδα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὴν 29.6.2017

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἱερά Σύνοδος
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Οἱ ἐργασίες τῆς ΔΙΣ τῆς 6.6.2017

Συνῆλθε τὴν Τρίτη 6 Ἰουνίου 2017, στὴν πρώτη Συνεδρία Της γιὰ τὸν μῆνα Ἰούνιο, ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῆς 160ῆς Συνοδικῆς Περιόδου, ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου.

Κατὰ τὴ σημερινή Συνεδρία:

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος ἐπικύρωσε τὰ Πρακτικά τῆς Ἐξουσιοδοτήσεως.

Ἀκολούθως ἀποφάσισε τὴν Τακτικὴ Σύγκληση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὶς 3, 4, 5, καὶ 6 Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ., ὅποτε θὰ πραγματοποιηθοῦν οἱ κάτωθι Εἰσηγήσεις:

1. «Μῦθοι καὶ πραγματικότης ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς σχέσεως Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας ἐν ὄψει τῆς Συνταγματικῆς Ἀναθεωρήσεως». Εἰσηγητὴς ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ κ. Δανιὴλ.

2. «Ἡ πορεία τοῦ θεολογικοῦ διαλόγου μεταξὺ Ὁρθοδόξων καὶ Ρωμαιοκαθολικῶν. Ἀξιολόγηση-Προβλήματα-Προοπτικές». Εἰσηγητὴς ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος.

3. «Τροποποιήσεις Κανονισμοῦ περὶ Ἐφημερίων καὶ Διακόνων». Εἰσηγητὴς ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χαλκίδος κ. Χρυσόστομος.

4. «Σχέδιο Κανονισμοῦ περὶ Διοικητικῆς Διαδικασίας». Εἰσηγητὴς ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πειραιῶς κ. Σεραφεῖμ.

Τέλος, ἡ Δ.Ι.Σ. ἔλαβε ἀποφάσεις σχετικὰ μὲ τρέχοντα ὑπηρεσιακὰ θέματα τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Ἐκ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου

Οἱ ἐργασίες τῆς ΔΙΣ τῆς 7.6 καὶ 8.6.2017

Συνῆλθε στὶς 7 καὶ 8 Ἰουνίου τ.ἔ. ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῆς 160ῆς Συνοδικῆς Περιόδου, ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου.

Κατὰ τὴ χθεσινὴ καὶ σημερινή Συνεδρία:

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος ἐπικύρωσε τὰ Πρακτικά τῶν προηγουμένων Συνεδριῶν.

Ἡ Τριμελής ἐξ Ἀρχιερέων Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῶν Θεολογικῶν κατέθεσε τὰ Πρακτικά τῆς Συζητήσεως, ἡ ὁποία διεξήχθη στὶς 26 Ἀπριλίου ἐ.ἔ. στὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς (ΙΕΠ).

Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐνημερώθηκε ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Ἀστικῆς μὴ κερδοσκοπικῆς Ἐταιρείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Κέντρο Συμπαράστασης Παλιννοσοτούντων καὶ Μεταναστῶν - Οἰκουμενικὸ Πρόγραμμα Προσφύγων», Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ἰλίου, Ἀχαρνῶν καὶ Πετροπόλεως κ. Ἀθηνάγορα γιὰ τὸ πρόγραμμα τῆς Οἰκογενειακῆς Ἐπανενώσεως 2017 (Bringing Families together 2017), τὸ ὁποῖο ἄρχισε τὸν Μάρτιο 2017 μὲ τὴν χρηματοδότηση τῆς Ὑπᾶτης Ἀρμοστείας τοῦ ΟΗΕ γιὰ τοὺς Πρόσφυγες.

Τὸ Οἰκουμενικὸ Πρόγραμμα Προσφύγων συνεργάσθηκε ἄφογα μὲ τὸ Τμήμα Ἀσύλου τοῦ Ὑπουργείου Μετανάστευσης, μὲ ὅλους τοὺς ἐμπλεκόμενους φορεῖς στὰ ἑλληνικὰ ἀεροδρόμια (ἀστυνομία, στελέχη ἀερολιμένα, στελέχη ἀεροπορικῶν ἐταιρειῶν) καὶ μὲ ὅλες τὶς ὁργανώσεις προσφύγων σὲ ὅλα τὰ κέντρα φιλοξενίας. Μέσω τοῦ προγράμματος ἐπανενώθηκαν μέχρι σήμερα 1382 ἄτομα μὲ τὶς οἰκογένειές τους ἀπὸ ὅλη τὴν ἐπικράτεια τῆς Ἑλλάδος (Ἀττικὴ, Μακεδονία, Βοιωτία, Μυτιλήνη, Κῶ, Σάμο, Σέρρες), χρησιμοποιώντας ὅλα τὰ δυνατὰ μέσα μεταφορᾶς (πλοῖα, ἀεροπλάνα, λεωφο-

ρεϊα) προς ὄλο τό πλάτος τῆς εὐρωπαϊκῆς ἠπει-
ρου (Γερμανία, Ἰσπανία, Ἰταλία, Αὐστρία,
Βέλγιο, Μάλτα, Λουξεμβούργο, Σουηδία, Φιλ-
λανδία, κ.ἄ.). Μέχρι τήν 30ή Ἰουνίου θά ἐξυπ-
ηρετηθοῦν ἀκόμη τουλάχιστον 120 ἄτομα (σύν-
ολο ἐξυπηρετουμένων 1.500 ἄτομα, αὔξηση 50%
σέ σχέση μέ τήν ἀρχική ἐκτίμηση). Ὁ προῦπο-
λογισμός τῆς δράσης αὐτῆς ἀνέρχεται στό ποσό
τῶν 387.000 εὐρώ. Τό μέσο κόστος μεταφορᾶς
ἀνέρχεται σέ 247,70 τό ἄτομο, συμπεριλαμβα-
νομένων τοῦ κόστους ἀεροπορικοῦ εἰσιτηρίου,
ὅπως καί τοῦ κόστους γιά τίς ἐσωτερικές μετα-
κινήσεις τῶν ἐπιβαλλομένων.

Ἡ Εἰδική Συνοδική Ἐπιτροπή Γάμου, Οἰκογε-
νείας, Προστασίας Παιδιοῦ καί Δημογραφικοῦ
Προβλήματος ὑπέβαλε τά Πορίσματα τῆς Ἡμερί-
δας, ἡ ὁποία διοργανώθηκε στίς 14 Νοεμβρίου
2016, στήν Ἱερά Μητρόπολη Φθιώτιδος, καί στίς
13 Φεβρουαρίου 2017 στήν Ἱερά Μητρόπολη Νε-
απόλεως καί Σταυρουπόλεως, μέ θέμα: «Προβλη-
ματισμοί γιά τόν Γάμο καί τήν Οἰκογένεια στήν
ἐλληνική κοινωνία».

Ἐπίσης, ἡ Εἰδική Συνοδική Ἐπιτροπή Πολι-
τιστικῆς Ταυτότητος ἐνημέρωσε τήν Δ.Ι.Σ. περί
τῆς διοργανώσεως Πανελληνίου Μαθητικοῦ Δια-
γωνισμοῦ μέ θέμα: «Ἡ Πατρίδα μου τό 2021».

Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀσχολήθηκε μέ θέματα Ἱερῶν
Μητροπόλεων καί τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν:
ἐπί τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἐπί τοῦ Μοναχικοῦ Βί-
ου, ἐπί τῶν Διορθοδόξων καί Διαχριστιανικῶν
Σχέσεων, ἐπί τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύ-
σεως καί Ἐπιμορφώσεως τοῦ Ἐφημεριακοῦ
Κλήρου, ἐπί τοῦ Τύπου, τῶν Δημοσιῶν Σχέσεων
καί τῆς Διαφωτίσεως καί ἐπί τῆς Κοινωνικῆς
Προνοίας καί Εὐποιίας.

Τέλος, ἡ Δ.Ι.Σ. ἐνέκρινε ἀποσπάσεις κληρικῶν
καί ἔλαβε ἀποφάσεις σχετικά μέ τρέχοντα ὑπηρε-
σιακά θέματα τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Ἐκ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου

Οἱ ἐργασίες τῆς ΔΙΣ τῆς 20.6.2017

Συνῆλθε τήν Τρίτη 20 Ἰουνίου 2017 ἡ Διαρκής
Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπό
τήν προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκό-
που Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου,

προκειμένου νά ἐνημερωθεῖ περί τῶν Προγραμ-
μάτων τοῦ μαθήματος τῶν Θεοσκευτικῶν, μετά
τήν ἐκδοσιν τῶν νέων Φ.Ε.Κ.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἀνέφερε ὅτι
ἡ ἐργασία τῆς Τριμελοῦς ἐξ Ἀρχιερέων Ἐπι-
τροπῆς τῆς Ἐκκλησίας καί ἡ συνεργασία τῆς μέ
τούς ἀρμόδιους φορεῖς τοῦ Ὑπουργείου Παιδεί-
ας, Ἐρευνας καί Θεοσκευμάτων εἶχαν ὡς ἀποτέ-
λεσμα τήν κατάργηση τῶν παλαιῶν Φ.Ε.Κ. καί τήν
δημοσίευση νέων γιά τό μάθημα τῶν Θεοσκευ-
τικῶν.

Κατόπιν τούτου ἡ Δ.Ι.Σ. ἀποφάσισε ὁμοφώνως
τήν ἐκτακτη σύγκληση τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλη-
σίας τῆς Ἑλλάδος τήν ἐρχόμενη Τρίτη 27 Ἰουνίου
πρός ἐνημέρωση τοῦ Σώματος σχετικῶς.

Ἐκ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν

*Πατριάρχης πρὸς Ἀρχιεπίσκοπο:
Μέ τά λόγια καί τά ἔργα σας
ἀνακουφίζετε τόν λαό*

Τόν Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλά-
δος κ. Ἱερώνυμο ἐπισκέφθηκε τήν 6.6.2017 ὁ Πα-
ναγιώτατος Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθο-
λομαῖος στήν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν.

Ὁ Πατριάρχης ἀναφέρθηκε στίς συνθῆκες πού
ἐπικρατοῦν στήν Ἑλλάδα τονίζοντας πώς «ἡ Ἐκ-
κλησία συμπαραστέκεται στόν ἐλληνικό λαό καί
στίς ἀνάγκες πού ἀντιμετωπίζει» καί ἀπευθυνόμε-
νος πρὸς τόν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο ὑπο-
γράμμισε χαρακτηριστικά πώς «μέ τά λόγια καί
τά ἔργα σας ἀνακουφίζετε τόν λαό».

Ὁ Μακαριώτατος κ. Ἱερώνυμος ἐξέφρασε τήν
χαρά του γιά τήν ἐπίσκεψη τοῦ Πατριάρχου, τόν
ἐνημέρωσε γιά τήν αὐριανή σημαντική ἐκδήλωση
πού διοργανώνει ἡ Ἀρχιεπισκοπή μέ θέμα
«Ἀναθεώρηση τοῦ Συντάγματος καί Ἐκκλησία
τῆς Ἑλλάδος» καί ἀναφέρθηκε στήν Ἁγία καί
Μεγάλη Σύνοδο χαρακτηρίζοντάς την ἕνα μεγάλο
γεγονός. Τόνισε, πώς «ὕστερα ἀπό τόσους αἰῶνες
καί τόσες προσπάθειες συναντηθήκαμε καί ἄν
φτάσαμε σέ αὐτό τό ἀποτέλεσμα ὀφείλεται στίς
δικές σας προσπάθειες». Ἀναφέρθηκε στήν ἀνά-
γκη ἐφαρμογῆς ὅσων ἀποφασίστηκαν, μίλησε γιά

συνέχεια καί ἄλλων ἐκδηλώσεων τονίζοντας πώς «μία Σύνοδος δέν γίνεται μία φορά καί τελειώνει. Πιθανόν νά χρειαστοῦν καί ἄλλες συναντήσεις». Ὑπογράμμισε, ἐπίσης, ὅτι «ἡ συμμετοχή μας στή μεγάλη αὐτή Σύναξη ἔδειξε ὅτι στήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εἴμαστε ἐνωμένοι» καί εὐχήθηκε ἀπό καρδιάς «τά μικρογεγονότα πού συμβαίνουν σέ ὅλες τίς προσπάθειες νά εἶναι λίγα καί νά τά ξεχάσουμε γρήγορα».

Ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης ἐπισκέπεται τήν Ἀθήνα μέ ἀφορμή τίς ἐκδηλώσεις μέ σύνθημα «*Καθαρός Ἀσωπός - Ἀπό τήν ἰδέα στήν πράξη*» πού διοργανώνει ἡ Περιφέρεια Στερεῆς Ἑλλάδας καί ὁ Δῆμος Τανάγρας γιά τήν Παγκόσμια ἡμέρα Περιβάλλοντος.

Ὁ Πατριάρχης εὐχαρίστησε τόν Ἀρχιεπίσκοπο, ἐπίσης, γιά τήν ἀπόλυτη ὑποστήριξη στό μεγάλο γεγονός τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου σημειώνοντας πώς «δυστυχῶς μερικές Ἐκκλησίες δέν θέλησαν τελευταία στιγμή νά συμπορευθοῦν μαζί μας παρά τά ὅσα ὅλοι μαζί ἀποφασίσαμε στήν Γενεύη». Ἔκανε λόγο γιά τήν ἀνάγκη νά διαδοθοῦν οἱ ἀποφάσεις τῆς Συνόδου ἐπισημαίνοντας πώς «τώρα, ὅλοι μαζί, πρέπει νά ἐφαρμόσουμε τίς ἀποφάσεις τῆς Συνόδου. Ἦδη πολλές Θεολογικές Σχολές καί ἐπιμέρους ἐπιστήμονες τίς ἀναπτύσσουν. Προετοιμάζεται ἕνα μεγάλο Διορθόδοξο Θεολογικό Συνέδριο στήν Θεσσαλονίκη τόν Ἀπρίλιο τοῦ 2018 καί ὁ σκοπός εἶναι νά διαδοθοῦν κατά τό δυνατόν εὐρύτερα οἱ ἀποφάσεις αὐτῆς τῆς Συνόδου, ὥστε νά γίνουν κτῆμα τῶν Ὁρθοδόξων πιστῶν».

*Τό μήνυμα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου
γιά τήν Παγκόσμια Ἡμέρα Περιβάλλοντος
(5 Ἰουνίου)*

Ἐρχόμαστε καί αὐτή τήν χρονιά νά θυμηθοῦμε τό Περιβάλλον σέ μία ἡμέρα πού τελικά καθιερώθηκε, ἄς μου ἐπιτραπεῖ ἡ ἔκφραση, συμβατικά. Διότι οἱ ἑορτές καί οἱ ἐπέτειοι σημαίνουν ἡ ἐξυπνοοῦν ὅτι συνειδητοποιοῦμε τό περιεχόμενο πού εἰδικά δόθηκε στήν ἡμέρα πού τιμοῦμε καί ἀνανεώνουμε τίς σκέψεις καί τίς ἀποφάσεις μας πού συνδέονται μέ αὐτήν. Στήν προκειμένη περίπτωση ἀναφερόμαστε στό οἰκολογικό πρόβλημα,

τίς παραμέτρους καί τόν ἀποφασιστικό τρόπο ἀντιμετώπισής του.

Ὁφείλουμε νά ὑπενθυμίσουμε ὅτι ἡ 5η Ἰουνίου θεσπίσθηκε ὡς Παγκόσμιος Ἡμέρα Περιβάλλοντος προκειμένου νά εὐαισθητοποιηθοῦν οἱ λαοί στήν προστασία καί τήν διατήρησή του ὡς πηγή ἀπόληψης ἀγαθῶν.

Ἡ Μπέρα Ἐκκλησία ἔχει θεσπίσει τήν 1η Σεπτεμβρίου, ἀρχή τῆς Ἰνδίκτου, ὡς ἡμέρα ὑμνολογίας, δοξολογίας τοῦ Κτίστη καί προστασίας τῆς κτίσεώς του. Δηλαδή ὄχι μέ μοναδικό κριτήριο τό συμφέρον, ἀλλά καί μέ παραδοχή καί σεβασμό πρὸς κάθε ἔργο τοῦ Δημιουργοῦ: «*Θαυμαστός εἶ ὁ Θεός καί θαυμαστά τὰ ἔργα σου*».

Στούς καιρούς μας, ὅμως, ἀναδεικνύεται ὁ παραλογισμός καί ἡ ὑπεροψία τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου, πού θεοποίησε τόν ἑαυτό του μένοντας μακριά ἀπό τόν Θεό καί μέ τυπικές ἐκδηλώσεις ἔρχεται ἀκριβῶς νά ὑπογραμμίσει τό ἔλλειμμα τῆς συνείδησης καί τήν οὐσιαστική ἀδιαφορία του πρὸς μία ἀπό τίς σημαντικότερες ὑποχρεώσεις μας πρὸς τόν Δημιουργό. Τήν προστασία τῆς Δημιουργίας. Ἡ τραγική ἀντίφαση εἶναι ὅτι ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος καταστρέφει τήν Κτίση, προκαλώντας καταστροφές πού ἀπειλοῦν τόν ἴδιο.

«Ὁ ἄνθρωπος εἶναι κέντρο τῆς σκοπιμότητας τοῦ ὑλικοῦ κόσμου καί ἡ ἱστορία του προσδιορίζει τήν ἱστορία καί τή μοῖρα τοῦ κόσμου αὐτοῦ», διδάσκει ὁ ἱερός Χρυσόστομος. Στή Γένεση ἐξ ἄλλου διαβάζουμε, ὅτι ὁ Θεός ἔδωσε στόν ἄνθρωπο τήν ἐντολή νά ἐργάζεται στόν παράδεισο, πού ἦταν ὁ κόσμος, καί νά τόν φυλάσσει, νά τόν φροντίζει, δηλαδή καί νά τόν προστατεύει (Γεν. β 15). Μέ ἄλλα λόγια, τοποθετώντας τον μέσα στόν ὑλικό κόσμο τόν κατέστησε οἰκονόμο καί διαχειριστή τοῦ κόσμου, τῆς φύσης.

Τοῦτο βεβαίως δέν σημαίνει ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀπέβη καί κύριος, κυρίαρχος τῆς φύσης, διότι μοναδικός Κύριος τῶν πάντων εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Θεός. Μέ τήν ἐντολή τοῦ «φυλάσσειν» ὁ ἄνθρωπος κλήθηκε νά διαφυλάξει τό περιβάλλον κι ὄχι νά τό μεταβάλλει καί νά τό καταστρέψει. Ὅποσδήποτε τό οἰκολογικό πρόβλημα δέν συνιστᾷ γιά τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία πρόβλημα καταστροφῆς τῆς Φύσης μόνον, ἀλλά καταστροφῆς κατά κύριο λό-

γο του χώρου όπου αποκαλύπτεται αδιάκοπα η βουλή του Θεού για τον άνθρωπο. Άλλωστε ο άνθρωπος είναι άρρηκτα δεμένος με τη φύση, αφού από αυτήν προέρχονται όλα όσα του είναι απαραίτητα για να επιβιώσει.

Όπως προσφυώς έχει ειπωθεί, η Όρθοδοξία διδάσκει την αποφυγή του πλεονασμού, διότι «η ζωή μας δέ στηρίζεται στην περισσεια». «Είτε τρώμε, είτε πίνουμε, όλα τα κάνουμε εις δόξαν Θεού» και «ο άνθρωπος δέ θά ζήσει μόνο με την υλική τροφή». Στην Άγία Γραφή η έντολή του «φυλάσσειν» προβάλλει την αρχή της προστασίας των φυσικών πόρων, την οποία και έμμέσως προτείνει με τό θεσμό της νηστείας.

Η οικολογική κρίση μπορούμε να πούμε ότι καθρεπίζει την έσωτερική κρίση του ανθρώπου, πού τά κάνει όλα για να τελειωθεί ως πρόσωπο, αλλά ματαιοπονεί. Η αγωνία του και τό άγχος του δέν είναι συμπτωματικά, αλλά όφείλονται στην έσφαλμένη αντίληψη για την αλήθεια του προσώπου. Ο άνθρωπος τελειοδύται με την κατά χάρη όμοίωσή του με τό Θεό, ό όποιος είναι Άγάπη. Στο ύπόβαθρο της οικολογικής κρίσης κρύπεται η έπιθυμία του ανθρώπου να τελειωθεί χωρίς να ύπολογίζει τό θέλημα του Θεού και χωρίς να έπωμίζεται την προσωπική ευθύνη του για τίς πράξεις του.

Γιά τον Όρθόδοξο Χριστιανό, η λύση του οικολογικού προβλήματος έξαρτάται από τή ριζική αλλαγή των σχέσεων του με τον κόσμο, με τούς συνανθρώπους του και κυρίως με τον Θεό. Καθάρá και άποφασιστικά. Η μετάνοια και η έπιστροφή μας στην άπλή και ταπεινή ζωή είναι η μόνη ούσιαστική διέξοδος. Είναι η μόνη δυνατή σωτηρία του πλανήτη και είναι πιό έπιτακτική από ποτέ. Άπό μäs έξαρτάται.

Ό Άρχιεπίσκοπος
† Ό Άθηνών Ιερόνυμος

Μήνυμα

του Μακαριωτάτου Άρχιεπισκόπου Άθηνών
και πάσης Ελλάδος κ. Ιερονόμου
πρός τούς διαγωνιζομένους
στis πανελλαδικές έξετάσεις

Άγαππά μου παιδιά,
καθώς βρίσκεσθε σέ ένα όριακό σημείο της ζωής σας, στό τέλος της δωδεκάχρονης σχολικής πορείας σας, έτοιμάζεσθε τώρα για τή δοκιμασία των πανελλαδικών έξετάσεων. Ό στόχος είναι μπροστά σας. Η προσπάθεια έντονη. Καί η άγωγία μεγάλη.

Νά γνωρίζετε ότι συνεχώς στή ζωή σας θά βάζετε στόχους. Σήμερα είναι η έπιτυχία στis έξετάσεις. Αύριο η πανεπιστημιακή κατάρτιση. Άργότερα η επαγγελματική ανέλιξη. Καί διαρκώς κάτι καινούργιο, ύψηλό, άνωτερο! Πάντα μιά νέα κορυφή για να κατακτήσετε.

Γι' αυτό και εκείνο πού προέχει είναι να μη σταματήσετε ποτέ τον άγωνα. Είτε πετυχαίνετε είτε όχι, στην έπόμενη στροφή θά σäs περιμένει ένας καινούργιος στόχος. Προετοιμασθείτε σήμερα γερά, άοκνα, με ύπομονή και σωστή μελέτη, με καλό πρόγραμμα και ψυχραιμία, με τή στήριξη των αγαπημένων σας ανθρώπων. Βέβαιοι ότι είναι σημαντικοί οί στόχοι, αλλά άκόμη σπουδαιότεροι είστε σεΐς οί ίδιοι, πού μορφεΐτε να πετυχαίνετε έντυπωσιακούς στόχους και να κερδίζετε έπαθλα! Πού μορφεΐτε να δίνετε νόημα στή ζωή και να ανακαλύπτετε την ούσία της, πέρα άπ' τά γεγονότα, ευχάριστα η λυπηρά, πού τήν γεμίζουν.

Σäs εύχομαι όλόψυχα να περάσετε νικηφόρα τή διαδικασία των πανελλαδικών έξετάσεων! Η χάρη του Θεού και ό φωτισμός του Άγίου Πνεύματος, πού αυτές τίς ήμέρες έορτάζουμε, να σäs ένδυναμώνει.

Καλή έπιτυχία!

Ό Άρχιεπίσκοπος
† Ό Άθηνών Ιερόνυμος

ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ

Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον

*Ἐπίσκεψις τοῦ Προέδρου
τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας
(Ἐπίσκεψις Ἀνακοινωθέντος)*

Τὴν πρωΐαν τῆς Δευτέρας, 22ας Μαΐου τ.ἔ., ὁ Ἐξοχ. κ. Προκόπιος Παυλόπουλος, Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας, ἐν τῷ πλαισίῳ ἐπισκέψεώς του εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐξ ἀφορμῆς τῆς Συνόδου Κορυφῆς τοῦ Ὁργανισμοῦ Οἰκονομικῆς Συνεργασίας τοῦ Εὐξεινίου Πόντου («Black Sea Economic Cooperation»), ἐπὶ τῇ συμπληρώσει εἰκοσιπενταετίας ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς του, προσῆλθεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν Ἐξοχ. κ.κ. Τέρενς Κουΐκ, Ὑφυπουργοῦ Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος, Γεωργίου Γεννηματᾶ, Πρέσβευος, Γεν. Γραμματέως τῆς Προεδρίας, Αἰκατερίνης Κόικα, Πρέσβευος, Διευθυντρίας τοῦ Διπλωματικοῦ Γραφείου τῆς Προεδρίας, Κυριακοῦ Λουκάκη, ἀπερχομένου Πρέσβευος τῆς Ἑλλάδος ἐν Ἀγκύρᾳ, καὶ Εὐαγγέλου Σέκερη, Πρέσβευος, Γεν. Προξένου τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ Πόλει, ὡς καὶ τῆς Εὐγεν. κ. Δανάης Βασιλάκη, Προξένου.

Τὸν Ἐξοχώτατον κ. Πρόεδρον, εἰς ὃν ἀπεδόθησαν αἱ προβλεπόμεναι ὑπὸ τοῦ Πατριαρχικοῦ Πρωτοκόλλου τιμαί, ὑπεδέχθησαν ἐν τῇ εἰσόδῳ τῶν Πατριαρχείων κληρικοί τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς μὲ ἐπί κεφαλῆς τὸν Πρωτοσυγκελλεύοντα Σεβ. Μητροπολίτην Καλλιουπόλεως κ. Μαδύτου κ. Στέφανον.

Ἀκολούθως, ἡ Α. Ἐξοχότης ἐγένετο δεκτὴ μετὰ πάσης τιμῆς ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου ἐν τῇ Αἰθούσῃ τοῦ Θρόνου, ἔνθα διεξήχθη μετὰξὺ αὐτῶν μακρὰ καὶ ἐγκάρδιος συζήτησις καὶ ἀντιπλάγησαν ἀναμνηστικὰ δῶρα, παρουσίᾳ τῆς ἐνταῦθα σεβασμίας Ἱεραρχίας τοῦ Θρόνου, τὰ μέλη τῆς ὁποίας ὁ Πατριάρχης παρουσίασεν εἰς τὴν Α. Ἐξοχότητα.

Ὁ Παναγιώτατος καλωσόρισε μετὰ θερμῶν λόγων τὸν ὑψηλὸν ἐπισκέπτην, ἐξάρας τὴν βαθεῖαν πίστιν ὡς καὶ τὴν πηγαίαν εὐλάβειαν τοῦ κ. Προέδρου πρὸς τὸν πανίερρον θεσμόν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ εὐχαριστήσας διὰ τὰ αἰσθήματα βαθείας τιμῆς καὶ εἰλικρινοῦς ἀγάπης τῆς Α. Ἐξοχότητος πρὸς τὸ πρόσωπόν Του, ἐμνήσθη μετ' εὐγνωμοσύνης τῆς παρουσίας τοῦ κ. Παυλοπούλου ἐν Κρήτῃ κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούνιον (2016) εἰς τὸ Πατριαρχικόν Συλλεῖτουργον ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Πεντηκοστῆς, τὸ ὁποῖον ἐτελέσθη ἐν τοῖς πλαισίοις τῶν ἐναρκτηρίων λατρευτικῶν ἐκδηλώσεων τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, καθὼς ἐπίσης καὶ τοῦ παρατεθέντος ὑπὸ τῆς Α. Ἐξοχότητος ἐπισήμου γεύματος πρὸς τιμὴν τῶν Ὁρθοδόξων Προκαθημένων. Πρὸς τούτοις, ὁ Πατριάρχης ἐξέφρασε τὰς εὐχαριστίας τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας διὰ τὸ ἀνύστακτον ἐνδιαφέρον τοῦ κ. Προέδρου σχετικῶς πρὸς τὰ ἐκκρεμοῦντα ζητήματα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς περὶ αὐτὸ Ὁμογενείας.

Ἀπαντητικῶς, ὁ κ. Παυλόπουλος νύχαρίστησε τὸν Παναγιώτατον διὰ τὴν ἐπιφυλαχθεῖσαν αὐτῷ τιμητικὴν δοχὴν καὶ ἐξέφρασε τὴν ἀμέριστον στήριξιν τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας εἰς τὰς διεθνοῦς ἐμβελείας πρωτοβουλίας τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας εἰς πανορθόδοξον, παγχριστιανικὸν καὶ διαθρησκευτικὸν ἐπίπεδον...

Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον Ἐκκλησία τῆς Κρήτης

*Ἀνακοινωθέν
γιά τὸ ζήτημα τῆς Συνταγματικῆς
Ἀναθεωρήσεως*

Ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακὴ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης στίς 7 Ἰουνίου 2017, συνῆλθε στό Ἡράκλειο σέ Συνεδρία καὶ ἀσχολήθηκε μὲ θέματα τῆς ἀρμοδιότητάς Της.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος, ἐνημερώθηκε γιά τό ἔργο τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν Της καθώς καί γιά διάφορες συναντήσεις μέ ὑπηρεσιακοὺς παράγοντες καί ἔλαβε σχετικές Ἀποφάσεις.

Ἰδιαίτερα ἀσχολήθηκε μέ τό θέμα τῆς ἐνδεόμενης ἀναθεώρησης τοῦ Συντάγματος τῆς Πατρίδας μας καί συγκεκριμένα μέ τήν προτεινόμενη τροποποίηση τῶν ἀρθρῶν πού ἀφοροῦν στήν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, ἐκφράζει δέ τήν ἔντονη ἀντίθεσή Της πρὸς κάθε ἀρμόδιο.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος προτρέπει καί παρακαλεῖ

ὄλους τοὺς ἀνθρώπους τῆς Κρήτης, γιά μιά ἀκόμη φορά, νά σέβονται τό φυσικό περιβάλλον καί νά γίνονται μέ κάθε τρόπο συνεργοί στή διαφύλαξη καί προστασία τῆς κτίσεως, ὡς Θείας δημιουργίας.

Ἐξ ἀφορμῆς τῶν Πανελλαδικῶν ἐξετάσεων γιά τήν εἰσαγωγή στήν Τριτοβάθμια Ἐκπαίδευση, οἱ Ἀρχιερεῖς τῆς Μεγαλονήσου ἀπευθύνονται, πατρικά, σέ ὄλους τοὺς ὑποψηφίους καί τίς οἰκογένειές τους, καί τοὺς εὐχονται τόν φωτισμό τοῦ Παναγίου Πνεύματος καθώς καί κάθε ἐπιτυχία στοὺς σκοποὺς καί τοὺς εὐγενεῖς στόχους τους.